This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

1. Oratory, Greek – Hist. ...

2. Rhetoric – Figures of speech

43

1319

MAY 1923
MAY 1923

Rutilius Lupus
NANF

P. RUTILII LUPI

DE

FIGURIS SENTENTIARUM ET ELOCUTIONIS

LIBRI DUO.

RECENSUIT ET ANNOTATIONES ADJECIT

DAVID RUHNKENIUS.

Accedunt

AQUILAE ROMANI ET JULII RUFINIANI

de eodem argumento libri.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud SAMUELEM ET JOANNEM LUCHTMANS,
Academiae Typographos. MDCCLXVIII.

VIRO NOBILISSIMO,

FRANCISCO FAGEL,

PRAEPOTENTIUM ORDINUM BELGII FOEDERATI GRAPHIARIO,

S. P. D.

DAVID RUHNKENIUS.

Saepe numero in illius temporis jucundam ſane memoriam redeo, quo Tibi ſive comes, ſive dux eram ad Graecas literas cogno-

ſcendas. Veneras ad nos ſupra aetatem Latine doctus, Latinorum inprimis poëtarum flagrantiore ſtudio, quam quod expleri & ſatiari legendo poſſet. Verum cum Patri Tuo, cujus ſapientiam in maximis reipublicae cauſſis ſpectatam tanta exornat ingenuarum artium ſcientia, quantam vix credibile ſit in vita tam occupata comparari potuiſſe; cum igitur Patri Tuo credidiſſes, vim & venuſtatem Virgilii, non niſi cognito Homero, Ciceronis, non niſi Demoſthene, penitus percipi poſſe: nihil antiquius habuiſti, quam ut Graecas literas conjungeres cum Latinis. Itaque una legebamus ingeniorum principem, Homerum, eique, ut Atticam etiam elegantiam & ſuavitatem guſtaremus, Xenophontem adjungebamus. Qua lectione confirmati non dubitabamus ad grandem, & Homero in diſpari genere ſimilem poëtam, Sophoclem, & dulcem ſubtilemque

de

de ſcena philoſophum, Euripidem accedere. Tum vero, qualis in Te materia & indoles eſſet, intelligere coepi. Nihil dicam de docilitate, qua intra biennium conſecutus es hoc, ut, qua facilitate Cornelium & Racinium, eadem Sophoclem & Euripidem legeres. Majorem admirationem mihi movebat vis judicandi, quae in locis dubiis & obſcuris cernebatur, inprimisque acerrimus pulcri & veri ſenſus, quo, ſaepe magiſtrum praecurrens, ante latentes veneres deprehendebas, quam ipſe earum demonſtrandarum locum habuiſſem. Ex his & aliis, quae prodebas, excelſae indolis argumentis jam tum augurabar, talem Te, qualis nunc es, futurum, & ſaepe alios loci Tui juvenes monebam, in te intuerentur, de Te ſibi exemplum ſumerent, qui, quamvis natalium ſplendore, fortunae opibus, majorum meritis facile ad ampliſſimos honores adſpirare poſſes,

tamen in optimarum artium ſtudiis ita verſarere, ut nihil Tibi praeſidii in illis relictum eſſe, omnem ornamentorum ſpem in ingenii cultu & virtute ſitam exiſtimares. Decurſis deinde, pari cum laude, graviorum diſciplinarum ſpatiis, iter per cultiores Europae partes inſtituiſti. Hic prima, ſicut debuit, Tibi cura fuit, ut regum principumque artes in continendis civitatibus cognoſceres, & ex variorum populorum moribus, legibus, inſtitutis caperes, quod aliquando ad utilitatem patriae transferres. Nec tamen frequentior eras in aulis, quam in bibliothecis, aut magis purpuratos, quam doctrina & ingenio claros, appetebas. Inprimis autem proprio quodam ſtudio rapiebaris ad priſcarum artium miracula, quibus Italia referta eſt, contemplanda; quae majorem, quam vulgus credat, cum humanioribus literis cognationem habere, minime

me omnium ignorabas. Et eras intelligentiſſimus talium operum judex, qui oculos exercitatos domo attuliſſes. Hoc iter praeclari operis tanquam perpolitio fuit. Reverſo Tibi in patriam praemia, quanta virtuti & doctrinae tribui poſſunt maxima, tributa ſunt, & tributa maturius, quam cuiquam tali aetate contigiſſe, aut meminimus, aut in patriis annalibus legimus. Non enim adſcendiſti, ut ceteri, ſed evolaſti ad ſummos in republica honores; ut, adoleſcens cum ſis, mirere, Te annis tantum Patri cedere, non amplitudine & dignitate. Ita conſecutus omnia, quibus felicitas humana cenſetur, in maxime raro hominum genere merito numeraris. His vero ornamentis Tuis quantopere Muſae gaudeant & triumphent, per occaſionem Rutilii Lupi in lucem revocandi, me interprete, Tibi, Vir nobiliſſime idemque eruditiſſime, declarari voluerunt. Et quidni

 ſen-

ſenſus animi proferant in tam juſtis laetandi cauſſis? Etenim, quae ſuis Te manibus finxerunt, Tecum habitarunt, Tecum peregrinatae ſunt, nunc in idem faſtigium Tecum eſcenderunt. Antea ſibi timebant a barbarie & ſuperſtitione. Nunc, Tuo praeſidio fretae, quos hoſtes fugiebant, fugant. Antea ſaepe nobilium hominum dictis vellicabantur. Nunc ad nominis Tui mentionem ſcurrilis dicacitas obmuteſcit. Quodſi etiam optantibus ſibi ſic ceciderit, ut, quam ſui tutelam nunc privato conſilio ſuſtines, eam aliquando publica auctoritate ſuſtineas, nihil ſibi ad ſummam felicitatem deeſſe judicabunt. Haec Tibi Muſarum nomine ſignificanda fuerunt. Vale. Scribebam Leidae, a. d. xx. Junii MDCCLXVIII.

PRAE-

PRAEFATIO.

AEQUO ET ERUDITO

LECTORI.

Non Figurarum ratio, millies in ſcholis decantata, ſed pulcerrima maximorum Oratorum exempla, quibus intuendis imitandisque plus ad eloquentiam proficitur, quam omnium Rhetorum praeceptis cognoſcendis, hanc apud nos vim habuerunt, ut, ſepoſitis tantiſper aliis, quae in lucem edere parabamus, Rutilio temporis aliquid impertiremus. Quibus exemplis multum commendationis accedit ex eo, quod non ſolum decerpta ſunt ex oratoribus, qui magnam partem interciderunt, ſed etiam de Graecis ſic facta Latina, ut Rutilius cum Cicerone, quem juvenis ſenem videre potuit, certaſſe videatur. Mittimus alia libelli bona, quorum non ultimum hoc eſt, quod plura ſingularia & nusquam alibi reperiunda tradat, quam in ullo veterum li-

librorum, tam paucis quidem paginis, tradita ſcimus. Sed de ipſo libello dicendum accuratius. Cumque alius ejus auctor ſit, alius interpres, primum de auctore, Gorgia, poſt de interprete, Rutilio dicamus.

A Gorgia ſcriptum librum eſſe, inſcriptio docet, quae in antiquis exemplaribus haec eſt: P. Rutilii Lupi Schemata dianoeas & lexeos ex Graeco Gorgiae verſa. *Immo ipſe Rutilius lectores ad Gorgiam, ut libri auctorem, ablegat, II. 12. Nec quicquam diſertius & luculentius eſt Quinctiliani teſtimonio, IX. 2. p.* 437. Praeter illa vero, quae Cicero inter lumina poſuit ſententiarum, multa alia & idem Rutilius, Gorgiam ſecutus, non illum Leontinum, ſed alium ſui temporis, cujus quatuor libros in unum ſuum tranſtulit, & Celſus, videlicet Rutilio accedens, poſuerunt ſchemata. *Sed quis ille Gorgias, & quando vixit? Quinctilianus ait, illum eadem, qua Rutilium, aetate vixiſſe. Itaque, cognita Rutilii aetate, Gorgiae quoque aetas ſimul cognoſcetur. Atqui Rutilius, ut ſtatim demonſtrabimus, ſub Auguſto, vel certe ſub Tiberio vixit. Relinquitur ergo, ut Gorgias ſit Rhetor Athenienſis, Ciceronis filii in declamando magiſter, ſed paulo poſt patris juſſu ab eo dimiſſus. Cicero filius Tironi, ad Div. XVI. 21. ſic ſcribit:* De Gorgia autem quod mihi ſcribis, erat quidem ille in quotidiana declamatione utilis: ſed omnia poſtpoſui, dummodo praeceptis patris parerem. Διεῤῥήδην enim

enim ſcripſerat, ut eum dimitterem ſtatim, tergiverſari nolui, ne mea nimia σπουδὴ ſuſpectionem ei aliquam importaret. Deinde illud etiam mihi ſuccurrebat, grave eſſe, me de judicio patris dubitare. *Dimiſſionis cauſſam, a Cicerone non commemoratam, explicat Plutarchus Ciceron. p. 873. A.* Γοργίαν δὲ τὸν ῥήτορα αἰτιώμενος εἰς ἡδονὰς καὶ πότους προάγειν τὸ μειράκιον, ἀπελαύνει τῆς συνουσίας αὐτοῦ —— τὴν μὲν Γοργίου αὐτοῦ προσποιηκότως ἐπισκώπτοντος, εἴπερ ἦν φαῦλος καὶ ἀκόλαστος, ὥσπερ ἐδόκει. *ubi pro* ἐπισκώπτοντος *ſcribendum eſt* ἐπικόπτοντος. *Nam Cicero non irriſit Gorgiam, ſed reprehendit ob mores diſſolutiores. Idem Gorgias etiam* Declamationes *ſcripſit, quas laudat Seneca Controv. I. 4. p. 113. ubi N. Faber, non alium, niſi Rhetorem noſtrum laudari, rectiſſime vidit. Ejusdem librum* περὶ τῶν Ἀθήνησιν ἑταιρίδων *citat Athenaeus XIII. p. 567. A. 583. D. 596. F. Quanquam hic fortaſſe diverſus a Rhetore putandus eſt. Tale enim argumentum Grammatici tractare ſolebant, Rhetores non item. Hactenus de Gorgia.*

De Rutilii aetate non una eſt hominum eruditorum ſententia. Frobenius in praefatione, quam Rhetoribus a ſe editis praemiſit, & Glandorpius in Onomaſtico, illum Quinctiliani aetate floruiſſe dicunt. Sed utrumque deceptum eſſe mendoſa lectione Quinctiliani III. 1. p. 119. ſtatim oſtendemus. Voſſius de Hiſtor. Graec. II. 13. eum ſub Nerone ponit, additque, Calli-

linicum Sophiſtam, qui, Suida teſte, ſcripſit πρὸς Λοῦπον περὶ τῆς κακοζηλίας ῥητορικῆς, *librum Lupi noſtri filio inſcripſiſſe. Verum ſine ullo teſte Rutilium Neroni aequalem facit, & in Callinici aetate non leviter errat, ut accurate demonſtravit Jonſius de Scriptor. Hiſt. Philoſ. III. 14. p. 285. Fuit tamen, cum nos quoque in Voſſii ſententiam proniores eſſemus; cujus rei leve veſtigium relictum eſt in annotatione noſtra, p. 62. Burmannus ad Quinctilian. III. 1. p. 219. in medio relinquit, Rutilius ſit, an ejus filius, ad quem Divi Fratres reſcripſerunt in* L. 6. D. de muner. & honor. *Sed dudum animadverterat Anton. Auguſtinus de Nomin. Pandect. p. 364. Divos Fratres non potuiſſe reſcribere ad Rutilium, qui a Quinctiliano laudetur. Rurſus Burmannus ad prooem. Lib. VI. p. 497. Rutilium eundem eſſe Rhetorem conjicit, cujus filiam duxerit Quinctilianus. Quae conjecturae nullo negotio refelluntur. Nam primum quis Rutilium, quem Quinctilianus dudum ante ſe vixiſſe ſignificat, ad Antoninorum tempus demittat? Deinde non Rutilii, ſed Tutilii filiam uxorem duxit Quinctilianus. Hicce Tutilius cum non ſolum Burmanno, ſed aliis etiam errorem objecerit, breviter, quis fuerit, explicemus.*

Quinctiliani III. 1. p. 119. locus hic eſt: Scripſit de eadem materia non pauca Cornificius, aliqua Stertinius, non nihil pater Gallio: accuratius vero priores Gallione Celſus & Le-

nas, & aetatis noſtrae Virginius, Plinius, Rutilius. *Qui locus ſi mendo careret, clarum eſſet, Rutilium Quinctiliani aetate vixiſſe. Enimvero Codices MSS. & editiones veteres, quas Burmannus & Gesnerus excuſſerunt, etiam MStus ex Hulſtiana bibliotheca in Leidenſem tranſlatus, pro* Rutilius *magno conſenſu legunt* Tutilius. *Veriſſime. Nam Rutilio nullus poteſt locus eſſe, ubi Rhetores, qui univerſam artem oratoriam complexi ſint, recenſentur. Commemorandus eſt inter eos, qui partem Rhetorices, tanquam de Schematibus, illuſtrarint. Atqui inter eos commemoratur, IX. 3. p.* 455. Haec omnia copioſius ſunt executi, qui non ut partem operis tranſcurrerunt, ſed proprie libros huic operi dedicaverunt; ſicut Caecilius, Dionyſius, Rutilius, Cornificius, Viſellius, aliique non pauci. Sed non minor erit eorum, qui vivunt gloria. *Quo loco, ſimul obſervari debet, rurſus Quinctilianum de Rutilio loqui, tanquam aetate ſua ſuperiore. Tutilius vero nobilis Quinctiliani tempore Rhetor fuit, qui quanta cum fama artem ſuam profeſſus ſit, intelligimus ex Martiale V.* 56.

Cui credas, Lupe, filium magiſtro,
Quaeris ſollicitus diu, rogasque.
Omnes Grammaticosque Rhetorasque
Devites, moneo: nihil ſit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis.
Famae Tutilium ſuae relinquat.

ubi

ubi P. Scriverius etiam in Quinctiliano Tutilius *reſtituit pro* Rutilius, *cujus nullam rationem a noviſſimis hujus Rhetoris Interpretibus habitam eſſe miror. Hujus Tutilii filiam cum Quinctiliano matrimonio junctam fuiſſe, viri docti probabili ratione colligunt ex Plinio, ita ſcribente Quinctiliano, VI. Ep.* 32. Quamvis & ipſe ſis continentiſſimus, & filiam tuam ita inſtitueris, ut decebat filiam tuam, Tutilii neptem. *Quae loca tametſi in promtu fuerunt Dodwello Annal. Quinctil.* §. 29. *tamen non modo vitioſam Quinctiliani ſcripturam* Rutilius *inepte defendit, ſed inde etiam Plinium corrumpit, legere tentans*, Rutilii neptem. *C. Tutilii Hoſtiliani, philoſophi Stoici, memoriam conſervat lapis apud Muratorium Inſcr. p. MXLII.* 1. *Satis de Tutilio: ad Rutilium redeamus.*

Confutatis aliorum de Rutilii aetate conjecturis, ſequitur, ut ſententiam noſtram expromamus. Hic autem verum eſſe videmus, quod poëta ait, nos ſaepe fugientia captare, & in medio poſita transvolare. Nam viri docti Rutilii aetatem conjecturis aſſequi conati ſunt: ad Quinctiliani locum, qui, quando vixerit, plane & perſpicue docet, animum non attenderunt. Quid, quaeſo, ſibi volunt illa verba jam ſupra laudata: multa alia Celſus, videlicet Rutilio accedens, poſuit ſchemata? *Quis dicitur* alteri accedere? *Nempe is, qui ſententiam alterius ſequitur, probat. Exempla ſunt apud ipſum Quinctilianum, IX. 4. p.* 457. Itaque accedam

dam in pleriſque Ciceroni. *eod. libro p.* 482. Neque enim acceſſerim Celſo. *Videndi ejus Interpretes ad VI. 4. Vellej. Paterc. I.* 8. libenter enim his, qui ita prodiderunt, acceſſerim. *Sic Daviſius in Cicerone de Finib. I.* 6. *legebat :* Epicurus Democrito accedit, perpauca mutans. *Jam ſi Celſus acceſſit Rutilio, neceſſe eſt, Rutilium prius dixiſſe ſententiam, atque adeo Celſum aetate anteceſſiſſe. Atqui Celſum ſub Tiberio & Claudio floruiſſe conſtat. Certum igitur eſt, Rutilium ſub Auguſto, vel Tiberio vixiſſe. Nihil hac ratione liquidius & verius. Nec deſunt alia, quae hanc ejus aetatem egregie confirment. Modo vidimus, eum a Quinctiliano Gorgiae aequalem vocari. Atqui Gorgias vixit ſub Ciceronis ſenectutem, adoleſcentiamque Auguſti. Alibi idem Quinctilianus, IX. 3. p. 455. illum medium ponit inter Caecilium, Dionyſium, Cornificium, quos Auguſti ſeculo floruiſſe ſcimus. Licet denique e ſcribendi genere, quod Rutilius ſecutus eſt, argumentum pro ejus aetate capere. Nihil hic ſophiſticarum argutiarum, in quibus Seneca, Plinius, & quicunque eos conſecuti ſunt, ſibi tantopere placuerunt. Omnia ſimplicem & naturalem pulcritudinem habent, ſimilem Tullianae, cujus imitandae ſtudium aliquot locis etiam deprehendimus. De ſtilo Rutiliano ſic judicat Barthius Adverſ. LV. 1. p.* 2575. ea Latinitas, quae nequaquam vulgarem, ſed aevo & eruditione vere Romanum ſcriptorem arguit. *Ceterum in antiquis & libris*

bris & ſaxis permulti non modo Rutilii Lupi, *ſed etiam* Publii Rutilii Lupi *occurrunt, quos hic congerere nihil attinet. Apud Ciceronem frequens mentio eſt P. Rutilii Lupi, Tribunatu pl. & Praetura functi, & in bello civili partium Pompejanarum. Vide Manutium in Ep. ad Div. I. 1. Cujus filio ſi quis hunc libellum tribuere velit, etſi non intercedam, nihil tamen ſine idoneo teſte affirmem.*

Rutilius, ut Quinctilianus ait, ex quatuor Gorgiae libris unum fecerat. Nunc in duos diviſus reperitur. Ex quo dubitatio nata eſt N. Fabro ad Senec. Contr. I. 4. p. 113. ſintne libri duo, quos ſuperſtites habemus, Rutilii, cujus Quinctilianus meminit. Sed mox ipſe hanc diviſionem rectius adſcribit librariis; quae etiam ſententia eſt Fr. Robortelli de artif. dicend. p. 19. & Voſſii Inſt. Orat. V. 2. p. 232. & de Rhetor. nat. cap. 13. p. 341. Sed Rutilius ex quatuor libris ſic unum fecit, ut illum eadem opera contraheret. Quod nos ipſe docet II. 12. quid interſit, —— cognoſcere poteris multo diligentius ex Graeco Gorgiae libro, ubi pluribus uniuscujusque ratio redditur. *Rutilianae vero Epitomae multa deinceps detraxit ſive magiſtrorum faſtidium, ſive injuria temporum. Quantam illa jacturam fecerit, ex Quinctiliano intelligi poteſt, duodecim ſchemata laudante, IX. 2. p. 437. quorum nullum in exemplaribus noſtris veſtigium reperitur. Deſunt etiam illa, quae Quinctilian.*

l.

l. c. p. 455. *habet :* Incredibile eſt, quod dico, ſed verum. —— Aliquis hoc ſemel tulit, ego bis, ego ter. *quae ſunt exempla* ἀνθυποφορᾶς. *Item:* Longius evectus ſum, ſed redeo ad propoſitum. *quod eſt exemplum* διεξόδου. *Quae quamvis ſine Rutilii mentione laudentur, tamen ex eo ſumtà eſſe, bene vidit A. Schottus ad Senec. Controv. I. 7. Negant etiam Robortellus l. c. Barthius ad Claudian. B. Gild.* 398. *& Gesnerus in praef. editionis ſuae, hunc libellum integrum ad nos perveniſſe. Barthii verba haec ſunt:* Libenter eo ſcriptore utor: ponit enim aliud agens lectas veterum ſententias. Utinam integer legendus; quae enim habemus excerpta ſunt mera. *Quae verba adſcripſimus, ut Barthii inconſtantiam notaremus. Nam qui hic bene judicat, multa libro deeſſe, Adverſ. XIII.* 9. *jactat,* Rutilium paucis paginis omnium fere figurarum theſaurum recluſiſſe.

Verbo hic refellenda eſt Iſ. Caſauboni opinio, quam prodidit annotatione, a nobis ad p. 114. *relata. Scilicet vir ſummus exiſtimaſſe videtur, Rutilium quidem Gorgiae praecepta oratoria vertiſſe, ſed in exemplis ſecutum eſſe aliorum, quae tum ferebantur, verſiones Latinas. De his verſionibus egregius eſt locus Quinctiliani X.* 5. *p.* 521. Vertere Graeca in Latinum veteres noſtri oratores optimum judicabant. Id ſe L. Craſſus in illis Ciceronis de Oratore libris dicit factitaſſe. Id Cicero ſua ipſe perſona frequentiſſime praecipit: quin etiam

libros Platonis atque Xenophontis edidit hoc genere tranſlatos. Id Meſſalae placuit: multaeque ſunt ab eo ſcriptae ad hunc modum orationes: adeo ut etiam cum illa Hyperidis pro Phryne difficillima Romanis ſubtilitate contenderet. *Quo loco lacuna eſt, quanquam manifeſta, tamen a nemine animadverſa. Quis enim Quinctilianum tam obliviosum credat, ut, ubi Graecorum oratorum verſiones recenſet, exempli, quod in hoc genere perfectiſſimum fuit, oblitus ſit, memoret Platonis & Xenophontis libros a Cicerone Latine redditos, omittat, quae memorari maxime debebant, Aeſchinis Demoſthenisque orationes contrarias, ab eodem de Graeco converſas? Jam etſi e Quinctiliano clarum eſt, Graecorum oratorum Latinas verſiones extitiſſe, recte tamen Barthius Adverſ. LV.* 1. *tum ejusdem Quinctiliani teſtimonio, tum ſtili aequabilitate docet, Rutilium nihil de illis verſionibus ſumſiſſe, ſed unum omnia Latina feciſſe. Vertit autem Rutilius Graecorum Oratorum exempla, non ut interpres, ſed ut orator, nusquam verbum verbo reddens, niſi ubi vis ſchematis exprimenda eſſet. Nec aliter Graeca convertit Cicero, aut Aquila Romanus Alexandrum Numenium, aut alii alios, de quorum in vertendo licentia diſputat Jac. Perizonius Diſſ. de Dictye Cretenſ.* §. 10. *Cum igitur Rutilii Latina non tam verbis, quam ſententia cum Graecis conveniant, fieri facile potuit, ut aliquot Lyſiae & Demoſthenis loca, quae Rutilius ob*

ob oculos habuerit, me inter legendum fallerent.

Supereſt, ut, quibus praeſidiis inſtructi ad Rutilium recenſendum acceſſerimus, breviter exponamus. Varietates lectionum e tribus MSS. integris, & unius parvo fragmento habuimus. Primus Codex eſt Bibliothecae Laurentianae Mediceae in charta ſeculo XIV. ſcriptus: alter ejusdem Bibliothecae in membrana ſeculo XV. Fragmentum eſt Bibliothecae Riccardianae, manu recentiore exaratum, quod non niſi novem prioris libri paragraphos continebat. Horum Codicum variantes quam potuit fieri accuratiſſime excerpſit Vir eruditiſſimus, qui cum maxime, literarum bono, Mediceas opes explicat, A. M. Bandinius. Tertii Codicis neſcio cujus diverſae lectiones notatae erant in margine editionis Rhenanianae, quarum mihi pro humanitate ſua copiam fecit Vir celeberrimus, Abrahamus Gronovius. Enimvero non tantum boni ad Rutilium venit ex tribus Codicibus MSS. quantum ex tribus editionibus antiquis, quarum ſingulae cum ex diverſis Codicibus ductae ſint, pro totidem Codicibus haberi debent. Accidit enim, ut Rutilius uno eodemque fere tempore ter in lucem prodiret, & Editorum quisque, alterius conſilium ignorans, primam ſe Rutilii editionem dare putaret. Primus tempore fuit Nicolaus Roſcius Ferrarienſis, vulgo Zopinus, librarius Venetus, qui Rutilium cum Aquila Romano, e Codice, nuper, ut ait in dedicatione ad Al-

phonſum, Ducem Eſtenſem, e Gallia tranſlato, protulit Venetiis 1519. 8. *Titulus hic eſt:* P. Rutilius & Aquila Romanus, antiquiſſimi auctores. Alexander Peruſinus ad lectores: Accipe, candidiſſime lector, hos libellos vere aureos. Quales ſint, eorum brevitas demonſtrabit. Hoc unum praeteriri nolo, Quintilianum, ubi agit de figuris, ſine his auctoribus minime intelligi poſſe. *Biennio poſt Beatus Rhenanus, vir natus ſcriptoribus antiquis in lucem vindicandis, vel Joannes Frobenius, Rutilium edidit cum Aquila Romano, Julio Rufiniano, Sulpicio Victore, aliisque Rhetoribus, Baſileae* 1521. 4. *Frobenius in praefatione ait, ſe Codicem, quem expreſſiſſet, vetuſtum illum quidem, ſed prodigioſis mendis depravatum, a Beato Rhenano e Spirenſi Bibliotheca accepiſſe. Vel ſic tamen hanc editionem ceteris praeferendam eſſe, lectionibus inter ſe comparandis cognovi. Rhenani editionem repetiit Badius Aſcenſius Pariſiis* 1528. 4. *quam Fabricius Bibl. Lat. T. I. p.* 799. *confundit cum Stephaniana, de qua mox dicemus. Aſcenſianam Pariſiis in Bibliotheca Regia vidimus, ſed non excuſſimus, quod nullum dum conſilium inieramus Rhetorum ornandorum. Meram vero repetitionem Rhenanianae eſſe, inde conjicimus, quod non ſolum iidem Rhetores, ſed eodem etiam ordine, quo in illa ſunt, exhibentur. Rhenanianam editionem excepit Aldina Venetiis* 1523. *forma maxima, quae praeter Rutilium & Aquilam ha-*

bet

bet Chirium Fortunatianum, Priſciani exercitamenta, & rhetorica Ariſtotelis, Aphthonii, Georgii Trapezuntii, &c. ſed caret Julio Rufiniano, quem Fabricius Bibl. Lat. T. III. p. 755. per errorem ſcribit, illa contineri. Verum etſi tres primariae editiones e totidem Codicibus ductae ſint, tamen, ſi res ex vero aeſtimetur, & ipſae, & tres Codices, quos paulo ante recenſuimus, non niſi unius Codicis vim & auctoritatem habent. Nam omnes ex uno exemplo fluxiſſe, planiſſime apparet non ſolum ex conſenſu in locis depravatis, ſed multo magis ex lacuna I. 6. p. 21. quae in omnibus ſine ulla varietate reperitur.

Adhuc Rutilius mendis quidem contaminatus prodierat, veruntamen ad librorum ſcriptorum fidem expreſſus. Sed mox ex officina ea, qua nulla veteres libros religioſius tractare ſolebat, tam deformatus exiit, ut Rutilium in Rutilio quaereres. Scilicet Robertus Stephanus Rutilium una cum Aquila Romano & Julio Rufiniano elegantiſſimis formis excudit Pariſiis 1530. 4. (*alia exempla praeferunt annum* 1541.) *Praefatio Stephani magnificam habet promiſſionem:* Uſi amicorum opera, Rutilium ita reſtituendum curavimus, ut praeter duo loca integrum eum dare nos confidamus. *Verum quiſquis tandem eſt, cui Stephanus editionis curam delegarit, non boni viri fide cum Stephano egit, ſed ingenio & doctrina, qua hominem valuiſſe pluribus docu-*

mentis patet, abuſus eſt ad Rutilium, ejusque comites, Aquilam & Rufinianum, foediſſime lacerandos & interpolandos. Ea tum erat de R. Stephani cura, fide, religione opinio, ut nemo unus dubitaret, quin integer demum Rutilius ex ejus officina prodiiſſet. Itaque ex eo tempore omnes non aliud, niſi Stephani exemplar, quod emendatiſſimum putarent, ſibi exprimendum ſumſerunt. Ex Stephaniano eosdem Rhetores, vix verbo mutato, primus repetiit Seb. Gryphius Lugduni 1536. 8. (*alia exempla habent a.* 1542.) *Gryphianam editionem expreſſit Lovanienſis* 1551. 8. *Has editiones omnes nosmet ipſi vidimus, & diligenter inter ſe contulimus. Sed nulla nobis copia fuit Aldinae* 1533. 8. & *Argentoratenſis* 1539. 8. *uni Fabricio memoratarum. De quibus tamen dubitabimus, dum nobis contigerit illas oculis uſurpare.*

Sub finem ejus ſeculi Franciſcus Pithoeus Rutilium, & quotquot reperire potuit Rhetores minores, in unum volumen conjecit, prodiditque Pariſiis 1599. 4. *Auctor praefationis narrat, Pithoeum quidem Rhetores e vetuſtiſſimis optimisque Codd. innumeris locis auxiſſe & emendaſſe, ſed typographos opus multis mendis inquinaſſe; immo autographa Pithoeana tam negligenter habuiſſe, ut inter eorum manus perirent. Quod de autographorum jactura dicit, in medio relinquo. Reliqua falſo jactari, rebus ipſis deprehendi. Nam tantum abeſt, ut Pithoeus li-*

libris MSS. uſus ſit, ut ne veteres quidem editiones ad tres Rhetores, quos diximus, caſtigandos adhibuerit, praeter Aldinam, cujus ope pauca meliora fecit. Si quid praeterea novae lectionis inductum eſt, non e libris venit, ſed e conjectura. Vitioſam editionem eſſe, non negarim. Sed operae nihil aliud, niſi ſuperiorum editionum vitia repetierunt. Pithoeus potius accuſandus eſt, qui, cum in manibus haberet integrae fidei exemplaria, tamen operis exſcribendam dederit editionem Stephanianam turpiſſime interpolatam. Barthius ad Claudian. de Nupt. Honor. & Mar. 21. Pithoeo fidem tribuit, qua etiam vitioſas librorum ſuorum lectiones expreſſerit: ſed Adverſ. LI. 1. in eodem fidem deſiderat, ejusque editionem ſine notis & adjectis mutationum rationibus pro manca habet. Sic ille ſecum pugnare ſolet.

Multo meliorem Pithoeana Rhetorum editionem, ſi vita ſuppeditaſſet, daturus fuiſſet eximius ille Gronovianae diſciplinae alumnus, Joannes Schultingius, quem hoc conſilium agitaſſe, Graevius ſcribit Heinſio, Syllog. Epiſtol. T. IV. p. 46.

Ex eo tempore nemo extitit, qui in Rhetoribus caſtigandis aliquid ſtudii poneret ante Jo. Matthiam Geſnerum, Germaniae decus, qui Rutilium, Aquilam & Rufinianum ex Pithoeana recenſione ſubjecit Primis lineis artis oratoriae, *Jenae* 1745. 8. *adſperſis nonnullis emen-*

 da-

dationibus, quas in editionem noſtram recepimus.

Noviſſime Argentorati 1756. 4. *Rhetores Pithoeani repetiti ſunt cum notis Claudii Capperonnerii, editionem curante Phil. Chriſtiano Rangio, qui etiam editiones Rhenanianam & Aldinam, quanquam negligentius, contulit, & conjecturas in Rutilium & Aquilam, quas vir quidam egregie doctus in margine editionis Rhenan. notarat, adjecit.*

Initio conſtitueramus uni Rutilio hanc operam navare. Nam Aquilam & Rufinianum, quos propter argumenti ſimilitudinem Stephanus, Gesnerus, & alii Rutilio junxerant, non ſatis dignos, qui cum eo jungerentur, judicabamus. Verum cum cogitare coepiſſemus, utrumque parem cum Rutilio ſortem in Stephaniana officina ſubiiſſe, mutato conſilio, eos quoque ad antiquarum editionum fidem reſtituimus, Aquilam ad Venetam, Rhenanianam & Aldinam, Rufinianum ad ſolam Rhenanianam. In his recenſendis nulla nobis a libris ſcriptis ſubſidia fuerunt; nec tanti videbatur, illa, cum noſtra & amicorum moleſtia, conquirere.

Aquilam, diximus p. 140. *inferiorem eſſe tempore Antoninorum. Nunc addimus, eum ſuperiorem eſſe aevo Conſtantini. Nam laudatur a Julio Rufiniano, qui ſub Conſtantino vixit. Itaque multum fallitur Jac. Nic. Loënſis Epiphyll. III.* 16. *qui eum credit Maecenatis eſſe liber-*

bertum, *Aquilam*, *qui*, *tanquam* Notarum *auctor commemoratur a Dione Caſſ. LV.* 7. & *Iſidoro Orig. I.* 21. Orthographiam *Aquilae laudat Caſſiodorius de Orthograph. p.* 619.

Julii Rufiniani mentionem nusquam invenimus, niſi in inſcriptione veteri apud Maffejum Veron. illuſtrat. Part. I. p. 360. *n. XL.* & *Muratorium Inſcr. p. MXIX.* 2. *quae, quoniam* & *patris* & *filii memoriam praeclare illuſtrat, integra ſubjicienda videtur:*

TATIANI
C. IVLIO RVFINIANO
ABLABIO TATIANO C. V. RVFI
NIANI ORATORIS FILIO FISCI PA
TRONO RATIONVM SVMMARVM
ADLECTO INTER CONSVLARES IVDI
CIO DIVI CONSTANTINI LEGATO PRO
VINCIAE ASIAE CORRECTORI TVSCIAE
ET VMBRIAE CONSVLARI AE
MILIAE ET LIGVRIAE PONTIFICI
VESTAE MATRIS ET IN COLLE
GIO PONTIFICVM PROMA
GISTRO SACERDOTI HER
CVLIS CONSVLARI CAM
PANIAE HVIC ORDO SPLEN
DIDISSIMVS ET POPVLVS
ABELLINATIVM OB INSIGNEM
ERGA SE BENIVOLENTIAM ET RELI
GIONEM ET INTEGRITATEM EIVS STATVAM
CONLOCANDAM CENSVIT.

Ex hoc monumento Rufiniani cum aetatem, tum profeſſionem intelligimus. Orator *accipiendus eſt rhetor ex cadentis Latinitatis conſuetudine. Tres Titiani rhetores* oratores *vocantur a Capitolino Maximin. Jun.* 1. *Caſſiodor. de Inſtit. div. liter.* 25. *&* in marmore apud Fabrett. p.* 208. *&* 700. *Endelechius, qui & ipſe rhetor fuit,* orator *in ſubſcriptione, quam in Taciti & Apuleji Cod. Florentino reperit Pichena, in Apuleji Cod. Vatic. Sirmondus ad Sidon. Apollin. IV.* 8. *Felix item* orator *in ſubſcriptione Codd. Horatii, quam protulit Bentlejus praef. ad Horat. p.* 6. *Aruſiani Meſſii* Elocutionum exempla *hunc titulum praeferunt*: Aruſiani Meſſii V. C. Or. Comitis primi ordinis Quadriga, *&c. ubi* Or. *non in* Gr. *mutandum, ut ſit* Grammatici, *ſed explicandum* Oratoris, *ut Donatus in titulo Scholiorum in Terentium dicitur* V. C. Orator Urbis Romae. *Ex JCtis hujus ſignificationis exempla dedit A. Auguſtinus ad Modeſtin. ſ. de Excuſ. p.* 1571. *Sunt quidem duo Ciceronis loca, Acad. I.* 2. *& de Orat. III.* 21. *ubi* orator *pro rhetore dicatur. Sed cum facilis in his vocibus librariorum lapſus fuerit, aſſentiar Zach. Pearcio, illa loca ad melioris aetatis normam caſtiganti. Vide eundem ad I. de Orat.* 62.

Reliqua hujus marmoris, etſi non ad patrem Rufinianum, ſed ad filium pertineant, tamen paucis emendare & illuſtrare nihil vetat. Prima

vox

vox TATIANI *tollenda videtur: quam quadratarius, per errorem ſculptam, reliquit, ne marmor deformaret.*

RATIONVM SVMMARVM *dicitur, qui* Rationalis ſummarum *in Notitia Dignitatum, &* *L. 7. Cod. Theodoſ. de jure fiſci, T. III. p.* 413. *ubi vid. Jac. Gothofredum. Sic ſervi, qui rationes ſummae rei curabant, ſimpliciter* ſummarum *dicuntur, ut* primarum & ſecundarum, *actores partium primarum & ſecundarum. Lapis apud Murator. p.* MCCCCLXXXVIII. 4.

PATROCLO SVMMARVM
VLPIVS PRISCVS
ANIMAE MERENTI.

Quem Genitivum exemplis illuſtrat Hagenbuchius Epiſt. Epigraph. p. 523.

CONSVLARI AEMILIAE ET LIGVRIAE. *Ex hoc loco emendanda eſt inſcriptio utriusque Codicis, Theodoſiani & Juſtinianei. L.* 1. *Cod. Theod. de Vectigal. T. I. p.* 421. *ſic inſcribitur:* Imp. Conſtantinus A. ad Junium Rufinum, Conſularem Aemiliae. *L.* 4. *Cod. Juſt. eod. tit.* Imp. Conſtantinus A. ad Rufinum, *vel, ut MSS. quidam,* ad Julium. *Scribendum ex marmoris fide:* Imp. Conſtantinus A. ad Julium Rufinianum. & *praeterea in Cod. Theod. plenius legendum:* Conſularem Aemiliae & Liguriae. *praeſertim cum Anianus etiam in exemplo ſuo le-*

legerit & Liguriae, *probante Gotbofredo.*

CONSVLARI CAMPANIAE —— POPULUS ABELLINATIVM. *Ex L.* 68. *Cod. Theod. de Decurion. T. IV. p.* 442. *etiam patet, Abellinatium civitatem fuiſſe ſub Conſulari Campaniae. Vide ibi Gotbofredum.*

ˋ Hiſtoria critica Oratorum Graecorum, *quam Rutilio praemiſimus, quomodo nata ſit, & quo conſilio ſcripta, ſuo loco dicetur. Tu, Lector, his fruere, & vale.*

ROBERTI STEPHANI PRAEFATIO.

Cum magnam orationi lucem afferre ſoleant habitus illi, & quaſi figurae cum ſententiarum, tum verborum, quae Graeci σχήματα vocant: eoque a Cicerone lumina orationis nominata ſint: magno certe Dei beneficio factum eſſe judico, ut authores hi, quos tibi nunc damus, noſtra denique aetate ſint in Germania inventi: qui de figuris ita tractant, ut nemo mea ſententia neque brevius, neque elegantius. in primis Rutilius Lupus, Gorgiam ſecutus, non illum Leontinum, ſed alium ſui temporis, ut ait Quintilianus. qui ita ſententias Demoſthenis, Lyſiae, Lycurgi, aliorumque nobilium Graeciae oratorum Latine exprimit, ut Ciceronis aemulus fuiſſe, non ſolum imitator videatur. Enimvero egregius hic author ita corrupte editus adhuc erat, ut nemo eſſet, cum omnes tamen utiliſſimum, lectuque digniſſimum judicarent, qui eum diſcipulis ſuis interpretari auderet. Quod nos cum animadverteremus, uſi amicorum opera, ita reſtituendum vobis curavimus, ut praeter duo loca, quae tamen aſteriscis notavimus, integrum dare nos Rutilium confidamus. Quod ne nos fingere arbitreris, exem-

exemplo uno erimus contenti. reliqua tu perlegendo libro, cumque ante impreſſis conferendo facile cognoſces. Igitur in ſchemate proſopopoeia, haec Hyperidis verba ita legebantur, *Quid ſi tandem, Judices, hanc cauſam ageremus? Atque ita diviſit muliebrem perſonam, ut ſuum cuique opus atque officium diſtribueret. Ego hunc oſtenderem, tui liberi ritu eſſe ſuo corpore ad luſum. Nonne vehementiſſime admiraretur, ſi quisquam non gratiſſimum munus arbitraretur. Virum ſe natum ſe depravato* &c.

Quae tu verba cum noſtris confer: & mirabere tam difficili objecto ſcopo quantumvis acrem conjecturam potuiſſe collimare. Vale.

JO. MATTHIAE GESNERI
PRAEFATIO.

Cum primas lineas artis oratoriae olim a me ductas, & instituendis exercitationibus non inutiliter a me & aliis adhibitas, recudi ante aliquot annos opus eſſet, rogatus a bibliopola ſum, pinguiorem aliquanto reddere libellum uti vellem. Ego vero hanc non ultimam (utinam non ſolam!) ejus dotem arbitratus, quod brevis eſt, & doctori facultatem relinquit varie illum illuſtrandi: eam dotem imminuendam non putavi.

Ne tamen non ſatisfacerem non reprehendendo Bibliopolae deſiderio, auctor ei fui, ut adjungeret veteres libellos, ſeu excerpta potius Rutilii Lupi, Aquilae Romani, & Julii Rufiniani, principum in illis Rhetoribus, quos Franciscus Pithoeus Pariſiis MDXCIX. 4. *publicavit. Quod volumen adeo hodie rarum eſt, ut pauciſſimis ſtudioſorum vel videndi illius copia contingat.* * *Merentur tamen triumvirorum, quos dixi, fragmenta, quae innoteſcant eloquentiae candidatis, ſi non propter praecipiendi ſubtilitatem, in qua re ipſi, & ipſi quoque capitales triumviri, Cornificius, Tullius, Fabius, facile vincuntur a Voſſio: certe propter exempla, quae hic bene multa ex*

* Haec cauſſa eſt etiam, quod pluſcula de his libellis nondum ſunt relata in Lexica.

ex perditis poſtea notae bonae ſcriptoribus laudata, vel ab ipſis auctoribus e Graeco verſa, excogitata denique, digna omnino ſunt, quae familiaria fiant adoleſcentibus, & communi eruditorum uſui pateant, cum caeteri illi Pithoeani Bibliothecis queant ſine detrimento relinqui.

Hos igitur libellos, vel iſtas pretioſulas rhetorum antiquorum reliquias publicare tum viſum eſt, non ut appendicem libelli mei, ſed ut ſeparatum, & illo noſtro praeſtantius opuſculum, quod tamen, qui vellent, una emere, circumferre una poſſent. Verum intercedere non potui, quo minus ſuum in ordinandis libellis conſilium Bibliopola ſequeretur.

Caeterum expreſſa eſt, quantum curare potui, Pithoeana lectio, illis exceptis locis, ubi manifeſtiſſimas quasdam mendas tolli aequum videbatur: in plerisque tamen potius emendandi rationem in margine indicavi. Numeros apponendos curavi, ut tanto commodius adhiberi & laudari poſſint hi libelli in poſterum. Exemplorum ſedes indicare ubique otium noſtrum non ferebat. Factum illud tamen quibusdam in locis, quae dubium quiddam aut difficultatem habere videbantur. In aliis turpe non putavi fateri, ſi quid non aſſequerer: quam rationem ſi ſemper tenerent, qui libros antiquos edunt, ipſa illa profeſſione literis prodeſſent, vel conſolandis, qui ſibi diſplicent, cum quaedam non intelligunt, vel aliorum ſtudio ad conandum aemulationis ſtimulis accendendo. Scr. Gottingae, a. d. XXVIII. *Mart.* MDCCXLV.

HISTORIA
CRITICA
ORATORUM GRAECORUM.

HISTORIA CRITICA

ORATORUM GRAECORUM.

Saepe & ipſe miratus ſum, & alios arbitror miraturos, quid ſit, quare Gorgias, cujus librum e Graeco vertit Rutilius, in ſumma exemplorum, quae decem Oratores Attici ſuppeditabant, copia, tamen permulta ſumſerit a Pythea, Demochare, Hegeſia, aliis, quos ceteri Rhetores vel negligebant, vel imitandos eſſe negabant. Cujus inſtituti cauſſas cum diligentius quaererem, digna mihi res viſa eſt, quae paullo altius repeteretur. Atque ita nata eſt Ora-

torum Graecorum hiſtoria: in qua conſcribenda hanc mihi legem dixi, ut, quorum memoriam Meurſius, Fabricius & Taylorus ſatis illuſtraſſent, eos verbo tantum, propter hiſtoriae ſeriem, attingerem, quorum hiſtoria parum explicata videretur, in iis ornandis diligentius verſarer. Nemo tamen putet, hic omnes Graeciae Oratores recenſeri. Nam ex mille, quos ante ſe fuiſſe dicit Demoſthenes de Coron. p. 555. aliisque Demoſthenem conſecutis, tanquam florem, delibavimus eos, quos, ſatis conſtat, aliquid literis mandaſſe, & apud poſteros Oratorum laudem tenuiſſe. Haec autem hiſtoria multo & uberior & accuratior futura eſſet, ſi Theopompi excurſus, quem, teſte Athenaeo IV. p. 166. D. in decimo hiſtoriae Philippicae περὶ τῶν Ἀθήνησι δημαγωγῶν fecerat, ad nos perveniſſet. Nunc, quod ille unus copioſe tradiderat, per ſcriptores multos tenuibus veſtigiis quaerendum fuit. In variis autem Oratorum aetatibus conſtituendis ducem ſecuti ſumus Ciceronem in Bruto 7. ſeqq. & de Orat. II. 22. 23. audemusque hanc hiſtoriam Ciceronis ſtudioſis, tanquam juſtum in illa loca commentarium, commendare.

Vera eloquentia ita propria eſt Athenarum, ut nullam Graeciae civitatem in illius gloriae ſocietatem admittant. Cicero Brut. 13. *Hoc autem ſtudium non erat commune Graeciae; ſed proprium Athenarum. Quis enim aut Ar-*

givum

givum oratorem, aut Corinthium, aut Thebanum ſcit fuiſſe temporibus illis? —— Lacedaemonium vero usque ad hoc tempus audivi fuiſſe neminem. Quem locum ob oculos habuit Vellejus Paterc. I. 18. *Una urbs Attica pluribus annis eloquentiae, quam univerſa Graecia, operibusque floruit, adeo ut corpora gentis illius ſeparata ſint in alias civitates, ingenia vero ſolis Athenienſium muris clauſa exiſtimes. Neque ego hoc magis miratus ſum, quam neminem Argivum, Thebanum, Lacedaemonium oratorem, aut dum vixit auctoritate, aut poſt mortem memoria dignum exiſtimatum.* Sic habet unicum illud exemplar Murbacenſe, e quo prolatus Vellejus eſt. Sed ejus editores, etiam Burmannus, non pro reliqua ſua religione, Lipſii conjecturam in textum invexerunt: *Una urbs Attica pluribus annis eloquentia, quam univerſa Graecia, uberiusque floruit.* Noli dubitare, quin Vellejus ſcripſerit: *Una urbs Attica pluribus ſanae eloquentiae, quam univerſa Graecia, operibus effloruit. Sanam eloquentiam* opponit corruptae Aſiaticorum, ut Cicero l. c. *ita peregrinata tota Aſia eſt, ut ſe externis oblineret moribus, omnemque illam Atticae dictionis quaſi ſanitatem perderet.* ubi Lambinus MSti auctoritate bene expungit gloſſam *ſalubritatem*, quicquid dicat membranarum ſuarum mancipium, Gruterus. Mox Cicero: *Rhodii ſaniores & Atticorum ſimiliores.* Idem de opt. gen. dic. 3. *imitemur*

 il-

los potius, qui incorrupta ſanitate ſunt, quod eſt proprium Atticorum, quam eos, quorum vitioſa abundantia eſt, quales Aſia multos tulit. Auctor Dialog. de Orator. 25. *omnes tamen eandem ſanitatem eloquentiae ferunt.* Vid. Interprett. ad Petron. 2. Viguit Athenis eloquentia circiter centum & quinquaginta annos, &, fracta populi libertate, ipſa quoque concidit, libertatis ſocia & alumna. Ex eo tempore ejus ſtudium invaſit populos per Aſiam, Rhodios item, & aliarum inſularum cives: unde extitit diſcrimen Oratorum Aſianorum, Rhodiorum & Atticorum, de quo vide Ciceronem Brut. l. c. & Quinctilian. XII. 10. p. 623.

Prima eloquentiae aetas fuit ſub Themistocle, Cimone, Pericle, Alcibiade, Thucydide. Cicero Brut. 7. de Orat. II. 23. Quam aetatem, fuerunt, qui non ordine tantum, ſed etiam excellentia primam exiſtimarent. Plutarchus Demoſthenem ait in ejus Vita p. 852. B. dignum eſſe, qui reponatur οὐκ ἐν τῷ κατὰ Μοιροκλέα καὶ Πολύευκτον καὶ Ὑπερείδην ἀριθμῷ τῶν ῥητόρων, ἀλλ' ἄνω μετὰ Κίμωνος καὶ Θουκυδίδου καὶ Περικλέους. Themiſtoclem & Cimonem nihil literarum monumentis mandaſſe, ſatis conſtat. Pericles & Alcibiades num quid ſcriptum reliquerint, dubitatur. Cicero altero loco dicit, *utriusque ſcripta conſtare*, altero, *Periclis quaedam ſcripta ferri.* At Plutarchus in Pericle p. 156. C. & Pſeudo-Plutarchus de Vit. X. Orat. p. 832. D. quic-

quicquam a Pericle ſcriptum eſſe negant. Equidem acceſſerim Quinctiliano, quicquid ſub Periclis nomine venditatum eſt, commentitium judicanti, III. 1. p. 118. De Alcibiade vero, Pſeudo-Plutarchus l. c. cum Cicerone ſentit, eique ſcriptas orationes tribuit. Sed de his quoque idem, quod de Pericleis, dicendum. Nec aliter judicarunt veteres dicendi magiſtri, tanquam Sopater Prolegomenis in Ariſtidem: Τρεῖς φορὰς ῥητόρων γεγόνασιν· ὧν ἡ μὲν πρώτη ἀγράφως ἔληγεν, ἧς ἐστι Θεμιστοκλῆς, καὶ Περικλῆς, καὶ οἱ κατ' ἐκείνους ῥήτορες. Alcibiadi multi ſcriptores eloquentiae laudem tribuunt, ipſe etiam oratorum princeps, Demoſthenes adv. Mid. p. 139. καὶ λέγειν ἐδόκει πάντων, ὥς φασιν, εἶναι δεινότατος. ubi ſimul obſerva illud ὥς φασιν, quod additurus non fuiſſet, ſi de ejus in dicendo facultate e ſcriptis orationibus exiſtimare potuiſſet. Theophraſtus apud Plutarch. Polit. praec. p. 804. A. narrat, Alcibiadem, dum in orando verba & ſtructuras elegantiores quaerebat, aliquando haeſitaſſe. Nec tamen verſus Eupolidis, relatus a Plutarcho in Alcibiad. p. 196. E. & Gellio I. 15. Λαλεῖν ἄριστος, ἀδυνατώτατος λέγειν, de Alcibiade accipiendus erat ab H. Stephano Theſ. L. Gr. v. Λαλέω, & P. Weſſelingio ad Diodor. Sic. T. I. p. 595. ſed de Phaeace, oratore, ut Plutarchi contextus facile docet. Thucydidem Cicero inter oratores refert propter orationes hiſtoriae intextas. Male Simſonus Chron. ad a. 3534. & Fabricius

 Bibl.

Bibl. Gr. Vol. I. p. 834. intelligunt Thucydidem, Meleſiae F. Periclis in republica gerenda adverſarium; quem quis unquam retulit in numerum Oratorum? Thucydidi, Pericli & Alcibiadi ſuppar aetate eſt Nicias, quem Oratorum catalogo inſeruit Fabricius Bibl. Gr. Vol. IV. p. 485. laudans Clementem Alexandr. Strom. VI. p. 748. Νικίας ἐν τῷ πρὸς Λυσίαν ὑπὲρ παρακαταθήκης· Τὴν μὲν παρασκευὴν καὶ τὴν προθυμίαν τῶν ἀντιδίκων ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες δικασταί. Enimvero, Niciam non eloquentia, ſed opibus & fortunis ſibi viam ad honores munivisse, docet Plutarchus in ejus vita p. 524. D. Itaque ille ex Oratorum catalogo expungendus, & in Clemente nomina ſic transponenda: Λυσίας ἐν τῷ πρὸς Νικίαν ὑπὲρ παρακαταθήκης. Quae ex hac oratione citantur, etiam occurrunt in Lyſiae Or. de Ariſtophan. bonis p. 331. Vide Taylorum ad Aeſchin. adv. Cteſiphont. init.

Hos Oratores, ut Cicero ait, *conſecuti ſunt Critias, Theramenes, Lyſias.* Critiae, unius ex XXX. tyrannis, ſatis nota hiſtoria. Theramenem uno deliberativo genere valuiſſe, ſcribit Auctor Prolegomenorum in Aphthonium, Bibl. Coiſl. p. 594. quem Langbaenius ad Longin. p. 17. MSti fidem ſecutus, Troilum Sophiſtam vocat. Hunc autem puto de Theramene non ex ſcriptis orationibus judicaſſe, ſed tantum audiviſſe, ut de ſe fatetur Cicero. *Declamationes*, & alia rhetorica a Theramene

ſcri-

ſcripta dicit Suidas in v. Quae omnia a recentioribus Sophiſtis ficta videntur. Recte enim Quinctilianus II. 4. p. 76. *Fictas ad imitationem fori conſiliorumque materias apud Graecos dicere, circa Demetrium Phalerea inſtitutum fere conſtat.* Plura de Theramene Cl. Taylorus in Lyſiae Vit. p. 44. Sed hic Cicero, ſaltum faciens a Theramene ad Lyſiam, plures omittit, quorum partim illuſtris eſt memoria, ut Antiphontis Rhamnusii, partim obſcura & in vetuſtatis tenebris latens. Lyſiae aetatem qui praeceſſerint, vel attigerint, fere hi ſunt:

Cephalus. De eo Suidas ita: Κέφαλος, Ἀθηναῖος, ῥήτωρ καὶ δημαγωγὸς, ὃς πρῶτος προοίμια καὶ ἐπιλόγους συντέθεικε. γέγονε δὲ ἐπὶ τῆς ἀναρχίας. Κέφαλος δὲ οὗτος ἔσχε θυγατέρα τὴν Οἴνην. Hanc filiam Charopi in matrimonium collocatam eſſe, ex Philochoro ſcribit Harpocration v. Οἰνῶθεν. Cephalum, ut virum probum, patriae amantem, & auctoritate, quam bonis artibus peperiſſet, excellentem, laudant Andocides de Myſter. p. 19. Demoſthenes de Cor. p. 555. & Dinarchus adv. Demoſth. p. 95. Itaque facile credam Scholiaſtae Ariſtophan. Eccleſ. 248. alium eſſe, quem ibi Comicus perſtringit. Morum integritatis tantam fiduciam Cephalus habuit, ut, narrante Aeſchine adv. Cteſiph. p. 440. auſus ſit cum Ariſtophonte Azenienſi contendere, uter aetatem egerit honeſtius. Recentior, nec orator, ſed dicendi ma-

giſter, vel Sophiſta, videtur Cephalus ille, cujus ἐγκώμιον Λαγίδος τῆς ἑταίρας laudat Athenaeus XIII. p. 592. C. Neque enim Oratores illi veteres in ludicris argumentis verſari ſolebant. Scimus quidem, Helenam ab Iſocrate eſſe laudatam. Sed Iſocrates non tam Orator, quam Sophiſta fuit. Reliqua de Cephalo habet Taylorus in Lyſiae Vit. p. 31.

ARCHINUS, ex Coele, Thraſybuli in libertate vindicanda adjutor. Funebrem ejus orationem laudat Plato Menex. p. 403. A. ex qua multa in Panegyricum ſuum derivavit Iſocrates, teſte Photio Cod. CCXL. p. 1458. Ex eadem oratione ſumtum videtur, quod citat Clemens Alex. Strom. VI. p. 749. Πᾶσι μὲν ἀνθρώποις ὀφείλεται ἀποθανεῖν ἢ πρότερον, ἢ εἰς ὕστερον. Archini nomen reſtituendum Suidae v. Ἰσοκράτης —— διδάσκαλος δὲ Γοργίας. οἱ δὲ Τισίαν φασὶν, οἱ δὲ, Ἐργῖνον. Repone Ἀρχῖνον. Cetera, quae de hoc Oratore dici poſſent, occuparunt Valeſius ad Harpocrat. p. 253. & Taylorus in Lyſiae Vit. p. 51. Ἀρχίνους vocatur a Pſeudo-Plutarcho Vit. X. Orat. p. 832. D. & Suida v. Σαμίων. Sed Taylorus l. c. & Lect. Lyſiac. c. VII. malit Ἀρχῖνος. Minus recte. Nam in his nominibus triplex forma uſitata, Ἀρχίνοος, Ἀρχίνους, Ἀρχῖνος. Sic *Euthynous* Cicero Tuſc. Diſp. I. 48. *Euthynus* alii. Ἀλφῖνος & Ἀλφίνους promiſcue Pſeudo-Plutarchus l. c. p. 848. D. & 849. B. Ἀντίνοος & Ἀντῖνος Pauſan. p. 617. 618.

618. Πασῖνος Iſocrates & Harpocrat. Πασῖνος Suid. *Callinus*, elegiaci carminis auctor, a Terentiano Mauro de Metr. p. 2421. *Callinous* dicitur, non metri neceſſitate, ut quidam ſcripſerunt, ſed quod haec etiam forma uſitata eſſet. Nam & in ſoluta oratione *Callinoum* vocat Marius Victorinus Art. Gramm. III. p. 2555. *Alcinus* & *Alcinous* promiſcue paſſim. Vide Dukerum ad Thucyd. III. 70. Haec contractio Graecis etiam placuit in nominibus appellativis. Heſychius: Κακόνος. κακονοῶν. Idem: Λασῖνος. ἄφρων, ἐπιλήσμων. Quanquam intelligo, non magnam in talibus eſſe Heſychii auctoritatem. Numero quidem plurali κακόνοι & εὖνοι Atticos dixiſſe, docet Marklandus V. C. ad Lyſiae Orat. XVIII. p. 578.

Androcles, Pitthenſis, acer ſtatus popularis vindex, & Alcibiadis adverſarius, de quo luculentus locus eſt Thucydidis VIII. 65. Produxit teſtes, qui Alcibiadem Hermarum mutilatorum accuſarent. Plutarch. Alcibiad. p. 200. D. Ejus etiam mentio apud Andocidem de Myſter. p. 4. Laudatur ab Ariſtotele Rhetor. II. p. 500.

Sophocles, diverſus a Tragico, unus ex Προβούλοις, ſive Decemviris, qui ante Quadringentos creati ſunt cum ſumma poteſtate legibus ſcribendis. Vid. Ariſtotel. Rhet. III. p. 748, & Valeſ. ad Harpocrat. p. 181. Eundem eſſe puto, qui inter XXX. Tyrannos commemo-

moratur a Xenophonte Hellen. II. p. 461. B. Ejus orationem *pro Euctemone* laudat Ariſtoteles Rhetor. I. p. 246.

Cleophon, turbulentus demagogus, & ſimilis Hyperbolo & Cleoni, quibuscum ſaepe jungitur. Cicero de Republica, apud Auguſtin. de C. D. II. 9. *Quem illa* (Comoedia) *non attigit, vel potius quem non vexavit? cui pepercit? Eſto: populares homines, improbos in republica, ſeditioſos, Cleonem, Cleophontem, Hyperbolum laeſit.* Plutarchus Polit. praec. p. 805. C. Φαῦλον ἄνθρωπον, ἀπονοίᾳ δὲ καὶ δεινότητι πεποιημένον ὑφ' αὑτῷ τὴν πόλιν, οἷος ἦν Κλέων Ἀθήνησι καὶ Κλειτοφῶν. Repone Κλεοφῶν. Ariſtides Platon. II. p. 176. Φαίνειν, ἐνδεικνῦναι, δημεύειν, ὥσπερ Κλέωνα, καὶ Κλεοφῶντα, καὶ Ὑπέρβολον. Alia loca, in quibus iidem demagogi jungantur, indicat magnus Hemſterhuſius ad Lucian. Timon. p. 145. Cleophontem in transcurſu exagitat Ariſtophanes Ran. 690. ſeqq. ſed Plato integra Comoedia, quae *Cleophontis* nomine inſcripta erat, ejus improbitatem notavit. Eam, praeter alios multos, laudat Grammaticus Sangermanenſis MS. Ἀργύρεια, πληθυντικῶς, οὐχ ἑνικῶς. Πλάτων Κλεοφῶντι. & Lexicon Sangermanenſe MS. Ἀπαρτὶ παρὰ τοῖς κωμικοῖς τὸ ἐκ τοῦ ἐναντίου. Πλάτων Κλεοφῶντι· Ἀλλ' αὐτ. ἀπαρτὶ τἀλλότρι' οἴχησει φέρων. Sed & Tragicus Euripides eum perſtrinxiſſe creditur Oreſt. 902. ſeqq. Scholiaſtes ita: Θέλει δὲ εἰπεῖν Ἀθηναῖον οὐκ Ἀθηναῖον ὄντα αὐτὸν, ἀλλὰ νόθον

πο-

πολίτην, παρόντι Θρᾷξ ἦν ἐκ Δελφῶν ὁ Κλεοφῶν. ubi Palmerius Exercit. in Auct. Gr. p. 773. infeliciter conjicit ἐκ Δωιέλτυ, non videns, ἐκ Δελφῶν vitioſam eſſe ſcripturam nominis Κλεοφῶν, atque adeo litura ſanandam. Cleophontis orationem *adverſus Critiam* laudat Ariſtoteles Rhetor. I. p. 54. Plura Perizon. ad Aelian. V. H. XII. 43. Weſſeling. ad Diodor. Sicul. XIII. p. 583. & Taylorus in Lyſiae Vit. p. 43.

Aristophontes. Tres Ariſtophontes in horum temporum monumentis occurrunt. Quos cum vir ſummus, If. Caſaubonus ad Theophraſt. Char. 8. confuderit, & P. Burmannus, eos diſtinguere conatus, ad Quinctilian. V. 12. p. 452. nihil expedierit, age, quomodo diſcernendi ſint, breviter doceamus. Primus eſt Azenienſis, a Quadringentis legatus ad Lacedaemonios miſſus Olymp. XCII. 1. Thucydid. VIII. 86. Idem Archonte Euclide Olymp. XCIV. 1. legem ſcripſit, ne quis civis haberetur, niſi qui matre libera natus eſſet. Caryſtius apud Athen. XIII. p. 577. B. Perizon. ad Aelian. V. H. XIV. 3. Taylor. in Lyſiae Vit. p. 55. & Corſinus Faſt. Att. Tom. III. p. 275. Iphicratem & Timotheum proditionis accuſavit; ex quo intelligitur, eum vitam ultra Olymp. CVI. 1. extendiſſe. Dinarchus adv. Demoſth. p. 92. adv. Philocl. p. 110. Plutarch. de Exil. p. 605. E. Polit. praec. p. 801. F. & Cel. Weſſeling. ad Diodor. Sicul. XVI. p. 98. Inter viros

ros eloquentiſſimos refertur a Demoſthene adv. Leptin. p. 55. ubi Taylorus reliqua Demoſthenis & Aeſchinis loca, quae ad eum pertineant, collegit. Ex more Athenienſium, quo filius avi nomen gerebat, conjicere licet, Ariſtophontis patrem fuiſſe Demoſtratum, oratorem, quem memorat Plutarchus Alcibiad. p. 200. B. & Nicia p. 531. D. filium Ariſtophontis, Demoſtratum, cujus mentionem facit Xenophon Hellen. VI. p. 590. B. —— Alter Ariſtophon, quem cum Azenienſi confundit Ulpian. in Demoſthen. de Cor. p. 530. Colyttenſis, orator & ipſe, quo ſeneſcente florere incepit Demoſthenes. Pſeudo Plutarchus l. c. p. 844. D. & Libanius Tom. I. p. 436. C. Crebra ejus mentio apud Demoſthenem, tanquam de falſ. leg. p. 217. de Coron. p. 494. adv. Timocrat. p. 368. & aliis locis. Scribae munere apud eum functus eſt Aeſchines, teſte Anonymo ſcriptore Vitae Aeſchinis. Quanta hominis potentia in republica fuerit, cognoſci poteſt ex fragmento, quod ex Hyperidis adverſus eum oratione affert Scholiaſtes Platonis ineditus: Ὑπερείδης ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοφῶντος· Οἶδε γὰρ αὐτῷ δεδομένην ἄδειαν καὶ πράττειν καὶ γράφειν, ὅ, τι ἂν ἐμβεβρέχυ βούλῃ. Eandem orationem citant Pollux VII. 11. & Grammaticus Sangermanenſis MS. Μοιχίδιον, τὸ ἐκ μοιχοῦ γεγεννημένον. Ὑπερείδης ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοφῶντος. —— Tertius Ariſtophon eſt Archon Eponymus Olymp. CXII. 2. Vide Diodor. Sicul. XVII. p. 208. & ibi Weſſeling. item Corſin. Faſt. Att. Tom. IV. p. 44. Hunc

a

a Colyttenſi diverſum, eſſe, clarum eſt ex Demoſthene de Coron. p. 531. ubi Colyttenſem mortuum dicit. At hic illum ipſum annum, quo habita eſt oratio *de Corona*, ſuo nomine ſignabat. Erunt fortaſſe, qui Archontem etiam in Oratorum numero ponant, ſecuti Theophraſtum Char. 8. *προσδιηγήσασθαι δὲ καὶ τὴν ἐπ' Ἀριστοφῶντος ποτὲ γενομένην τοῦ ῥήτορος μάχην.* Verum, niſi aliis teſtimoniis confirmetur, Archontem oratorem fuiſſe, potius in hanc partem inclinem, ut vocem *ῥήτορος* ab iis, qui Archontem cum Oratoribus confunderent, temere intruſam putem.

ANDOCIDES & PHAEAX. Horum Oratorum hiſtoriam, ob cauſſas, mox intelligendas, conjungamus. Sed ante quaedam removenda ſunt, quae officere huic diſputationi, & vim ejus minuere poſſent. Extant Vitae X. Oratorum, quas, qui ex Lampriae catalogo librorum Plutarcheorum didicerant, Plutarchum ejusdem argumenti librum ſcripſiſſe, re non explorata, Plutarchi nomine proſcripſerunt. Nam librum, qui nunc ſupereſt, non eſſe a Plutarcho ſcriptum; tam evidens & perſpicuum eſt, ut Jonſius de Scriptor. H. Ph. III. *6*. p. 234. ejus rei demonſtratione ſuperſedere potuiſſet. Hunc librum, multis omiſſis, nonnullis adjectis, pleriſque aptius diſpoſitis, ut opus ſuum, in Bibliothecam intulit Photius, Cod. CCLIX. & ſeqq. At qualis tandem liber eſt? Plenum

frau-

fraudis, mendaciorum, errorum dicit Taylorus Lect. Lyſiac. V. & VI. ad Demoſthen. adv. Midiam init. & ad Aeſchinem adv. Cteſiph. init. tot convicia congerens in libri ſcriptorem, ut cupiditas quaedam, quae a tali re procul removenda erat, facile animadvertatur. Ego vero, hoc ſcriptore ſaepe multumque tractando, cognovi, cognitumque confirmo, me, quamvis quaerentem, quae in malae fidei ſuſpicionem vocarem, ne leviſſimum quidem fraudis veſtigium reperiſſe. Itaque huic ſcriptori ſummam fidem tribuo, ſummum veri ſtudium. Sed idem fateor, mediocrem in eo judicandi facultatem fuiſſe. Nam ejusdem nominis ſcriptores ſaepe confundit, ut in vita Antiphontis: quanquam ille error ei communis eſt cum Philoſtrato. Cumque omnia tam perturbate ſcripta ſint, nihil ut ſuo loco dicatur, veriſſimum puto, quod dudum ſuſpicatus ſum, mera eſſe Excerpta, nullo vel ordine, vel delectu facta, ex Hermippo, Caecilio, Dionyſio Halicarnaſſenſi, qui ſaepe laudantur, aliisque deperditis Vitarum ſcriptoribus. Taylorus, meliore rerum ordine, qui apud Photium eſt, inductus, Photium libri auctorem eſſe credit, Plutarchum nihil niſi Photiana compilaſſe, & erroribus auxiſſe. Quod ſane miror, non dicam Tayloro, recti judicii & praeſtantis doctrinae viro, ſed vel mediocriter docto, in mentem venire potuiſſe. Nam primum omnia ſunt pleniora & exquiſitiora apud

pud Plutarchum, ut facile videbit, qui ejus v. c. in Lycurgo ubertatem cum Photiana jejunitate contulerit: multa etiam veterum ſcriptorum teſtimoniis confirmata, quae Photius, ut faſtidio ſeculi, quo vivebat, occurreret, praetermiſit. Deinde Plutarchea certum habent vetuſtatis indicium, quippe in quibus nullus ſcriptor, qui Dionyſio Halicarnaſſenſi poſterior ſit, laudatus reperiatur. At quales in Photiana acceſſione laudantur? Ariſtides, Libanius, Paulus Germinus, Aſpaſius. His praemiſſis, videamus, an Taylorus recte Plutarcho fidem abrogarit in Andocidis hiſtoria enarranda. Plutarchus, vel, ſi malis, Pſeudo-Plutarchus ita: Ἀνδοκίδης Λεωγόρου μὲν ἦν πατρὸς, τοῦ θεμένου ποτὲ πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνην Ἀθηναίοις. Atqui avus Andocides pacem fecit cum Lacedaemoniis, non pater Leogoras, ut ipſe Andocides teſtatur de Pace p. 24. confirmatque Aeſchines de falſ. legat. p. 302. Ergo Pſeudo-Plutarchus manifeſtus erroris tenetur. Sed quomodo, qui ſe Andocidis orationes legiſſe fateatur, in re tam clara errare potuit? Aequius erat, culpam in librarios conferre, & ſuam ſcriptori manum hoc modo reſtituere: Ἀνδοκίδης Λεωγόρου μὲν ἦν πατρὸς, τοῦ Ἀνδοκίδου, τοῦ θεμένου &c. —— Andocides genus ducebat a *Mercurio*, ut Pſeudo-Plutarchus & Photius ſcribunt; ab *Ulyſſe*, ut verus Plutarchus Alcibiad. p. 201. E. & Suidas v. Ἀνδοκίδης, omnes Hellanicum teſtem laudantes. Iterum vanus & mendax Pſeudo-Plutarchus. Sed hic quoque laboranti

ſuccurramus. Propior generis auctor Ulyſſes erat, remotior Mercurius. Ulyſſem a Mercurio per matrem originem ducere, liquet ex Ovidio Met. XIII. 146. quem locum ipſe Taylorus laudavit. Ac fuit opinio tam vulgaris, Ulyſſem ex Mercurii poſteris eſſe, ut numi gentis Mamiliae, quae originem ſuam ad Ulyſſem referebat, in altera parte Mercurii caput, in altera Ulyſſem exhibeant. Vide Vaillantium de Numis Familiarum in hac gente, quem ad Ovid. laudat Burmannus. Sed quid eſt, quare Pſeudo-Plutarchus Mercurium potius commemoret, quam Ulyſſem? In promtu eſt ratio. Clarius ſic apparebat Andocidis cognatio cum Cerycibus, qui a Ceryce, Mercurii filio, orti credebantur. —— Sequitur apud Pſeudo-Plutarchum: προεχειρίσθη ποτὲ μετὰ Γλαύκωνος, σὺν ναυσὶν εἴκοσι Κερκυραίοις βοηθήσων, διαφερομένοις πρὸς Κορινθίους. In his ſecutus eſt Thucydidem l. 51. ex quo patet, expeditionem illam ſuſceptam eſſe Olymp. LXXXVI. 1. cum Andocides ageret aetatis annum 33. At Taylorus contendit, hujus claſſis imperium fruſtra ad Andocidem referri, quem nullam unquam militiae partem attigiſſe dicat Lyſias adv. Andocid. p. 125. οὐδεπώποτ' ἐκ τῆς πόλεως ἐστρατεύσατο, οὔτε ἱππεὺς, οὔτε ὁπλίτης· οὔτε τριήραρχος, οὔτ' ἐπιβάτης. Hic mihi non alia, niſi haec, parata eſt reſponſio: Andocidis hiſtoriam parum cognitam fuiſſe orationis auctori. Nam Criticos veteres dubitaſſe, an Lyſiae ſit oratio, Harpocration non uno loco oſtendit. Et vero alia

alia de Andocide in hac oratione dicuntur, quae nullo modo inter ſe cohaerent, v. c. p. 117. dicitur opes ſuas minuiſſe, & inter delatores diviſiſſe, contra p. 127. tam opulentus eſſe, ut reipublicae inopiam, ſi voluiſſet, ſublevare potuiſſet. Teneamus igitur id, quod etiam Dukerus V. C. ad Thucydid. tenet, Andocidem, oratorem, claſſi praefuiſſe. Nam quod Taylorus Andocidem avum intelligit, minus bene computavit tempora, nec ſenſit, ſe ſeni octogenario claſſis praefecturam deferre. —— Pſeudo-Plutarchus quinque Andocidis orationes recenſet 1, περὶ μυστηρίων. 2, περὶ καθόδου. 3, περὶ ἐνδείξεως. 4, ἀπολογίαν πρὸς Φαίακα. 5, περὶ τῆς εἰρήνης. Photius, nactus tale Andocidis exemplar, quale nunc ſupereſt, deſerto duce ſuo, quatuor tantum recenſet, 1, περὶ μυστηρίων. 2, περὶ καθόδου. 3, περὶ εἰρήνης. 4, κατ' Ἀλκιβιάδου. At Taylorus iterum erroris accuſat Pſeudo-Plutarchum, qui orationem περὶ ἐνδείξεως diverſam fecerit ab illa περὶ μυστηρίων. Valeſius quoque ad Harpocrat. p. 85. unam eandemque orationem eſſe putabat: ſed mox repudiat hanc opinionem. Recte. Nam nihil impedit, quo minus Andocides, agitans multos, a multisque viciſſim agitatus, plures περὶ τῆς ἐνδείξεως orationes habuerit. Si quis vero ex eo, quod Photius quatuor tantum legit, totidem, nec plures, ab Andocide ſcriptas putet, egregie fallatur. Orationum deliberativi generis non niſi una περὶ εἰρήνης nunc ſupereſt;

cujus γνησιότητα tametſi olim Dionyſius & Harpocration, noſtra aetate Taylorus l. c. & Marklandus ad Aeſchin. de falſ. leg. p. 302. in dubium vocarunt, tamen vetuſtiſſimus Grammaticus libro *de ſcriptorum furtis*, quem Clemens Alexandrinus, nihil ſimilem furti actionem veritus, compilavit Strom. VI. p. 747. illam, ut Andocidis, agnovit & laudavit. At veteres Grammatici plures hujus generis laudant. Grammaticus Sangermanenſis MS. Εὐωχεῖν, ἀντὶ τοῦ εὐωχεῖσθαι. Ἀνδοκίδης συμβουλευτικοῖς. Photius Lex. MS. Ναυκρατίαν. Ἀνδοκίδης συμβουλευτικῷ. Neutra vox in Or. *de Pace* reperitur. Plutarchus Themiſtocl. p. 128. C. laudat Andocidem ἐν τῷ πρὸς τοὺς ἑταίρους. niſi ibi epiſtola intelligenda ſit, ſcripta ad Piſandri in ſtatu populari evertendo ſocios, qui proprie ἑταῖροι appellabantur. Vid. Thucydid. VIII. 48. 65. & Taylor. in Lyſ. Vit. p. 37. Ex deperdita oratione etiam ductum eſt, quod habent Scholiaſt. Ariſtoph. ad Veſp. 1001. & Scholiaſt. Lucian. ad Timon. p. 142. Περὶ Ὑπερβόλου λέγειν αἰσχύνομαι· οὗ ὁ μὲν πατὴρ ἐστιγμένος ἔτι καὶ νῦν ἐν τῷ ἀργυροκοπείῳ δουλεύει τῷ δημοσίῳ· αὐτὸς δὲ ξένος ὢν καὶ βάρβαρος λυχνοποιεῖ. Sed multo major contentio exoritur de Oratione *adverſus Alcibiadem*, quam Taylorus, omnibus ingenii & doctrinae praeſidiis adhibitis, ab Andocide ad Phaeacem traducere conatur. Excutiamus ſingulas ejus rationes, quas *minime contemnendas* vocat Pierſonus ad Moerid. Atticiſt. p. 332. immo quibus,

bus, quod volebat, perſuaſiſſe videtur ſummo Hemſterhuſio ad Thom Mag. p. 810. 1, Diſceptatur in hac Andocidis oratione, quis ex tribus, Nicia, Alcibiade, & Andocide, oſtraciſmo in exilium ſit ejiciendus. Hic ſtatim Andocidi minus convenit cum Plutarcho, qui in Alcibiad. p. 196. E. rem ita narrat: Alcibiadem juvenem, cum ad rempublicam acceſſisſet, adverſarios habuiſſe Niciam & Phaeacem, alterum ſenem & bello clarum, alterum juvenem, nobilem, & ſatis facundum, cujus etiam extet Oratio *adverſus Alcibiadem*. Horum potentiae cum populus invidiſſet, excitaſſe Hyperbolum, ut uni ex tribus exilium irrogaret. Sed Alcibiadem, re communicata cum Nicia, vel, ut alii tradant, cum Phaeace, exilium in Hyperbolum, nihil tale cogitantem, vertiſſe. Sic Plutarchus in Alcibiade: ſed in Nicia p. 530. D. eandem rem paullo aliter refert: Exilium duobus tantum, Niciae & Alcibiadi, deſtinatum fuiſſe, ſed eos, ſociatis factionibus, Hyperbolum expuliſſe. Theophraſtum quidem, quem de hoc certamine in libris περὶ νόμων ſcripſiſſe, ex Schol. Luciani ad Timon. p. 142. intelligimus, pro Nicia nominare Phaeacem; ſe tamen malle ſequi plures, qui duos tantummodo, Niciam & Alcibiadem, de oſtraciſmo certaſſe tradant. Jam cum in hac controverſia nulla Andocidis mentio fiat, contra Phaeax non ſolum tertius in hoc certamine, ſed etiam auctor Orationis in Alcibiadem commemoretur,

Taylorus inde conficit, orationem, quae nunc ſub Andocidis nomine legitur, Phaeaci tribuendam eſſe. Haec, fateor, aliquam vim habitura eſſent, ſi ſcriptores, quos Plutarchus ſecutus eſt, inter ſe convenirent, & res uno modo narraretur. Nunc videmus, quam vaga & incerta ſit narratio. Tres inter ſe de oſtraciſmo contendiſſe, ex Oratione ſuperſtite, ſive Andocidis, ſive Phaeacis ſit, planiſſimum eſt. Tamen plerique ſcriptores, Plutarcho teſte, duos tantum commemorant. Itaque qua negligentia plerique tertium omiſerunt, eadem pro Andocide Phaeacem poſuerunt. Sed finge, Phaeacis eſſe orationem. Illene Alcibiadem, quocum de Hyperbolo ejiciendo conſenſerat, tam indignis modis accepiſſet? Et quis orationem habet adverſus eum, quocum conſpiret? Quid? Phaeacis oratio, Plutarcho lecta, ſi oſtracismum in diſceptationem vocaſſet, Plutarchus rem confectam habuiſſet, nec ullo modo dubitare potuiſſet, ſicut dubitat, an Phaeacis partes quaedam in hoc certamine fuerint. Ex his cogimus, longe aliam cauſſam in Phaeacis contra Alcibiadem oratione tractatam eſſe, atque in Andocidis oratione tractatur. Quo uno argumento Taylorianae rationes omnes convelluntur. 2, Inter cauſſas, quibus exilium a ſe removet Andocides, hanc quoque ponit p. 33. εἰ δεῖ καὶ τὸ γένος σκοπεῖν, ἐμοὶ μὲν οὐδαμόθεν προσήκει τούτου τοῦ πράγματος. Hic, Taylorus ait, oratorem genus ſuum humile & obſcurum vocare; id-

idque convenire *Phaeaci*, parum claris majoribus orto, non Andocidi, uni ex Mercurii vel Ulyſſis poſteris, qui ipſe gentis ſuae amplitudinem jactet de Myſter. p. 14. 18. 19. de Redit. p. 23. Enimvero nimium cauſſae, quam ſuſceperat, ſtudium hic etiam transverſum egit virum doctiſſimum. Non abjicit orator genus ſuum, ſed hoc tantum dicit, ſi & ipſe & Alcibiades ex genere judicandi eſſent, Alcibiadi oſtraciſmum convenire, cujus uterque avus, Megacles & Alcibiades, in exilium ſint ejecti, non ſibi, cujus ex gente nemo hanc poenam ſubierit. Nec verum eſt, quod V. C. dicit, Phaeacem obſcuro genere ortum fuiſſe. Nam Plutarchus in Alcibiad. l. c. ejus majores diſerte γνωρίμους vocat. 3, Orator p. 34. recenſet legationes a ſe pro republica ſuſceptas: ἐγὼ πρεσβεύσας εἰς Θετταλίαν ϗ Μακεδονίαν ϗ εἰς Μολοσσίαν ϗ εἰς Θεσπρωτίαν ϗ εἰς Ἰταλίαν ϗ εἰς Σικελίαν, &c. Haec, Taylorus negat, ab Andocide dici potuiſſe, cujus ἀποδημία, non πρεσβεία, per Siciliam, Italiam, Peloponneſum, Theſſaliam, Helleſpontum, Ioniam, Cyprum, a Lyſia c. Andocid. p. 106. commemoretur: ſed pulcre convenire Phaeaci, quem Thucydides V. 4. narret legatum in Italiam & Siciliam miſſum eſſe. Verum tardus ſit oportet, qui non videat, Lyſiam, ut accuſatorem, quam πρεσβείαν dicere debebat, invidioſe ἀποδημίαν dicere. Quod autem ad Phaeacem attinet, non ille legatus obiit Theſſaliam, Macedoniam, Mo-

Ioſſiam, Theſprotiam, ſed ſolam Italiam & Siciliam, atque inde, Thucydide teſte, domum revertit. Ergo, quae de legatione Orator dicit, ad Andocidem, non ad Phaeacem, referenda. 4, At, quae Plutarchus e Phaeacis oratione affert, in hac Andocidis reperiuntur. Hic vir egregius, velut victoria parta, prope juveniliter exultat & triumphat. Enimvero, ſi quis loca, quae eadem eſſe dicuntur, accuratius inter ſe comparet, & verbis & ſenſu diſcrepare reperiat. Phaeacis locus a Plutarcho ſic laudatur: ὅτι τῆς πόλεως πολλὰ πομπεῖα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ κεκτημένης, Ἀλκιβιάδης ἐχρῆτο πᾶσιν αὐτοῖς ὥσπερ ἰδίοις πρὸς τὴν καθ' ἡμέραν δίαιταν. Andocidis locus hic eſt p. 33. τὰ πομπεῖα παρὰ τῶν ἀρχιθεωρῶν αἰτησάμενος, ὡς εἰς τὰ ἐπινίκια τῇ προτεραίᾳ τῆς θυσίας χρησόμενος, ἐξηπάτησε, καὶ ἀποδοῦναι οὐκ ἤθελε, βουλόμενος τῇ ὑστεραίᾳ πρότερος τῆς πόλεως χρήσασθαι τοῖς χρυσοῖς χερνιβίοις καὶ θυμιατηρίοις. Hunc ipſum locum laudat Moeris Atticiſta p. 332. Πομπεῖα, Ἀττικῶς, τὰ θυμιατήρια καὶ τὰς χέρνιβας, ὡς Ἀνδοκίδης. Sequimur enim conjecturam Cl. Valckenarii apud Pierſon. qua pro vulgato Θουκυδίδης legit Ἀνδοκίδης. Athenaeus etiam IX. p. 408. D. eundem locum laudat: Ἀττικοὶ δὲ χερνίβιον λέγουσιν, ὡς Λυσίας ἐν τῷ κατὰ Ἀλκιβιάδου· τοῖς χρυσοῖς χερνιβίοις καὶ θυμιατηρίοις. Quae ex eo deſcripſit Euſtath. ad Od. A. p. 33. Sed Athenaeus memoriae lapſu Lyſiam laudavit pro Andocide, bene id obſervante Tayloro. Jam videat mihi aliquis, quam non verba tantum di-

diverſa ſint in duobus locis allatis, ſed etiam ſenſus. In altero vaſa ſacra ad uſus privatos, in altero ad pompam in ſollemnitate Olympica adhibita eſſe dicuntur. Denique, qui familiaritatem aliquam cum Andocide contraxerit, ſentiet profecto, eandem in hac contra Alcibiadem, quam in ceteris Andocidis orationibus, dicendi formam eſſe, eandem vim & gravitatem. Ex his igitur omnibus efficimus, orationem, quam ſaepe diximus, auctori ſuo, Andocidi relinquendam eſſe, nec Phaeaci tribuendam, praeſertim cum etiam Harpocration v. Ἐμποδὼν & v. Εὐανδρία, & Photius in Bibl. ne quid de Moeride dicam, eam, ut Andocidis, laudent. Huc accedit conſenſus viri praeſtantiſſimi, & collegae conjunctiſſimi, L. C. Valckenarii, qui Taylorianas rationes iisdem, quibus nos, argumentis in Adverſariis ſuis oppugnarat.

Autocles, Strombichidae, ejus, qui a XXX. tyrannis interfectus eſt, filius, legationem obiit ad Lacedaemonios. Xenophon Hellen. VI. p. 590. B. 591. B. ubi dicitur μάλα δοκῶν ἐπιστρεφὴς εἶναι ῥήτωρ, h. e. *orator ſollertiſſimus*, non, ut Victorius Ind. in Ariſtotel. Rhetor. explicat, *orator valde ſuavis*. Damaſcius apud Phot. p. 1031. ἀγχίνους δὲ ὢν καὶ ἐπιστρεφής. Ejus orationem *adverſus Mixidemidem* laudat Ariſtoteles Rhetor. II. p. 488.

Iphicrates. Hunc Demoſthenes adv. Timoth. p. 1024. E. dicit τό, τι πράττειν καὶ τὸ

εἰπεῖν δυνάμενοι. quibus ſimillima illa Juſtini VI. 5. *in quo non imperatoriae tantum, verum & oratoriae artes fuere.* Ejus orationes, plenas militaris ſpiritus, vehementer laudat Ariſtides περὶ παραφθέγμ. p. 385. Minus magnifice de ejus in dicendo facultate ſentiunt Dionyſius Halic. in Lyſia p. 85. & Plutarch. Polit. praec. p. 813. A. Sed cui rectius credamus, quam ipſi Iphicrati, qui apud Plutarchum l. c. p. 801. F. ſe ab Ariſtophonte eloquentia vinci fatetur. Ex oratione περὶ προδοσίας adverſus Ariſtophontem fragmentum eſt apud Quinctilian. IV. 12. p. 243. *Cui ſimile quiddam feciſſe Iphicrates dicitur, qui cum Ariſtophontem, quo accuſante ſimilis criminis reus erat, interrogaſſet, an is accepta pecunia rempublicam proditurus eſſet? isque id negaſſet; Quod igitur, inquit, tu non feciſſes, ego feci?* Cujus dicti vim & acrimoniam Quinctilianus diluit vertendo. Graeca haec ſunt apud Ariſtotelem Rhetor. II. p. 480. & Ariſtidem l. c. σὺ μὲν Ἀριστοφῶν ἂν, οὐ προδοίης· ἐγὼ δ᾽, ἂν Ἰφικράτης: quae jure miratur Cl. Valckenarius in eruditiſſima Diatriba in Euripidis Fragm. c. XX. p. 211. Plura de Iphicrate Victorius ad Ariſtotel. Rhetor. II. p. 478. & Taylorus ad Lyſiae Fragm. p. 637. quae nihil attinet repetere. Pluſcula ejus vel magnifice, vel acute dicta collegit M. A. Muretus Var. Lect. VIII. 22.

Callistratus, Callicratis filius, Aphidnaeus, cauſſa ſuper Oropo peroranda tale Demo-

moſtheni eloquentiae, quale Herodotus *hiſtoria* ſua recitanda Thucydidi hiſtoriae, ſtudium injecit, ut ex Demetrio Magneſio refert Pſeudo-Plutarch. p. 844. B. ex Hermippo Gellius III. 13. Magna apud populum auctoritate valuit, teſte Demoſthene de falſ. legat. p. 219. Adverſarium in republica adminiſtranda habuit Melanopum. Plutarch. Demoſth. p. 851. F. quem etiam accuſavit oratione, laudata Ariſtoteli Rhetor. I. p. 244. Eloquentia ſic excelluit, ut nemo ſui temporis ei par poneretur. Vide, praeter Aeſchinis & Nepotis teſtimonia, ab aliis allata, Demoſthen. adv. Timoth. p. 1074. E. Narrat Ulpianus in Demoſth. c. Timocr. p. 822. interrogatum Oratorum principem, uter eſſet melior orator, ipſene, an Calliſtratus? reſpondiſſe: *ἐγὼ μὲν γραφόμενος, Καλλίστρατος δὲ ἀκουόμενος.* Calliſtratus exercitui praefuit una cum Timotheo & Chabria, Olymp. C. 4. Diodor. Sicul. XV. p. 24. Poſt Iphicrates illum ſibi adſcivit ſive ut conſiliarium inprimis idoneum, ſive ut arbitrum & ſpectatorem rerum a ſe gerendarum. Xenophon Hellen. VI. p. 589. D. Archon fuit Olymp. CVI. 2. Nec erat, quare dubitaret Fabricius Bibl. Gr. Vol. IV. p. 56. confundens praeterea cum Pſeudo-Plutarcho duos Calliſtratos, alterum Callicratis, alterum Empaedi filium. Capitis damnatus Calliſtratus in exilium abiit. Demoſthen. adv. Polycl. p. 1091. A. & Liban. Tom. I. p. 442. D. 452. B. Ex quo cum, invito populo, rediiſſet, ad ſuppli-

pli-

plicium raptus eſt. Lycurg. adv. Leocr. p. 214. Reliqua de hoc Oratore dederunt viri ſummi, H. Valeſius ad Ammian. Marcell. XXX. 4. & P. Weſſelingius ad Diodor. Sicul. XV. p. 32. Suidas v. Ἰσοκράτης teſtimonio Καλλιςράτȣ τȣ̃ ῥήτορος confirmat, Iſocratem juniorem natum eſſe Apolloniae in Ponto, vel Heracleae. Qui Calliſtratus per temporis rationes non poteſt eſſe Aphidnaeus. Intellige igitur Domitium Calliſtratum, cujus libri περὶ Ἡρακλείας ſaepe laudantur. Vid. Suid. v. Φιλόξενος.

Cephisodotus. Varii Cephiſodoti in Attica hiſtoria memorantur. Sed Orator eſt Cephiſodotus ex Ceramico, qui a Demoſthen. adv. Leptin. p. 56. dicitur ȣ̓δενὸς ἧττον τῶν λεγόντων δεινὸς εἰπεῖν. Idem mihi videtur, quem legatum ad Lacedaemonios miſſum eſſe ſcribit Xenophon Hellen. VI. p. 590. B. VII. p. 615. D. Laudatur ab Ariſtotele Rhetor. III. p. 647. 650. 651.

Lysias. De eo Cicero Brut. 9. *Tum fuit Lyſias, ipſe quidem in cauſſis forenſibus non verſatus, ſed egregie ſubtilis ſcriptor, atque elegans, quem jam prope audeas oratorem perfectum dicere.* Hactenus ille de Lyſia. Nam quae ſequuntur, de Demoſthene dicuntur, nec a Tayloro in Teſtimon. de Lyſia p. 83. ad Lyſiam referri debebant. Ejus autem hiſtoriam Taylorus, & ipſius, & aliorum Oratorum ſoſpitator, ita illuſtravit, nihil ut ſupra addi poſſe videatur.

Lyſiam ſequitur Isocrates, communis praecep-

ceptor Oratorum, quos deinceps recenſebimus, prope omnium. Cicero de Orat. II. 22. *Ecce tibi exortus eſt Iſocrates, magiſter iſtorum omnium, cujus e ludo, tanquam ex equo Trojano, meri principes exierunt: ſed eorum partim in pompa, partim in acie illuſtres eſſe voluerunt. Itaque & illi, Theopompi, Ephori, Philiſti, Naucratae, multique alii naturis differunt: voluntate autem ſimiles ſunt, & inter ſeſe, & magiſtri: & ii, qui ſe ad cauſſas contulerunt, ut Demoſthenes, Hyperides, Lycurgus, Aeſchines, Dinarchus, aliique complures, etſi inter ſe pares non fuerunt, tamen ſunt omnes in eodem veritatis imitandae genere verſati.* ubi Lambinus bene rejicit gloſſema, quod de margine in textum venit, *magiſter iſtorum omnium*, cui fruſtra codicum conſenſum objicit Zach. Pearcius. Nam pleraque gloſſemata, quae vel in Cicerone, vel in aliis ſcriptoribus reperiantur, vetuſtiora ſunt Codicibus, qui nunc ſuperſunt. Sed idem gravius peccavit recipienda peſſimorum librorum ſcriptura: *tamen ſunt omnes in eodem virtutis imitandae genere verſati.* Neque enim vitium eſt in *veritatis*, ſed in *imitandae.* Lege: *tamen ſunt omnes in eodem veritatis tutandae genere verſati. Tutari veritatem*, conſervare eloquentiam, quae veras cauſſas tractat, non fictas ad oſtentationem. Vim vocis *veritas* explicuimus ad Rutil. II. 6. p. 92. De Iſocrate inſignis etiam locus eſt Ciceronis Brut. 8. quem & ipſum Interpretes male acce-

pe-

perunt: *Extitit igitur jam ſenibus illis Iſocrates, cujus domus cunctae Graeciae quaſi ludus quidam patuit, atque officina dicendi, magnus orator, & perfectus magiſter, quanquam forenſi luce caruit, intraque parietes aluit eam gloriam, quam nemo quidem, meo judicio, eſt poſtea conſecutus.* In hoc loco etſi nihil deſideres, tamen Lipſius Var. Lect. III. 14. e Rufino Grammatico legit: *quam nemo quidem, meo judicio, eſt poëta conſecutus.* Quae ſcriptura ſic placuit Grutero, ut eam, praeter morem ſuum, in textum inferret. Sed nullus hic Poëtae locus eſt. Cicero dicit, Iſocratem ea floruiſſe gloria, quam nemo quidem dicendi magiſter, ſuo judicio, ſit poſtea conſecutus. Quod veriſſimum eſſe, ex hiſtoria conſtat. Nam nullus unquam Rhetor aut plures diſcipulos habuit, aut per eos famam ſuam latius propagavit. Iſocratem, etiam in hiſtorico ſcribendi genere, imitati ſunt diſcipuli, Theopompus, Ephorus, Philiſtus, ut Cicero ait. Idem de aliis hiſtoricis refert Dionyſ. Halicarn. in Dinarcho p. 115. οἱ δ' Ἰσοκράτην καὶ τὰ Ἰσοκράτους ἀποτυπώσασθαι θελήσαντες, ὕπτιοι, καὶ ψυχροὶ, καὶ ἀσύστροφοι, καὶ ἀναλθεῖς. οὗτοι δ' εἰσιν οἱ περὶ Τίμαιον, καὶ Πλάτωνα, καὶ Σωσιγένην. ubi grave vitium, quod in nomine Πλάτωνα haeret, ſic corrigendum: *οἱ περὶ Τίμαιον, καὶ Ψάωνα, καὶ Σωσιγένην. Pſaon*, Plataeenſis, hiſtoriae ſcriptor, quem idem reprehendit de Structur. or. p. 5. ubi Σάωνα legebatur ante Jonſium de Script. H. Ph. I. 2. p. 11. & Valeſium Emend. III. 14.

LEO-

Leodamas, *Acharnenſis*, Iſocratis diſcipulus. Pſeudo-Plutarch. l. c. p. 837. D. & Photius Cod. CCLX. p. 1456. Eloquentia quantum excelluerit, intelligitur ex Demoſthene c. Leptin. p. 55. ſed multo magis ex Aeſchine c. Cteſiph. p. 417. Accuſavit Calliſtratum. Ariſtotel. Rhet. I. p. 126. item Chabriam propter praemia publice ei tributa. Demoſthen. & Ariſtotel. ll. cc. Ipſe accuſatus a Thraſybulo, Colyttenſi, ni fallor, ſe defendit. Ariſtotel. Rhet. II. p. 503. Legationem ſuſcepit ad. Thebanos, quibuscum ipſi quaedam neceſſitudo intercedebat. Aeſchines adv. Cteſiph. l. c. Si vulgata exemplaria Pſeudo-Plutarchi & Photii in vita Aeſchinis ſequamur, ſicut illa ſecuti ſunt Victorius ad Ariſtotel. Rhetor. I. p. 126. & Olear. ad Philoſtrat. de V. S. I. 18. p. 509. Leodamas Aeſchini viam ad eloquentiam praeivit. Quanquam apud Photium alio loco, Cod. LXI. p. 61. Aeſchines Antalcidae diſcipulus dicitur. Verum pro Λεωδάμαντος & Ἀνταλκίδα legendum eſt Ἀλκιδάμαντος. Nam Suidas v. Αἰσχίνης diſerte tradit, eum Alcidamantis Eleatae diſcipulum fuiſſe. Et ſic Xylandro ad Plutarch. l. c. & Jonſio de Scriptor. H. Ph. III. 1. p. 216. placet. Jo. Faber ad Fulv. Urſini Imag. Illuſtr. p. 51. in gemma, cui *Leodamantis* nomen inſculptum erat, praeter Leodamantis, Aeſchinis diſcipuli caput ſibi videre viſus eſt. Quod quam vanum & ridiculum ſit, ex modo dictis intelligitur. Error librariorum, in Plutarcho & Photio Λεώδαμας & Ἀλκίδαμας confun-

fundentium, mihi ſuſpicionem injecit, an in Ariſtotele Rhetor. I. p. 232. pro Ἀλκιδάμας ἐν τῷ Μεσσηνιακῷ legendum ſit Λεώδαμας ἐν τῷ Μεσσηνιακῷ, ut haec oratio habita ſit contra Calliſtrati orationem ἐν τῇ Μεσσηνιακῇ ἐκκλησίᾳ, quam laudat Ariſtoteles Rhet. III. p. 739. Diſſenſiſſe inter ſe hos Oratores, paullo ante vidimus. Sed non oportet nimis eſſe ſuſpicacem.

Lycoleon. Ex ejus *pro Chabria* oratione fragmentum habet Ariſtoteles Rhetor. III. p. 653. in quo cum ſtatuae, quam Nepos Chabr. 1. & Diodor. Sicul. XV. p. 28. Chabriae poſitam narrant, mentio fiat, clarum eſt, hanc orationem habitam eſſe poſt Olymp. C. 4.

Coccus, Athenienſis, Iſocratis diſcipulus, teſte Suida in v. Sed Quinctilianus eum videtur antiquiorem ſtatuere non ſolum Iſocrate, ſed etiam Lyſia, XII. 10. p. 624. *Quis erit hic Atticus? Sit Lyſias, hunc enim amplectuntur amatores iſtius nominis modum. Non igitur jam usque ad Coccum & Andocidem remittemur.* Niſi forte locum ſubobſcurum de Cocci & Andocidis contemtu interpretari malis.

Isaeus. Ejus vitam enarrarunt Dionyſius Halicarnaſſenſis, Pſeudo-Plutarchus & Photius, ex iis & aliunde Meurſius & Fabricius, ad quos Iſaei ſtudioſos ablegamus. Fabricius in Dionyſii Halic. Ep. ad Amm. p. 120. Ἰσοκράτην reponens pro Ἰσαῖον, non videtur ipſum Dionyſium inſpexiſſe. Rectius Fr. Sylburgius in ejusdem Demoſth. p. 167. Κτησίας legit, ubi vulgo editur Ἰσαῖος. Eu-

Eubulus. Tres Eubuli, ut Comicum taceam, in Attica hiſtoria commemorantur. Primus eſt Spinthari F. Probaliſius, cujus mentionem facit Demoſthenes c. Neaer. p. 580. & monimentum Athenis vidit Pauſanias I. p. 73. Sed hunc oratorem fuiſſe, nullo documento conſtat. Alter eſt Mneſithei F. Cyprius, vel Cytherius, ut Valeſio ad Harpocrat. p. 80. & Corſino Faſt. Att. T. I. p. 236. videtur, cujus decretum de legatis ad Philippum mittendis memorat Demoſthenes de Cor. p. 494. 495. ubi Ulpianus eum dicit Macedonibus ſtuduiſſe. Tertius eſt Anaphlyſtius, maximae auctoritatis orator & demagogus, quem, ubicunque Eubulus ſimpliciter commemoretur, intelligendum puto. Is Ariſtarchum caedis accuſavit, eoque crimine implicuit Demoſthenem. Ulpian. in Midian. p. 667. 669. 694. Ex quo tempore Demoſtheni perpetuae cum illo ſimultates interceſſerunt. Ulpian. in Demoſth. de falſ. leg. init. Midiam adverſus Demoſthenem defendit, ut liquet ex Midiana p. 159. Aeſchini, olim ſcribae ſuo, patronus adfuit in judicio de ementita legatione. Aeſchin. de falſ. legat. fin. Demoſthen. in or. ejusdem argumenti p. 217. & Ulpian. p. 382. effecitque auctoritate ſua, ut populi ſuffragiis liberatus diſcederet. Photius Cod. LXI. p. 62. & Taylor. ad Demoſth. Or. laud. init. Errant enim, mea ſententia, Pſeudo-Plutarchus l. c. p. 840. C. & Photius Cod. CCLXIV. p. 1466. Aeſchinem ab Eubulo Probaliſio tum ſervatum

ſcribentes; nollemque adeo, quo in errore ipſi ſunt, in eundem induxiſſent Valeſium ad Harpocrat. p. 80. & Taylorum ad Aeſchin. c. Cteſiph. p. 611. Anaphlyſtius Eubulus, nullam e bello laudem conſectatus, curam pecuniae publicae ſuſcepit, reditus auxit, claſſes inſtruxit, urbem monimentis exornavit. Aeſchines c. Cteſiph. p. 375. Dinarch. c. Demoſth. p. 102. & Plutarch. Polit. praec. p. 812. E. Sed in hac pecuniae cura perniciosam civitati legem tulit, ut, qui pecuniam theatralem in militarem convertiſſet, capite plecteretur. Ulpian. in Demoſth. Olynth. I. p. 14. Quam legem, Philino etiam memoratam apud Harpocrat. v. Θεωρικὰ, vehementer reprehendit Demoſthen. Olynth. I. p. 4. A. III. p. 39. A. & de rep. ord. p. 123. A. ſeqq. ubi vide Ulpianum. Ac vere judicat Theopompus apud Harpocrat. v. Εὔβουλος, nunquam civitatem imbelliorem & ignaviorem, quam cum ab illo adminiſtrabatur, fuiſſe. Mox, cum neceſſitas veniſſet pecuniae non in theatrales voluptates, ſed in bellum impendendae, legis ſuae mutandae conſilia agitavit. Demoſthen. de falſ. legat. p. 217. Suſcepit etiam legationem ad Philippum. Demoſthen. de Cor. p. 480. Quam cum ſic geſſiſſet, ut Macedonum partibus ſtudere videretur, acta ejus exagitavit Demoſthenes. Aeſchin. de falſ. leg. p. 241. Cum Phrynone & Philocrate, improbis demagogis, jungitur a Luciano Encom. Demoſth. p. 520. & Ulpiano in Olynth.

Olynth. III. p. 45. Ei Demoſthenem in republica gerenda ſucceſſiſſe, ſcribit Libanius Tom. I. p. 436. C. Mortuum quidem eſſe ante Demoſthenem, patet ex Or. de Cor. p. 531. Sed rempublicam per plures annos una cum Demoſthene adminiſtraſſe, ex iis, quae diximus, intelligitur. Adde Or. c. Leptin. p. 52. de falſ. leg. p. 180. de Cor. p. 476. Mores hominis egregie deſcribit Theopompus apud Athen. IV. p. 166. D. & apud Harpocrat. v. Εὔβουλος. Potentia quanta fuerit, docet Demoſth. de falſ. leg. p. 217. & ad eum Ulpianus. Mortuo honores decreti ſunt, de quibus fuit Hyperidis oratio, quam ſaepe laudant Grammatici. Ex Eubuli *adverſus Charetem* oratione haec habet Ariſtoteles Rhetor. I. p. 257. Οἷον Εὔβουλος ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐχρήσατο κατὰ Χάρητος, ὃ Πλάτων εἶπε πρὸς Ἀρχίβιον· Ὅτι ἐπιδέδωκεν ἐν τῇ πόλει τὸ ὁμολογεῖν πονηροὺς εἶναι. ubi Victorius perperam Platonem, philoſophum, intelligit, cum Comicus ſit intelligendus, e cujus dicto ſi ſyllabam, quae abundat, cum Valckenario noſtro ſuſtuleris, finis ſenarii erit, ἐπιδέδωκε τῇ πόλει. Sed hic non eſt praetermittendus locus Plutarchi de fratern. amor. p. 486. D. οἱ δὲ βίοις χρώμενοι διαφόροις, τόν τε φθόνον ἐκτρέπονται, καὶ συνεργοῦσιν ἀλλήλοις μᾶλλον, ὡς Δημοσθένης καὶ Χάρης, καὶ πάλιν Αἰσχίνης καὶ Εὔβουλος, καὶ Ὑπερίδης καὶ Λεωσθένης. Quis eſt ille Eubulus imperator, qui Aeſchini mutuam operam praeſtiterit? Equidem nullum hoc nomine cognovi. Noli dubitare, quin mutilus locus

ſit, atque hoc modo reſtituendus: —— ὡς Δημοσθένης καὶ Χάρης, καὶ πάλιν Αἰσχίνης καὶ Φωκίων, καὶ Εὔβουλος καὶ Διοπείθης, καὶ Ὑπερείδης καὶ Λεωσθένης. Quam emendationem ipſe Plutarchus confirmat Phocion. p. 744. F. τοὺς μὲν λέγοντας ἐν τῷ δήμῳ καὶ γράφοντας μόνον, ὧν Εὔβουλος ἦν, καὶ Ἀριστοφῶν, καὶ Δημοσθένης, καὶ Λυκοῦργος, καὶ Ὑπερείδης· Διοπείθη δὲ καὶ Μενεσθέα, καὶ Λεωσθένη, καὶ Χάρητα, τῷ στρατηγεῖν καὶ προσπολεμεῖν αὔξοντας ἑαυτούς. Phocion, imperator, Aeſchini adfuit in cauſſa male obitae legationis, ut ipſe teſtatur in Apologiae ſuae fine. Haec, ni fallor, veterum de Eubulo loca ſunt omnia, quae ſe alibi daturum promittebat Taylorus ad Aeſchin. c. Cteſiph. p. 611.

Hactenus eloquentiae ortum & incrementa vidimus. Nunc ad illud tempus venimus, quo ſe ad tantum extulit faſtigium, ut, ultra quo progrederetur, non haberet. Quod etſi multorum ingeniis ſtudiisque perfectum eſt, unus tamen Demosthenes praecipue hanc laudem tulit; de quo veriſſime judicat Cicero Brut. 9. *Plane perfectum oratorem, & cui nihil admodum deſit, Demoſthenem facile dixeris. Nihil acute inveniri potuit in eis cauſſis, quas ſcripſit, nihil, ut ita dicam, ſubdole, nihil verſute, quod ille non viderit; nihil ſubtiliter dici, nihil preſſe, nihil enucleate, quo fieri poſſit aliquid limatius: nihil contra grande, nihil incitatum, nihil ornatum vel verborum gravitate, vel ſententiarum, quo quidquam eſſet elatius.*

tius. Cum quo loco conjungendus eſt alter de Orat. 7. Ceterum de Demoſthene, ejusque aequali, & adverſario perpetuo, Aeschine, tanto minus aliquid dicere attinet, quod ſperamus, futurum, optamus quidem certe, ut utriusque hiſtoria, a Tayloro promiſſa, poſt ejus fata in lucem proferatur.

Demoſtheni, ut Cicero pergit Brut. 9. *Hyperides proximus, & Aeſchines fuit, & Lycurgus, & Dinarchus, & is, cujus nulla extant ſcripta, Demades, aliique plures. Haec enim aetas effudit hanc copiam.* De Hyperide nonnulla diximus ad Rutilium I. 19. p. 64, Κολυττεὺς vocatur ab iis, qui vitam ejus enarrarunt. Itaque Euſtratius in Ariſtotel. Nicom. IX. p. 148. b. Aeſchini, qui Κοθωκίδης fuit, ὁμογενοῦς Κολυττεῦς tribuens, duos Oratores confundit. Ex oratione, qua Hyperides laudavit, qui in bello Lamiaco perierant, bene longum & praeclarum fragmentum ſupereſt apud Stobaeum Serm. CXXIII. p. 618. inde repetitum a Tayloro Lect. Lyſ. c. III. cui in transcurſu medicinam faciamus: τοὺς ταῖς τιμαῖς τῶν θεῶν καταλυομένας βοηθήσαντας, πλείστης εὐδαιμονίας ὑπὸ τοῦ δαιμονίου τυγχάνειν. Legendum: —— πλείστης κηδεμονίας ὑπὸ τοῦ δαιμονίου τυγχάνειν. Quod Gesnerus in MS. reperit ἐπιμελείας, eſt explicatio vocis, quam repoſuimus. Nobilis inprimis eſt ejus Δηλιακὸς, e quo duo luculenta fragmenta conſervarunt Sopater in Hermogen. p. 183, & Scholiaſtes anonymus in eundem p.

 389.

389. inde relata ab Iſ. Caſaubono ad Athen. X. 6. Alterum eorum ſic legitur apud Joannem Siceliotam Commentario MS. in Hermogenem: Λέγεται γὰρ τὴν Λητὼ κύουσαν ἐκ Διὸς, ἐλαύνεσθαι ὑπὸ τῆς Ἥρας κατὰ πᾶσαν γῆν τε καὶ θάλασσαν ζηλοτυπούσης. ἤδη δὲ αὐτὴν ἡ ὠδὶς καταλαβοῦσα, εἰς τὴν ἡμετέραν χώραν λῦσαι τὴν ζώνην· ἀνθ' ὧν νῦν ὁ Ζωστὴρ ἀπὸ δικαστικοῦ. ἔπειτα εἰς Δῆλον διαβᾶσαν διδύμους τεκεῖν, Ἄρτεμίν τε καὶ Ἀπόλλωνα. τοὺς θεούς. ubi ſcribendum: ἀνθ' ὧν νῦν ὁ Ζωστὴρ ἀπὸ τοῦδε καλεῖται. Vid. Stephan. Byz. v. Ζωστήρ. Apud Plutarchum de Glor. Athenienſ. p. 350. B. Hyperidi tribuitur Πλαταϊκὸς, quae Iſocratis eſt oratio. Sed aſſentiar eruditiſſimo Valckenario, Δηλιακὸς reponenti. Ejusdem oratoris Κυθνιακὸς laudatur a Suida v. Θαῤῥαλέον, cujus quale argumentum fuerit, nondum licuit indagare. Eum orationis titulum Valeſius in Mauſſac. not. ad Harpocrat. p. 338. reſtituendum putabat in Schol. Ariſtoph. ad Av. 881. ubi vulgo legitur, Ὑπερίδης ἐν τῷ Χαλκῷ. Sed melior eſt altera conjectura & ipſius Valeſii, & aliorum, ἐν τῷ Δηλιακῷ. Immo ſuſpectum habeam titulum Κυθνιακὸς, dum alterius ſcriptoris auctoritate confirmetur. *Hyperidis* & *Euripidis* nomen librarii non ſemel commutarunt, Ariſtotel. Rhetor. II. p. 345. Διὸ εὖ ἔχει ἡ τοῦ Εὐριπίδου ἀπόκρισις πρὸς Συρακουσίους. Ipſum reſponſum, ut notum illo tempore, Ariſtoteles praetermiſit, ſed, quale fuerit, explicat Scholiaſtes; Εὐριπίδης πρὸς τοὺς Συρακουσίους

ἀπε-

πρεσβὺς ἀποςαλεὶς, καὶ περὶ εἰρήνης καὶ φιλίας δεόμενος, ὡς ἐκεῖνοι ἀνένευον, εἶπεν· ἔδει, ἄνδρες Συρακούσιοι, εἰ καὶ δὴ οὐδὲν ἄλλο, ἀλλά γε διὰ τὸ ἄρξει ὑμῶν δεῖσθαι, αἰσχύνεσθαι ἡμᾶς ὡς θαυμάζοντας. Quod Graeculus iſte non finxiſſe, ut Victorius putat, ſed ex vetuſtis commentariis, ut alia quaedam, hauſiſſe videtur. Sed pro Εὐριπίδης legendum Ὑπερείδης. Nam Hyperides varias pro republica legationes ſuſcepit, non Euripides. De legatione ad Eleos vide Pauſan. V. p. 431. & Pſeudo-Plutarch. l. c. p. 850. A. de legatione ad Rhodios, Pſeudo-Plutarch. ibid. Hic τὸν Ῥοδιακὸν habuit, quem unus memorat Grammaticus Sangermanenſis MS. Προπεσεῖν, προπετῶς τι ποιῆσαι. Ὑπερείδης Ῥοδιακῷ. ——— LYCURGI vitam quam erudite enarrarit Taylorus, nemo neſcit. De DINARCHO, vide, quae diximus ad Rutil. II. 5. p. 88. 16. p. 126. DEMADIS *nulla extare ſcripta*, dicunt Cicero l. c. & Quinctilian. II. 17. p. 105. XII. 10. p. 629. Sed legit ejus orationes Tzetzes, vel potius Rhetor antiquus, quem ille compilavit, Chil. VI. 36. 37. Immo ſuperſtitem habemus partem Orationis περὶ τῆς δωδεκαετίας, quam ipſam memorat Suidas v. Δημάδης. Adſcribamus illum locum, quo nullus in Suida neque corruptior eſt, neque difficilior ad emendandum: Δημάδης, Ἀθηναῖος, ῥήτωρ καὶ δημαγωγὸς πανοῦργος καὶ εὐτυχής· πρότερον ναύτης ὤν. ἔγραψεν ἀπολογισμὸν πρὸς Ὀλυμπιάδα τῆς ἑαυτοῦ δωδεκαετίας. ἱστορίαν περὶ Δήλου, καὶ τῆς γενέσεως τῶν τῆς Λητοῦς παίδων.

ὗτος κατέλυσε τὰ δικαστήρια καὶ τοὺς ῥητορικοὺς ἀγῶνας. τελευτᾷ δὲ ἐπὶ Ἀντιπάτρου. Quae vitiata ſunt, ſic corrigenda, quae luxata, ſic locis ſuis reponenda: Δημάδης, Ἀθηναῖος, ῥήτωρ καὶ δημαγωγὸς πανοῦργος καὶ εὐφυής· πρότερον ναύτης ὤν. ἔγραψεν ἀπολογισμὸν περὶ τῆς ἑαυτοῦ δωδεκαετίας. ἱστορίαν περὶ Δήλου, καὶ τῆς γενέσεως τῶν τῆς Λητοῦς παίδων. τελευτᾷ δὲ κατ' Ὀλυμπιάδα ριε. ἐπὶ Ἀντιπάτρου, ὃς κατέλυσε τὰ δικαστήρια καὶ τοὺς ῥητορικοὺς ἀγῶνας, καὶ μετ' Ἀλέξανδρον βασιλεύσας, Θήβας ἀνέστησε. Nunc, age, ſingularum mutationum rationem reddamus, & locum paucis illuſtremus. Εὐφυὴς apud Atticos ſignificat *dicacem*, *facetum*. Grammaticus MS. in Bibl. Reg. Εὐφυὴς καὶ εὐμαθὴς διαφέρει. εὐμαθὴς μὲν, ὁ καλῶς μανθάνων. εὐφυὴς δὲ, ὁ πανοῦργος καὶ σκώπτης. Sic etiam Ammonius, ubi Valckenarius V. C. docte explicuit hanc vocis poteſtatem. Plutarch. Demoſth. p. 857. D. οἱ δ' εὐφυεῖς χλευάζοντες, οὐχ ὑπὸ κυνάγχης ἔφραζον, ἀλλ' ὑπ' ἀργυράγχης εἰλῆφθαι νύκτωρ τὸν δημαγωγόν. Atqui inter illos εὐφυεῖς Demadem fuiſſe, tradit Pollux VII. 104. Cicero quoque Orat. 26. Demadem *praeter ceteros oratores facetum* dicit: idque ſatis oſtendunt multa ejus dicta, quae paſſim commemorantur. *Nauta* ab aliis etiam ſcriptoribus Demades vocatur: ἰχθυοπώλης a Proclo Prolegomenis ineditis in Heſiodum. Vocem Ὀλυμπιάδα, quam Interpretes ridicule de Alexandri matre acceperunt, in ſedem

ſuam

ſuam revocavimus, adjecimusque numeros μϛ. Nam Diodor. Sicul. XVIII. p. 293. Demadis mortem refert ad Olymp. CXV. 2. Ut vero Demades orationem, qua rerum per duodecim annos a ſe geſtarum rationem reddidit, περὶ τῆς δωδεκαετίας inſcripſit, ſic Demetrius Phalereus, teſte Diogene Laërt. V. 81. librum ſcripſit περὶ τῆς δεκαετίας, quo non decennalem Trojae obſidionem enarravit, ut inepte conjicit Menagius, ſed rationem reddidit decem annorum, quibus ipſe reipublicae praefuerat ſumma cum auctoritate. *Hiſtoriam Deli* praeter rem Demadi tribui, bene judicat Fabricius Bibl. Gr. Vol. IV. p. 421. Non autem Demades judicia & Oratorum certamina ſuſtulit, ſed Antipater poſt proelium ad Cranonem. Itaque verba, ὃς κατέλυσε &c. ad Antipatrum tranſtulimus. Ultima verba, καὶ μετ' Ἀλέξανδρον &c. huc e ſequenti articulo revocanda eſſe, viderat etiam doctiſſimus Kuſterus. Hactenus de Suidae loco. Demades etiam attigit Harpalicam pecuniam. Dinarch. c. Demoſth. p. 101. & c. Ariſtogit. p. 106. Euthycratem, Olynthium, ab Athenienſibus infamia notatum, in integrum reſtituit, & publicum hoſpitem fecit. Suid. v. Δημάδης. Quod ejus decretum Polyeuctus oppugnavit oratione, quae laudatur ab Apſine Art. Rhet. p. 707. Cum Phocione de urbe tradenda Antipatro conſenſit. Nepos Phocion. 2. & ibi Lambinus. Filium, eximia forma praeditum, Philippo ad turpes voluptates reliquit.

 Scho-

Scholiaſt. in Hermogen. p. 356. & Suid. in v. Mores hominis & formam ita deſcribit Pytheas apud Athen. II. p. 44. F. ὁ δὲ πονηροβοσκῶν καὶ μεθυσκόμενος, κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην περγάστως ἡμῖν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀνακυκλεῖται. Plura de eo Fabricius l. c.

Nunc reliquos hujus aetatis Oratores, a Cicerone praetermiſſos, enumeremus.

ANDROTION, Andronis, forte ejus, quem Harpocration unum ex Quadringentis fuiſſe ſcribit, filius, Iſocratis diſcipulus. Suid. in v. Contra hunc extat Demoſthenis oratio, quam, quod ſibi cum Iſocratis diſcipulo certandum eſſet, ſumma arte elaboravit. Scholiaſt. in Hermogen. p. 401. ἐπιτήδευσιν ὁ Δημοσθένης κεκαλλωπισμένον ἐργάσασθαι τὸν κατ' Ἀνδροτίωνος, ἀντιφιλοτιμούμενος πρὸς Ἰσοκράτην (leg. Ἰσοκράτειον) ῥήτορα παρίσοις ἐπιχρώμενον κατὰ ζῆλον τοῦ διδασκάλου. Vide Taylorum ad init. Androtianae. Laudat Androtionem Ariſtoteles Rhetor. III. p. 583. Ad hunc Jonſius de Script. H. Ph. II. 9. p. 159. refert Ἀτθίδα, cujus auctor nobis ab oratore diverſus videtur.

CYDIAS. Ejus oratio περὶ τῆς Σάμου κληρουχίας laudatur ab Ariſtotele Rhetor. II. p. 348. Ex orationis argumento colligi poteſt, quando Cydias vixerit. Nam Philochorus apud Dionyſ. Halic. in Dinarcho p. 118. auctor eſt, colonos in Samum miſſos eſſe, Archonte Ariſtodemo, Olymp. CVII. 1. Vide Valeſ. ad Harpocrat. p. 111. & Corſin. Faſt. Att. T. IV. p. 27.

AE-

Aesion, Demoſthenis condiſcipulus. Suid. v. Δημοσθένης. Hic de ſuperioris & ſui temporis Oratoribus quid ſentiret, rogatus, reſpondit: ὡς ἀκούων μὲν ἄν τις ἐθαύμασεν ἐκείνους εὐκόσμως καὶ μεγαλοπρεπῶς τῷ δήμῳ διαλεγομένους· ἀναγινωσκόμενοι δ' οἱ Δημοσθένους λόγοι, πολὺ τῇ κατασκευῇ καὶ δυνάμει διαφέρουσι. Sic ex Hermippo narrat Plutarch. Demoſth. p. 851. A. Demoſthenem ipſum de ſe & Calliſtrato eodem modo judicaſſe, tradit Ulpianus in Demoſth. c. Timocr. p. 822. Laudat Aeſionem Ariſtoteles Rhetor. III. p. 650. Vide Jonſium de Script. H. Ph. I. 7. p. 36.

Philinus, Nicoſtrati filius, ſi modo idem eſt, cujus mentionem facit Demoſthenes adv. Mid. p. 144. Tres ejus orationes laudat Harpocration. Prima eſt πρὸς Αἰσχύλου, Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου εἰκόνας, v. Θεωρικὰ, oppoſita decreto Lycurgi, ut his Tragicis ſtatuae ex aere ponerentur; quod bene vidit magnus Valeſius ad Not. Mauſſac. in Harpocrat. p. 290. Altera κατὰ Δωροθέου, ab aliis Hyperidi tributa. Harpocrat. v. Ἐπὶ κόῤῥης. Tertia Κροκωνιδῶν διαδικασία πρὸς Κοιρωνίδας, ab aliis tributa Lycurgo. Harpocrat. v. Κοιρωνίδαι. Eam, ut Philini, laudat Athenaeus X. p. 425. B. ubi vide II. Caſaubonum; eodemque haec pertinent in Lexico Rhetorico MS. Κορωνιάδαι. γένος Ἀθήνησιν ἱερὸν ἀπὸ Κάνωνος, ὃς ἦν ἀδελφὸς Κόρωνος. καὶ Κορωνίδαι, γένος ἱερὸν Ἀθήνησιν. ἀμφότεροι δ' ἦσαν παῖδες Τριπτολέμου. Quae ſic corrigenda ex Harpocratione:

Κοι-

Κοιρανίδαι. γένος Ἀθήνησιν ἱερὸν ἀπὸ Καίρωνος, ὃς ἦν ἀδελφὸς Κράκωνος. καὶ Κροκωνίδαι, &c. Male apud Suidam Κυρανίδαι, nec bene apud Athenaeum Κροκανιδῶν. Grammaticus vetus *de ſcriptorum furtis* apud Clement. Alexandr. Strom. VI. p. 748. Philinum aliquid a Demoſthene ſumſiſſe dicit. Ex quo Valeſius aliud argumentum capere poterat contra Mauſſacum, qui illum Antiphontis aequalem ſtatuebat.

Aristogiton. Hunc non ex articulo quodam, ſed totum cognoſcere licet ex Demoſthenis & Dinarchi adverſus eum orationibus, quae ſuperſunt. Vide Mauſſac. ad Harpocrat. v. Αὐτοκλείδης, Valeſium in Mauſſac. not. p. 254. Taylor. ad Demoſth. c. Ariſtogit. p. 510. & ad Aeſchin. c. Timarch. p. 83.

Hegemon, Orator ex illorum numero, qui nullis literis eruditi ad eloquentiam exercendam venerint, de quibus inſignis locus eſt Syriani in Hermogen. p. 16. ὥσπερ τινὲς καὶ τὴν ὅλην ῥητορικὴν τέχνην οὐ βούλονται, (τέχνην εἶναι) ἀλλ' ἐμπειρίαν, ἀπὸ τοῦ τῶν μεταχειρισαμένων ἀπαιδευσίας ὡρμημένοι, (leg. ὡρμημένην) οἷον Δημάδου τοῦ ἀπὸ τῆς κώπης ἀνίπτοις τοῦ λόγου χερσὶν ἐπὶ τὸ βῆμα πηδήσαντος, καὶ Ἡγήμονος, καὶ Πυθέου, καὶ Ἀριστογείτονος. Hegemonem non tam oratorem, quam ſycophantam fuiſſe, dicit Troilus Sophiſta Prolegom. in Aphthon. p. 596. Bibl. Coiſl. ἡ ῥητορικὴ ἀντίστροφος τῇ συκοφαντικῇ, ἧς ἡγήσαντο Ἀριστογείτων καὶ Ἡγήμων. ἡ ἀντίστροφος τῇ κολακευτικῇ, ἧς ἡγήσαντο Δημάδης καὶ Ἀριστόδημος. ubi *Hegemonis* nomen

men, quod e Codice, quo uſus eſt Montfauconius, exciderat, reſtituimus ex verſione horum Prolegomenorum, facta ab Hilarione Monacho Veronenſi, quae ſub titulo *Hermogenis Rhetorices compendium* reperitur inter Rhetores Latinos Aldinos, p. 152. Hegemon, Philippi muneribus corruptus, Macedonum partibus favit. Pſeudo-Aeſchines Ep. XII. p. 746. Liban. Tom. I. p. 471. B. & Harpocrat. in v. Majeſtatis accuſatus eſt ab Ariſtogitone. Demoſthen. Or. I. adv. Ariſtogit. p. 481. Tulit legem de cura pecuniae theatralis ſcribae committenda. Aeſchines c. Cteſiph. p. 375. & ibi Taylor. Praeteritus eſt a populo, cum deligendus eſſet, qui orationem funebrem haberet. Demoſthen. de Cor. p. 577. Periit denique una cum amico ſuo, Phocione. Plutarch. Phoc. p. 757. C. 758. B.

Aphareus, Iſocratis privignus, & per adoptionem filius, orationes quasdam ſcripſit. Pſeudo-Plutarch. p. 838. B. & Suid. in v. Ejus orationem πρὸς Μεγακλείδην περὶ τῆς ἀντιδόσεως laudat Dionyſ. Halic. in Iſocrat. p. 102.

Menesaechmus, acerbus & vehemens aliorum ſe meliorum accuſator, qui non modo Lycurgum, ſed etiam ejusdem mortui liberos vexavit. Pſeudo-Plutarch. l. c. p. 842. D. E. & Photius l. c. p. 1486. Joannes Siceliota Commentario MS. in Hermogen. ὅθεν (Δημοσθένης) καὶ τῷ δήμῳ γράφει τὰς ἐπιστολὰς, συκοφαντουμένοις τοῖς Λυκούργου τοῦ ῥήτορος παισὶν ὑπὸ Μενεσαίχμου προθύμως ἐπικουρῶν.

Ipſe

Ipſe etiam a Lycurgo accuſatus eſt. Pſeudo-Plutarch. l. c. p. 843. C. Porro memoratur inter eos, qui Demoſthenem propter acceptam pecuniam Harpalicam reum egerint. Pſeudo-Plutarch. l. c. p. 846. C. Sed, qualis fuerit, melius intelligitur ex Dionyſio Halic. in Dinarcho p. 117. ἀφαιροῦμαι δὲ τοὺς περὶ Μενεσαίχμου λόγους ἀμφοτέρους, Δεινάρχου. —— διά τε τὸν χαρακτῆρα· ὑδαρὴς γὰρ, καὶ κεχυμένος, καὶ ψυχρός. καὶ ὅτι λέγων αὐτὸς ἦν οὔτι ἄδοξος, καὶ μετὰ Λυκοῦργον τὴν διοίκησιν τῶν δημοσίων χρημάτων παραλαβὼν, ἐξητασμένος δὲ πολλάκις αὐτὸς, ὡς ἐν τοῖς λόγοις περὶ ἁπάντων μηνύει· καὶ ἐν ἰδίοις καὶ ἐν δημοσίοις ἀγῶσιν οὐκ ἂν ἦν ἀδύνατος, ὥστε Δεινάρχῳ λογογραφεῖ χρῆσθαι. ubi legendum eſſe ὑπὲρ Μενεσαίχμου, contextus docet. Recte vero Dionyſius negat, Dinarchum *pro Meneſaechmo* orationes ſcripſiſſe. Nam a Suida v. Πραγματεία laudatur Dinarchi oratio *contra Meneſaechmum*.

Hegesippus. Huic Aeſchines Κρωβύλου cognomen per ludibrium indidit, ex quo illud annotarunt Grammatici, Harpocration, Heſychius, Suidas, &, ut legitimum cognomen, tenuit Plutarchus. In republica Hegeſippus eodem, quo Demoſthenes, ſenſu fuit. Liban. Tom. I. p. 461. A. auctor ſocietatis cum Phocenſibus ineundae. Demoſthen. de falſ. legat. p. 139 140. & Aeſchines c. Cteſiph. p. 409. ubi vide Taylor. item auctor belli Philippo indicendi. Demoſthen. de Cor. p. 496. Itaque in legatione Macedonica contumelioſe habitus a Philippo eſt.

De-

Demoſthen. de falſ. legat. p. 231. Obiit etiam legationem ad Peloponneſios. Demoſthen. Phil. III. p. 95. A. Timarchum, ab Aeſchine accuſatum, defendit. Aeſchin. c. Timarch. p. 37. Callippum accuſavit. Liban. argum. orat. de Haloneſo. Critici veteres ei tribuunt duas Demoſthenis orationes, alteram *de Haloneſo*, alteram *de foedere cum Alexandro.* Vide Meurſium Att. Lect. III. 7. Acuta ejus dicta refert Plutarchus Demoſth. p. 853. E. & Apophthegm. p. 187. D.

Moerocles, Salaminius, nobilis inprimis demagogus. Harpocrat. in v. Saepe pro Μοιροκλῆς ſcriptum reperitur Μυροκλῆς. Nec multum referre putat Wolfius ad Demoſth. de falſ. legat. p. 218. utro modo ſcribatur. Sed veram ſcripturam eſſe Μοιροκλῆς, docent Victorius ad Ariſtotel. Rhetor. III. p. 649. & Meurſius Att. Lect. I. 13. Moeroclis decretum adverſus eos, qui mercatores injuria afficerent, memorat Demoſthen. c. Theocrin. p. 547. ubi vide Taylor. Accuſatus eſt ab Eubulo, quod a ſingulis eorum, qui metalla redemerant, vicenas drachmas exegiſſet. Demoſthen. de falſ. legat. p. 218. In republica gerenda meliorum partium fuit. Liban. Tom. I. p. 406. B. Itaque Antipater vel Alexander poſtulavit, ut ſibi cum aliis demagogis dederetur. Vid. notas ad Rutil. I. 9. p. 33. Laudatur ab Ariſtotele Rhetor. l. c. Praeclare H. Valeſius ad Harpocrat. p. 129. ejus nomen reſtituit Timocli apud Athen. VIII. p. 341. F.

Δημοσθένης τάλαντα πεντήκοντ' ἔχει,
Μακάριος εἴπερ μεταδίδωσι μηδενί.
Καὶ Μοιροκλῆς εἴληφε χρυσίον πολύ.

Ante legebatur Μητροκλῆς. Ejuſdem nomen corruptum latet in Pſeudo-Plutarcho l. c. p. 842. D. ἀποθανόντος δὲ (Λυκούργου) παρέδωκαν τοὺς παῖδας τοῖς ἕνδεκα, Μενεσαίχμου μὲν κατηγορήσαντος, γραψαμένου δὲ Θρασυκλέους. Sic etiam in Plutarcho legit Photius l. c. p. 1486. ut intelligatur, non recens natum, ſed inveteratum mendum eſſe. Lege: —— γραψαμένου δὲ Μοιροκλέους. Nam Moerocles Lycurgi liberos in carcerem conjecit. Demoſthen. Ep. III. p. 197. E. εἰ δὲ Μοιροκλῆς ἀποκρίνεται, ταῦτα μὲν σοφώτερα ἢ καθ' ἑαυτὸν εἶναι· ἵνα δὲ μὴ ἀποδρῶσιν, αὐτοὺς αὐτοὺς δῆσαι. &c. Thraſycles, Pylagoras, eſt apud Aeſchin. c. Cteſiph. p. 408.

Polyeucti. Duo hoc nomine Oratores fuerunt. Primus eſt, qui orationem, ab alio in Socratem ſcriptam, recitavit. Phavorinus apud Diogen. Laërt. II. 38. ubi Menagius male intelligit Polyeuctum Sphettium. Contra hunc orationem ſcripſit Antiphon. Grammaticus Sangermanenſis MS. 'Αναδέξαι, οἷον ἐγγυῆσαι. 'Αντιφῶν πρὸς Πολύευκτον, Δεινόλοχος 'Αλθαίᾳ. Alter, multo clarior, eſt Sphettius, diſſentiens ille quidem in cauſſa Midiana a Demoſthene, ut patet ex Midiana p. 137. ſed in republica gerenda Demoſthenis rationem ita ſecutus, ut

ille

ille conjunctiorem haberet neminem. Pſeudo-Plutarch. l. c. p. 844. F. & Liban. Tom. I. p. 409. B. 422. A. Cum Demoſthene & aliis legatus miſſus eſt in Peloponneſum. Demoſthen. Phil. III. p. 95. A. & Pſeudo-Plutarch. l. c. p. 841. E. Aliquanto poſt aliam ad Arcadas legationem ſuſcepit. Pſeudo-Plutarch. l. c. p. 846. C. Crimen auri ab Harpalo accepti in eum jacit Dinarchus c. Demoſth. p. 103. cujus non unam adverſus illum orationem Grammatici laudant. Corporis obeſitatem, quae dicentem impediret, in eo riſit Phocion. Plutarch. Phoc. p. 746. A. Luxuriam notat Anaxandrides apud Athen. IV. p. 166. D. Ejus de Demoſthene & Phocione judicium hoc fuit: μέγιστος μὲν ῥήτωρ Δημοσθένης, δυνατώτατος δὲ εἰπεῖν Φωκίων. Plutarch. Demoſth. p. 850. D. Phoc. p. 753. F. Polit. praec. p. 803. E. Judicium de Aeſchine, quod Photius Cod. LXI. p. 62. ad Dionyſium Sophiſtam refert, Tzetzes Scholiis MSS. in Hermogenem tribuit Polyeucto, haud dubie duo diverſa judicia confundens. Orationes Polyeucti laudantur ab Ariſtotele Rhetor. III. p. 749. & Diog. Laërt. VI. 23. Elegans inprimis, quamvis aliquot mendis deformatum, ex oratione *contra Demadem* fragmentum eſt apud Apſinem Art. Rhet. p. 708. Τί γὰρ σχῆμα ἔχει; τὴν ἀσπίδα περιβέβληται; (f. περιβεβληκότος) ἀλλὰ ταύτην γε ἀπέβαλεν ἐν τῇ μάχῃ τῇ περὶ Χαιρώνειαν. ἀλλὰ ἀκροστόλιον τινὸς ἔχει; ποίας; ἢ τοῦ σοῦ πατρός; ἀλλὰ βιβλίον ἐν ᾧ φάσιν ἢ εἰσαγγελίαν ἔστι γεγραμμένην; ἀλλὰ νὴ Δία στέφεται

** ** **

προσευχόμενος τοῖς θεοῖς, κακόνους ὢν τῇ πόλει, καὶ τὰ ἐναντία πᾶσιν ἡμῖν εὐχόμενος, ἀλλὰ τοῖς ἐχθροῖς ὑπηρετῶν. ubi miretur aliquis, quod Polyeuctus dicit, Demadem in proelio Chaeronenſi ſcutum abjeciſſe. Nam Demoſthenem, ſcuto abjecto, fugiſſe, Demadem in acie captum eſſe, inter omnes ſcriptores conſtat.

Pytheas. De eo quae ab antiquis ſcriptoribus narrentur, congeſſimus ad Rutil. I. 11. p. 40. quibus adde locum Plutarchi Phocion. p. 751. A. πρὸς δὲ Πυθέαν ἀρχόμενον τότε πρῶτον ἐντυγχάνειν Ἀθηναίοις, ἤδη δὲ λάλον ὄντα καὶ θρασὺν, Οὐ σιωπήσεις, ἔφη, καὶ ταῦτα νεώνητος ὢν τῷ δήμῳ;

Stratocles. De eo diximus ad Rutil. I. 9. p. 32. Hic addimus, *Patroclis* nomen in Pſeudo-Plutarcho & Suida, cui *Stratoclis* ſubſtituimus, retinendum videri. Nam Patrocles, Phlyenſis, demagogus, occurrit apud Demoſthen. de Cor. p. 509. Nec dubium eſt, quin adverſus illum orationem ſcripſerit Hyperides. Vide Meurſium Att. Lect. I. 18.

Cephisodorus, Iſocratis diſcipulus, inter Oratores refertur a Dionyſio Halic. Ep. ad Amm. p. 120. quem etiam vide in Iſaeo p. 111. Nullam ejus orationem commemoratam invenimus. Sed tanto frequentius laudatur *Apologia Iſocratis adverſus Ariſtotelem*, de qua vide Jonſium de Scriptor. H. Ph. I. 13. p. 96. Ad hunc Cephiſodorum retulerim *Hiſtoriam belli ſacri*, ſive *Phocici*, cujus duodecimum librum laudat

Ano-

Anonymus interpres, quem Aſpaſium puto, ad Ariſtotelis Nicomach. III. p. 46. b. Nam plerique Iſocratis diſcipuli ſe ad hiſtoriam ſcribendam contulerunt.

PHILISCUS, Mileſius, Iſocratis diſcipulus. Suid. in v. Hunc Dionyſius eodem loco inter Oratores recenſet. Itaque δημηγορίαι, quas Suidas Philiſto Syracuſio tribuit, huic tribuendae videntur. Lycurgi vitam ab eo ſcriptam laudat Olympiodorus Commentario MS. in Platonis Gorgiam. Vide Taylorum praef. ad Demoſth. & Lycurgi Oratt. p. 2. Ejusdem Epigramma in Lyſiam conſervavit Pſeudo-Plutarchus p. 836. cujus tenebras diſpellere conati ſunt viri praeſtantiſſimi, Jer. Marklandus apud Taylor. in Vita Lyſ. p. 60. & J. Toupius Emendat. in Suidam T. II. p. 194. Inter Philiſci diſcipulos fuit Timaeus, hiſtoriae ſcriptor. Vid. Suid. v. Τίμαιος.

THEODECTES, Phaſelites, Platonis, Iſocratis & Ariſtotelis diſcipulus, item a Dionyſio l. c. inter Oratores refertur. Stephanus etiam Byz. v. Φασηλὶς ei tribuit λόγους ῥητορικοὺς ἑπτά. ubi in corrupto ἑπτὰ orationum numerus latet. Ejus *Apologiam Socratis* laudat Ariſtoteles Rhet. II. p. 490. 495. aliam orationem, quae Νόμος inſcripta eſt, ibid. p. 994. Quali uſus ſit dicendi genere, docet Dionyſius in Iſaeo p. 111. Reliqua, quae de Theodecte dici poſſent, non ſunt hujus loci.

NAUCRATES, vel NAUSICRATES, (non *Nau-*

cratites) Erythraeus, Iſocratis diſcipulus. Cicero de Orat. II. 23. III. 44. Orat. 51. Quinctilian. III. 6. p. 129. & Suid. v. Θεοδέκτης, & v. Ἰσοκράτης. Excitatus exemplo magiſtri, qui Euagoram mortuum laudarat, orationes funebres ſcripſit. Dionyſ. Halic. in Arte p. 39. Talem orationem Cimonis memoriae ab illo conſecratam eſſe, videor mihi colligere e Plutarchi Cimone p. 491. C. Sed fruſtra quidam in Diogene Laërt. II. 55. legunt: ὁ Ναυκράτει Γρύλλου ἐγκώμιον γεγραφέναι. Nam Σωκράτει tenendum eſſe, contextus ſatis oſtendit. De Naucratis in dicendo facultate judicat Dionyſius Halic. in Iſaeo p. 111. Plura Taylorus Lect. Lyſiac. c. III. Apud Suidam reperio, Philiſtum Naucratitam, vel Syracuſium, ſcripſiſſe περὶ τῆς Τετραέτους λόγου περὶ Ναυκράτιος. quem locum cave de Naucrate, oratore, accipias. Nam ſcribendum, περὶ Ναυκράτεως, *de Naucrate, urbe Aegypti.*

Isocrates, Apolloniates, Amyclae filius, Iſocratis Athenienſis diſcipulus & ſucceſſor, & quinque orationum auctor. Suid. in v. Huic Harpocration v. Ἐπακλῆς ἄρχος tribuit Παραίνεσιν πρὸς Δημόνικον, quae vulgo Iſocratis Athenienſis putatur. In quo Harpocration conſentit cum Suida. Nam Apolloniatae προτρεπτικὸς λόγος, quem ille vocat, non alius eſt, niſi Παραίνεσις. Suidae teſtimonium effugit M. A. Muretum & H. Stephanum, qui de hujus libelli auctore multis diſputarunt, non item elegan-

tiſſi-

tiſſimum virum, Jacobum Facciolatum in praefat. Paraeneſis a ſe editae. Eundem Apolloniatem Iſocratem, Suidas v. Θεοδέκτης & v. Ἰσοκράτης narrat, cum Theopompo, Theodecte, & Naucrate interfuiſſe certamini de laudibus Mauſoli dicendis. At Pſeudo-Plutarchus p. 838. B. majorem Iſocratem Mauſoli laudes cum illis decertaſſe ſcribit. Gellius etiam X. 18. eſſe dicit, *qui Iſocratem ipſum cum iis*, quos diximus, *certaviſſe memoriae mandaverint*. Sed omnem controverſiam dirimit Theopompus, qui apud Porphyrium, cujus locum retulit Euſeb. P. E. X. 3. p. 464. gloriatur, magiſtrum Iſocratem a ſe victum eſſe. Quis, qui Hiſtoricorum fidem recte aeſtimare didicit, non potius credat Theopompo, hujus ipſius certaminis actori, quam centum Suidis, incertam famam ſecutis? Tamen Taylorus Lect. Lyſiac. c. III. in alia omnia diſcedit, & Pſeudo-Plutarcho, rem recte narranti, inſultat. Tantam caliginem cupiditas doctis etiam hominibus offundere ſolet. In Apolloniatem Iſocratem acerbe & contumelioſe invehitur Auctor Socratic. Epiſt. XXVIII. p. 65. τὸν δὲ Ποντικὸν μαθητὴν ἀπέδειξε τῆς αὐτοῦ σοφίας διάδοχον. οὐ σὺ πολλοὺς τεθεαμένος σοφιστὰς βδελυρώτερον οὐχ ἑώρακας. & mox p. 67. μὴ θαυμάζειν δὲ, εἰ καί τις ἀναγνοὺς ὁ Ποντικὸς μωλύτερον καὶ φαυλότερον ποιεῖ φαίνεσθαι τὸν λόγον. Sic ille locus ſcribendus, in quo, quid μωλύτερον eſſet, non intellexit Allatius. Lex. Rhetor. MS. Μωλύτερον. τὸ ἀμβλύτερον, καὶ ἀνοηθέστερον, καὶ ἄηθες οὐκ

****** 3 ἔχον

ἔχω. ubi pro ἀνοηθέστεροι lege ἀναιθέστεροι, & ad eandem normam corrige Photium Lex. MS. & Etymologum M. Illam vero inter Socraticas epiſtolam Cl. Valckenarius ſuſpicatur a Speuſippo ſcriptam, lectamque ab Iſocrate, qui illum ipſum locum attigit Orat. ad Philipp. p. 87. D.

Anaximenes, Ariſtoclis F. Lampſacenus, diſcipulus Zoili & Diogenis Cynici, notior ut hiſtoricus, & dicendi magiſter, quam ut orator. Vide Meurſium ad Chalcid. p. 419. & Voſſium de Hiſt. Gr. I. 10. Attigit tamen genus deliberativum & judiciale, Dionyſ. Halic. in Iſaeo p. 111. ejusque ingenio formata eſt oratio, quam Euthias *adverſus Phrynem* habuit, ut ex Diodoro Periegete narrat Athenaeus XIII. p. 591. E. ex Hermippo Harpocrat. v. Εὐθίας, ubi vide Mauſſacum. Diodorus id ſine dubio tradiderat in libris περὶ μνημάτων, quos laudat Plutarchus Theſeo p. 17. D. Themiſtocl. p. 128. D. Cimon. p. 488. C. Obiter monemus, Διόδωρος legendum eſſe in Pſeudo-Plutarchi Hyperide p. 849. C. ubi nunc editur: Ἡλιόδωρος ἐν τῷ τρίτῳ περὶ μνημάτων. Vide Meurſium ad Chalcid. p. 414.

Crates, Trallianus, Iſocratis diſcipulus. Diogen. Laërt. IV. 23. Huic tribuerim λόγους δημηγορικοὺς καὶ πρεσβευτικοὺς, quos Apollodorus apud Diogen. ibid. refert ad Cratetem, Athenienſem, philoſophum Academicum. Fruſtra Menagius Cratetis mentionem ſibi reperiſſe viſus

ſus eſt in Lucian. Rhet. praec. p. 9. Nam ibi non Crates memoratur, ſed Critias, ſtatuarius, ut bene vidit Solanus.

Theopompus, Damaſiſtrati F. Chius, Iſocratis diſcipulus. De hoc Cicero de Orat. II. 13. *Poſtea vero, quaſi ex clariſſima rhetoris officina, duo praeſtantes ingenio, Theopompus & Ephorus, ab Iſocrate magiſtro impulſi, ſe ad hiſtoriam contulerunt, cauſſas omnino nunquam attigerunt.* ubi vereor, ne ſciolus aliquis inculcarit verba, *quaſi ex clariſſima rhetoris officina*, ex Brut. 8. & Orat. 13. *Cauſſas* Cicero intelligit *forenſes*, ut contextus docet. Nam Dionyſius Hal. Ep. ad Pompej. p. 131. auctor eſt, Theopompum multas demonſtrativi & ſuaſorii generis orationes ſcripſiſſe. Immo Quinctilianus X. 1. p. 500. tradit, eum, *antequam ad hiſtoriam ſollicitatus eſſet, diu oratorem fuiſſe*, atque eo *in hiſtoria ſimiliorem eſſe oratori.* Ad ſuaſorii generis orationes pertinent αἱ πρὸς Ἀλέξανδρον συμβουλαὶ, laudatae Ciceroni ad Attic. XII. 40. & Athenaeo VI. p. 230. F. Ἐπιστολὴν πρὸς Ἀλέξανδρον eas vocat Athenaeus XIII. p. 595. A. quod aliquam epiſtolae formam haberent. Illa ipſa epiſtola referenda videtur inter ἐπιστολὰς τὰς ἀρχαϊκὰς γραφομένας, quas commemorat Dionyſius l. c. ubi Fr. Sylburgius minus bene legit: ἐπιστολὰς τὰς ἀρχαϊκὰς vel Ἀχαϊκὰς ἐπιγραφομένας. veriſſime Valckenarius: ἐπ. τὰς ἀρχαϊκῶς γραφομένας. At cave τ περὶ εὐσεβείας, quem laudat Scholiaſt. Ariſtophan. ad Av. 1354.

 vel

vel orationem Theopompi putes, vel librum, ut Meurſius ad Apollon. Dyſc. Hiſtor. Mirab. p. 99. & Voſſius de Hiſt. Gr. l. 7. Scholiaſtae locus hic eſt: Κύρβεις —— ἀπὸ τῶν Κορυβάντων. ἐκείνων γὰρ εὕρημα, ὥς φησι Θεόπομπος ἐν τῷ περὶ εὐσεβείας. Quem locum ad verbum deſcripſit Tzetzes Chil. XII. 406. Verum nemo dubitet, quin Scholiaſtes ſcripſerit: ὥς φησιν Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ εὐσεβείας. Inter Theophraſteos hic liber recenſetur a Diogene Laërt. V. 50. Emendationem vero plane confirmant Porphyrius & Photius, illa ipſa verba, quibus Κύρβεις a Corybantibus nomen inveniſſe dicuntur, ex Theophraſto afferentes. Alter de Abſt. Anim. II. 21. Μαρτυρεῖται δὲ ταῦτα καὶ μόνον ὑπὸ τῶν κύρβεων, αἳ τῶν Κρήτηθεν εἰσὶ Κορυβαντικῶν ἱερῶν οἷον ἀντίγραφα τινὰ πρὸς ἀλήθειαν. Sic ille locus ſcribendus. Alter Lex. MS. Κύρβεις. —— Θεόφραστος δὲ, ἀπὸ τῶν Κρητικῶν Κορυβάντων: τῶν γὰρ Κορυβαντικῶν ἱερῶν οἷον ἀντίγραφα αὐτὰς εἶναι. Ex eodem Theophraſti libro ductum eſt, quod Porphyrius habet II. 16. ubi parem librariorum errorem deprehendimus. Nam pro Θεόπομπος ἱστόρηκεν legendum Θεόφραστος ἱστόρηκεν. De Theopompo hoc etiam narrat Suidas: γνήσιος —— ὅτι καὶ Ἔφορος, Ἰσοκράτους ἀκουσταί. ἅμα Ἐφόρῳ ἔγραψεν ἐπιτομὴν τῶν Ἡροδότου ἱστοριῶν ἐν βιβλίοις β'. Non injuria Voſſio l. c. mirum videbatur, duos ſummos viros tantillae rei ſimul operam dediſſe. Sed prava interpunctio, quae etiam in Kuſteriana editione ſervata eſt, virum egregium fefellit. Recte Meurſius l. c. interpungendum vidit: γνήσιος ——

ὅτι

ὅτι καὶ Ἔφορος, Ἰσοκράτους ἀκουστὴς ἅμα Ἐφόρῳ ἔγραψεν &c. Theopompi *Epitomen Herodoti*, praeter Photium Lex. MS. & Suidam v. Σπουδάζω, laudat Grammaticus Sangermanenſis MS. Ἀναβῆναι τὸν ἵππον, ἀντὶ τοῦ ἐπιβῆναι. Θεόπομπος ἐν ἐπιτόμῳ τῶν Ἡροδότου. ubi Herodoti verba a Theopompo ſervata oſtendit Pierſonus ad Moeridem Attic. p. 4. Idem Grammaticus: Καχόβιος. Θεόπομπος ἐν τῇ ἐπιτομῇ Ἡροδότου. &: Φυγαδεῦσαι. τὸ φυγάδα ἐλάσαι. Θεόπομπος ἐπιτόμῳ τῶν Ἡροδότου. Quae loca huc retulimus, ut doceremus, Voſſium, qui hanc Epitomen juniori cuidam Theopompo tribuit, conjectura aberrare. Nam Grammaticus ille non niſi vetuſtiſſimos, & claſſicos, quos vocamus, ſcriptores laudat, ut eorum auctoritate vindicet voces & loquendi formulas, quas Atticiſtae temere damnaſſent.

Glaucippus, Hyperidis filius, patris exemplo eloquentiae ſtudium ſecutus eſt, & orationes ſcripſit. Pſeudo-Plutarch. p. 848. D. & Photius p. 1480. Ejus orationem *contra Phocionem* laudat Plutarchus Phoc. p. 743. C.

Agnon, vel Agnonides. Hic cum Theophraſtum impietatis reum agere eſſet auſus, parum abfuit, quin ipſe hoc crimine conflagraret. Diogen. Laërt. V. 37. Athenis pulſus a Macedonibus, poſt ab Antipatro, Phocionis precibus, reditum impetravit. Plutarch. Phoc. p. 754. F. Mox adverſae Phocioni factionis dux & caput, a quo beneficium acceperat, ut Pi-

raeei proditorem, condemnavit. Nepos Phoc. 3. & Plutarch. l. c. p. 756. F. 757. A. 758. A. Sed cum Athenienſes ſera Phocionis damnati poenitentia ſubiiſſet, ejus ſupplicio Phocionis manibus parentarunt. Plutarch. l. c. p. 759. B. Scripſit Agnonides *Rhetorices accuſationem*. Quinctilian. II. 17. p. 105. *Agnon quidem detraxit ſibi inſcriptione ipſa fidem, qua Rhetorices accuſationem profeſſus eſt.* ubi fruſtra laborat P. Burmannus, non animadvertens, *Agnonem* dici, qui alibi *Agnonides* dicatur. In Nepote l. c. multi Codices *Agnone* habent pro *Agnonide*; quod non de nihilo eſſe, bene judicat Vir ſummus, T. Hemſterhuſius ad Lucian. Timon. p. 157. qui plura exempla, in quibus nominum formae primitivae & patronymicae commutentur, dedit ad Ariſtophan. Plut. p. 325. Statim de Oratore dicemus, qui modo *Democles*, modo *Democlides* vocatur.

Callicrates. Dionyſius Halic. in Dinarch. p. 118. fatetur, ſe nihil hujus oratoris vidiſſe, ſed in Tabulis Pergamenis ei tribui Dinarchi orationem *contra Demoſthenem*. Quod non intelligendum de oratione, quae nunc ſupereſt, ſed de alia, quae periit. Nos quoque nullam hujus Oratoris mentionem invenimus.

Hactenus eloquentiam vidimus ſummo faſtigio ſtantem. Nunc, quomodo ſenſim inclinarit, ſequitur, ut dicamus. Cicero de Orat. II. 23. *Poſteaquam, extinctis his, omnis eorum memoria ſenſim obſcurata eſt & evanuit, alia quae-*

quaedam dicendi molliora ac remiſſiora genera viguerunt: inde Demochares, quem ajunt ſororis filium fuiſſe Demoſthenis; tum Phalereus ille Demetrius, omnium iſtorum, mea ſententia, politiſſimus, aliique eorum ſimiles extiterunt. De Demochare diſputavimus ad Rutil. l. 2. p. 7. quibus adde Corſinum Faſt. Att. T. II. p. 96. De Demetrio Phalereo luculentus etiam locus eſt Ciceronis Brut. 9. *Phalereus ſucceſſit eis ſenibus adoleſcens, eruditiſſimus ille quidem horum omnium, ſed non tam armis inſtitutus, quam palaeſtra. Itaque delectabat magis Athenienſes, quam inflammabat. Proceſſerat enim in ſolem, & pulverem, non ut e militari tabernaculo, ſed ut e Theophraſti, doctiſſimi hominis, umbraculis. Hic primus inflexit orationem, & eam mollem, teneramque reddidit, & ſuavis, ſicut fuit, videri maluit, quam gravis: ſed ſuavitate ea, qua perfunderet animos,* (ὅπου δεῖ καταντλῆσαι, Longin.) *non qua perfringeret: & tantum ut memoriam concinnitatis ſuae, non, quemadmodum de Pericle ſcripſit Eupolis, cum delectatione aculeos etiam relinqueret in animis eorum, a quibus eſſet auditus.* Hunc primum inclinaſſe eloquentiam, etiam Quinctilianus dicit, X. 1. p. 501. Ejus hiſtoriam enarrarunt Diogenes Laërt. V. 75. ſeqq. & Jac. Perizonius ad Aelian. V. H. III. 17.

Reliqui hujus aetatis Oratores hi ſunt:

Democles, Theophraſti diſcipulus. Is Lycurgi

curgi liberos a Moerocles & Meneſaechmi calumniis defendit. Pſeudo-Plutarch. in Lycurgo p. 842. D. Acerbo maledicto inſectatus eſt Democharem. Timaeus apud Suid. v. Ωἶ τὸ ἱερὸν πῶς. Vide quae diximus ad Rutil. I. 2. p. 8. Eum orationis cujusdam, quae Dinarcho tribuebatur, auctorem putat Dionyſius Halic. in Dinarch. p. 117. *Democlides* patronymica forma vocatur ab eodem Dionyſio, & Timaeo l. c. Nec dubitem, quin Archon Eponymus fuerit Olymp. CVI. 1. Corſinus vero Faſt. Att. T. IV. p. 59. Democlidem Sphettium dicens, manifeſto errore illum confundit cum Dromoclide, Sphettio, ejusdem temporis oratore, cujus mentio fit a Plutarcho Demetr. p. 894. D. 905. B. Polit. praec. p. 798. E.

Charisius. De eo diximus ad Rutil. I. 10. p. 37. Erunt fortaſſe, qui ejus nomen reſtituendum putent in Grammatico veteri Bibl. Coiſl. p. 489. Ὀργεῶνες εἰσὶν οἱ κοινωνοῦντες ἀλλήλοις θεῶν ἢ ἡρώων ἐν ἱεροῖς, καὶ κοινῇ θυηπολοῦντες, ὡς Χάρις λέγει ἐν τῷ κατὰ Διονυσίου. καὶ πάλιν ὀργεῶνες τινὲς, ἐν ἀπολογίᾳ ὕβρεως σαφῶς ποιεῖ. Sed Grammatici veteres non niſi decem Oratorum Atticorum auctoritate uti ſolent, certe nusquam Chariſii. Cl. Albertus ad Heſychium v. Ὀργεῶνες emendat Χάρης, intelligens Charetem, quem Suidas v. Ἀντίπατρος, ut ſibi cum aliis Oratoribus dederetur, ab Antipatro poſtulatum ſcribit. Sed Chares imperator fuit, non Orator; de eoque Suidam accipiendum eſſe,

eſſe, planum eſt ex Arriano de Exp. Alex. M. I. p. 22. Huc accedit, quod Juſtinus XI. 4. narrat, non oratores tantum poſtulatos eſſe, ſed etiam duces. Equidem non temere ſuſpicor, nomen Χάρις ex Δείναρχος truncatum eſſe, cujus orationes κατὰ Διονυσίου, & ἀπολογία ὕβρεως laudantur a Dionyſio Halic. in Dinarcho p. 116. 118.

Hegesias, Magnes, Aſiaticorum Oratorum antiquiſſimus, de quo diſputavimus ad Rutil. I. 7. p. 25.

Cleochares, Myrleanus, ex eodem numero Oratorum Aſiaticorum, ut indicat patria. De eo diximus ad Rutil. I. 2. p. 5.

Isidorus, Pergamenus, poſtremus aetate Oratorum Aſianorum, quos Rutilius laudat. Vide ad Rutil. II. 16. p. 128.

Daphnis, Myron, & Sosicrates, quos Rutilius laudat, & ipſi Aſiatici Oratores fuiſſe videntur. Sed cum nullam eorum mentionem apud alios invenerimus, nihil certi pronunciare licet.

Recenſuimus Oratores vere hoc nomine dignos, nec ultra progredi conſtituimus. Nam quicunque poſt hos a Cicerone & aliis commemorantur Oratores Rhodii & Aſiatici, non tam Oratores, quam Declamatores fuerunt. Itaque licebit illos ex hac Hiſtoria tollere, praeſertim cum nec Gorgias noſter ullam eorum rationem habuerit.

Sed tempus eſt, ut declaremus id, cujus

causſa

cauſſa omnis haec diſputatio inſtituta eſt. Quaerebatur autem, quid ſit, quare Gorgias, decem Oratoribus Atticis, qui bene dicendi lex & norma habebantur, non contentus, aliorum etiam auctoritatem adhibendam exiſtimarit? Antiquiſſimorum magiſtrorum in Rhetorica & Poëtica illuſtranda haec ratio fuit, ut per omnes Oratores & Poëtas vagati, quid in quoque rectum & pulcrum reperiſſent, laudarent, & ad imitandum proponerent, quid in quoque vitioſum, reprehenderent, & ad imitationem trahendum negarent. Quae res non poteſt melius, quam Ariſtotelis exemplo, declarari. Is in dicendi praeceptis tradendis ſe non uni Demoſtheni, aut reliquis novem Oratoribus, quaſi in ſervitutem addixit, ſed ex Androcle, Ariſtophonte, Iphicrate, Cephiſodoto, aliisque multis excellentiſſimum quodque libavit. Poëtices praeceptis illuſtrandis exempla quamvis multa ſuppeditare poterant Homerus, Pindarus, Ariſtophanes, Sophocles, in ſuo quisque genere principes. At ille Empedoclem, Melanippidem, Anaxandridem, Dicaeogenem, aliosque plures aſſumendos putavit. Quod quin recte fecerit, non poteſt dubitari. Nam, ut Cicero dicit de Invent. II. 2. *in ſtudiis a multis eligere homines commodiſſimum quodque, quam ſeſe uni alicui certo volunt addicere.* Sed haec ratio mutata eſt tempore Ptolemaeorum. Exorti enim ſunt duo ſummo ingenio & ſingulari doctrina Critici, Ariſtarchus

&

& Ariſtophanes Byzantius, qui, cum animadvertiſſent, ingentem ſcriptorum turbam plus obeſſe bonis literis, quam prodeſſe, ſuum judicium ſecuti, certum omnis generis ſcriptorum delectum haberent. Itaque ex magna Oratorum copia tanquam in canonem decem duntaxat retulerunt, Antiphontem, Andocidem, Lyſiam, Iſocratem, Iſaeum, Aeſchinem, Lycurgum, Demoſthenem, Hyperidem, Dinarchum. Ex Heroicis poëtis recepti ſunt Homerus, Heſiodus, Piſander, Panyaſis, Antimachus: e Jambographis, Archilochus, Simonides, Hipponax: ex Elegiacis, Callinus, Mimnermus, Philetas, Callimachus: e Lyricis, Alcman, Alcaeus, Sappho, Steſichorus, Pindarus, Bacchylides, Ibycus, Anacreon, Simonides: e Tragicis, Aeſchylus, Sophocles, Euripides, Ion, Achaeus: ex antiquae Comoediae ſcriptoribus, Epicharmus, Cratinus, Eupolis, Ariſtophanes, Pherecrates, Plato; ex mediae, Antiphanes & Alexis; ex novae, Menander, Philippides, Diphilus, Philemon, Apollodorus. In Hiſtoricorum cenſura probati ſunt Herodotus, Thucydides, Xenophon, Theopompus, Ephorus, Anaximenes, Calliſthenes. Tragicorum duplex ordo fuit. Principes illi, quos modo enumeravimus, τῆς πρώτης τάξεως fuerunt: Philiſcus, Corcyraeus, cum ſex aliis, quos recenſet Scholiaſt. Hephaeſtion. p. 32. 93. τῆς δευτέρας τάξεως. Vid. Suid. v. Φιλίσκος Κερκ. Hunc Criticorum canonem, praeter

Pro-

Proclum Chreſtomath. p. 340. ſeqq. & Grammaticum Bibl. Coiſl. p. 597. ſecutus eſt Quinctilianus libro decimo, ubi claſſicorum, quos dicimus, ſcriptorum cenſum agit. Primum vero delectum ab Ariſtarcho & Ariſtophane inſtitutum eſſe, ejusdem Quinctiliani teſtimonio confirmatur, X. 1. p. 496. *Apollonius in ordinem a Grammaticis datum non venit, quia Ariſtarchus atque Ariſtophanes, poëtarum judices, neminem ſui temporis in numerum redegerunt.* Quo loco quaeri poteſt, quomodo Callimachus, Apollonii aequalis, in Elegiacorum ordinem venerit? Sed illum fortaſſe poſteriores Critici in numerum redegerunt, ſicut Tzetzes in vita Lycophron. Apollonium in Pleiadem Poëtarum varii generis relatum tradit. Mox p. 497. *ex tribus receptis Ariſtarchi judicio ſcriptoribus jamborum ad ἕξιν maxime pertinebit unus Archilochus.* Scriptores, quos Critici in talem canonem retuliſſent, proprie dicebantur *in ordinem venire*, *in ordinem redigi*, *in numerum redigi*, *recipi:* contra, quos repudiaſſent, *numero eximi.* Quinctilian. I. 4. p. 18. *quo quidem judicio ita ſevere uſi ſunt veteres Grammatici, ut —— auctores alios in ordinem redegerint, alios omnino exemerint numero.* Quem locum Wowerius Polymath. c. XVI. & alii, quos nominare non eſt neceſſe, ſic acceperunt, quaſi *in ordinem redigere* eſſet inter viles abjicere, *numero eximere*, ex inferiore loco in ſuperiorem reſtituere. Quo quid poteſt dici per-

verſius? Apud Graecos ſignatum hac in re verbum eſt ἐγκρίνεσθαι Suidas v. Δείναρχος. ῥήτωρ τῶν μετὰ Δημοσθένους ἐγκριθέντων εἷς. Photius Cod. LXI. p. 64. Αἰσχίνην Φρύνιχος εἰς τοὺς ἀρίστους ἐγκρίνει. Cod. CCLXII. p. 1460. ὧν λόγων τοῖς γνησίοις τρεῖς καὶ τριάκοντα ἐγκρίνουσιν. Lex. Sangerman. MS. v. Αἱμορυγχία. Φρύνιχος μέντοι οὐκ ἐγκρίνει τὴν φωνήν. Sic Cl Toupius Emendat. T. III. p. 98. in Suida v. Πυθέας corrigebat: οὐκ ἐνεκρίθη μετὰ τῶν λοιπῶν ῥητόρων. Sed nihil mutandum. Nam ſimplex ἐκρίθη eandem vim habet. Ipſe Suidas v. Λυκοῦργος. τῶν μετὰ Δημοσθένους κριθέντων ῥητόρων. & v. Νικόστρατος ἐτάχθη δὲ ἐν τοῖς κριθεῖσιν ἐπὶ δευτέροις δέκα ῥήτορσι. & v. Ὑπερείδης. ῥήτωρ, τῶν πρώτων κεκριμένων δέκα εἷς. & v. Ἀλέξανδρος Αἰτ. ὡς καὶ τῶν ἑπτὰ τραγικῶν ἕνα κριθῆναι. Contrarium eſt ἐκκρίνεσθαι. Diodor. Sicul. T. II. p. 552. ὃν (Μύσωνα) ἀντεισῆξαι εἰς τοὺς ἑπτὰ σοφοὺς, ἐκκρίναντας τὸν Περίανδρον. Vide Scaligerum ad Euſeb. Graec. p. 419. & Kuhnium ad Diog. Laërt. VIII. 47. Haec autem Criticorum cenſura ſcriptoribus, quos diximus, tantum auctoritatis conciliavit, prope ut ſoli vigerent, & hominum ſtudia tenerent. Certe Grammatici, qui ſibi religioni ducerent, de Ariſtarchi judicio dubitare, non niſi ab eo probatos, interpretandos duxerunt, & Rhetores tantum ex receptis decem Oratoribus, velut unis veris & legitimis, artem ſuam illuſtrarunt. Plus boni, an incommodi ex his Criticorum decretis profectum ſit, in utramque partem disputari poteſt. Utile erat, multos libros vul-

gares hominum manibus excuti, & perfectiſſima quaeque exempla ad imitandum proponi. Verum, quid perfectiſſimum ſit, judicare, quam anceps eſt & difficile! Nonne ſuſpicari licet, alios ex hoc ſcriptorum choro faſtidioſius excluſos eſſe, alios nimis indulgenter receptos? Cur, ut hoc utar, Dinarcho, quem ipſi veteres *bordeaceum Demoſthenem* vocant, inter decem Oratores Atticos locus datus eſt, praeteritis Calliſtrato & Leodamante, quorum eloquentiam iidem laudibus in coelum ferunt? Quanquam video, Grammaticum Bibl. Coiſl. l. c. novem tantum Oratores Atticos, omiſſo Dinarcho, recenſere. Sed ſit unus & alter, quem admitti oportebat, repudiatus: teneat primas, cui ſecundae tribuendae erant. Leve hoc malum prae altero, quod inde conſecutum eſt, videri debet. Etenim ſcriptores illi, quos Critici numero exemiſſent, primum legi, & in manibus verſari, mox deſcribi deſierunt, & tandem, ut fieri neceſſe erat, plane interciderunt. Quae diximus, exemplo, quo nullum reperiri poteſt clarius, illuſtremus. Narrat Photius Cod. CCLXII. p. 1461. Paulum Myſum multas pulcerrimasque Lyſiae orationes, velut ſpurias, damnaſſe. Ad cujus Critici auctoritatem cum ſe multi, qui ipſi, quid verum eſſet, judicare non poſſent, temere contuliſſent, orationes illas obelo notatas deſiiſſe deſcribi, atque ita, magno eloquentiae detrimento, periiſſe. Veruntamen non defuerunt, qui ſuis ſenſibus potius, quam de-

decretis Criticorum, credere mallent, atque adeo ſaepe inter claſſicos ſcriptores referrent, quos ab illis praeteritos, vel rejectos ſcirent. Tales patroni uni ex Oratoribus, Ariſtogitoni obtigiſſe videntur. Nam Quinctilianus XII. 10. p. 624. ubi principes illos Oratores nominat, hujus etiam mentionem interponit, & Hermogenes de Form. orat. I. p. 296. aſperitatis exempla ab illo petenda dicit. Itaque ejus orationes diutius, quam aliorum, ſuperfuerunt, quippe laudatae ab Harpocratione v. Αὐτοκλείδης, & v. Θέρσανδρος. Supra e Quinctiliano monuimus, Ariſtarchi judicio tres receptos eſſe jamborum ſcriptores, in his Archilochum. Qui ſint alii duo, dubitat Gesnerus V. C. ad Quinctil. an hodie ſciri poſſit. Nobis ſatis certum videtur, Simonidem & Hipponactem fuiſſe, quos cum Archilocho conjungunt Lucianus Pſeudolog. p. 163. Proclus Chreſtomath. p. 342. & Grammaticus Bibl. Coiſl. p. 597. Sed ecce! Plinius, neglecto Ariſtarchi judicio, jambographorum principem ponit Herodem (*), IV. Ep. 3. *Ita certe ſum affectus ipſe, cum*

(*) Interpretes multa ad hunc Plinii locum moliuntur, ſatisque oſtendunt, ſe de Herode Jambographo ne fando quidem quicquam audiviſſe. Ex ejus Choliambis fragmenta ſuperſunt apud Zenobium VI. 10. Stobaeum S. LXXI. p. 439. LXXVI. p. 453. XCVI. p. 530. CXVIII. p. 591. & Maximum T. II. p. 636. Nomen ejus abiit in notius *Herodoti* apud Etymolog. M. p. 411. 41. Ζ΄ τέλους διὰ τοῦ ι συνεσταλμένου. καὶ παρὰ Ἡροδότῳ· Ἄγ᾽ αὐτὸν εἰς τὸ ζύτρελον. ἔστι δὲ χωλιαμβικὸν τὸ μέτρον. In mendoſo Ἡροδότῳ haerebat Cl. Weſ-

 ſe-

cum Graeca epigrammata tua, cum jambos proxime legerem. Quantum ibi humanitatis, venuſtatis! quam dulcia illa! quam antiqua! quam arguta! quam recta! Callimachum me, vel Herodem, vel ſi quid his melius, tenere credebam. Tzetzes etiam Prolegom. in Lycophronem alios potius, quam Ariſtarchum, ſecutus, in jambis palmam defert Ananiae, Archilocho, Hipponacti. Eodem igitur modo Gorgias noluit alieni judicii neceſſitate adſtringi, ſed liberum ſibi putavit, eos laudare Oratores, quos ſuomet ipſe ſenſu probaſſet. Ac neſcio, an praeſentiens, quid eventurum eſſet, Oratorum vulgo neglectorum ratione habenda cavere voluerit, ne in oblivionem hominum venirent, & tandem penitus interirent.

ſelingius Diſſ. Herodot. p. 29. Idem Etymologi locus induxiſſe videtur Scaligerum ad Varron. de L. L. VI. p. 149. ut Jamborum ſcriptorem *Herodotum* vocaret. Athenaeus III. p. 86. B. laudat Ἡρώνδαν ἐν Συνεργαζομέναις. ubi Iſ. Caſaubonus negat ſe alibi Heroudam Comicum invenire. Verum non Comicus laudatur, ſed, ut ex ſubjecto Choliambo apparet, Jamborum ſcriptor, Herodes, qui patronymica & Doribus propria forma Ἡρώνδας dicitur; quod bene vidit Salmaſius Exerc. Plinian. p. 111. Illam nominum formam illuſtrarunt Hemſterhuſius ad Callimach. Fragm. p. 590. & Valckenarius ad Schol. in Euripid. Phoeniſſ. p. 764. Denique Herodem Jambographum cum Herode Attico graviſſimo errore confundunt Interpretes Plinii, & Fabricius Bibl. Gr. Vol. VIII. p. 710.

P.

P. RUTILII LUPI

DE

FIGURIS SENTENTIARUM

ET

ELOCUTIONIS

LIBER PRIMUS.

I. PROSAPODOSIS. Hoc ſchema duobus modis fieri & tractari poteſt: Nam ſententiis duabus, aut pluribus propoſitis, ſua cuique ratio vel poſterius reddetur, vel ſtatim ſub unaquaque ſen-

P. RUTILII LUPI &c.] Libri MSS. & Editio Veneta, omnium prima, hunc titulum praeferunt: *P. Rutilii Lupi Schemata dianoeas ex Graeco vorſa Gorgia.* Editio Rhenani: *P. Rutilii Lupi de figuris ſententiarum liber prior ex Graeco Gorgiâ vorſus.* Edit. Aldina: *P. Rutilii Lupi de figuris ſententiarum & elocutionis liber I.*

Fr.

ſententia ſubjungetur. Quibus poſterius ratio ſubinfertur, hujusmodi ſunt. DEMOSTHENIS: *Non enim pari ratione Philippus, atque*

Fr. Pithoeus de conjectura hunc titulum dedit: *Ex P. Rutilii Lupi de figuris ſententiarum & elocutionis libro I.* ut ſignificaret, epitomen potius eſſe, quam integrum librum. Auctor ipſe, ni fallor, hunc libro ſuo titulum fecerat: *P. Rutilii Lupi Schemata dianoeas & lexeos ex Graecis Gorgiae verſa.* quo modò ejusdem argumenti libellum inſcripſit Julius Rufinianus. Nam Rhetorum Latinorum ſchola non modo figurarum nomina Graeca, ſed etiam voces *ſchema*, *dianoea*, *lexis*, adſcivit. Vide Chariſium IV. p. 246. 249. & Donatum de Schemat. p. 1773. Immo Rutilius conſulto refugit nomen *figura*, quod aureae aetatis Rhetores, hoc eſt, Cicero, & Auctor ad Herennium, ſchematis ſignificatione nuſquam uſurparunt; niſi forte huc referre velis Cicer. de opt. gen. Orat. 5. *ſententiis iisdem, & earum formis, tanquam figuris.* Vide G. J. Voſſium Inſt. Orat. V. 1. p. 223.

PROSAPODOSIS] Etſi Rutilii liber, ut in Praefatione demonſtravimus, multis partibus truncatus ad nos pervenit, tamen nihil jacturae in principio fecit. Nam Quinctilian. IX. 4. p. 456. primam ex eo figuram *proſapodoſin* laudat: *Quod apud eundem* (Rutilium) *primo loco poſitum eſt*, ἀνταπόδοσις *dicitur, quae ut maxime ſervetur, ſane eſt in pluribus propoſitis: quia aut ſingulis ſtatim ratio ſubjicitur —— aut poſitis duobus vel tribus, eodem ordine ſingulis continuo redditur.*

Quibus poſterius] Editio Rhenani, eamque ſecutae Stephan. Gryph. Lovan. *Quibus poſterior.* Pro *ſubinfertur* MSS. Laurent. *ſubinferetur.*

DEMOSTHENIS] Quod Cicero de opt. gen. Orat. 5. dicit, ſe *Aeſchinis Demoſthenisque orationes convertiſſe, non ut interpretem, ſed ut oratorem, ſententiis iisdem, & earum formis, tanquam figuris, verbis ad Latinam conſuetudinem aptis: in quibus non verbum pro verbo neceſſe habuerit reddere, ſed genus omne verborum, vimque ſer-*

que nos, adverſis rebus medetur: ſed ille usque eo nititur, quoad res reſtituat, atque exſuperet. Nos contra ſtatim vinci meditamur. Ille enim pro laude, ſicut pro patria, procliatur: nobis autem, ſi nihil accidit mali, ſa-

ſervarit: idem Rutilius fecit in veterum Oratorum fragmentis vertendis. Itaque aliquando putabam, eum expreſſiſſe orat. ad Philipp. Epiſt. p. 120. c. cum quo loco comparandi ſimiles Olynth. II. p. 24. D. de Coron. p. 483. C. Nunc, re iterum conſiderata, locum ex deperdita oratione ſumtum puto.

Diverſis rebus] Sic omnes libri ſcripti editique. Tamen recepimus veriſſimam emendationem viri docti in margine Edit. Rhenan. *adverſis rebus*. *Diverſus* & *adverſus* frequentiſſime commutari, nemo neſcit. Vide J. F. Gronov. ad Senec. de Ira II. 23. & Drakenborch. ad Liv. XXII. 7. Firmicus Matheſ. V. 7. p. 138. *qui in diverſa ut plurimum fortuna conſtituti, crebris ſaepius laboribus fatigentur.* Corrige, *qui in adverſa* &c.

Quoad reſtituat] Libri nil juvant. Itaque de conjectura Rutilio reddidi vocem *res*, quam prima ſyllaba verbi *reſtituat* intercepit. Notiſſimum illud Ennianum:

Unus homo nobis cunctando reſtituit rem.

Liv. XXV. 37. *vir unus res perditas reſtituit*. Vide Drakenborch. ad III. 12.

Accedit mali] Laurent. A. a manu ſecunda, *accidit mali*. Recte. *Accidit malum*, quod evenit nullo praecedente: *accedit*, quod priori additur, ut apud Terent. Andr. I. 3. 10. *Ad haec mala hoc mihi accedit etiam*. Ad hanc normam non unus locus caſtigandus. Cicero Verrin. I. 2. *neque tanta fortunis omnium pernicies poteſt accedere*. Lege, *accidere*. - Macrobius Saturn. II. 2. p. 324. *Aut Mucio neſcio quid incommodi acceſſit, aut neſcio cui aliquid boni*. Scribendum, *accidit*. Sic in Lactant. de M. P. 18. pro *ſi quid acceſſerit adverſi*, Th. Galeus recte ſcripſit, *ſi quid acciderit adverſi*. In Ciceroſne pro Quinct. 1. dubium eſt, utrum, *Illud quoque nobis accedit incommodum*, quod

ſatis ac nimium boni videtur. Cum ſingulis ſententiis ſtatim ratio ſubjungitur, hoc exemplo. DEMETRII PHALEREI: *Nam quod beneficium tempore, & cupienti, datur, gratum eſt. Utilitas enim, ac voluntas accipiendi, bonorem dan-*

---

quod libri habent, praeferendum ſit, an, quod viri docti malint, *Illud quoque nobis accidit incommmodum. Accidere* fere de rebus malis dici, oſtendunt Donatus ad Terent. Andr. II. 2. 24. & Burmann. ad Quinctilian. Decl. V. p. 104.

Satis ac minimum boni] In hac mendoſa lectione conſentiunt omnes MSS. & Edd. veteres, niſi quod in Laurent. A. manus ſecunda correxit *nimium*. Et ſic ediderunt R. Stephanus, & alii poſt eum. Plautus Sticho II. 2. 55. *Advexit nimium bonae rei. Satis* ac *nimium* ſaepe junguntur. Seneca Herc. Oet. 1121.

An quod dividit aethera
A terris ſpatium, ſat eſt
Et mundi nimium malis?

Statius Silv. I. 2. 169.

ſatis, o, nimiumque, priores
Deſpexiſſe procos.

Tempore] Pro *in tempore*, ut Phaedr. IV. 25. 32. *apparebunt tempore*. ubi Rigaltius Rutilii locum adſcripſit, & alii alia exempla collegerunt. Hoc, quamvis leve, quamvis tironibus notum, tamen monendum erat propter virum doctum, qui *in tempore* ſcribendum putabat.

Voluntas accipiendi] Concinnius eſt, mea ſententia: *voluntas accipientis*, ut ſtatim, *bonorem dantis*. Liv. XLIV. 25. *utique alteram in tanti nominis regibus turpem ac ſordidam, & danti, & magis accipienti, mercedem eſſe*. Seneca de Benef. II. 17. *Eadem beneficii ratio eſt, niſi utrique perſonae, dantis & accipientis, aptatur*. Ceterum alibi etiam participia, librariorum errore, in gerundia abierunt. Vellej. Paterc. I. 15. *Caſſius Cenſor theatrum facere inſtituit: cui in demoliendo eximia civitatis ſeveritas & Conſul Scipio reſtitere*. Legendum: ——— *cui id emolienti eximia* &c.

Honorem dantis facit] Editio Rhenan. *dati*, quod inde venit in Edd. Steph. Gryph. Lo-

dantis facit ampliorem. At quod ſero, & non deſideranti, datur, ingratum eſt. Amiſſo enim tempore utilitatis, cadit accipiendi cupiditas.

II. SYNATHROESMOS. Hoc & ſingulis verbis & plurium verborum conjunctione fieri poteſt. Singulis verbis hoc modo. CLEOCHARIS: *Sed cum ad ſupplicium ſumendum ſe con-*

Lovan. Pro *facit* Laurent. A. B. Edit. Venet. *facis.*

At quod ſero, & deſideranti dari, datur] Hac ſcriptura textum primus contaminavit Pithoeus. Omnes libri calamo exarati, item Edd. Veneta & Aldina legunt: *At quod ſero, & non deſideranti dari, datur.* Tolerabilis ſane lectio, niſi meliorem praeberet Editio Rhenani, omnium emendatiſſima: *At quod ſero, & non deſideranti, datur.* Quae recepta eſt a R. Stephano, Gryphio, Editore Lovanienſi, placuitque Barthio ad Claudian. in Nupt. Honor. & Mar. 21. Quo magis miramur, virum doctiſſimum, quo nemo quidem Rutilium legit diligentius, ſed nemo tentavit infelicius, eodem loco hanc conjecturam afferre: *At quod ſero, & deſiderare deſinenti, datur.* & rurſus aliam Adverſ. XIII. 9. *At quod ſero, & deſperanti dari, datur.* Sed nos, frugibus inventis, glandes Barthio relinquamus.

CLEOCHARIS] MSS. Laurent. A. B. Riccard. Edit. Veneta, *Clechari:* Editio Rhenani, quam Stephanus & alii poſt eum ſecuti ſunt, *Clearchi.* Veram lectionem *Cleochari*s conſervarunt Excerpta Gronov. & Editio Aldina. *Cleochares*, qui iterum laudatur a Rutilio §. X. hujus libri, Orator fuit, patria Myrleanus, aequalis Democharis oratoris, de quo mox dicemus, & Arceſilae philoſophi. Ejus nomen quoties occurrit, toties fere labem contraxit. Strabo XII. p. 850. Ἄνδρες δ' ἀξιόλογοι κατὰ παιδείαν γεγόνασιν ἐν τῇ Βιθυνίᾳ, Ξενοκράτης τε ὁ φιλόσοφος —— Κλεοφάνης τε ῥήτωρ ὁ Μυρλεανός. Myrleanus Cleophanes, qui Orator fuerit, nusquam commemoratur. Repone,

confirmaret, multa ſimul eum revocabant: officia, conſüetudo, tempus, exiſtimatio, periculum, religio: quae ſingula proprias eſſe cogitationes ad remorandum ſubjiciebant. Item De-

---

pone, Κλεοχάρης. Diogen. Laërt. IV. 41. Καὶ γὰρ (ὁ Ἀρκεσίλαος) ——— ἐπὶ πλεῖον ἐρασθῆναι λέγεται καὶ Κλεοχάρους τοῦ Μυρλεανοῦ. ἐφ' ᾧ καὶ πρὸς τοὺς κωμάσαντας εἰπεῖν, αὐτὸν μὲν θέλειν ἀνοῖξαι, ἐκεῖνον δὲ διακωλύειν. ubi vulgo legitur Λεωχάρης. Sed Κλεοχάρους emendandum eſſe, me admonuit Valckenarius V. C. quo dudum amico, nunc etiam collega glorior. Mox idem Diogenes: τούτου δὲ (Κλεοχάρους) ἤρων καὶ Δημοχάρης ὁ Λάχητος, καὶ Πυθοκλῆς ὁ τοῦ Βουγέλου. Praeter *Orationes*, quas Rutilius laudat, Cleochares etiam ſcripſit quod ad Artem rhetoricam pertineret, ut intelligere licet ex impedito corruptoque loco Photii Biblioth. Cod. CLXXVI. p. 394. Κλεοχάρης δὲ ὁ Μυρλεανὸς, ὑπὲρ τῶν Ἰσοκρατικῶν ἁπάντων οἶμαι λέγων, τοῦτο γὰρ ἦν τὸ ἐν πρὸς τὴν Δημοσθένην συγκρῖναι μὴ τὰ πόῤῥω αὐτοῖς παρέχειν, φησί· τοὺς μὲν Δημοσθενικοὺς λόγους τοῖς τῶν στρατιωτῶν ἐοικέναι μάλιστα σώμασι, τοὺς δὲ Ἰσοκρατικοὺς τοῖς τῶν ἀθλητῶν. E quo Cleocharis dicto, neſcio, an colorem duxerit Quinctilian. X. 1. p. 492. *dum in iis, de quibus erit quaeſtio, meminerimus non athletarum toros, ſed militum lacertos eſſe.* Idem tamen dictum Photius Bibl. Cod. CCLXV. p. 1474. & Pſeudo-Plutarchus de Vit. X. Orat. p. 845. C. non Cleochari tribuunt, ſed Philippo Macedoni. Vulgata Rutilii lectione deceptus Fabricius Bibl. Gr. IV. p. 481. tanquam diverſos oratores recenſet Cleocharem & Clearchum.

Proprias eſſe cogitationes] Haec eſt ſcriptura MSS. & vett. Editionum omnium, quam ita mutavit R. Stephanus: *proprias ei cogitationes.* Cujus conjectura, tanquam Codicis lectio, in ſequentes editiones propagata eſt. Nec multum differunt in veteri ſcriptura *ei* & *ee*, i. e. *eſſe*, ut facilis fuerit lapſus librarii.

Ad remorandum ſubjiciebant] MSS. Laurent. A. B. Riccard. Edd. Veneta & Aldina, *ad removendum ſubjiciebant.* Nihil verius ſcriptura Edit. Rhenan. *ad remorand-*

DEMOCHARIS: *Nam quis haec ſimul univer-*

---

randum ſubjiciebant, quam inde a Stephano omnes ediderunt. Cicero Verr. V. 64. *apud te nomen civitatis ne tantum quidem valuiſſe, ut dubitationem aliquam, ut crudeliſſimi, teterrimique ſupplicii aliquam parvam moram ſaltem poſſet afferre.*

DEMOCHARIS] Quanquam in Democharis hiſtoria illuſtranda verſati ſunt primarii viri, P. Leopardus Emend. VII. 25. G. J. Voſſius de Hiſtor. Gr. I. 11. J. Jonſius de Script. Hiſt. Phil. I. 17. & H. Valeſius ad Excerpt. Polyb. p. 10. & in Not. Mauſſac. ad Harpocrat. p. 295. tamen nos haud poenitet idem argumentum denuo tractare. Demochares, Leuconoënſis, orator & hiſtoricus inſignis, patrem habuit Lachetem, matrem, Demoſthenis ſororem, avum Democharem, qui Demoſthenis matertetam in matrimonium duxerat. Vide Demoſthen. adv. Aphob. I. p. 897. B. & II. p. 905. E. Suid. v. Δημοχάρης, & v. Γέλαι. Summi, quos in patria geſſit, honores referuntur in Decreto Athenienſium apud Pſeudo-Plutarch. de Vit. X. Orat. p. 851. Labem, quam ejus vitae adſperſerat Timaeus, gravi defenſione eluit Polybius Excerpt. p. 53. De ejus oratoria facultate ita judicat Cicero de Orat. II. 23. *alia quaedam dicendi molliora ac remiſſiora genera viguerunt. Inde Demochares, quem ajunt ſororis filium fuiſſe Demoſthenis.* Nobilis eſt ejus Apologia pro Sophocle, qui decreto ſuo philoſophos Attica exegerat, quam laudant Ariſtocles apud Euſeb. P. E. XV. 2. p. 791. & Athenaeus, non conſultus a Fr. Vigero ad Euſebium, V. p. 187. D. 215. C. XI. p. 508. F. 509. A. XIII. p. 610. F. Secundo Athenaei loco ſic editur: ποθεῖ ἂν Δημοχάρης ἢ Κράτης ἔλεγεν, ὥσπερ ἐκ Θύμβρας κ. λ. Sed tollendum ἢ Κράτης, quod eſt librarii dubitantis, Δημοχάρης, an Δημοκράτης ſcribendum eſſet. De Democharis *Hiſtoria* ita Cicero Brut. 83. *Demochares autem, qui fuit Demoſthenis ſororis filius, & orationes ſcripſit aliquot; & earum rerum hiſtoriam, quae erant Athenis ipſius aetate geſtae, non tam hiſtorico, quam oratorio genere perſcripſit.* Quod veriſſimum eſſe judicium, ne-

verſa perpeti poſſit, timorem, morbum, ſenectu-

nemo, qui, quae ex illa habent Polyb. l. c. & Athenaeus VI. p. 252. F. legerit, dubitabit. Lucianus etiam in Macrob. p. 214. ejus hiſtoriam laudat. Nec aliunde, quam ex hiſtoria, hauſta videntur, quae ex Demochare tradit Plutarch. Demoſth. p. 860. B. Praeter *Orationes* & *Hiſtoriam* Demochares etiam ſcripſit *Dialogos*. Harpocration: Ἰσχάνδρος· ——— δοκεῖ δ' αὐτῷ (Ἰσχάνδρῳ) συνυποκρινόμενος Αἰσχίνης ὁ ῥήτωρ ἐν Κολυττῷ κακῶς πεπονηκέναι, καθά φησι Δημοχάρης ἐν τοῖς Διαλόγοις. Quanquam hunc locum in corruptelae ſuſpicionem adducit Pſeudo-Plutarch. de Vit. X. Orat. p. 840. D. tragicam Aeſchinis vocem confirmans, non ex *Democharis dialogo*, ſed ἐκ τοῦ Δημοχάρους λόγου. Quemadmodum Demochares poſt mortem a Timaeo, ſic vivus vehementer vexatus eſt ab Archedico Comico, qui illum negabat, propter vitae obſcoenitatem atque oris ſpurcitiem, ἄξιον εἶναι τὸ ἱερὸν πῦρ φυσᾶν. Sic e Timaeo narrat Polybius l. c. Verum idem Timaeus apud Suid. v. Φ[illegible] τὸ ἱερὸν πῦρ. non Archedicum, ſed Democlidem, hujus convicii auctorem vocat: Τίμαιος ἐν λή. Ἱστοριῶν, ὡς οἱ περὶ Δημοκλείδην κατὰ Δημοχάρους εἶπον, ὅτι μόνῳ αὐτῷ πάντων Ἀθηναίων οὐκ ἔξεστι τὸ ἱερὸν πῦρ φυσῆσαι. Quem Democlidem Comicum eſſe credunt Leopard. l. c. Kuſterus ad Suid. v. Δημοχάρης. Neque ab hac opinione alienus eſt Valeſius ad Harpocrat. l. c. ſed, cum nullus Comicus eo nomine commemoretur, Δημοκλείδην mutat in Τιμοκλείδην, patronymico poſito pro Τιμοκλῆς. Enimvero nec Comicus intelligendus, nec hominis nomen mutandum. Nam *Democlides* eſt orator Atticus, Democharis aequalis, cujus mentionem facit Dionyſ. Halic. in Dinarch. p. 117. Sed ut loca inter ſe pugnantia concilientur, ſtatuendum, a Timaeo duplicem proditum eſſe hujus convicii auctorem, Archedicum Comicum, & Democlidem Oratorem; Polybium vero & Suidam ſatis habuiſſe, alterutrum e Timaeo commemorare. Ad Democharem noſtrum etiam refertur, quod narrat Seneca de Ira III. 23.

De-

nectutem, contumeliam, inopiam, vim? quarum quaevis una res per ſe ſatis eſt gravis ad efficiendum. Sed in conjunctione plurium verbo-

---

Demochares ad Philippum, Parrheſiaſtes ob nimiam & procacem linguam appellatus, inter alios Athenienſium legatos venerat; audita benigne legatione, Philippus, Dicite, inquit, mihi, facere quid poſſum, quod ſit Athenienſibus gratum? Excepit Demochares: Te, inquit, ſuſpendere. Nec dubitari poteſt, hunc ipſum Democharem intelligendum eſſe, qui ex linguae libertate, cujus etiam exempla ſunt apud Aelian. V. H. III. 7. VIII. 12. non modo cognomen *Parrheſiaſtae*, ſed etiam exilium invenit. Vide Plutarch. Demetr. p. 900. A. Verum, quod Demochares ad Philippum legatus profectus eſſe dicitur, temporis rationes ſatis refellunt. Nimirum Senecae, quod aliis locis bene multis, id hic quoque accidit, ut per memoriae lapſum Philippum diceret pro Antipatro. Res clara e Polybio l. c. καθ' ὃ (Ἀντιπάτρῳ) πεπαῤῥησίασται πολλὰ καὶ δυνάμενα λυπεῖν. Omnem denique dubitationem tollit Decretum Athenienſium ſupra laudatum, in quo cum omnes Democharis honores recenſeantur, nulla legationis ad Philippum, contra diſerta legationis ad Antipatrum fit mentio. In tota Democharis vita nihil magis eminet atque exſtat, quam, quod ab avunculo Demosthene imbiberat, democratiae ſtudium, tyrannidisque odium. Itaque a vero abhorrere videtur, quod Diogen. Laërt. VII. 14. tradit, Democharem gratiam, qua apud Antigonum Gonatam floreret, Zenoni philoſopho venditaſſe. Supereſt, ut duplicem Fabricii in uno homine errorem caſtigemus. Nam Democharem, quem alibi recte inter oratores retulerat, Bibl. Gr. Vol. II. p. 57. inter philoſophos Platonicos, & p. 402. inter philoſophos Stoicos recenſet, ductus levi vel nullo potius argumento, quod Demochares a Diog. Laërt. IV. 21. cum Arceſila, VII. 14. cum Zenone dicitur aliquem uſum habuiſſe.

Gravis ad efficiendum] Sic MSS. Laurent. A. B. Riccard. Edd. Venet. & Rhen. Sola Aldina, *gravis ad officiendum.* R. Stephanus, vel quisquis ejus editioni praefuit, ex ingenio temere, ut ſolet, inve-

borum hujuſmodi eſt. Lycurgi: *Nemo enim nocens ſine ſummo moerore eſt, Judices, ſed multa ſimul eum perturbant. Quod adeſt, ſollicitudinis plenum, quod futurum eſt, formido-lo-*

---

vexit: *gravis ad perferendum.* quod omnes deinceps editiones occupavit. Nos, poſtquam hunc locum variis conjecturis, quas referre nihil attinet, tentaſſemus, tandem in hac, ut maxime probabili, acquievimus: *gravis ad deficiendum.* Depravatio nata eſt e praepoſitione *ad*, quae literam *d* in *deficiendum* abſorpſit.

Lycurgi] Lycurgi hiſtoriam eleganter enarravit Joannes Taylorus, quem nuper, maximo Oratorum Atticorum damno, fata acerba rapuerunt, in praefatione ad editam a ſe Lycurgi adv. Leocrat. orationem. Addamus inſignem, qui ejus diligentiam effugit, Hyperidis de Lycurgo locum apud Apſinem Art. Rhetor. p. 708. κέχρηται τούτῳ καὶ Ὑπερείδης ὑπὲρ Λυκούργου λέγων· Τίνα φήσουσιν οἱ παρελθόντες αὐτοῦ τὸν τάφον; οὗτος ἐβίω μὲν σωφρόνως, ταχθεὶς δὲ ἐπὶ τῇ διοικήσει τῶν χρημάτων, εὗρε πόρους, ᾠκοδόμησε δὲ τὸ θέατρον, τὸ ᾠδεῖον, νεώρια, τριήρεις, ἐποιήσατο λιμένας. τοῦτον ἡ πόλις ἡμῶν ἠτίμασε, καὶ τοὺς παῖδας ἔδησεν αὐτοῦ.

Nemo enim nocens ſine ſummo moerore eſt] Petron. cap. 125. *Dii Deaeque, quam male eſt extra legem viventibus! Quicquid meruerunt, ſemper exſpectant.* ubi ſimilia congeſſerunt Interpretes. Forte legendum: *Nemo enim nocens ſine ſummo moerore & terrore eſt.* quod certe melius congruit cum ſequentibus. Sic *moerorem* & *metum* junxit Lucret. VI. 1181.

Perturbata animi mens in
moerore metuque.

Cic. pro Roſc. Am. 24. *Sua quemque fraus, & ſuus terror maxime vexat.* Vide Virgil. Aen. XI. 357. & Serv. Hoc remedium ſaepe adhibendum erit. Nam nullum in Rutilio corruptelae genus crebrius eſt, quam quo voces perierint propter ſimilitudinem vicinarum.

Quod adeſt, ſollicitudinis plenum] Hunc Lycurgi locum imitatus videtur Philo.

loſum, lex paratum ſupplicium oſtentans, vitia ex vitiis coacta, occaſionem arguendi maleficii captans inimicus: quae quotidiano vehementer ejus animum excruciant.

III. PARONOMASIA. Hoc, aut addenda, aut

---

lo Jud. T. I. p. 214. τοιοῦτος δ᾽ ὁ φαῦλος κακοδαίμονος βίος, τῶν τεσσάρων παθῶν τὰ δυσπρόπεπτα ἀποκεκληρωμένος, φόβον τε καὶ λύπην, τὴν μὲν τῶν παρόντων, τὸν δὲ τῶν τριμμένων συνωνύμως. φιάζει γὰρ ἢ πεπρᾶσθαι τι κακὸν, ἢ μέλλειν γε τῷ τοιούτῳ. τοῦ μὲν οὖν μέλλοντος ἡ προσδοκία φόβον, τοῦ δὲ παρόντος ἡ χρῆσις λύπην ἐγγένησιν.

Vitia ex vitiis coacta] Barthius Adverſ. XIII. 9. legendum conjicit: *vita ex vitiis coacta.* Quam conjecturam repudians ad Stat. Theb. III. 4. locum ſic explicat: *vitia ſemet urgentia perpetua quadam peccandi neceſſitate.* Nec aliam ex his verbis, ſi mendo vacent, ſententiam elicias.

Quae quotidiano vehementer ejus animum excruciant] Male Edit. Rhenan. eamque ſecutae Stephan. Gryph. Lovan. *quotidiana.* Barthius, credo, offenſus adverbio *quotidiano*, Adverſ. XIII. 9. corrigebat: *quae quotidie aucta vehementer ejus animum excruciant.* Fruſtra. Nam *quotidiano* elegantiſſimum quemque veterum dixiſſe, docet Bentlejus ad Terent. Heaut. IV. 5. 7. Nos alibi demonſtravimus, in Varrone apud Non. Marcell. p. 539. 542. legendum eſſe: *In omnibus rebus bonis, cotidiano cubo in Sardianicis tapetibus.* ubi vulgo legitur, *cotidianis.* Ac forte in Rutilio II. 3. pro *quotidianam commentari ſervitutem* legere praeſtat, *quotidiano commentari ſervitutem.* Sic veteres dixerunt *meridiano*, *matutino*, *heſterno*, *repentino*, *biberno*, & ſimilia, in quibus intelligitur *tempore.* Vide Voſſium de Analog. IV. 18. Rutiliano loco ſimilis eſt ille Ciceronis de Fin. I. 16. *temeritas & libido & ignavia ſemper animum excruciant.*

PARONOMASIA] Edit. Aldina, quae figurarum nomina Graecis literis exprimit, Παρονομία. MSS. &

aut demenda, aut mutanda, aut porrigenda, aut contrahenda litera, aut ſyllaba fieri conſuevit. Id eſt hujusmodi: *Non enim decet hominem genere nobilem, mobilem videri. Nam cum omnibus hominibus, tum maxime maximo cuique inconſtantia turpitudini eſt.* Item: *At hujus ſceleratiſſimi opera, qui fuit lucus religio-*

& Edd. Venet. Rhen. *Paranomaſia.*

Porrigenda] Exquiſite dicitur pro producenda. Quinctilian. I. 6. p. 39. *qui verba paullum declinata, varie & multipliciter ad veritatem reducunt, aut correptis, aut porrectis, aut adjectis, aut detractis, aut permutatis literis ſyllabisve.*

Id eſt bujusmodi] R. Stephanus contra libros veteres edidit: *eſtque bujusmodi.* quod Gryph. Lovan. Pithoeus receperunt.

Non enim decet bominem &c.] Cum ea ſit Paronomaſiae indoles, ut, in aliam linguam ſi vertatur, vim & gratiam omnem amittat, Rutilius neceſſe habuit, exemla Graeca, quae Gorgias poſuerat, commutare cum Latinis. Quorum prius ipſene finxerit, an ab Oratore Latino ſumſerit, incertum eſt. Poſterius Ciceronis eſſe, ſtatim demonſtrabimus.

Genere nobilem, mobilem videri] Revocavimus vocem *mobilem*, hauſtam a vicinia vocis *nobilem*, ex Exc. Gronov. Et ſic ſine MS. ope reſtituit R. Stephanus, quem imitati ſunt Editores ſequentes. Quid? ſi, ut *mobilem* propter *nobilem*, ſic *ingenio* propter vicinum *genere* excidit. Nobis certe placet acutiſſimum inventum viri docti in marg. Ed. Rhen. *Non enim decet bominem genere nobilem, ingenio mobilem videri.* Tacit. Hiſt. I. 24. *mobiliſſimum quemque ingenio, & in novas cupiditates praecipitem.*

At bujus ſceleratiſſimi opera &c.] Operae pretium eſt, hunc locum accuratius tractare, tum quod prope deploratus eſt, efficacique indiget remedio, tum quod nobis videmur ſalutarem illi me-

gioſiſſimus, nunc eſt locus deſertiſſimus: nimirum quoniam traditam ſibi publicorum cuſtodiam

medicinam feciſſe. MSS. & Edd. antiquae ſic fere legunt: *Ad bujus ſceleratiſſimi opera qui fuit locus religioſiſſimus: nimirum quom traditam ſibi publicorum cuſtodiam ſacrorum, non bonoris, ſed oneris eſſe exiſtimavit.* Codices in levioribus tantum variant, ut ſtatim indicabimus. Qua ſcripturae varietate cum nihil ad ſummam rei proficiatur, certiorem opem aliunde arceſſamus. Chariſius IV. p. 251. in hac ipſa paronomaſia illuſtranda tale exemplum affert: *apud Ciceronem: Qui fuit locus religioſiſſimus, nunc erit locus deſertiſſimus. &: Cuſtodire ſacrum non bonoris, ſed oneris eſſe exiſtimabitur.* Quod ſimul ut vidi, ſtatim agnovi partem fragmenti a Rutilio laudati. Nec mirabar, Ciceronis locum poni, ubi non niſi Graecorum Oratorum exempla ponantur. Nam hujus ſchematis ratio, ut modo diximus, Latinis explicari non poterat, niſi Graecis exemplis Latina ſubſtituerentur. Jucundum erat, ex Chariſio fragmenti auctorem, quem Rutilius reticuerat, cognoſſe: ſed multo jucundius, lacunam quatuor verborum, quae apud Rutilium librarius, a *religioſiſſimus* ad *deſertiſſimus* ſaltum faciens omiſerat, expleſſe. Neque enim ſine verbis, *nunc erit locus deſertiſſimus*, vel ſenſus huic loco, vel ſua figurae ratio conſtare poteſt. Ex Chariſio idem exemplum deſcripſerunt Diomedes II. p. 441. & Beda de Tropis S. Script. p. 377. Apud utrumque emendatius legitur, *cuſtodia ſacrorum*, ſed male apud Bedam, *qui fuit locus feliciſſimus.* Ex his tam diſcrepantibus lectionibus diligenter inter ſe collatis, tandem feliciter erui veram Ciceronis manum: *At bujus ſceleratiſſimi opera, qui fuit lucus religioſiſſimus, nunc eſt locus deſertiſſimus: nimirum quoniam traditam ſibi publicorum cuſtodiam ſacrorum, non bonori, ſed oneri eſſe exiſtimavit.* Nunc, quando etiam textum ſic reſtitui, ne quid temere feciſſe videar, ſingularum mutationum rationem reddam. Pro *Ad bujus*, quod omnes Rutilii libros occupat, ſcripſi *At bujus.* Pro *ſceleratiſſimi opera* in Laurent. A. legitur *ſceleratiſſima opera.* Sed alterum praetuli propter reliquorum librorum conſenſum.

diam ſacrorum, non honori, ſed oneri eſſe exiſtimavit.

IV.

ſum. In Edit. Veneta eſt, *ſceleratiſſimi haec opera.* Poſt *qui fuit locus* R. Stephanus interrogandi ſignum poſuit, cujus interpunctionem ſequentes Editores ſervarunt. Fruſtra, ut nunc ſatis patet. In vitioſa lectione *locus religioſiſſimus* non ſolum Rutilii exemplaria omnia, ſed etiam Chariſius, Diomedes, Beda, conſentiunt. Nos unius literae mutatione pulchram Ciceroni paronomaſiam reſtituimus: *lucus religioſiſſimus.* Duplicem in hoc loco figuram eſſe, alteram in *lucus* & *locus*, alteram in *honori* & *oneri*, liquide apparet e Grammaticis modo laudatis, qui illam ipſam ob cauſſam *et*, alterius exempli indicium, interpoſuerunt. Sed rectius omnia conjunxit Rutilius; nec ea de re ſenſus loci nos dubitare ſinit. *Luci* perpetua epitheta *religioſus*, *ſacer*, *ſanctus.* Mox, cum tres MSS. & Edit. Rhen. haberent, *nimirum quom*, Edit. Venet. *nimirum quem*, Exc. Gronov. & Edit. Ald. *nimirum quam*, edidimus *nimirum quoniam.* Nam *quom* & *quoniam* ſaepe in MSS. commutantur. Vide Drakenborch. ad Liv. IV. 29. R. Stephanus inde fecerat *nimirum quia*, quod ex eo habent Gryph. Lovan. Pithoeus. Deinde mirus eſt conſenſus tum omnium Rutilii librorum, tum Grammaticorum, Chariſii, Diomedis, Bedae, in lectione, *non honoris, ſed oneris eſſe.* Quam primus Stephanus, ut Latinitatis ratio poſtulat, mutavit in *non honori, ſed oneri eſſe.* unde in Gryphianam, Lovanienſem & Pithoeanam venit. Similiter in Servio ad Virgil. Aen. I. 289. alii libri exhibent, *cui honus ipſum honoris eſt*, alii, *cui honus ipſum honori eſt.* ut recte legitur in veteri Grammatico apud Barth. Adverſ. XXXIX. 14. & Auctor. Lat. Lingu. Gothofred. p. 1368. Luſus in *onus* & *honos* valde placuit veteribus. Varro de L. L. IV. p. 20. ex aliquo poëta: *Honus eſt honos, qui ſuſtinet rempublicam.* Ovid. Ep. IX. 31.

Non honor eſt, ſed onus: ſpecies laeſura ferentem.

Liv. XXII. 30. *Plebiſcitum, quo oneratus magis, quam honoratus ſum.* Auſon. Protrept. 98.

Ac-

IV. PARADIASTOLE. Hoc ſchema plures aut* duas, quae videntur unam vim habere, disjungit, &, quantum diſtent, docet, ſuam cuique propriam ſententiam ſubjungendo. HYPERIDIS: *Nam cum ceterorum opinionem fallere conaris, tu tete fruſtraris. Non enim probas te pro aſtuto ſapientem intelligi, pro con-*

*

*Acceſſit tamen ex nobis bo-
nor inclytus. bunc tu
Effice, ne ſit onus.*
Sidon. Apoll. VII. Ep. 9. *ut noveritis bujusmodi aſſenſu multum me bonoris, plus oneris excipere.* ubi vide Savaronem.

Plures aut duas] Deeſt nomen in omnibus libris antiquis. R. Stephanus de conjectura edidit: *plures aut duas res.* quod receptum in Editiones Stephaniana poſteriores. Equidem levi transpoſitione malim: *duas aut plures res.* Sic apparet, quid vocem *res* eliſerit.

Quantum diſtent] Expreſſimus Ed. Rhen. lectionem, quamvis ſcriptura Laurent. A. Ed. Ald. *quantum diſtant*, defendi poſſit exemplis, quae ad II. 6. afferemus. Laur. B. Riccard. Ed. Venet. *quantum diſtans.*

Non enim probas te pro aſtuto ſapientem intelligi] Quinctilianus IX. 3. p. 451. ſuppreſſo Hyperidis nomine, hujus fragmenti partem ſic exhibet, Rutilianam verſionem ſecutus: *Cum te pro aſtuto ſapientem appelles, pro confidente fortem, pro illiberali diligentem.* Quinctiliano, quod eruditos ejus interpretes fugit, ſua debet Iſidorus Orig. II. 21. p. 869. ubi ſic legitur: *Cum te pro aſtuto ſapientem appellas, pro inconſiderato fortem, pro illiberali diligentem.* Sed exquiſitior eſt Rutilii lectio, quam minima mutatione ita refinxerim: *Non enim probas te pro aſtuto ſapientem intelligenti.* Terent. Eunuch. II. 3. 83. *Praeterea forma & aetas ipſa eſt, facile ut pro eunucbo probes.* ubi Donatus optime: *Probes, fingas, atque perſuadeas: ut in conſuetudine dicimus, Homo ſacrilegus pro innocente ſe probavit.* Cicero Verr. V. 30. *ſuppoſitum in ejus locum, quem pro*

confidente, *fortem*, *pro illiberali*, *diligentem rei familiaris*, *pro malivolo*, *ſeverum. Nullum eſt enim vitium*, *quo virtutis laude gloriari poſſis.* Hoc idem ſchema ſolet illuſtrius fieri, cum ratio propoſito ſubjungitur. Id eſt hujusmodi: *Quapropter nolo te ſaepius parcum ap-*

pro illo probare vellet. pro Milon. 24. *vulnus in latere*, *quod acu punctum videretur*, *pro ictu gladiatoris probari.* Elegans etiam eſt *intelligere aliquem* pro mores alicujus tenere. Seneca de Conſt. Sap. 1. *quod Catonem aetas ſua parum intellexiſſet.* cui ſimillimum illud Quinctiliani XI. 1. p. 536. *quando* (Socrates) *ab hominibus ſui temporis parum intelligebatur.* Plin. VI. Ep. 27. *intelligens principis noſtri.* ubi vide Buchnerum. Contrarium eſt *ignorare aliquem*, cujus elegantiam illuſtrarunt J. F. Gronov. ad Juſtin. XII. 1. & Broukhuſ. ad Propert. II. 2. 56.

Nullum eſt enim vitium, *quo virtutis laude* &c.] Manilius V. 154.

Naturae pudet, *atque habitat ſub pectore coeca*
Ambitio, *& morbum virtutis nomine jactant.*

Quemadmodum Rutilius *virtutis laude*, ſic Cicero Verr. II. 78. dixit: *avaritiaene crimina frugalitatis laudibus deprecetur?*

Nolo te ſaepius parcum appellare, *cum ſis avarus*] Omnino ſcribendum, *noli*, vel *nolito*. Multa, quae eandem formam habeant, facile congeri poſſent. Sed utamur paucis, iisque ſimillimis. Tacitus Hiſt. I. 37. *dum falſis nominibus*, *ſeveritatem pro ſaevitia*, *parſimoniam pro avaritia*, *ſupplicia & contumelias veſtras*, *diſciplinam appellat.* Marius Victor Maſſilienſ. Epiſt. ad Salmon. p. 350.

vitiisque vocabula recti
Indimus, *& parci cognomen ſumit avarus.*

Vide Lindenbrog. ad Ammian. Marcell. XXX. 8. p. 658. Waſſium & Cortium ad Salluſt. Catil. 52. MSS. Laurent. Edd. Venet. Ald. *parcum parcum appellare.* qua geminatione librarii §. XV. hujus libri, *uno uno tempore* ſcripſerunt.

Qui

appellare, cum ſis avarus. Nam qui parcus eſt, utitur eo quod ſatis eſt: tu contra, propter avaritiam, quo plus habes, magis eges. Ita non tam diligentiae fructus, quam inopiae miſeria conſequitur. V. ANA-

Qui parcus eſt, utitur eo quod ſatis eſt] Nigidius apud Serv. ad Virgil. Georg. I. 47. *Quia qui parcior eſt, ſuo contentus eſt, quod avarus non facit.* Similes ſententias, Rutilio etiam laudato, collegit Barth. ad Claudian. in Rufin. I. 188.

Quo plus habes, magis eges] Praemiſſo *quo*, omittitur *eo*, ut II. 9. *Nam quo magis eget ad ſumtum ambitionis, audacius facit rapinam.* Quam rationem, qui de Particulis ſcripſerunt, imitandam eſſe negant. Fruſtra. Cicero de Fin. V. 13. *neceſſe eſt huic partes quoque ſui caras eſſe, carioresque, quo perfectiores ſint.* Ovid. Ep. IV. 19.

Venit Amor gravius, quo ſerius.

Manilius IV. 6.

Pauperiorque bonis quisque eſt, quo plura requirit.

qui locus ſententia quoque convenit cum Rutiliano. Nec alienus, ſive verba, ſive ſententiam ſpectes, Curtii VII. 8. *Primus omnium ſatietate paraſti famem; ut, quo plura haberes, acrius, quae non habes, cuperes.* Vide Gronovium ad Liv. XXV. 36. ad Senec. Nat. Qu. VI. 28. & Drakenborch. ad Liv. XXVI. 20. Similiter poſt *quanto magis* omittitur *tanto*, vel *tanto magis*. Plinius Paneg. 73. *quanto magis a te reprimebatur, exarſimus.* ubi vide Schwarzium. Lactant. de M. P. 33. *quanto magis circumſecatur, latius ſaevit; quanto curatur, increſcit.* Sed haec ſatis illuſtrata ab aliis.

Diligentiae fructus] Priceaeus ad Apuleji Apolog. p. 57. legere malit *opulentiae fructus*. Sed quid opus eſt mutatione? Nam *diligentiae fructus* eſt opulentia: *diligentia*, frugalitas, rei familiaris tuendae ſtudium, ut in hac ipſa §. *diligentem rei familiaris*. Quae vocis proprietas ſaepe explicata eſt, inprimis a Graevio in Ciceron. ad Div. III. 8. ad Attic. V. 3. VI. 1. Dukero ad Flor. I. 6. p. 58. & Erneſto V. C. ad Tacit. Ann. IV. 20. Contra *negligentia* tribuitur prodigo, profuſo.

Miſeria conſequitur] Rece-

V. Anaclasis. Hoc ſchema fieri ſolet, cum id quod ab altero dictum eſt, non in eam mentem quae intelligitur, ſed in aliam aut contrariam excipitur. Hujusmodi eſt vulgare illud Proculeianum. Proculeius cum filium ſuum mo-

pimus Ed. Rhen. lectionem. Tres MSS. Edd. Ven. Ald. *miſeria ſequitur.* Pronomen *te* in reliquas editiones venit ex R. Stephani interpolatione. Salluſt. Catil. 54. *ita quo minus gloriam petebat, eo magis ſequebatur.* ubi ſimiliter *illum* intruſum docet Cortius.

Anaclasis] Ἀνάκλασις, quaſi tu refractionem dicas, aut reflexionem, repercuſſionemve. Gesner.

Hujusmodi eſt vulgare illud Proculeianum] Diximus ſupra, Paronomaſiam Latinis explicari non potuiſſe, niſi Graeca exempla cum Latinis commutarentur. Hic vero quae ratio Rutilium movere potuit, ut Graecis exemplis, quae Gorgias poſuerat, ſubſtitueret Latina? Equidem non dubito, quin totum illud exemplum inculcatum ſit vel ex Quinctiliano IX. 3. vel potius ex alio Rhetore Latino, qui periit cum aliis multis. Quodſi lacuna, de qua ſtatim dicemus, jam ab hoc loco, ut ſuſpicamur, incepit, tanto facilius ſtudioſus aliquis invitari potuit, ut exemplum, quod lacuna hauſiſſet, adjiceret de ſuo. Quinctilianus illud his verbis expreſſit: *Cum Proculeius quereretur de filio, quod is mortem ſuam exſpectaret, & ille dixiſſet, ſe vero non exſpectare: Immo, inquit, rogo exſpectes.* Ex Quinctiliano ſumſit Iſidor. Orig. II. 21. Ceterum viri docti intelligunt C. Proculeium, Equitem, Auguſti amicitia & liberalitate erga fratres clarum, Terentiae, quae Maecenati nupta fuit, fratrem, de quo Horatius II. Carm. 2. 5.

Vivet extento Proculeius aevo,
Notus in fratres animi paterni:
Illum aget penna metuente ſolvi
Fama ſuperſtes.

Vide ibi Torrent. & Burmann. ad Quinctil. VI. 3. IX. 3.

Ex

moneret & hortaretur, audacter ex bonis ipſius ſumtum faceret quas in res vellet, atque opus eſſet: nec tum denique ſperaret libertatem licentiamque utendi futuram, cum pater deceſſiſſet, cui vivo patre promiſce omnia licerent: filius reſpondit, non eſſe ſe opus ſaepe eadem ora-

---

Ex bonis ipſius ſumtum faceret] Mendoſiſſimam hoc loco ſcripturam habent tum libri calamo notati, tum Editiones antiquae. Tres MSS. & Ed. Veneta, *ex bonis ipſi ſumere tam facere*. Edit. Rhen. *ex bonis ipſi ſumeret tum faceret*. Edit. Ald. *ex bonis ipſi ſumeret ac faceret*. Nihil verius conjectura R. Stephani, vel potius viri eruditi, cujus opera Stephanus ſe uſum profitetur: *ex bonis ipſius ſumtum faceret*. Quae cum proxime accedat ad Rhenanianae lectionis veſtigia, commodumque ſenſum efficiat, nobis non invitis, teneat locum in contexto, quem Stephanus & poſteriores Editores ei dederunt. Similiter indulgens pater apud Terent. Heaut. III. 1. 55. *Faciat quod lubet: Sumat, conſumat, perdat, decretum eſt pati.*

Nec tum denique] Omnes libri, *& tum denique*. quod jure mutatum a R. Stephano in *nec tum denique*.

Promiſce omnia licerent] MSS. & Editiones veteres, *promiſſe omnia licerent*. R. Stephanus edidit *promiſcue*. Sed e *promiſſe*, una litera mutata, faciendum *promiſce*; de qua forma vide J. F. Gronov. ad Gellii Praef. p. 2. Daviſ. ad Minuc. Felic. cap. 9. & Drakenborch. ad Liv. III. 47. *Promiſce* etiam eſt in Ammian. Marcell. XX. 6. cui redde eandem formam XV. 13. XXXI. 6. e Cod. Vaticano, quem contulit Iſ. Voſſius.

Filius reſpondit, non eſſe ſe opus] *Reſpondiſſet* libri ſcripti editique omnes usque ad R. Stephanum, qui reſtituit *reſpondit*: quod, Gryphii & Lovanienſis Editoris exemplo, exprimendum curavimus. Car. Langius ad Ciceron. Parad. VI. 1. citat, *filiusque reſpondiſſet*: Nic. Cauſſinus, qui totum Rutilium li-

ratione moneri, nec ſe patris mortem exſpectare. Cui Proculeius pater: *ſufficit, immo vero*, inquit, *ne meam mortem exſpectes, nec properes moliri, ut velocius moriar.*

VI. * re-

---

libris de Eloquentia ſacra & humana inſeruit, p. 379. *ac filius reſpondiſſet.* Mox Laurent. A. Riccard. Edd. Ven. Rhen. Ald. *non eſſe ſe opus ſaepe.* quod recepimus. Laur. B. a manu ſecunda, & Ed. Pithoeana, *non eſſe opus ſaepe.* Steph. Gryph. Lovan. *ſe non eſſe opus ſaepe.*

Minime meam mortem exſpectes] Videtur legendum: *velim ut meam mortem exſpectes.* Vid. Quinctil. IX. 3. 68. qui Antanaclaſin vocat hanc figuram. GESNER.

Pater: ſufficit, immo vero, inquit, ne meam mortem exſpectes] Ita hunc locum magno conſenſu exhibent MSS. Laurent. A. B. Riccard. & tres primariae Editiones, Veneta, Rhenan. Aldina. At R. Stephanus edidit: *pater ſubjecit, immo oro, inquit, ut meam mortem exſpectes.* quod Gryph. & Lovan. admiſerunt. Pithoeus, nec ipſe libris ſcriptis, ſed ingenio fretus, locum ſic depravavit: *pater ſubjecit, immo vero minime meam mortem exſpectes.* cujus ſcripturam e Quinctiliano l. c. ſic emendat A. Schottus ad Senec. Suaſor. III. p. 33. *pater ſubjecit, immo vero mortem meam exſpecta.* Equidem, etſi non auſus ſum corruptam lectionem loco movere, tamen R. Stephanum, exiſtimo, *ſufficit* in *ſubjecit* bene refinxiſſe. Sic igitur locus legendus: *pater ſubjecit: immo vero, inquit, velim meam mortem exſpectes.* quod etiam Cl. Geſnero placuit. Pithoeum *inquit* poſt *ſubjecit* offendiſſe videtur; quod centies abundare, notum eſt. Liv. VII. 16. *Sex. Tullius exclamat: Adſpice, imperator, inquit,* &c. Seneca de Ira cap. 23. *Excepit Demochares: Te, inquit, ſuſpendere.* Gellius II. 13. *de Graccho ita ſcripſit: Orare coepit, inquit.* ubi vide J. Fr. Gronovium. Add. Virgil. Aen. III. 480. & ibi Serv. & virum doctum Obſ. Miſcell. Nov. T. X. p. 14. Ambiguum vero dicti Proculeiani eſt in duplici ſignificatione verbi *exſpectare*, quod & pro *optare* & pro *praeſtolari* uſurpatur. *Mortem exſpectare* propria locutione dicitur,

VI. * reſpondiſſe dicitur: *Si aut qui ſapiunt, imperare, aut qui imperant, ſapere diſcant.* Item THEOPHRASTUS dicitur dixiſſe: *Pruden-*

---

tur, qui alterius mortem cupit optatque, tanquam filius, qui, ut eleganter ait Ovid. Met. I. 148.

ante diem patrios inquirit in annos.

vel cui, ut Stat. Silv. III. 3. 14. ex imitatione Terentii Hecyr. IV. 2. 20.

corde nefas tacitum, feſſique ſenectus
Longa patris.

Seneca de Benef. V. 17. *Quis non patri ſuo ſupremum diem, ut innocens ſit, optat? ut moderatus, exſpectat? ut pius, cogitat?* Sil. Ital. VIII. 4.

ut ſit copia Martis,
Exſpectanda viri fata, optandumque ſub armis
Parcarum auxilium.

Vide J. Rivium ad Terent. l. c. J. Nicol. Loënſ. Epiphyll. II. 23. Voſſium Inſt. Or. V. 2. p. 227. Gronov. ad Liv. XXVIII. 27. & Graevium, immemorem in hac formula explicandâ Gronovianae obſervationis, ad Ciceron. Parad. VI. 1. quorum nemo Proculeianum dictum praetermiſit.

* *reſpondiſſe dicitur*] Hic in tribus MSS. & totidem Editionibus vetuſtis lacuna eſt, cujus etiam indicium habet Aldina. R. Stephanus, vel potius, quem adhibuit, vir doctior, incertum, an audacior, lacunam, ne monito quidem lectore, ita ſupplevit: *Plato interrogatus qui reſpublica beata fieret, reſpondiſſe* &c. quod ſupplementum, tanquam e Codicibus hauſtum, Gryph. Lovan. Pithoeus retinuerunt. Haec lacuna, ſi non plura, certe exempla Anaclaſis, & deſcriptionem Epanodi abſorpſit. Nam vere obſervavit Voſſius Inſt. Or. V. 2. p. 227. tria, quae ſubjiciuntur, exempla non ad Anaclaſin, ſed ad Epanodum pertinere: quamvis ille nihil ſit de lacuna ſuſpicatus.

Si aut qui ſapiunt, imperare] Nobiliſſimum Platonis dictum eſt Polit. V. p. 466. B. Ἐὰν μὴ ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἢ οἱ βασιλεῖς τε νῦν λεγόμενοι καὶ δυνάσται φιλοσοφήσωσι γνησίως τε καὶ ἱκανῶς, —— οὐκ ἔστι κακῶν παῦλα ταῖς πόλεσιν. quod repetit Epiſt. VII. p. 712. D. Non abs re fuerit, verſionem hu-

dentis eſſe officium, amicitiam probatam appetere, [non] appetitam probare. Item ARISTOTE-

jus dicti Rutilianam cum aliis aliorum verſionibus comparare. Cicero ad Quintum Fratr. I. 1. *Plato tum denique fore beatas reſpublicas putavit, ſi aut docti ac ſapientes homines eas regere coepiſſent, aut ii qui regerent, omne ſuum ſtudium in doctrina ac ſapientia collocaſſent.* Valer. Max. VII. 2. 4. *Qui tum demum beatum terrarum orbem futurum praedicavit, cum aut ſapientes regnare, aut reges ſapere coepiſſent.* Apulej. de Doctr. Platon. p. 26. *At enim rempublicam negat poſſe conſiſtere, niſi is qui imperitet habeat ſapientiae ſtudium, aut is ad imperandum deligatur, quem eſſe inter omnes ſapientiſſimum conſtet.* Capitolin. in M. Antonin. 27. *Florere civitates, ſi aut philoſophi imperarent, aut imperatores philoſopharentur.* Prudent. contr. Symmach. I. 30.

Nimirum pulchre quidam doctiſſimus, Eſſet
Publica res, inquit, tunc fortunata ſatis, ſi
Vel reges ſaperent, vel regnarent ſapientes.

Lactant. Div. Inſt. III. 21. *At idem dixit, beatas civitates futuras fuiſſe, ſi aut philoſophi regnarent, aut reges philoſopharentur.* Boëthius Conſol. Philoſ. I. p. 44. *Beatas fore reſpublicas, ſi eas vel ſtudioſi ſapientiae regerent, vel earum rectores ſtudere ſapientiae contigiſſet.* Hoc Platonis dictum, quo, neſcio, an aliud reperiatur vel pulchrius, vel verius, Themiſtius etiam laudavit Or. II. p. 40. A. ſed idem Sophiſtarum more reprehendere auſus eſt Or. VIII. p. 107. C. adverſus quem elegans eſt Aug. Buchneri Oratio, inter Academ. Orat. T. II. p. 289.

Amicitiam probatam] Sic Edit. Rhenan. quod Stephan. & alii expreſſerunt. Ceteri ſcripti editique veteres, *amicitiam approbatam.*

Non appetitam probare] Stulta profecto ſententia. Quis enim probet amicitiam, quam non appetierit, quam alter obtruſerit invito? Verum, ne quis Theophraſtum tam abſurda dixiſſe credat, ipſa Theophraſti verba, quae Rutilius vertit, adſcribam ex Plutarcho de Fratern. Amor. p.

TELES dicitur dixiſſe: *Ejus eſſe vitam beatiſ-* *ſi-*

p. 482. B. Τὰς μὲν γὰρ ἀλλοτρίους, ὡς ἔλεγε Θεόφραστος, οὐ φιλοῦντα δεῖ κρίνειν, ἀλλὰ κρίναντα φιλεῖν. Ex his clarum eſt, negationem, quae omnem dicti ſenſum evertit, temere in contextum irrepſiſſe. Eundem Theophraſti locum, ſine auctoris mentione, ſic expreſſit Cicero de Amicit. 22. *Cum judicaveris, diligere oportet; non cum dilexeris, judicare.* Cum Theophraſti mentione Seneca Ep. 3. *Iſti vero praepoſtere officia permiſcent, qui contra praecepta Theophraſti, cum amaverint, judicant; & non amant, cum judicaverint.* Eodem reſpicit Valer. Max. IV. 7. pr. *Cum enim deſerta ſit futura vita hominum nullius amicitiae cincta praeſidio, tam neceſſarium ſubſidium temere aſſumi non debet; ſemel autem recte appreheṅſum ſperni non convenit.* Item Ammian. Marcell. XXVI. 2. *Ut enim ſapientes definiunt, non modo in imperio, ubi pericula maxima ſunt & creberrima, verum etiam in privatis quotidianisque rationibus, alienum ad amicitiam, cum judicaverit quisquam prudens, adjungere ſibi debebit, non cum adjunxerit, judicare.* ubi plura de hoc dicto habet Fr. Lindenbrogius. Dudum ante Theophraſtum Solon apud Diog. Laërt. I. 60. dixerat: Φίλους μὴ ταχὺ κτῶ. οὓς δ' ἂν κτήσῃ, μὴ ἀποδοκίμαζε. Eſt autem illa ſententia prodita a Theophraſto in libris περὶ φιλίας, ut bene vidit J. Meurſius in Theophraſt. p. 639. Quorum librorum jacturam multo gravius ferremus, niſi nobis perſuaſum eſſet, Ciceronem pulcherrima quaeque ex illis delibaſſe, & in aureum *de Amicitia* librum transtuliſſe. Ex iisdem Theophraſti libris Plutarch. in Caton. Min. p. 777. B. aliud dictum affert: ὅτι κινδυνεύει τὸ λίαν φιλεῖν, ὡς φησι Θεόφραστος, αἴτιον τοῦ μισεῖν γίνεσθαι. quod more ſuo repetit de Liber. educ. p. 9. A. Id, in contrarium verſum, latet in corruptiſſimo loco Ariſtaeneti I. 22. αἴτιον δὲ ἦν τὸ βούλεσθαι φιλεῖν μισεῖν, τὸ λίαν μισεῖν φιλεῖν. ubi legendum: αἴτιον δὲ ἦν τοῦ βούλεσθαι μισεῖν τὸ λίαν φιλεῖν. Quam emendationem mecum communicavit vir ſummus & ſingularis, Tiberius Hemſterhuſius, qui, quanquam matura & aetate & gloria deceſſit, tamen a nobis, velut ante diem raptus, lugetur.

Ejus eſſe vitam beatiſſimam]

 Ne-

ſimam, cujus & fortunae ſapientia, & ſapientiae fortuna ſuppeditet.

VII. Epibole. Hoc ſchema dupliciter fieri conſuevit, cum pluribus & diverſis ſententiis aut unum & idem verbum ſingulis praeponitur: aut varietas verborum, quae tamen eandem vim inter ſe habeat. Ab uno verbo ſaepius quae proficiſcuntur, ſunt hujusmodi. Lycurgi: *Nam cum juventus concitata temere arma caperet, & quietos Theſſalos manu laceſſere conaretur, jure ego ſenatum coëgi auctoritate ſua compri-*

Nemo neſcit, ſummum bonum ab Ariſtotele poſitum eſſe in bonis animi, corporis, & fortunae. Quam rationem ipſe explicat Nicom. I. 8. ſeqq. Vide Ciceron. Tuſc. Diſp. V. 30. de Fin. II. 11. Senec. Ep. 88. p. 383. Diog. Laërt. V. 30. Lactant. D. I. III. 7. & Bergler. ad Alciphron. III. 55.

Suppeditet] Pro ſuppetat, ut II. 9. ubi vide quae dicemus.

Diverſis ſententiis] Male Edit. Rhenan. *diviſis ſententiis.* quod ſecuti ſunt Stephan. Gryph. Lovan.

Aut idem] F. *& idem.* Gesner. Sic correxit manus ſecunda in MS. Laurent. A.

Inter ſe habeat] Cauſſinus p. 392. edidit: *inter ſe habent.* Male. Nam ſtatim: *varietas verborum, quae eandem vim habet.*

Ab uno verbo ſaepius quae proficiſcuntur] Dedimus ſcripturam Laurent. B. Riccard. Exc. Gronov. Edd. Venet. Ald. ad quam proxime accedunt Laurent. A. Ed. Rhen. *ab uno verbo ſaepiusque proficiſcuntur.* R. Stephanus edidit: *Quae ab uno verbo, ſaepiusque proficiſcuntur.* quem Gryph. & Lovan. imitati ſunt,

primere adoleſcentium violentiam. Ego quaeſtoribus interminatus ſum, ne ſumtum ſtipendio praeberent. Ego, armamentario patefacto, reſtiti, atque efferri arma probibui. Itaque unius opera mea non concitatum bellum non neceſſarium ſcitis. Item HEGESIAE: *Miſeremi-*

ſunt, Pithoeana: *Quae ab uno verbo ſaepius proficiſcuntur.*

Unius opera mea] Neſcio, cur R. Stephanus, quem poſteriores Editores ſecuti ſunt, mutato verborum ordine, dederit, *mea unius opera.* Nam, ne dicam, ingratum auribus eſſe trium vocalium concurſum, eodem ordine junxit Cicero ad Att. XI. 15. *Solius enim meum peccatum corrigi non poteſt.* pro Sext. 60. *in unius mea ſalute.* Ipſam conſtruendi rationem explicuerunt Iſ. Caſaubon. ad Perſ. V. 40. p. 379. J. F. Gronov. ad Plaut. Pſeud. I. 1. 4. N. Heinſ. ad Ovid. Ep. V. 45. & Drakenborch. ad Liv. VII. 40.

Non concitatum bellum non neceſſarium ſcitis] Vereor, ne hic quoque unum & alterum verbum interciderit. Idem ſentiens R. Stephanus, de conjectura clanculum edidit: *compreſſum, non concitatum bellum non neceſſarium ſcitis.* quod ſupplementum, a Gryph. Lovan. & Pith. receptum, ejeci & expunxi, ſatius exiſtimans, locum mutilum relinquere, quam interpolare.

HEGESIAE] Hegeſias Magnes, orator ex eorum numero, qui Aſiani vocantur, primus Aſiaticum dicendi genus invexit, Atticaeque eloquentiae integritatem corrupit. Vide Ciceron. Orat. 67. 69. Strabon. XIV. p. 959. Longin. п. ʏ. §. 3. & ibi Langbaenium. Ut verbis & ſententiis ineptus fuit, ſic maxime orationis ſtructura, quam, praeter Ciceronem l. c. vehementer exagitant Dionyſius Halic. de Compoſ. p. 5. 18. & Theon Progymn. cap. 2. p. 25. In ora-

mini mei, Judices, quem conjurata tanta vis inimicorum oppugnat. Miſeremini ſolitudinis, cui

---

orationibus, quarum etiam fragmentum eſt apud Strabon. IX. p. 607. imitari voluit Chariſium, Menandri aequalem: ex quo, quando vixerit, intelligi poteſt. Cicero Brut. 83. *Chariſii vult Hegeſias eſſe ſimilis, isque ſe ita putat Atticum, ut veros illos prae ſe paene agreſtes putet.* Unus ex omni antiquitate Varro, teſte Cicerone ad Att. XII. 6. fractum ejus dicendi genus probavit. Quanquam etiam Gorgias, cujus librum Rutilius vertit, de ejus eloquentia bene ſenſiſſe videtur. Niſi forte exiſtimamus, eum figurarum exempla, quae aliunde ſumere poterat, ab oratore, quem contemneret, ſumſiſſe. Sed cave cum Graevio inter Hegeſiae laudatores referas Lucianum Rhetor. praec. p. 9. Nam ibi commemoratur Hegeſias, vel Hegias, ſculptor Athenienſis, ut bene vidit Solanus. Praeter *orationes* Hegeſias ſcripſit *Alexandri M. hiſtoriam:* in qua acerbe reprehendenda multi ſunt Dionyſ. Halic. de Compoſ. p. 18. & Agatharchides, vel potius Rhetor quidam, apud Photium Cod. CCL. p. 1335. *Miraculorum fabularumque plenos libros* vocat Gellius IX. 4. Ex hiſtoria etiam petitum eſt dictum, quod habent Cicero de N. D. II. 27. & Plutarchus Alexandr. p. 665. F. hic vituperans, ille per memoriae lapſum Timaeo tribuens, &, ut concinnum, laudans. Ciceronis verba haec ſunt: *Concinneque, ut multa, Timaeus: qui cum in hiſtoria dixiſſet, qua nocte natus Alexander eſſet, eadem Dianae Epheſiae templum deflagraviſſe; adjunxit, minime id eſſe mirandum, quod Diana, cum in partu Olympiadis adeſſe voluiſſet, abfuiſſet domo.* Plutarchus ita: καθ' ἣν ἡμέραν ὁ τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος ἐνεπρήσθη νεώς· ᾧ Ἡγησίας ὁ Μάγνης ἐπιπεφώνηκεν ἐπιφώνημα κατασβέσαι τὴν πυρκαϊὰν ἐκείνην ὑπὸ ψυχρίας δυνάμενον· εἰκότως γὰρ ἔφη καταφλεχθῆναι τὸν νεών, τῆς Ἀρτέμιδος ἀσχολουμένης περὶ τὴν Ἀλεξάνδρου μαίωσιν. Horum judiciorum tam diſcrepantium utrum probandum cenſes, Ciceronisne, an Plutarchi? Daviſius ad Cicer. l. c. & viri eruditi, quos laudat,

cui ne in ſummo quidem tempore periculi li-

dat, item Zach. Pearcius ad Longin. l. c. Plutarchi ſententiam amplectuntur. Ego vero non dubitem Ciceronem ſequi, inprimis intelligentem talium dictorum exiſtimatorem. Nam dictum, ſi per ſe ſpectetur, lepidum & facetum eſt, placuiſſetque Plutarcho, ſi in familiari ſermone audiſſet, vel in ludicro libello legiſſet. Itaque hactenus reprehendendus erat Hegeſias, quod bonum dictum inepte prodiderit in argumento gravi, quale eſt hiſtoriae, a quo abeſſe debent ejusmodi ſales & lepores. Sic etiam judicat Solanus ad Plutarch. l. c. Hoc dictum Plutarcho propter turpem, quam habeat, aſſentationem diſplicuiſſe, credunt Victorius Var. Lect. XVI. 15. & Voſſius de Hiſt. Gr. I. 12. in quo illos falli puto. Nam etſi ab adulatoris ingenio fluxerit, tamen propter frigus notari, certum eſt. Sed jure Plutarchus ipſe a Pearcio ridetur, qui, Hegeſiae frigus reprehendens, dictum ſubjecerit Gallica hieme frigidius. Hegeſiae nomen eximendum eſt Pſeudo-Plutarcho de Vit. X. Orat. p. 844. B. ὡς δὲ Ἡγησίας ὁ Μάγνης φησὶν, ἐδεήθη τοῦ παιδαγωγοῦ, ἵνα Καλλιστράτου ἀκούσῃ. Scripſit, vel certe ſcribere voluit: ὡς δὲ Δημήτριος ὁ Μάγνης φησίν. Nam Demetrium Magnetem in libris περὶ ὁμωνύμων, de quibus vide Voſſium de Hiſt. Gr. I. 23. Jonſium de Script. Hiſt. Phil. II. 17. p. 207. & Menag. ad Diog. Laërt. I. 38. de Demoſthene ſcripſiſſe, intelligitur ex Plutarcho in Demoſth. p. 853. A. & alibi, Photio Cod. CCLXV. p. 1478. & ipſo Pſeudo-Plutarcho l. c. p. 846. F. Ceterum Hegeſiam Magnetem cum Hegeſia, philoſopho Cyrenaico, temere confundunt P. Burmannus ad Quinctilian. XII. 10. p. 1085. & J. Boherius ad Ciceron. Tuſc. Diſp. I. 34. quamvis Voſſius l. c. ne confunderentur, multo ante monuiſſet.

Ne in ſummo quidem tempore periculi] *Periculum* eſt judicium capitis, ut apud Nepot. Phoc. 2. & Ciceronem multis locis. Vide J. Schulting. ad Senec. Contr. I. 7. p. 118. & Jac. Tollium ad Cicer. pro Arch. 6. Verum pluribus rationibus ducor

liberos adbibere ad communem calamitatem deprecandam licitum eſt. Miſeremini ſenectutis, quae me etiam ſine ceteris malis graviter defati-

cor ad ſuſpicandum, vocem *periculi* intruſam eſſe ab iis, qui neſcirent, quam eleganter *ſummum*, *magnum*, *maximum*, *extremum*, *ultimum tempus*, ſine ulla adjectione, dicatur de tempore, in quo alicujus ſalus in periculo verſetur. Quam ſignificationem Ciceronis potisſimum exemplis planam faciamus. Philipp. V. 17. *Quod ſummo reipublicae tempore milites veteranos ad libertatem populi R. cobortatus ſit.* in Verr. Act. I. 1. *prope divinitus datum atque oblatum vobis ſummo reipublicae tempore videtur.* ubi rectius, quam Hotomannus, locutionis vim cepit Graevius. pro Flacc. 3. *ea vero in ſummo & periculoſiſſimo reipublicae tempore etiam ab inimicis laudatur.* de Offic. III. 24. *niſi forte eam pecuniam in reipublicae magnum aliquod tempus contulerit.* de Legib. III. 19. *Eſt autem boni auguris meminisſe, maximis reipublicae temporibus praeſto eſſe debere.* Fragm. Or. pro Cornel. p. 967. *At enim extremi ac difficillimi temporis vocem illam conſulem mittere coëgiſti.* Catull. LXIII. 151.

Quam tibi fallaci ſupremo
in tempore deeſſem.

Horat. II. Carm. 7. 1.

O ſaepe mecum tempus in
ultimum
Deducte, Bruto militiae duce.

ubi Scholiaſtes *ultimum tempus* bene explicat tempus periculoſum. Adde Manutium ad Cicer. Philip. IX. 7.

Liberos adbibere] Plenae ſunt hujus moris Oratorum Atticorum orationes. Curt. VI. 10. *Solent rei capitis adbibere vobis parentes.* ubi quam inepte Acidalius *adbibere* in *exbibere* mutet, vel hic Rutilii locus oſtendit.

Ad communem calamitatem decernendam] Haec omnium librorum ſcriptura eſt, quam viri docti variis conjecturis tentant. Nam alii legunt, *ad communem calamitatem declinandam*, alii, *ad communem calamitatem defendendam*, vel, *depellendam.* Omnes vera lectio fefellit, quae haec eſt: *ad com-*

tigat. Varietas verborum quae eandem vim habet, hujusmodi eſt. DEMOSTHENIS: *Dolui, Athenienſes, ubi illum clandeſtinum hoſtem impune intra murum vidi vagari: aegre tuli, quod omnium veſtrum facilitatem unius fallacia tentatam intellexi: commovit me, quod in accipien-*

---

communem calamitatem deprecandam. Quam conjecturam, non dubitavi, in tanta evidentia, in textum admittere. Cicero in Verr. Act. I. 60. *is ullam ab ſeſe calamitatem poterit deprecari*. poſt red. ad Quir. 4. *quemadmodum propinqui, quos ego parare non potui, mihi ad deprecandam calamitatem meam non affuerunt*. De verbo *deprecari* erudita eſt diſputatio Gellii VII. 16. qua docet, illud dici pro abigere, avertere, vel prece adhibita, vel quo alio modo. Quod Burmannus ad Quinctilian. III. 6. p. 240. ſic accepit, tanquam ſi *deprecari*, etiam ubi nullae preces intercedere poſſint, pro depellere dicatur, e. g. *Deus periculum deprecatur ab hominibus*. Sed Burmanni errorem ſatis confutavit Geſnerus ad Quinctil. l. c. p. 130. & in Theſauro L. L. Itaque ne verbum quidem addo.

Athenienſes] Librarii & hic & aliis locis apud Rutilium *Athenienſibus* ridicule ſuppoſuerunt *Quirites*. Primus R. Stephanus, vel invitis libris, edidit, *Viri Athenienſes*. Quem nos imitati, ſimpliciter dedimus, *Athenienſes*.

Omnium veſtrum facilitatem] Omnes libri antiqui, ſcripti editique, conſentiunt in turpi ac manifeſto vitio, *dominii veſtri facilitatem*. Laurent. A. a manu prima, *dominii noſtri facilitatem*. Felix eſt conjectura R. Stephani, *omnium veſtrum facilitatem*, quae deinde in omnibus Edd. merito locum invenit. Edit. Venet. ſola *facultatem* pro *facilitatem*.

Facilitatem unius fallacia tentatam] Quis in his aliquid deſideret? Inventus tamen eſt Barthius, qui Adverſ. XIII. 9. mira, ne quid gravius dicam, conjectura legat: *facilitatem unius fallaca*

pienda injuria pleroſque laetitiam oſtentantes cognovi.

VIII. Epiphora. Inter hoc ſchema & ſuperius hoc intereſt, quod in ſuperiore unum verbum pluribus ſententiis anteponitur, in hoc autem omnium ſententiarum unum atque idem noviſſimum verbum. Sosicratis: *Non enim alius quis eſt, cujus opera in has difficultates inciderimus: ſed initio ad bellum ſuſcipiendum nos primum impulit Philippus, deinde in ipſo*

---

cia venenatam. &, inventi prioris oblitus, Adverſ. XVII. 1. *facilitatem unius fallacia cantatam. Tentare alicujus facilitatem* eſt experiri, an quis injuriam facile ferat. Cicero Agrar. II. 7. *qui tentavit, ut opinor, patientiam veſtram, cum ſe nobilem eſſe diceret.* pro Rabir. 4. *violare libertatem hujus populi, tentare manſuetudinem, commutare diſciplinam conatus es.* Liv. VIII. 4. *Tentaſtis patientiam negando militem.* Vide Cortium ad Salluſt. Jug. 50.

Sosicratis] Soſicratis, oratoris, mentionem nusquam, niſi hic, & II. 13. invenimus. Tempus, quo vixerit, hoc fragmentum indicat. Quodſi nobis de ejus patria conſtaret, intelligeremus, qui ſint, quos Philippus primum ad bellum ſuſcipiendum impulerit, & mox deſtituerit. Certe Athenienſes intelligere, nec res, nec hiſtoria ſinunt.

Inciderimus] Ed. Rhen. *inciderim.* quod Stephan. Gryph. Lovan. expreſſerunt. Reliqui libri veteres, *inciderimus.* quod ſecutus eſt Pithoeus.

Sed initio ad bellum ſuſcipiendum nos primum impulit] Quanquam ſaepe ab optimis ſcriptoribus verba idem fere ſignificantia junguntur, tamen, qui *initio* & *primum* junxerit, ſcio neminem. Itaque

ipſo belli labore ac periculo deſeruit nos Philippus, noviſſime nunc calamitati noſtrae, proinde atque culpae, ſuccenſuit idem Philippus.

IX. COENOTES. Hoc duorum ſuperiorum ſchematum conjunctionem habet: quod & ab uno

---

que vix dubito, quin vera ſit conjectura noſtra: *ſed invitos ad bellum ſuſcipiendum nos primum impulit Philippus.* Libri veteres fluctuant inter *nos* & *vos*. Sed *nos* praeferendum.

Noviſſimae nunc calamitati] Edd. Rhen. & Aldin. *noviſſime nunc calamitati.* quod recepimus. *Noviſſime* pro denique uſitatum Rutilio. Vide Gellium X. 21. & Jac. Gronov. Forte etiam *nunc* in *huic* mutandum.

Calamitati noſtrae atque culpae ſuccenſuit idem Philippus]. Sic libri veteres. In promtu erat legere: *calamitati noſtrae, aeque atque culpae, ſuccenſuit idem Philippus.* Nam *aeque* ante *atque* facile excidere potuit. Sed ne opus quidem hac voce, ſi vera eſt obſervatio Joſ. Scaligeri ad Catalect. p. 194. *aeque* ante *atque* aliquando reticeri. Verum, dum haec ellipſis certioribus teſtimoniis confirmetur, ſequamur ſpectatae fidei Editionem Rhenan. quae ſic legit: *calamitati noſtrae, proinde atque culpae, ſuccenſuit idem Philippus.* quod etiam Stephan. Gryph. Lovan. ediderunt *Proinde* dicitur pro perinde. Vide Rivium ad Terent. Phorm. II. 3. 35. & Graevium in Ciceron. ad Div. X. 24. *Proinde* & *perinde* cum ſexcentis locis confundantur, viri quidam eruditi, in his J. Boherius ad Ciceron. Tuſc. Diſp. I. 36. in eam adducti ſunt opinionem, ut putarent, *proinde* pro *perinde* nihil eſſe, niſi erratum librariorum. Quos ſi nihil movet veterum membranarum in nonnullis locis conſenſus, nihil aerea lamina apud Maffejum Muſ. Veron. p. CCCXXV. nihil denique auctoritas Donati ad Terent. l. c. certe movere debent loca poëtarum, ut Lucretii III. 1048. 1066. IV. 998. ubi per metri legem *proin-*

uno verbo omnes ſententiae incipiunt, & in uno noviſſimo acquieſcunt. STRATOCLIS: *Quae-*

---

proinde in *perinde* mutare non licet. Pro *ſuccenſuit* Edit. Rhen. *ſucceſſit*. ex quo vir doctus in ejus margine fecit *ſuccenſet*. *Succeſſit* ex Rhenan. etiam habent Steph. Gryph. Lovan.

In uno noviſſime acquieſcunt] Legendum eſſe, *in uno noviſſimo acquieſcunt*, alii quoque viderunt; idque confirmat MS. Laurent. A. & clarum eſt e §. ſuperiore: *in hoc autem omnium ſententiarum unum atque idem noviſſimum verbum*.

STRATOCLIS] Stratocles, orator, in populiſcito apud Pſeudo-Plutarchum de Vit. X. Orat. p. 852. A. quo Lycurgo ſummi poſt mortem honores decreti ſunt, Euthydemi filius, Diomienſis, dicitur. Decretum factum eſt, rogante Stratocle, qui Lycurgum eximie coluit, eique publicae pecuniae quaeſturam deferendam curavit, teſte eodem Pſeudo-Plutarcho l. c. p. 841. B. Quid hominem Lycurgo conjunxerit, ignoramus. Certe quidvis potius fuit, quam morum ſtudiorumque ſimilitudo. Nam ut aetas illa nihil Lycurgo vidit ſanctius, ſic Stratocle nihil improbius. Non tam bene ei convenit cum Demoſthene, quem ob pecuniam ab Harpalo acceptam publice accuſavit. Quod intelligimus e Dinarcho in Demoſthen. p. 177. A. 175. A. &, ſi per librarios licuiſſet, etiam intelligeremus e Pſeudo-Plutarcho l. c. p. 846. C. & Photio Cod. CCLXV. p. 1475. ubi nunc legitur: εἰσαχθεὶς δὲ εἰς δικαστήριον ὑπὸ Ὑπερείδου, Πυθέου, Μενεσαίχμου, Ἱμεραίου, Πατροκλέους, vel Προκλέους. Sed, propter diſertum Dinarchi ea de re teſtimonium, vix dubitari poteſt, quin ſcribendum ſit Στρατοκλέους. Eorundem nominum commutatio, neſcio, an facta ſit apud Suidam v. Ἀντίπατρος. νικήσας δὲ ᾔτει τοὺς δέκα ῥήτορας, οὓς ἐξέδοσαν Ἀθηναῖοι, Δημοσθένην, Ὑπερείδην, Λυκοῦργον, Πολύευκτον, Ἐφιάλτην, Θρασύβουλον, Χάρητα, Χαρίδημον, Διότιμον, Πατροκλέα, Κάσσανδρον. Hi omnes noti ſunt ex hiſtoria Attica, praeter *Pa-*

tro-

Quaeritis novam rationem adminiſtrandae rei-pu-

---

troclem & *Caſſandrum.* Laudatur quidem a Grammaticis Hyperidis oratio *adverſus Patroclem. Procles* etiam occurrit apud Demoſthen. adv. Pantaenet. p. 994. C. Sed nullum ibi indicium eſt, demagogum, aut oratorem fuiſſe. Plutarchus in Demoſth. p. 856. E. hos oratores poſtulatos ſcribit: Δημοσθένην, Πολύευκτον, Ἐφιάλτην, Λυκοῦργον, Μοιροκλέα, Δήμωνα, Καλλισθένην, Χαρίδημον. Arrianus de Exp. Alex. I. p. 22. hos: Δημοσθένην, Λυκοῦργον, Ὑπερείδην, Πολύευκτον, Χάρητα, Χαρίδημον, Ἐφιάλτην, Διότιμον, Μοιροκλέα. Num ex his apud Suidam Μοιροκλέα reponendum pro Πατροκλέα? Verum Suidas alios auctores ſecutus eſt, nec ad Plutarchi & Arriani lectionem conformari debet. Praeſtat igitur Στρατοκλέα legere, quo corruptae lectionis veſtigia nos ducunt. Sed quid faciendum nomini Κάσσανδρον? Nam *Caſſander*, Antipatri filius fuit, non orator aut demagogus Athenienſis, ut nihil dicam de nominis, Macedonibus proprii, in cive Attico inſolentia. Ne multa: foediſſime truncatus eſt Suidae locus, & ſic integritati reſtituendus: — Διότιμον, Στρατοκλέα. οὕτως Ἀριστόβουλος ὁ Κασσανδρεύς. Suidas teſtem laudat Ariſtobulum, clarum hiſtoriae Alexandri M. ſcriptorem, ex quo totum articulum deſcripſerat. Haec conjectura, fateor enim, audacior videri poſſit. Sed omnem dubitationem eximit Plutarchus l. c. qui, ubi eandem rem narraſſet, ſubjungit: ταῦτα μὲν ἐν Ἀριστόβουλος ὁ Κασσανδρεὺς ἱστόρηκε. Recte Jonſius de Scriptor. Hiſt. Phil. III. 6. p. 233. & Kuſterus obſervant, Suidam, cum decem oratores poſtulatos dixiſſet, undecim recenſere. Atqui huic errori medetur emendatio noſtra. Nam Caſſandro oratorum numero exemto, tot ſunt oratores, quot Suidas promiſit. Redeamus ad Stratoclem. Demoſthenes Stratocli, aliisque, qui ipſum propter pecuniam Harpalicam reum egiſſent, reſpondit oratione περὶ δώρων, cujus nihil, niſi nomen, ad nos pervenit. In orationibus, quae ſuperſunt, Stratoclem ſemel tantum perſtringit, adv. Pantaenet. p. 994. C. καὶ Στρατοκλεῖ τῷ πιθανωτάτῳ πάντων ἀνθρώπων, καὶ πονηροτάτῳ. Venuſtum Stratoclis fragmentum laudat Agatharchides apud Photium Cod. CCL. p. 1337. Ἀρίστην

publicae? at reperire meliorem quam a majoribus accepiſtis, non poteſtis. Quaeritis maximis

καὶ ἀνῄρηται τὸ Θηβαίων ἄστυ, τῶν συναγωνισαμένων ὑμῖν τὸν πρὸς Φίλιππον πόλεμον. Quod cum totidem prope verbis in Dinarchi Orat. adv. Demoſth. p. 175. D. reperiatur, praeſtantiſſimus Weſſelingius ad Diodor. Sic. XIII. p. 585. ſuſpicatur, vel Dinarchum illud a Stratocle ſumſiſſe, vel orationem, quae Dinarchi dicitur, Stratoclis eſſe. Altera conjectura probabilis, altera nihil habet ſimile veri. Neque enim oratio, in qua, ut modo vidimus, ipſe Stratocles laudetur, referri ad auctorem Stratoclem poteſt. Cicero Bruto 11. *Stratoclem, ut Themiſtoclis mortem rhetorice & tragice ornare poſſet, finxiſſe* ſcribit, *illum, cum taurum immolaviſſet, excepiſſe ſanguinem patera, & eo poto, mortuum concidiſſe.* ubi Stratocles hiſtoricus, an orator intelligatur, dubitat amiciſſimus Erneſtus Ind. Hiſtor. Cicer. Sed cum nullus hiſtoricus hoc nomine fuerit, oratorem intelligi, certum eſt. Procax & ſcurrile Stratoclis ingenium cognoſcere licet ex eo, quod referunt Plutarchus Polit. praecept. p. 799. F. Demetr. p. 894. A. & Libanius Ep. 1569. Cum Athenienſes ingentem cladem accepiſſent, ille cladis nuncium praevertens, populum juſſit Diis ob rem bene geſtam gratias agere, & ſe laetitiae dare. Mox cum alia omnia nunciarentur, & populus indignatione accenſus in ipſum inveheretur, impudenter quaeſivit: τί ἠδίκηθε, τρεῖς ἡμέρας δι' αὐτὸν ἡδέως γεγονώς; De turpi ejus adverſus Antigonum & Demetrium adulatione idem Plutarchus Demetr. p. 895. E. 900. A. E. ubi illum ex virtutibus ſuis ornat: ἦν δὲ καὶ τἄλλα παράτολμος ὁ Στρατοκλῆς, καὶ βεβιωκὼς ἀσελγῶς, καὶ τῇ τοῦ παλαιοῦ Κλέωνος ἀπομιμεῖσθαι δοκῶν βωμολοχίᾳ καὶ βδελυρίᾳ τὴν πρὸς τὸν δῆμον εὐχέρειαν. εἶχε δὲ τὴν ἑταίραν Φυλάκιον. Aliam Stratoclis meretricem memorat Athenaeus loco corrupto XII. p. 596. F. ad quarum alterutram pertinet verſus Philippidis apud Plutarch. Amator. p. 750. F. Ἀποσφιφωμένης τὴν κορυφὴν φιλεῖς μόλις. Alii verſus, quibus idem Comicus Stratoclem exagitarit, ſunt apud Plutarch. Demetr. p. 894. C. 900. F.

Quo-

mis ſumtibus faciendis, quomodo ne tributa conferatis? at conſiliis captas aerarii opes, quas cupitis, augere non poteſtis. Quaeritis, quemadmodum ſcelere contaminatis hominibus parcatis? at ignoſcendo nocentibus, innocentium ſalutem cuſtodire non poteſtis.

X. POLYPTOTON. Hoc ſchema ſolet complures ſententias, alio atque alio modo ut pronuntientur, efferre. CLEOCHARIS: *Nam vehementer admiror, Lacedaemonii, ſi praeter hunc quenquam exiſtimatis eſſe, cui ob has cauſſas*

Quomodo ne tributa conferatis] Haec eſt ſcriptura MSS. Laurent. A. B. Riccard. & Ed. Rhenan. eamque ſolam veram puto. Ed. Veneta: *quem ne tributa conferatis.* Ed. Ald. *quo ne tributa conferatis.* At R. Stephanus, nulla neceſſitate urgente, *ne* transpoſuit hoc modo: *quomodo tributa ne conferatis.* cui conjecturae in reliquis Editionibus locus datus eſt.

At conſiliis captas aerarii opes] MSS. Laurent. A. B, Riccard. Edd. Venet. & Rhenan. *a conſiliis.* Recte Excerpt. Gronov. & Edit. Aldin. *at conſiliis.* quod Stephanus & alii receperunt. Sed temere Stephanus, eumque imitati Gryph. & Lovan. in contextum induxerunt: *at conſiliis coeptis* &c. Nam una litera mutata legendum: *At conſiliis captis* &c. Mox Edit. Rhen. ſic interpungit: *opes, quas cupitis augere, non poteſtis.*

At ignoſcendo nocentibus] Similis ſententia Lycurgi apud Rutilium II. 18.

Si praeter hunc quenquam exiſtimatis eſſe] Sic ſcripſimus ex Excerpt. Gronov. & ſic R. Stephanus edidit ſine libris. MSS. & Editiones veteres omnes vitioſe: *ſi praeter hunc quenquam exiſtimatus eſſet.* Pro *quenquam* Edd. Venet. & Aldin. *quempiam.*

Cui ob has cauſſas jure fieri

ſas jure ſuccenſere debeatis. Hic eſt enim qui vobis exploratam ſpem victoriae eſt pollicitus. Hunc vos non ſolum in conſilio dando ceteris antepoſuiſtis, ſed etiam in conficiendo negotio principem feciſtis. Huic omnium veſtrum fortunas univerſi commiſiſtis. Ab hoc igitur uno priſtinae pollicitationis, rerumque geſtarum rationem

---

cenſere debeatis] Hujus loci vitium honeſta, quam induit, ſpecie paene me fefelliſſet. Omnino legendum: *cui ob hos caſus jure ſuccenſere debeatis*. *Caſus* & *cauſſa* centies commutantur. Vide Interpretes ad Liv. XXXVII. 17. Cicero pro Roſc. Amer. 44. *Quae ad hujus vitae caſum cauſſamque pertineant*. Lege: *Quae ad hujus vitae cauſſam pertineant*. Nam *caſum* ex variante lectione in textum irrepſit.

Qui vobis exploratam ſpem victoriae eſt pollicitus] Omnes libri mendoſe: *qui nobis imploratam ſpem victoriae eſt pollicitus*. *Exploratam* pro *imploratam* legendum eſſe, aliis quoque in mentem venit. Cicero Phil. X. 10. *Magna nos quidem ſpe, & prope explorata, libertatis cauſſam ſuſcepimus*. Tuſc. Diſp. V. 9. *ſummum bonum firma corporis affectione, exploratque ſpe contineri*. Scribere etiam poſſis: *qui vobis exploratae ſpem victoriae eſt pollicitus*. Caeſar de B. G. VII. 53. *quum ſine duce, & ſine equitatu deprehenſis hoſtibus, exploratam victoriam dimiſiſſet*. Cicero ad Div. VI. 1. *ut explorata nobis eſſet victoria*. Vellej. Paterc. II. 84. *exploratiſſima Julianarum partium fuit victoria*. Sed prior lectio praeferenda ob vulgatam ſcripturam.

Ceteris antepoſuiſtis] Sic omnes veteres libri, praeter Ed. Rhen. quae habet, *ceteris praepoſuiſtis*.

In conficiendo negotio principem feciſtis] Sic Excerpt. Gronov. Optime. Alii libri omnes: *in conficiendo negotio principem praefeciſtis*.

Omnium veſtrum fortunas] Haec eſt ſcriptura Ed. Rhenan. Ceteri libri antiqui: *omnium noſtrum fortunas*.

Rerumque geſtarum rationem

nem repoſcere debetis. Item CHARISII: *Pa-*

nem repoſcere debetis] Fatali quadam conſenſione ſcripti editique Codices omittunt vocem *rationem*, ſine qua nec ſenſus, nec conſtructio conſtat. Primus illam vocem, vel invitis libris antiquis, revocavit R. Stephanus, quem imitati ſunt poſteriores Editores. Nec apud nos librorum in manifeſto peccato conſenſus tantam vim habuit, ut lectionem adeo neceſſariam contextu excluderemus. Eſt autem legitima loquendi forma *rationem repoſcere*. Cicero Divin. in Caecil. 9. *Nihil eſt enim quod minus ferendum ſit, quam rationem ab altero vitae repoſcere eum, qui non poſſit ſuae reddere.* Caeſar de B. G. V. 30. *ſi gravius quid acciderit, abs te rationem repoſcent.* ubi vide Oudendorpium. Liv. XXXIX. 37. *Vos rationem repoſcitis, quid Achaei Lacedaemoniis bello victis fecerimus.* Lactant. Div. Inſt. VI. 24. *cui, rationem vitae repoſcenti, actus ſuos inficiari non licebit.* Verbi *repoſcere* proprietas his etiam exemplis intelligitur. Virgil. Aen. XII. 2.

ſua nunc promiſſa repoſci.

Virgilium imitatus Valer. Flacc. VII. 650.

Haud jam mendacem promiſſa repoſcere regem.

In his vero formulis *repoſcere* ponitur pro ſimplici *poſcere*. Vide Dukerum ad Flor. II. 15. 12.

CHARISII] De Chariſio Cicero Brut. 83. *Et quidem duo fuerunt per idem tempus diſſimiles inter ſe; ſed Attici tamen: quorum Chariſius multarum orationum, quas ſcribebat aliis, cum cupere videretur imitari Lyſiam. Demochares* &c. & mox: *At Chariſii vult Hegeſias eſſe ſimilis.* Quinctilian. X. 1. p. 499. *Nec nihil profecto viderunt, qui orationes, quae Chariſii nomine eduntur, a Menandro ſcriptas putent.* Quae veterum opinio, ſive vera, ſive falſa, multum valet ad Chariſii orationes commendandas. Chariſium non aliunde, quam ex Rutilio, cognitum habebat Barthius Adverſ. XXXIV. 19. quem, allatis Ciceronis & Quinctiliani locis, acerbe reprehendit Th. Reineſius Var. Lect. III. 14. Adde Daumium Ep. ad Reineſ. p. 60. Reineſ. ad Daum. p. 68. Daum. ad Reineſ. p. 76.

Pater bic tuus nunc denique eſt, ut egeſtatem tuam debere alere videatur? Patrem nunc appellas, quem prius egentem auxilio tuo ut alienum deſeruiſti? Patri tu filius es ad potiundas opes, cujus ad ſenectutem violandam crudeliſſimus hoſtis fuiſti? Nimirum nullo conſilio filios procreamus. Nam majorem partem ex illis doloris & contumeliae capimus.

XI.

Pater bic tuus nunc denique eſt] Hunc locum laudat Quinctilian. IX. 3. p. 446. *& apud Rutilium longiore πειόδῳ, baec initia ſententiarum ſunt, Pater bic tuus? patrem bunc appellas? patris tu bujus filius es?* ubi ex Rutilio pro *bunc appellas* ſcribendum *nunc appellas*. De altera varietate *patris* pro *patri* vide annotationem ſequentem.

Patri tu filius es] Ex Quinctiliano l. c. R. Stephanus primus mutavit lectionem MSS. & Edd. antiquarum: *Patri tu filius es.* quam nos, ut remotiorem a vulgo, Rutilio vindicamus. Terent. Adelph. I. 2. 46. *Natura tu illi pater es, conſiliis ego.* Hecyr. II. 2. 16. *etſi illi pater es.* ubi vide Donatum. Ovid. Ep. VIII. 27.

Quid? quod avus nobis idem Pelopeïus Atreus;
Et ſi non eſſes vir mihi, frater eras.

Sed notior eſt ille Dativus pro genitivo poſitus, quam ut pluribus exemplis confirmare attineat.

Nullo conſilio] Laurent. B. *nunc conſilio.* J. F. Gronovius, vir ſingularis, a quo invitus diſſentio, Obſerv. II. 2. *nullo conſilio* h. l. explicat neceſſitate, ordine naturae. Sed clarum eſt, pro temere & ſtulte dici, ut Barthius cepit ad Claudian. de Laud. Stilic. II. 335. Cicero de Invent. I. 34. *Domus ea, quae ratione regitur, omnibus inſtructior eſt rebus, & apparatior, quam ea, quae temere, & nullo conſilio adminiſtratur.*

Majorem partem ex illis doloris & contumeliae capimus] Chariſius Eueni, poëtae

XI. EPANALEPSIS. Hoc ſchema fieri ſolet, cum id quod dictum ſemel eſt, quo gravius ſit, iteratur. Id interdum fit uno verbo, interdum plurium verborum conjunctione. Verbum

---

tae vetuſtiſſimi, verſum, qui in proverbii conſuetudinem abierat, expreſſit. Is ita legitur apud Plutarchum de Amore prol. p. 497. A.

Ἴδε ὅτι λύπη παῖς πατρὶ πάντα χρόνον.

Apud Artemidorum I. 16. ſuppreſſo Eueni nomine, ſic:

Ὡς υἱὸς ἢ λύπη παῖς πατρὶ πάντα χρόνον.

Rurſus alio modo apud Hermiam Commentar. MS. in Platonis Phaedrum: Θαυμαστὸς δὲ ἐγένετο Εὔηνος, καὶ ἀλλαχοῦ αὐτὸν ἐπαινεῖ. ὃς καὶ τὸν ἴαμβον (πεντάμετρον volebat dicere) τοῦτον εἶπε·

Φόβος ἢ λύπη παῖς πατρὶ πάντα βίον.

Iſ. Caſaubonus, teſte Rigaltio ad Artemidor. emendabat:

Εἴδεν ὅση λύπη παῖς πατρὶ πάντα χρόνον.

Omnia mirifice pervertit Deſid. Heraldus ad Arnob. I. p. 8.

Ἢ ὅις, ἰὲ λόχος παῖς πατρὶ πάντα χρόνον.

In metri leges peccat conjectura Jac. Tollii Fortuit cap. XI. p. 84.

Ὡς υἱὸς ἢ λύπη πᾶς πατρὶ πάντα χρόνον.

Quarum conjecturarum vanitate quando nihil ad verſus integritatem proficitur, dabimus veram & germanam ſcripturam, quam, ut indicio Celeb. Abr. Gronovii cognovimus, Codex Artemidori Mediceus conſervavit:

Ἢ δέος, ἢ λύπη παῖς πατρὶ πάντα χρόνον.

De cujus lectionis veritate tanto minus dubitandum, quod eadem ferme in mentem venerat Valckenario noſtro. Nec aliter legit Plutarchus, ſi ἴ in ἢ mutes, & literas male divulſas conjungas. Ceterum a Menandro etiam apud Stob. p. 451. liberi patri dicuntur λύπη, φόβος, φροντίς. quem locum Georg. Fabricius comparat cum Terentiano Adelph. V. 14. 13. *Duxi uxorem: quam ibi miſeriam vidi! nati filii: Alia cura.* Adde Barth. Adverſ. XXXIV. 19.

bum ſic iteratur. PYTHEAE: *Quid contra tot res*,

PYTHEAE] Omnes libri *Pytbiae*. Infra tamen §. 14. hujus libri, ubi iterum laudatur, Edit. Rhen. *Pytbeae*. De hoc Oratore Suidas ita: Πυθέας, Ἀθηναῖος, ῥήτωρ, υἱὸς δὲ ἦν Μυλώθρου, καὶ θρασὺς σφόδρα. φυγὼν τε Ἀθήνηθεν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου διὰ ὀφλήματα, εἰς Μακεδονίαν ἦλθεν. εἶτα ἐπανῆκε πάλιν. Quod de ejus aere alieno dicit, Demoſthenes, vel quisquis auctor eſt Epiſtolae de Lycurgi liberis, p. 199. D. confirmat, narrans, illum malis artibus tantas ſibi divitias quaeſiviſſe, ut facilius quinque talenta, quam ante totidem drachmas, ſolvere poſſet. Eodem loco Suidas: οὗτος ἐνεκρίθη μετὰ τῶν λοιπῶν ῥητόρων, ὡς θρασὺς, καὶ διεσπασμένος. ubi corrigendum: ὡς τραχὺς, καὶ διεσπασμένος. Nam orationis genus reprehenditur aſperum, durum, diffluens, ſolutum. Nec mirum, Pytheam Atticorum Oratorum numero excluſum eſſe, quippe qui, ut auctor eſt Syrianus in Hermogenem p. 16. nullis literarum praeſidiis inſtructus, ad eloquentiam exercendam acceſſerit. Conciones paene puer habuit, & tantula aetate auſus eſt divinos honores, quos populus Alexandro decreviſſet, reprehendere. Vide Plutarchum *Polit.* praec. p. 804. B. an ſeni ger. reſp. p. 784. C. Poſtea ſummos in republica honores geſſit, & patria ſacra Delphis pro Athenienſibus fecit, teſte Demoſthene l. c. A Dinarcho accuſatus eſt ξενίας, vel *peregrinitatis*, forte propter diuturnam in Macedonia moram: quae Dinarchi oratio laudatur a *Dionyſ.* Hal. Harpocrat. & *Steph.* Byzant. v. Αἰγίνα, ubi vide L. Holſtenium. Hanc accuſationem Demoſthenes l. c. reſpicit. A Demoſthene Pytheas omni vita diſſenſit; &, cum in republica gerenda varius fuiſſet, tandem *Macedonum* partes ſecutus *eſt*; *quod non* ſolum ex *Demoſthene l. c.* ſed etiam ex Plutarcho Demoſth. p. 858. C. D. & Luciano Demoſth. Encom. p. 524. 526. intelligitur. Demoſthenem etiam pecuniae Harpalicae crimine accuſavit. Vide Pſeudo-Plutarch. de Vit. X. Orat. p. 846. C. & Photium Cod. CCLXV. p. 1475. Ex hac oratione fragmentum, quod hic ponitur, ductum videtur. Plura acute & procaciter ab eo dicta referuntur, maxime in oratorum principem.

Hunc

res, tamque evidentes dicere potes, Demoſthenes? Cognitum enim eſt, rempublicam venalem habuiſſe, cognitum eſt. Item HEGESIAE: *Sed in-*

Hunc apud Dionyſ. Halic. in Iſaeo p. 105. Iſaei artibus paſtum eſſe dicit: huic apud Plutarchum in Demoſth. p. 855. A, & Tzetzem Scholiis MSS. in Hermogenem, quae ſunt in Bibl. Leidenſi, exprobrat fugam e proelio ad Chaeroneam: hunc propter aquae potationem & nocturnas vigilias ridet apud Athenaeum II. p. 44. F. hujus orationes ei videntur lucernam olere, apud Aelian. V. H. VII. 7. ubi vide Interpretes: hunc denique, ut Duris teſtatur apud Suid. v. Οἱ τὸ ἱερὸν π. infamavit tanquam talem, cui non licuerit ſacrum ignem ſufflare: quod alios de Demochare dixiſſe, ſupra demonſtravimus. Improbum ſe demagogum fuiſſe, ne ipſe quidem negavit; ſed, quaſi hoc ad crimen minuendum valeret, ſe, ſi cum ceteris demagogis comparetur, minimum tempus improbum fuisſe. Vide Aelian. V. H. XIV. 28. Duas Pythcae orationes laudat Harpocration, τὴν πρὸς τὴν ἔνδειξιν ἀπολογίαν, v. Ἀγραφίου τὴν κατὰ Ἀδειμάντου, v. Ὀξυθύμια, ubi male Ἀδείμαντος vulgatur.

Tamque evidentes] MS. Laur. B, Edd. Ven. Rhen. *jamque evidentes.*

Dicere potes, Demoſthenes? Cognitum enim eſt] MS. Laur. A. a prima manu, & Ed. Aldin. *dicere potes?* DEMOSTHENIS. *Cognitum enim eſt.* quaſi bina eſſent exempla, alterum Pythcae, alterum Demoſthenis.

Rempublicam venalem habuiſſe] Sic omnes Codices, ſcripti editique. Rectiſſime. At R. Stephanus pronomen *te* inferſit: *te rempublicam venalem habuiſſe.* quod propagatum eſt ad Editiones Gryph. Lovan. Pithoeanam. In hac conſtructione veteres millies omiſerunt *me*, *te*, *ſe*, *nos*, *vos*. Cumque librarii ſemper proniores fuerint ad inculcanda, quam ad omittenda, pronomina, pleriſque locis, ubi in aliis Codicibus reperiantur, in aliis deſiderentur, illa deleri malim. Sic Graevius ſine ullo Tul-

inſtigabat multitudinis animum ad bellum inferendum concitatus iracundia furor. Furor, inquam, non ratio, ſine qua nihil unquam populus ex ſententia geſſit. Sed plurium verborum iteratio eſt hujusmodi: *At ego in his aerumnis amicis ſum ſpoliatus omnibus, Judices: qui, non quod me odiſſent, ſed quod inimicorum factionem pertimuiſſent, me in malis deſeruerunt.*

XII. DIAPHORA. Hoc ſchema eſt, cum verbum iteratum aliam ſententiam ſignificat, ac ſignificavit primo dictum. Id eſt hujusmodi: *Hunc tu frater ejusdem ſanguinis particeps, in hac fortuna deſerere potuiſti, cujus aerumnae quemvis etiam extrarium hominem, mo-*

lianae elegantiae damno, illa expungere potuiſſet in Cicerone Verr. II. 38. Catil. I. 2. Phil. I. 8. II. 32. & aliis locis. Vide Gronovium ad Liv. XL. 42. ad Gell. XVII. 9. Obſervat. II. 7. Drakenborch. ad Liv. I. 23. & Schwarzium ad Plin. Paneg. 73.

Sine qua nihil unquam populus ex ſententia geſſit] Barthius Adverſ. XXXV. 21. ex hoc Hegeſiae loco ductum putat illud Manilii II. 82. —— *ratio quae cuncta gubernat.* Scilicet ſententia, quae vulgi etiam ore celebraretur, ab Aſiatico oratore petenda erat.

Hoc ſchema] Forte inferendum *fit*. GESNER. Scribe: *Hoc ſchema eſt.* Nam huc retrahendum *eſt*, quod libri antiqui poſt *dictum* ponunt, Stephanus autem delevit. Sic Rutilius loquitur II. 4. 11.

Quemvis etiam extrarium hominem] MSS. Laurent. A. B. Edd. Venet. Rhenan. *quamvis enim extrariorum hominem.* Aldina & Pithoeana: *quem-*

modo hominem, commovere poſſent? Item: *Univerſum mulierem: quid potius dicam, aut verius, quam mulierem?*

XIII.

---

quemvis extrariorum hominem. At R. Stephanus temere, ut ſolet, in textum induxit: *quemvis exterorum hominum.* Veram lectionem revocavimus e Gronov. Excerpt. *quemvis etiam extrarium hominem. Etiam* pro *enim* quoque legunt vir doctus in marg. Ed. Rhen. & G. J. Voſſius in margine libri, qui eſt in Bibl. Leidenſi. Stephanum, & Cauſſinum, qui p. 388. edidit, *quemvis extraneorum hominem*, vox *extrarius* offendiſſe videtur: quam Latinam eſſe, etiam Latine doctiſſimus Muretus negabat ad Terent. Phorm. IV. 1. 13. Sed illam idoneorum ſcriptorum auctoritate vindicarunt Dukerus de Latinit. JCtor. p. 421. & Interpretes ad Sueton. Veſpaſ. 5.

Hominem, modo hominem] Mirum eſt, quantopere ſibi veteres in hoc acumine placuerint. Plautus prol. Poenul. 89. *homini, ſi leno eſt homo, Quantum hominum terra ſuſtinet, ſacerrumo.* Cicero Phil. II. 16. *homines quamvis in turbidis rebus ſint, tamen, ſi modo homines ſunt, interdum animis relaxantur.* XII. 1. *Nihil hoc homine tetrius, ſi homo habendus eſt.* Auctor ad Herenn. IV. 14. *Eum tu hominem appellas, qui ſi fuiſſet homo, nunquam tam crudeliter vitam hominis petiiſſet.* Sic Cortius e Cod. Mediceo egregie reſtituit in Plinio VIII. Ep. 24. *miſſum ad ordinandum ſtatum liberarum civitatum, id eſt, ad homines, maxime homines, ad liberos, maxime liberos.* Gell. IX. 2. *Demus — tanquam homines, non tanquam homini.*

Univerſum] R. Stephanus ſolita licentia clam edidit, *In univerſum.* qua tamen mutatione ſenſus nihil adjuvatur. Mihi non dubium eſt, quin verba quaedam elapſa ſint. Itaque hanc plagam melioribus libris ſanandam relinquo. Edd. Venet. & Rhen. ſic interpungunt: *Item univerſum. Mulierem quid* &c.

Mulierem: quid potius dicam, aut verius, quam mulierem] Nihil ſimilius illo Petronii cap. 42. *ſed mulier, quae mulier, milvinum genus.* Pari venuſtate Euripides Belle-

XIII. Epiploce. In hoc ex prima ſententia ſecunda oritur, ex ſecunda tertia, atque ita deinceps complures. Nam quemadmodum catenam multi inter ſe circuli conjuncti vinciunt, ſic hujus ſchematis utilitatem complures ſententiae inter ſe connexae continent. Lysiae:

---

lerophonte apud Stob. p. 432.

Ὦ παγκακίστη, καὶ γυνή. τί γὰρ λέγων
Μεῖζόν σε τοῦδ᾽ ὄνειδος ἐξείποι τις ἄν;

Elegans vero augendi formula, *quid potius dicam?* Quinctilian. VIII. 4. p. 387. *Matrem tuam occidiſti. Quid dicam amplius? Matrem tuam occidiſti.* Lactant. Div. Inſt. IV. 19. *Quid amplius jam de facinore Judaeorum dici poteſt, quam excoecatos tum fuiſſe?*

Quemadmodum catenam multi inter ſe circuli conjuncti vinciunt] Expreſſimus veriſſimam lectionem Exc. Gronov. Edd. Venet. Aldin. & Pithoeanae. Male MSS. Laurent. A. item B a prima manu *catena*, Edit. Rhen. *catenae*; unde R. Stephano conjectura nata eſt: *quemadmodum catenae multi inter ſe circuli conjuncti vinciuntur.*

Sic hujus ſchematis utilitatem complures ſententiae inter ſe connexae continent] Hic etiam multum turbant Codices ſcripti, editique. MSS. Laurent. A. B. Ed. Venet. *ſic hujus ſchematis utilitatem complures ſententiae inter ſe connexae continentur.* Ed. Rhen. *ſic hujus ſchematis utilitates —— continentur.* Pithoean. *ſic hujus ſchematis utilitate —— continent.* At R. Stephanus ex ingenio: *ſic hujus ſchematis utilitate —— continentur.* quod etſi Excerpta Gronov. confirmant, multum tamen praeferam lectionem Edit. Aldinae, *ſic hujus ſchematis utilitatem —— continent.* quae melius congruit praecedentibus, *quemadmodum catenam multi inter ſe circuli conjuncti vinciunt.* Cauſſinus p. 393. pro *ſchematis utilitatem* audacter edidit *ſchematis ſeriem.* Sed vide Rutilium I. 17. 20.

Continent] Intranſitive, ut *terra continens.* Gesner.

De-

SIAE: *Conſtat igitur, Judices, Simonem domo ſua, ab ſuis diis penatibus, vi cum ſumma injuria eſſe exturbatum. Nam Chaeremenes cum hominibus armatis ad eum venit. Cum veniſſet, ſine ulla religione domum ejus expugnavit: expugnata vi domo, familiam abſtrahit: abſtractam tormentis omnibus excruciavit: cruciatam vinxit: vinctam in publicum projecit praedo, ne ſuum maleficium tacitum lateret, ſed,*

Domo ſua, ab ſuis diis penatibus —— eſſe exturbatum] Cicero pro Roſc. Amer. 8. *nudum ejicit domo, atque focis patriis diisque penatibus praecipitem exturbat.* Plin. Paneg. 35. *Expellere penatibus geſtiunt? ſuis exturbentur.*

Cheremenes] Scripſi *Chaeremenes*, ut Cauſſin. p. 393. edidit, correxitque Tayloi rus ad Lyſiae Fragm. p. 667. Mox Ed. Rhen. ſolito errore *omnibus* pro *hominibus*.

Familiam abſtrabit] R. Stephanus, ut tempora convenirent, *abſtraxit* edidit, quod in ſequentes Editiones receptum. Sed millies diverſa tempora jungi, Critici prope ad faſtidium docuerunt. Vide quos laudat Drakenborch. ad Liv. III. 46.

In publicum projecit] Hoc loco defendi poteſt nonnullarum Editionum lectio in Cicerone pro Milon. 13. *Tu P. Clodii cruentum cadaver ejeciſti domo, tu in publicum projeciſti.* ubi Lambinus & Graevius e libris ſuis repoſuerunt, *in publicum abjeciſti.* Cujus lectionis rationem Graevius reddidit hanc, quod *abjici* dicantur, quae ſine cura neglectim & cum contemtu projiciuntur. Recte. Sed *projicere* eandem proprietatem habet. Cicero de Divin. I. 27. *qui cum ignotum quendam projectum mortuum vidiſſet.* II. 69. *Is cum eſſet projectus inhumatus.* Varro de L. L. IV. p. 12. *quod puteſcebant ibi cadavera projecta.*

Vinctam in publicum projecit

ſed, cum praetereuntes proſtratam familiam vi-

cit praedo, ne ſuum maleficium tacitum lateret] Haec conſtans eſt ſcriptura Codicum manu exaratorum, & Editionum antiquarum, eaque nihil verius. Nec alia lectio eſt Edit. Rhen. ſi una litera ex *praedonem* auferenda ſcribas *praedo, ne*. Verum tamen hoc tantillum mendum R. Stephano, qui ſolam Rhenan. Editionem adhibuiſſe videtur, tantas tenebras offudit, ut nullam hinc elabendi viam videret, niſi textum inſigni temeritate ſic corrupiſſet: *vinctam in publicum projecit: opinor, non ſuum ut maleficium tacitum lateret*. Quam conjecturam, in ſequentes Editiones propagatam, Fr. Pithoeus leviter hoc modo correxit: *vinctam in publicum projecit: opinor, ne ſuum maleficium tacitum lateret*. Tanti eſt, libros MSS. & veteres Editiones conſuluiſſe.

Sed, cum praetereuntes proſtratam familiam viderent &c.] Hic iterum adulterina R. Stephani ſcriptura ejicienda. Nam is, aliquid ad ſenſum deeſſe putans, *ut* inſerſit in hunc modum: *ſed ut, cum praetereuntes proſtratam familiam viderent* &c. Verum *ut* non inculcandum, ſed aſſumendum erat ex praecedenti *ne*. Quam rationem, nondum, quod ſciam, ſatis illuſtratam, aliquot exemplis planiorem faciamus. Nepos Eumen. 6. *huic ille primum ſuaſit, ne ſe moveret, & exſpectaret, quoad Alexandri filius regnum adipiſceretur*. Cicero pro Cluent. 2. *ne repugnetis, eamque* (opinionem) *animis veſtris aut libentibus, aut aequis remittatis*. Vellej. Paterc. II. 111. *quanto cum temperamento ſimul civilitatis & auctoritatis imperatoris res agi vidimus! qua prudentia biberna diſpoſita ſunt! quanto opere incluſus hoſtis cuſtodiis exercitus noſtri, ne qua poſſet erumpere, inopsque copiarum, & in ſe furens, viribus hauſtis elangueſceret!* Sic deſperatae ſanitatis locum reſtituo. Vulgo editur: *quanto cum temperamento ſimul utilitatis res auctoritate imperatoris agi vidimus! qua prudentia biberna diſpoſita ſunt! quanta opere incluſus cuſtodiis exercitus noſtri, ne qua poſſet erumpere, inopsque copiarum, & intra ſe furens, viribus hoſtis elangueſceret*. Sulpic. Sever. Dial. I. 3. *cum legentium fides facile poſſit habere* di-

viderent, *& ab his rem geſtam audirent*, *ſimul*

diſcrimen, *ne falſata ſequeretur*, *& tamen catholice diſputata retineret.* Haec ratio ſi Drakenborchio, viro longe eruditiſſimo, ſuccurriſſet, non aeſtuaſſet in explicando Livio VI. 35. *ne tribunorum militum comitia fierent*, *conſulumque utique alter ex plebe crearetur.* Quae verba perinde capienda ſunt, ac ſi ſcriptum eſſet: *ne tribunorum militum comitia fierent*, *& ut conſulum utique alter ex plebe crearetur.* *Utique* in hoc loco non pro *et uti* poni, ſed affirmandi particulam eſſe, patet ex VIII. 12. *ut alter utique ex plebe cenſor crearetur.* Eadem vero ratione ex negantibus *nemo*, *nego*, *nolo*, affirmantia *aliquis*, *dico*, *volo*, elici, omnibus notum eſt. Adde Ciceron. pro Muren. 12. Rutil. noſtrum II. 18. & J. M. Heuſinger. ad Nep. Dat. 6. Eumen. l. c. Hannib. 12.

Et ab his rem geſtam audirent] Etſi R. Stephanus, ſive ejus in editione curanda adjutor, multa audaciae ſuae veſtigia Rutilio impreſſit, nusquam tamen licentius graſſatus eſt, quam in hoc Lyſiae fragmento. Nam cum omnes libri ſummo conſenſu legant, *& ab his rem geſtam audirent*, ille non intelligens, quo pluralis *his* referatur, contextum hoc modo depravavit: *& a vicinis rem geſtam audirent.* idque Gryph. Lovan. Pithoeus de more receperunt. Verum quid uſitatius, quam nomini collectivo, quale eſt *familia*, numerum pluralem ſubjungi? Vim exemplorum congeſſerunt Sanctius Minerv. IV. 10. & ibi Perizon. Heinſius ad Virgil. Aen. X. 238. & Drakenborch. ad Liv. XXXV. 26. quibus addere qui plura velit, inanem operam ſumat. Ejusdem conſtructionis ignoratio corrupit Juſtinum V. 1. *Quo facto omnia Graeciae regna*, *velut ad exſtinguendum commune incendium*, *concurrunt.* Recte Bongarſius, ejecta gloſſa *regna*, legit *omnis Graecia*; ſed perperam probat unius Codicis lectionem *concurrit.* Nam multo exquiſitius eſt, *omnis Graecia concurrunt.* Scripturam *omnis Graecia* egregie confirmat Oroſius II. 15. *cui incepto ita Graecia omnis adſtipulata eſt*, *quaſi ad commune incendium reſtinguendum*, *bono publico*, *congeſtis viribus conſuleretur.* ubi pro *conſuleretur* ex Juſtino legendum *concurreretur.*

Et

mul & oculis & auribus ſcelus illius uſurparent. Item LYCURGI: *At mihi mirum videtur, quod tam excelſum boni gradum homo ſummi laboris eſcenderit. Nam cui praeſto* *eſt*

Et oculis & auribus ſcelus illius uſurparent] Ut frequens eſt, *oculis*, *luminibus*, *viſu uſurpare*, ſic rarum, *auribus uſurpare*. Plaut. Caſin. III. 5. 9. *unde meae uſurpant aures ſonitum?* Apulej. de Deo Socrat. p. 52. *ſaepe numero auribus ſuis uſurpant vocem*. qui p. 53. ſicut Rutilius, *oculos* & *aures* conjungit: *Quod equidem arbitror non modo auribus eum, verum etiam oculis ſigna daemonis ſui uſurpaſſe.*

At mihi mirum videtur] R. Stephanus edidit: *At nihil mirum videtur.* quod inde venit in Gryph. & Lovan. Per ironiam haec dicta accipit Gesnerus V. C. in Theſauro L. L. v. *Induſtria*: quae ratio non accommodata huic loco videtur. Sine dubio legendum: *Haud mihi mirum videtur. Haud* primum in *aut*, mox in *at* mutatum. Ita *ad* pro *aut* & *haud* in MSS. invenit Heinſius ad Ovid. Faſt. III. 238.

Quod tam excelſum boni gradum homo ſummi laboris eſcenderit] Codd. MSS. & Editiones antiquae conſentiunt in vitio manifeſto: *quod tam excelſum boni gradum homo ſummi laboris excederit.* R. Stephanus, conjecturam ſecutus, *exceperit* dedit pro *excederit*. Quod, quamvis a Latinae linguae ratione abhorrens, propagatum eſt ad Edd. Gryph. Lovan. & Pithoeanam. *Capere gradum* dicunt Latini, ut Lactant. Div. Inſt. VI. 6. non *excipere gradum*. Locus ita refingendus videtur: *quod tam excelſum honoris gradum homo ſummi laboris eſcenderit.* Saepe Cicero, aliique, *honoris*, vel *dignitatis gradum adſcendere*. Sed *eſcenderit* hic praeferendum, propter veſtigia corruptae lectionis. *Excedere* & *eſcendere* alibi etiam confunduntur, ut, teſte Gronovio, in MSS. Statii Silv. IV. 2. 22. Verbum *eſcendere*, quod qui hodie Critices tirocinia ponunt, nimis cupide ſcriptoribus obtrudere ſolent, permulti illuſtrarunt, ſed nemo majore eruditionis ubertate, quam magnus Gronovius ad Liv. II.

eſt ſua voluntas, induſtrius ſit neceſſe eſt: induſtriam vero ſcientia conſequitur: ex ſcientia copia & facultas ingenii naſcitur: ex qua facultate vera & facile felicitas laudis oritur. Neque enim temere diligens ſtudium virtutis fructus fortunae fallit.

XIV. POLYSYNTHETON. Hoc ſchema efficitur, cum ſententiae multorum articulorum convenienti copula continentur. PYTHEAE: *Il-*

II. 28. Rutiliano loco ſimilis eſt ille Taciti Agric. 42. quem ita legit Lipſius: *obſequiumque ac modeſtiam, ſi induſtria ac vigor adſint, eo laudis eſcendere.* Etii ibi fortaſſe melius fuerit, vulgatum *excedere* non movere. Nam eo modo non ſemel loquitur Valerius Maximus, tanquam V. 6. 4. *reſpublica procedente tempore ad ſummum imperii faſtigium exceſſit.*

Tua voluntas] Sic libri veteres. Sed res ipſa oſtendit, verum eſſe, quod R. Stephanus edidit, *ſua voluntas.*

Induſtrius ſit neceſſe eſt] Scribe: *induſtria ſit neceſſe eſt.* Hoc enim Gradatio poſtulat.

Ex qua facultate vera & facile felicitas laudis oritur] Haec eſt omnium librorum ſcriptura. Sed R. Stephanus edidit *& facili*, nullo commodo ſenſu. Simpliciſſimum fuerit legere: *ex qua facultate vere & facile felicitas laudis oritur.*

Neque enim temere] Haec eſt ſcriptura Ed. Aldinae. Reliqui libri veteres: *Neque enim tenere.* Quod vitium manifeſtum etiam a Stephano ſublatum.

POLYSYNTHETON] F. *Polyſyndeton*, πολυσύνδετον. Πολυσύνθετον, *multis compoſitum.* Σύνδεσμος, *conjunctio* i. *convinctio, multitudo conjunctionum.* GESNER.

Convenienti copia] Vel invitis libris ſcripſimus, *convenienti copula*, ut veriſſime

 emen-

Ille hunc catena conſtrictum trahebat, hic autem vociferabatur. Concurſus vero non mediocris, cum tamen omnes opitulari vellent, ſed nemo

---

emendat vir doctus in margine Edit. Rhenan.

Ille hunc poena conſtrictum trahebat] Turpiſſimum mendum *poena* omnes obſidet ſcriptos editosque libros. Lege: *Ille hunc catena conſtrictum trahebat.* Quam lectionem & *conſtringere* & *trahere* poſtulant. Seneca Herc. Fur. 52.

cur non vinctum & oppreſſum trahit
Ipſum catenis paria ſortitum Jovi.

Idem Phoeniſſ. 573.

Matres ab ipſo conjugum raptas ſinu
Saevus catena miles impoſita trahet.

Sil. Ital. II. 340.

Vidi ego, cum, geminas artis poſt terga catenis
Succinctus palmas, vulgo traheretur ovante.

ubi in textum recipi debuerat, quod membranae habent, *evinctus.* Nam Silius imitatur Virgil. Aen. II. 57.

Ecce, manus juvenem interea poſt terga revinctum
Paſtores magno ad regem clamore trahebant.

Ammian. Marcell. XIV. 5. p. 18. *injecto onere catenarum in modum belluae trahebatur.* At apud Quinctilian. Decl. XVI. p. 327. diſerte legitur: *ſi me damnatum poena conſtringeret.* Video. Sed nihil huc pertinet ille locus, ubi *conſtringere* dicitur pro retinere, impedire, ne quis liber & ſolutus eat.

Cum tamen omnes] Laurent. A. B. Edit. Venet. *omnis* pro *omnes.* R. Stephanus legit: *cum tandem omnes.* Sed *tamen* pro *tandem* dici, multis exemplis, quae Paſſerat. & Broukhuſ. ad Propert. II. 1. 76. & poſt eos alii collegerunt, intelligitur. Verum illa particula non pro *tandem*, ſed pro *quidem* hoc loco accipienda videtur. Propert. II. 23. 31.

Si tamen Oeagri quaedam compreſſa figura
Biſtoniis olim rupibus accubuit.

Horat I. Carm. 3. 23.

ſi tamen impiae
Non tangenda rates tranſiliunt vada.

Quibus locis Joſ. Scaliger ad Ca-

mo auderet. Neque ibi magiſtratus aderat; nec circumſpicientes, quo potiſſimum confugeremus, reperiebamus: ſed uno tempore nos & praeſens & futurum malum perturbabat. Nam praeſens tempus acerbitatis erat plenum, reliquum vero timoris. Item DINARCHI: *Partim noſtri ſilebant, partim autem ingentem clamorem excitabant. At hi ſocii, praeclara noſtra auxilia, neutrum poterant. Neque enim conſtanti ſilentio, neque forti clamore ſtrenue quid agere conabantur. Huc accedebat ignavus tubae ſtrepitus, qui nihil eorum mentes ad virtutem erigebat.*

XV. DIA-

Catull. LX. 82. & ad Propert. l. c. *tamen* abundare putat. Minus bene. Nam *quidem* ſignificare, contextus ſatis docet. Vide Salmaſium ad Spartian. Hadr. 2.

DINARCHI] Edit. Rhen. *Diarchae*. Reliqui Codices ſcripti editique *Diarchi*. Multo gravius hoc nomen alibi depravatum. Vide quae dicemus ad II. 5.

Strenue quid agere conabantur] MSS. & Edd. veteres: *ſtrenue quid agerent conabantur*. Probanda tamen R. Stephani emendatio: *ſtrenue quid agere conabantur*. Librarii, qui *agere* in *agerent* mutarunt, *quid* pro *aliquid* poſitum eſſe, non viderunt.

Qui nihil eorum mentes ad virtutem erigebat] Omnes libri antiqui *exigebat*, niſi quod Ed. Rhenan. habet *exigebant*. In hac lectione R. Stephano latere viſum eſt *excitabat*; idque, ab eo in contextum inductum, omnes deinceps Editiones occupavit. Quanto melior eſt conjectura viri elegantiſſimi, Jac. Frider. Heuſingeri in literis ad me datis, qua ex *exi-*

 ge-

XV. Dialysis. Hoc ſchema contrarium eſt ſuperiori. Nam, demtis omnibus articulis, ſententiae diviſae pronunciantur. Daphnidis: *Quid autem me convenit facere, Byzantii? ſubire publicae cauſſae judicium, magno nomini adverſariorum fortiter reſiſtere, non vereri peri-*

---

gebat, una litera mutata, veriſſimam elicit lectionem *erigebat*. Liv. XXIII. 45. *Quum haec exprobrando hoſti Marcellus ſuorum militum animos erigeret*. Juſtin. XXII. 6. *His quidem adhortationibus animi militum erigebantur*. Lucan. VII. 383.

Voce ducis flagrant animi, Romanaque virtus
Erigitur.

Ammian. Marcell. XXXI. 7. *Et Romani quidem voce undique Martia concinentes, a minore ſolita ad majorem protolli, quam gentilitate appellant barritum, vires validas erigebant*. Saepe in MSS. confunduntur *exigere* & *erigere*. Seneca Nat. Qu. II. 6. *Quid virentes erigit arbores, ac diſtendit in ramos, aut in altum erigit, quam ſpiritus intenſio & unitas?* ubi Cod. Reg. cujus excerpta ſunt in Bibl. Leidenſi, *aut in altum exigit*. Quae lectio ſua ſe elegantia facile commendat.

Daphnidis] MSS. Laurent. A. B. Edd. Venet. & Rhen. *Daphnis*, quod Steph. Gryph. Lovan. ſecuti ſunt. Exc. Gronov. & Edit. Aldin. *Daphnidis*, quod Pithoeus peſſime mutavit in *Daphnidius*. Ego, in pari fere librorum auctoritate, recepi *Daphnidis*: qui genitivus Grammaticis placet prae altero *Daphnis*. Vide J. M. Heuſinger. Obſ. Antibarb. cap. IV. p. 448. Ceterum *Daphnidis*, oratoris, quamvis diligenter quaerens, nullum usquam veſtigium inveni.

Magno nomini adverſariorum fortiter reſiſtere] Legendum videtur: *magno molimini adverſariorum fortiter reſiſtere*. Ciceronis eſt *molitio*. Sed *molimen* idoneorum ſcriptorum exemplis probat Jer. Marklandus Epiſt. Crit. p. 29. Saepe vox *nomen* locum tenet ſimilium *numen*, *omen*, *omne*, *molimen*, *crimen*, *mu-*

riculum, diligenter poſteritatis creſcere, non mi-

---

munus, numus: ſaepe illae voces *nomen*. Antholog. Lat. III. 24. p. 482.

Pulchra ſed immenſo qui duxit culmina coelo,
Oſtendens pronis currere ſaxa jugis.
Publica vox populis Thraſamundus gaudia vovit,
Proſpera continuans nomina ſecla ſuis.

Lege, & diſtingue:

Pulchra ſed immenſo qui duxit culmina coelo,
Oſtendens pronis currere ſaxa jugis,
Publica rex populis Thraſamundus gaudia vovit,
Proſpera continuans omnia ſecla ſuis.

Simillimus librariorum error in Vellej. Paterc. II. 30. *Hujus*(belli)*patrati gloria penes M. Craſſum fuit, mox Reip. omnium principem.* Scribe, ut Pontanus fere conjecit: *mox Romani nominis principem.* Ipſe Vellejus II. 128. *qui C. Marium, ignotae originis, usque ad ſextum conſulatum ſine dubitatione Romani nominis habuere principem.* Liv. I. 49. *is longe princeps Latini nominis erat.* Alio modo peccatum eſt in Anthol. Lat. III. 73. p. 513.

Nec jam divitibus tollunt ſua crimina nomen,
Sed quos lex damnat, gratia ſolvit opum.

Sententiae acumen, quod periit, ſic reſtitue:

Nec jam divitibus tollunt ſua crimina numi,
Sed quos lex damnat, gratia ſolvit opum.

Senſus eſt: Nec jam divites opus habent, crimina ſua numis redimere; ſed tantus favor eſt divitiarum, ut propter hunc favorem vel gratis elabi poſſint.

Poſteritatis] Forte *poſteritati*. GESNER.

Diligenter poſteritatis creſcere] Deploratus locus, cui R. Stephanus & ſequentes Editores ſtellulam, corruptelae indicem, appoſuerunt. Ed. Rhenan. ſic interpungit: *non vereri: periculum diligenter poſteritatis creſcere.* Barthius Adverſ. XIII. 9. hoc modo tentat: *diligenter poſtera actis reſciſcere.* & ſimilem correctioni interpretationem adjungit: *diligenter incumbere reſciſcendis iis, quae agenda ſunt, ex actis prioribus.* Sed ſatius fuiſſet tacere, quam tam abſurda in medium proferre. Nos nihil nunc ingenio aſſequimur, quod veri quadam ſpecie blandia-

minas extimeſcere, conſtanter in cauſſa pro vobis perſeverare? Omnia feci, veſtrum commune commodum ſpectans. Tamen non deſunt, qui ex

---

diatur. Sed veram lectionem vel alii nobis acutiores, vel nosmetipſi fortaſſe alio tempore reperiemus.

Conſtanter in cauſſa pro vobis perſeverare] Cicero Phil. XIV. 7. *alios parum conſtanter in ſuſcepta cauſſa permanere.*

Omnia feci] MS. Laurent. B. Ed. Venet. *omnia fieri. Omnia ſe feciſſe, omnia tentaſſe, omnia expertum eſſe* dicit, qui, cum magno conatu nihil effecerit, culpam a ſe avertit. Ovid. Ep. XXI. 7.

> *Omnia cum faciam, cum dem pia tura Dianae,*
> *Illa tamen juſta plus tibi parte favet.*

Metam. IX. 540.

> *Quamvis intus erat furor igneus, omnia feci,*
> *Sunt mihi Di teſtes, ut tandem ſanior eſſem.*

Sueton. Neron. 23. *omnia ſe facienda feciſſe, ſed eventum in manu eſſe Fortunae.* Similis formula eſt *ſedulo facere*, quam eleganter illuſtrat Gronovius ad Plaut. Merc. II. 3. 126. Sed *omnia facere* ſaepe etiam de irrito conatu dicitur, ſine culpae deprecatione. Petron. cap. 107. *quid ita omnia feciſti, ut, quos tuebaris, abſconderes?* & cap. 116. *Quae ergo dementia eſt, omnia facere, ne quid e nobis relinquat ſepultura?* ubi vide Interpretes. Hanc formulae vim primus explicuit Joſ. Scaliger ad Virgil. Cul. p. 20. Adde G. Raphelium ad Luc. XII. 58. Acrior eſt gemina formula, *quid non feci?* Virgil. Ecl. II. 35.

> *Haec eadem ut ſciret, quid non faciebat Amyntas?*

ubi ejus vis & Servium & Burmannum fefellit. Unus ex tot Interpretibus Guellius vidit, illam loquendi rationem de Graeco fonte fluxiſſe, & apposite comparavit Euripid. Phoeniſſ. 885.

> Κἀγὼ τί δρῶν, ὁποῖα δ' οὐ λέγων ἔπη;

ubi Valckenarius, V. C. & de illo dramate praeclare meritus, nunc melius putat, οὐ ante δρῶν cum Scholiaſte ex ſequenti negatione aſſumere.

ex tantis meis officiis aliquid velint vituperare. Item LYSIAE: *Omnibus in rebus ſuam confidentiam oſtentabat. Debitum petebamus? Non diſſolvebat. Minabamur? Contemnebat. Lex nihil valebat: magiſtratus neglegebatur. Venit hoc tamen nobis noviſſime tempus ulciſcendi.*

XVI. METANOEA. Hoc ſchema fieri ſolet, cum ipſe ſe, qui loquitur, reprehendit, & id quod prius dixit, poſteriori ſententia commutat, ita uti facit DEMOSTHENES: *Nunc, quoniam de me, ut volui, cognoſtis, judicium per ipſius vitam conſtituam. Nam dum opus eſt,*

Magiſtratus neglegebatur] Ita ſcripſimus ex Exc. Gronov. & Edit. Aldina. Reliqui libri, *magiſtratus neglegebat.*

Cum ipſe ſe] Ex Edit. Rhen. reſtituimus *ſe*, quod in ceteris libris praecedens *ipſe* extriverat. Et ſic Stephanus, aliique poſt eum.

DEMOSTHENES] Locus eſt in Orat. de Corona p. 519. ταῦτα μὲν οὖν ἐάσω, ἀπ' αὐτῶν δὲ ὧν αὐτὸς βιβίωκεν, ἄρξομαι. οὐδὲ γὰρ ὧν ἔτυχεν, ἦν, ἀλλ' οἷς ὁ δῆμος καταρᾶται. ὀψὲ γάρ ποτε, ὀψὲ λέγω; χθὲς μὲν οὖν καὶ πρώην, ἅμα Ἀθηναῖος, καὶ ῥήτωρ γέγονε. ubi Taylorus Rutilii verſionem *mirandam* vocat, credo, quod ipſi nimis libera viſa eſt, &, nonnullis adjectis, ſenſum potius oratoris, quam verba, exprimere.

Nunc, quoniam de me, ut volui, cognoſtis] Hoc ex ſenſu addidit Rutilius. In Graeco textu haec tantum eſt tranſitionis formula: ταῦτα μὲν οὖν ἐάσω. Ed. Pith. *cognoviſtis.*

Per ipſius vitia] Scribe: *per ipſius vitam.* Demoſthenes: ἀπ' αὐτῶν δὲ ὧν αὐτὸς βεβίωκεν. *Vita* & *vitia* etiam confunduntur apud Rutilium II. 7.

Nam dum opus eſt, paren-

eſt, parentes appellat, quos ſcitis non ignotos fuiſſe, ſed bujusmodi, ut omnes bos exſecrarentur. Sed bic bonus vir, grandis natu, atque ſero, ſero loquor? immo vero nuper, atque bis paucis diebus, ſimul & Athenienſis, & eloquens eſt

---

tes appellat] Haec quoque verba nimis liberaliter adjecit Rutilius.

Quos ſcitis non ignotos fuiſſe] Sic Rutilius recte & eleganter vertit verba, quae Interpretes torſerunt, οὐδὲ γὰρ ἂν ἔτυχε, ἐν. Vide Taylorum.

Sed bujusmodi, ut omnes bos exſecrarentur] Secuti Edit. Aldinam, conjunctionem *ut* in ſuam ſedem revocavimus. Et ſic R. Stephanus, & poſt eum alii fecerunt. Ceteri libri antiqui: *ſed ut bujusmodi omnes bos exſecrarentur.*

Sed bic bonus vir, grandis natu] Nihil horum in textu Graeco. Recte Ed. Rhen. *ſed bic.* Ceteri ſcripti editique veteres, *ſed boc.*

Atque ſero, ſero loquor?] Haec eſt ſcriptura Exc. Gronov. quam R. Stephanus ſine libris, Stephanique exemplo alii admiſerunt, Ceteri MSS. & Edd. antiquae: *atque ſerio, ſero loquar.* Cicero, etſi ſaepe *loqui* pro *dicere* uſurpat, tamen in hac forma *dico*, quam *loquor*, dicere maluit, ut pro Planc. 21. Phil. II. 11. Sed cum Rutilio facit Pacatus Paneg. 26. *Noſter ille pirata, quicquid undecunque converrerat, id nobis ſibique periturum, in illam ſpecus ſui cbarybdim congerebat. Cbarybdim loquor? quae cum plena navigia ſorbuerit* &c.

Atque bis paucis diebus] MSS. Laurent. A. B. Edd. Venet. & Rhen. *atque bic paucis diebus.* Exc. Gronov. *atque iis paucis diebus.* Sola Aldina bene: *atque bis paucis diebus.* quod etiam R. Stephanus ex ingenio dedit, & alii poſt Stephanum tenuerunt. Pronomen *bic* indicat tempus proxime elapſum. Caeſar de B. G. III. 17. *Atque bis paucis diebus portas clauſerunt.* Cicero Act. I. in Verr. 6. *Ecce autem repente, bis diebus paucis.* de Se-

eſt factus. Item: *At hic omnium ſceleratiſſimus, novo more atque exemplo alieni facinoris vindex, ipſe confidentiſſime non criminibus, ſed armis reum laceſſere conatus, conatus? nimium remiſſe loquor. Nam qui tantam caedem perfecerit, hujusmodi inceptum duntaxat arguere, pene maleficii largitionem eſt facere.*

XVII. PARENTHESIS. Cum in continenti ſententia aliquid interponitur, quod neque ejus ſit ſententiae, neque omnino alienum ab ea ſententia, tum denique hoc ſchema efficitur, ſed

---

Seneƈt. 14. *His paucis diebus pontifex maximus factus eſt.* Sed haec jam tironibus nota, poſt toties repetitas virorum doctorum admonitiones.

Reum laceſſere] Repoſui *laceſſere*, quod MS. Laurent. A. & Ed. Rhen. habent, & Stephan. Gryph. Lovan. Cauſlinus p. 401. ediderunt. Nec quicquam cauſſae erat, quare Pithoeus *faceſſere* revocaret.

Hujusmodi inceptum duntaxat arguere] Reſtitui, quamvis corruptam, omnium veterum librorum lectionem, quam R. Stephanus ex ingenio ſic mutarat: *hujusmodi incepti duntaxat arguere.* Commenticiam Stephani lectionem de more expreſſerunt Gryph. Lovan. Pithoeus. Vir doctus in margine Ed. Rhen. corrigebat: *hunc incepti duntaxat arguere.* Ego malim: *hujus inceptum duntaxat arguere.* Quae conſtructio non minus proba eſt altera, *aliquem incepti arguere.* Curt. VI. 11. *Cur Hammonem conſuli vellet eundem, cujus arguiſſet mendacium?* *Inceptum* eſt conatus temerarius.

Maleficii largitionem eſt facere] Sic Exc. Gronov. & Ed. Aldina. Ceteri libri usque ad Stephanum, *maleſici.* *Largitionem facere* Ges-

 ne-

ſed periculoſe ponitur. Nam aut mire ineptum, aut vehementer jucundum auribus accidere conſuevit. DEMOSTHENIS: *Nos ſcilicet omnes ut fit fere, repentino nuncio perturbati obſtupuimus.*

---

nerus in Theſ. L. L. hoc loco laudato, bene explicat veniam dare, condonare. Cicero Verr. III. 84. *Improbum facinus, non ferendum:* —— *tamen ego hoc, quod ferri nego poſſe, Verri, judices, concedo & largior.* Tacit. Ann. III. 70. *Reipublicae injurias ne largiretur.* Elegans, ſed rarior, eſt haec verbi poteſtas.

Ineptum] Sic Ed. Rhen. Reliqui libri veteres, *inceptum.*

Jucundum auribus accedere] Emendo: *jucundum auribus accidere.* Rutilius imitatur Ciceronem in Vatin. 2. *non putas fas eſſe verbum ex ore exire cujusquam, quod non jucundum & honorificum ad aures tuas accidat.* Hoc loquendi genus illuſtrarunt, & multis locis, ubi vitioſe legebatur, *ad aures*, vel *auribus accedere*, reſtituerunt viri doctiſſimi, Lambinus ad Cicer. Verr. IV. 1. Gronovius ad Liv. XXI. 10. ad Senec. de Conſ. ad Marc. 11. Heinſius ad Ovid. Faſt. V. 360. Dukerus ad Liv. X. 41. & Drakenborch. ad eundem XL. 32. Itaque miror, magnum Bentlejum in Terentio Hecyr. III. 5. 32. reliquiſſe: *Haud invito ad aures ſermo mihi acceſſit tuus.* praeſertim cum dudum Palmerius e MS. emendaſſet: *Haud invito ad aures ſermo mihi accidit tuus.* Cicero apud Auguſtin. de C. D. II. 14. *Ad quos cum acceſſiſſet clamor, & approbatio populi.* Hic etiam malim: *Ad quos cum accidiſſet clamor,* &c. Nec tamen imiter Drakenborchium, qui in Silio Ital. XIII. 153. quanquam non damnans vulgatam lectionem, *vox attigit aures*, tamen legendum ſuſpicatur: *vox accidit aures.* Varro apud Non. Marcell. p. 263. *Quem ſimulac Romam veniſſe, mihi attigit aures nuntius.* Ovid. Ep. III. 59.

Quod ſcelus ut pavidas miſerae mihi contigit aures.

Valer. Flaccus etiam dixit II. 452. *vox attigit aures.* quamvis ibi facile patiar, MSStorum quorundam lectio-

mus. Adimantus autem ſolus, nam eſt homo multum vehemens in republica commodi ſatis liber, magno clamore efflagitabat, ut ſenatus haberetur, &, prout tempus poſtulabat, celeriter, quod opus eſſet, conſtitueretur. Ejusdem: *Audieram appropinquare, tum ſtatim magiſtratum certiorem feci. Vos, dii immortales, quo-*

---

ctionem, *vox accidit aures*, ab Heinſio praeferri.

Adimantus] Forte ille eſt, adverſus quem Pytheas orationem habuit, laudatam ab Harpocratione v. Ὀξυθύμια. *Adimantus* etiam inter Demetrii Poliorcetae adulatores commemoratur a Demochare apud Athen. VI. p. 253. A. Sed illum Caſaubonus ad Strabon. XIII. p. 882. putat eſſe Lampſacenum, quem ibi Strabo laudat. Plures *Adimantos*, ſed huc nihil pertinentes, recenſet Burmann. ad Ovid. Ibin 329.

Multum vehemens in republica commodi ſatis liber] Ejecta interpolatione Stephaniana, quae haec eſt, *multum vehemens, & in reipublicae commodis ſatis liber*, revocavimus lectionem antiquam, in qua omnes veteres libri conſentiunt, niſi quod MS. Laur. A. pro *liber* habet *liberi*. Eſt illa quidem manifeſto vitioſa. Sed ſi quis ejus veſtigiis inſtiterit, facile, quid verum ſit, inveniet. Mihi nihil in mentem venit, quod probem. *Liber* eſt παῤῥησιαστής, *qui*, ut Scholiaſtes Horatii explicat Serm. I. 3. 52. *quod ſentit, tacere non poteſt.* Vide Schwarzium & alios ad Plin. Paneg. 1.

Celeriter, quod opus eſſet, conſtitueretur] II. 17. *vobis, quod aequiſſimum videatur, ut conſtituatis, permitto.* Utroque loco uſus eſt J. F. Gronovius ad Liv. XXVI. 12.

Audieram appropinquare, tum ſtatim magiſtratum certiorem feci] Edit. Rhen. cum *ſtatim.* quod Stephan. Gryph. & Lovan. expreſſerunt. Manifeſtum eſt, unum alterumve verbum excidiſſe. An

quorum in templo geſtum, teſtificor. Illi neglexerunt, & rem tantam differre maluerunt, cum interea ſubito portas hoſtis obſedit.

XVIII. MERISMOS. Hoc ſchema ſingulas res ſeparatim diſponendo, & ſuum cuique proprium tribuendo, magnam efficere utilitatem & illuſtrem conſuevit. LYCURGI: *Cujus omnes corporis partes ad nequitiam ſunt appoſitiſſimae: oculi ad petulantem laſciviam, manus ad rapinam,*

An lacuna ſic explenda? *Cum hoſtem audieram appropinquare, tum ſtatim magiſtratum certiorem feci.* Edit. Venet. *certiorem fieri.*

Quorum in templo geſtum] Expunxi *eſt*, quod R. Stephanus poſt *quorum* contra veteres libros inculcarat.

MERISMOS] Forte haec eſt figura, quam Quinctilian. IX. 3. p. 455. ex Rutilio laudat *dinumerationis* nomine.

Cujus omnes corporis partes ad nequitiam ſunt appoſitiſſimae] Hunc Lycurgi locum imitando expreſſit Auctor Declamat. in Ciceron. 3. p. 1052. &, qui eum deſcripſit, Auctor Epiſt. II. ad Caeſar. de rep. ordin. 9. p. 1041: *cujus nulla pars corporis a turpitudine vacat: lingua vana, manus rapaciſſimae, gula immenſa, pedes fugaces; quae honeſte nominari non poſſunt, inhoneſtiſſima.* Similis locus Ciceronis Catil. I. 6. *quae libido ab oculis, quod facinus a manibus, quod flagitium a toto corpore abfuit?*

Oculi ad petulantem laſciviam] *Petulantia* & *laſcivia* adeo propria ſunt oculis, ut Seren. Sammon. 663. non dubitarit *mobilem laſciviam* abſolute dicere, quam Petron. cap. 126. vocat *oculorum mobilem petulantiam*, & cap. 138. *petulantes oculos.* ubi Interpretes Rutilii locum adſcripſerunt. Juſtin. I. 3. *cum mollitia corporis, & oculorum laſcivia omnes feminas anteiret.*

nam, venter ad aviditatem, [virilis naturae] membra, quae non poſſumus honeſte appellare, ad omne genus corruptelae, pes ad fugam. Prorſus

ret. Quinctilian. XI. 3. p. 574. *oculi laſcivi & mobiles.*

Virilis naturae membra, quae non poſſumus honeſte appellare] Non verbis opus eſt, ut vincamus, *virilis naturae* foediſſimum eſſe gloſſema. Nam talia veluti digito demonſtraſſe ſat eſt. Solebant autem veteres, quas res pudor nominare vetaret, venuſta ejusmodi circumlocutione ſignificare. Cicero Phil. II. 19. *Sed jam ſtupra & flagitia omittam: ſunt quaedam, quae honeſte non poſſum dicere.* Apud Petron. cap. 132. aliquis partem, qua vir erat, ſic increpat: *Quid dicis, omnium hominum Deorumque pudor? nam, nec nominare quidem te inter res ſerias, fas eſt.* & paucis interjectis: *quod, oblitus verecundiae meae, cum ea parte corporis verba contulerim, quam ne ad cognitionem quidem admittere ſeverioris notae homines ſolent.* Declamator in Ciceronem paulo ante laudatus: *quae honeſte nominari non poſſunt, inhoneſtiſſima.* Arnob. III. p. 105. *Habent ergo Dii ſexus, & genitalium membrorum circumferunt foeditates, quas etiam ex oribus verecundis infame eſt ſuis appellationibus promere?* ubi ne quis eodem jure *genitalium* expungi poſſe putet, ſciat, primum *genitalia membra* honeſtius dici, quam *virilis naturae membra*, deinde aliud licuiſſe Arnobio ſcribenti, ac Lycurgo in concione, vel coram judice dicenti. Idem V. p. 176. *propudioſa corporum monſtratur obſcoenitas, objectanturque partes illae, quas pudor communis abſcondere atque naturalis verecundiae lex jubet: quas inter aures caſtas ſine venia nefas eſt, ac ſine honoribus appellare praefatis.* ubi vide Interpretes. Ceterum negationem, quae exciderat, ex Gronov. Excerpt. reſtituimus. Idem ex ingenio fecerat R. Stephanus, quem imitati ſunt recentiores Editores.

Pes ad fugam] Virgil. Aen. XI. 390.

an tibi Mavors
Ventoſa in lingua, pedibusque fugacibus iſtis? in

ſus ut aut ex hoc vitia, aut ipſe ex vitiis ortus videatur. Item ARISTOTELIS: *Alexandro enim Macedoni, neque in deliberando conſilium, neque in proeliando virtus, neque in beneficio benignitas deerat, ſed duntaxat in ſupplicio crudelitas. Nam cum aliqua res dubia accidiſſet, apparebat ſapientiſſimus. Cum autem confligendum eſſet cum hoſtibus, fortiſſimus; cum vero praemium dignis tribuendum, liberaliſſimus; at cum animadvertendum, clementiſſimus.*

XIX.

---

ut Declamator in Cicer. l. c. Ovid. Faſt. III. 271.

Regna tenent forteſque manu, pedibuſque fugaces.

Vide Savaronem ad Sidon. Apoll. V. 7.

Ipſe ex vitiis ortus] Plautus Mil. IV. 7. 9. *Mulier profecto nata eſt ex ipſa mora.*

ARISTOTELIS] Miretur aliquis, Ariſtotelem hoc virtutis teſtimonium Alexandro tribuere potuiſſe. Sed hunc quoque Lucianus Paraſit. p. 862. philoſophum paraſitum, & Tertullianus Apolog. 46. diſerte Alexandri adulatorem dicit.

Benignitas] Excerpt. Gronov. & Edit. Aldin. *dignitas.*

Apparebat ſapientiſſimus] Id eſt, erat. Nam, ut Latini *videri*, ſic etiam *apparere* pro eſſe dixerunt, illa praeſertim aetate, qua Rutilius ſcribebat. Horat. II. Carm. 10. 21.

Rebus anguſtis animoſus atque
Fortis appare.

Plin. H. N. VII. 26. *Si quis e contrario ſimili modo velit percenſere Caeſaris res, qui major illo apparuit.* Alter Plinius VI. Ep. 22. *nec minus acer quam bonus & ſincerus apparuit.* VIII. Ep. 18. *cum Domitius Tullus longe melior apparuerit morte, quam vita.* Quae Plinii loca J. M. Heuſingerus ad Nepot. Datam. 1. minus bene trahit ad illam hujus verbi poteſtatem, qua de

XIX. PAROMOLOGIA. Hoc fit, cum aliquot res adverſario concedimus, deinde aliquid inferimus, quod aut majus ſit quam ſuperiora, aut etiam omnia, quae poſuimus, infirmet. HYPERIDIS: *Sume hoc ab judicibus noſtra voluntate: neminem illi propiorem cognatum, quam te, fuiſſe, concedimus. Officia tua nonnulla in illum exſtitiſſe, ſtipendia vos una feciſſe aliquandiu, nemo negat. Sed quid contra teſtamentum dicis, in quo ſcriptus hic eſt?* Item ejusdem: *Quid a me ſaepius his verbis de meo officio requiris? Scripſiſti, ut ſervis libertas detur? Scripſi, ne*

---

de primis ignotae indolis experimentis dicitur.

PAROMOLOGIA] Hoc ſchema ex Rutilio laudat Quinctilian. IX. 3. p. 456. Mox vocem *ſchema*, quam R. Stephanus & hic & aliis locis contra libros inſeruerat, delevimus.

Aliquot res adverſario concedimus] Laurent. A. B. Ed. Venet. *aliquo tres adverſarios concedimus.* quod in Laur. A. ſic mutatum: *aliquas res adverſarios concedimus.*

Officia tua nonnulla in illum exſtitiſſe] Hoc ordine Ed. Rhenan. ſed alio MSS. Laur. A. B. Edd. Venet. & Ald. *Officia tua in illum nonnulla exſtitiſſe.*

In quo ſcriptus hic eſt] MS. Laur. A. a prima manu, *in quo ſcriptus non eſt.*

De meo officio] MSS. Laurent. A. B. Edd. Rhen. & Ald. *de medio officio.*

Scripſiſti, ut ſervis libertas detur? Scripſi &c.] Veterum librorum ſcriptura haec eſt: *Scripſiſti, ut ſervis libertas detur. Scripſiſti, ne liberi ſervitutem experirentur. Scripſiſti, ut exules reſtituerentur. Scripſiſti, ut ne quis exilio afficeretur. Leges igi-*

ne liberi ſervitutem experirentur. Scripſiſti, ut exules reſtituerentur? Scripſi, ut ne quis exilio afficeretur. Leges igitur, quae probibebant baec,

---

igitur, quae probibebant baec, non neglegebas? Non poteram, propterea quod literis earum arma Macedonum oppoſita obſiſtebant. Ex qua lectione, quamcunque in partem te cogitatione converteris, nullam unquam ſententiam elicies. Quid igitur? Libris nil juvantibus, remedium a divinandi arte petendum. Ac poteram hoc loco, ſi Criticos quosdam imitari vellem, ingenium jactare, & me ipſe vatem optimum perhibere. Sed, quoniam his ſcribendis non tam gloriola, quam utilitas publica quaeritur, ſimpliciter dico, ſic emendandum eſſe: *Scripſiſti, ut ſervis libertas detur? Scripſi, ne liberi ſervitutem experirentur. Scripſiſti, ut exules reſtituerentur? Scripſi, ut ne quis exilio afficeretur. Leges igitur, quae probibebant baec, nonne legebas? Non poteram, propterea quod literis earum arma Macedonum oppoſita obſiciebant.* Fractis Athenienſium opibus clade Chaeronenſi, rogante Hyperide, pſephisma factum eſt, cujus legitima verba, a Lycurgo adv. Leocrat. p. 113. conſervata, huc referamus: τοὺς μὲν δούλους, ἐλευθέρους, τοὺς δὲ ξένους, Ἀθηναίους, τοὺς δ' ἀτίμους, ἐντίμους εἶναι. Adde Apſinem Art. Rhet. p. 687. Hoc decretum, veluti contra leges ſcriptum, vehementer exagitavit moleſtus illorum temporum accuſator, Ariſtogiton. Demoſthen. adv. Ariſtogit. II. p. 502. ὅτι γὰρ Ὑπερείδης ἔγραψε —— εἶναι τοὺς ἀτίμους ἐπιτίμους, —— τοῦτο τοῦ ψηφίσματος γραφὴν παρανόμων ἀπενέγκας ἠγωνίζετο ἐν τῷ δικαστηρίῳ. Vide Pſeudo-Plutarchum de Vit. X. Orat. p. 849. A. & Photium Cod. CCLXVI. p. 1449. Hyperides illud defendit *oratione adverſus Ariſtogitonem*, quam ſaepe laudant veteres Grammatici, in his Scholiaſtes MS. ad Platonis Phileb. p. 74. B. Μὴ κινεῖν κακὸν εὖ κείμενον, ἐπὶ τῶν ἑαυτοῖς ἐξ ἀνοίας πράγματα ἐγειρόντων. ταύτης μέμνηται καὶ Ὑπερείδης ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ πρὸς Ἀριστογείτονα· Καὶ οὐδὲ ἐκ τῆς παροιμίας δύνασαι μανθάνειν, τὸ μὴ κινεῖν κακὸν εὖ κείμενον. Ex hac oratione ſumtum eſt fragmentum, quod Rutilius habet. Ariſtogiton ex Hyperide quae-

haec, nonne legebas? Non poteram, propterea quod literis earum arma Macedonum oppoſita obſiciebant.

XX. ANANCAEON. Hoc ſchema tunc prodeſt, atque omnis ejus utilitas in eo eſt, cum volumus oſtendere neceſſitudinem aut naturae, aut temporis, aut alicujus perſonae: quemadmo-

quaerit: *Scripſiſti*, &c. cui Hyperides ſtatim reſpondet ex conjectura noſtra: *Scripſi*, &c. Haec univerſim annotaſſe ſufficiat. Nunc emendationis, quam in contextum recepimus; ſigillatim rationem reddamus. Primum ex libris antiquis reſcripſimus *detur*, quod R. Stephanus, ut reliquis temporibus congrueret, in *daretur* mutarat. De qua temporum commutatione diximus ad I. 13. p. 45. Tum pro *non neglegebas* Jac. Tollius ad Longin. n. 1. XV. p. 118. legendum conjiciebat, *non legebas*? Recte. Nos tamen propius ad corruptae lectionis veſtigia, *nonne legebas*? Denique vere emendavimus: *quod literis earum arma Macedonum oppoſita obſiciebant*. Verbum *obſicere* quam proprium ſit in tali re, nemo ignorat. *Oppoſita* nobis aliquando otioſum, & ab explanatore invectum videbatur. Sed nihil movendum. Cicero de N. D. II. 40. *Luna ſubjecta atque oppoſita Soli, radios ejus & lumen obſcurat.* Ultima fragmenti verba Graece ſunt apud Pſeudo-Plutarchum & Photium l. c. αἰτιωμένων δὲ αὐτὸν οὐκ ὀλίγων, ὡς πολλοὺς τῶν νόμων ἐν τῷ ψηφίσματι παρειδόντα, ἐπεσκότει (*obſiciebant*) γάρ μοι τὰ Μακεδόνων, ἔλεγεν, ὅπλα. καὶ οὐκ ἐγὼ μᾶλλον τὸ ψήφισμα, ἀλλ᾽ ἡ ἐν Χαιρωνείᾳ μάχη ἔγραψε. Poſterius dictum etiam Longinus l. c. laudat. Priori non diſſimile illud C. Marii apud Valer. Max. V. 2. 8. & Plutarch. in ejus vita p. 421. E. *inter armorum ſtrepitum verba ſe juris civilis exaudire non potuiſſe.*

ANANCAEON] Sic ſcripſimus ex Ed. Aldina. Reliquorum librorum vitioſas lectiones memorare nihil attinet. Hoc etiam ſchema ex Rutilio laudat Quinctilian. IX. 3. p. 456.

modum fecit MYRON: *Amicus meus fuit Chremonides, & opinione omnium magis familiaris, & pro ſalute ejus, quaecunque potui, feci. Sed poſteaquam major vis legis noſtrum auxilium ab illius periculo removit, calamitatis ac luctus ejus particeps eram. Nam opitulandi facultas omnis erepta jam fuerat.* Item DEMOCHARIS: *Nihil enim valebat aſſidua pro fratre, ac miſericors deprecatio, cum judicaret tyrannus, cujus crudelitas omnem naturae neceſſitudinem exſtinguebat.*

XXI. ETHOPOEIA. LYSIAE: *Rure rediens,*

---

p. 456. Vide Voſſium Inſt. Orat. V. 9. p. 260.

MYRON] MS. Laurent. A. *Miron.* Hic orator iterum laudatur II. I. Sed aeque mihi cognitus eſt, ac Daphnis & Soſicrates, quos Rutilius aliis locis laudat.

Chremonides] Sic eſt in Edit. Rhenan. Ceteri libri vetuſti, *Cremonides*, unde R. Stephani conjectura fecit *Chaeremonides*, quod etiam Gryph. & Lovan. receperunt.

Nihil enim valebat aſſidua pro fratre, ac miſericors deprecatio] Ovid. Triſt. I. 3. 45.

Multaque in averſos effudit verba penates,
Pro deplorato non valitura viro.

ETHOPOEIA] Sic ſcripſimus, ſecuti MSS. Laurent. A. B. & Edit. Venet. ubi *Ethopoyia*, & Aldinam, ubi Graecis literis Ἠθοποιία, ut ex Rutilio citat Quinctilian. IX. 3. p. 457. Rhenanus edidit *Ethologia*, quod inde venit in Edit. Stephan. & recentiores. Hujus autem ſchematis definitio ſine dubio periit librariorum culpa. Cur enim Rutilius, quam ubique addit, hic praetermiſiſſet?

Magno

dlens, Judices, homo major natu, magno calore, vix ſufferens viae moleſtiam, tamen his verbis egomet me conſolor: Fer fortiter demum laborem: jam brevi domum venies exſpectatus: ex-

---

Magno calore] Ita rectiſſime Ed. Rhenan. quam Stephanus & alii ſecuti ſunt. MSS. Laurent. A. B. Exc. Gronov. Edd. Ven. Ald. *magno clamore*. Nimirum in librariorum memoria adhuc haerebat ex §. 17. *magno clamore efflagitabat.*

Viae moleſtiam] MS. Laur. A. *viae moleſtum.*

Fer fortiter demum laborem] Omnes vetuſti libri, ſcripti editique: *Ferri fortiter demum laborem.* Aldina poſt *laborem* aſteriſcum ponit, quaſi quid intercidiſſet: quod non puto. Bene ex ingenio R. Stephanus edidit: *Fer fortiter.* quod, in Gryph. Lovan. & Pithoeanam propagatum, nos etiam in contextu reliquimus. Sed nondum perſanatus locus eſt. Quid enim ſibi vult *demum*? Gronovius ad Liv. VII. 4. hunc locum citans, *demum* omiſit: credo, quod ex diverſa ſcriptura vicini *domum* temere natum putabat. Aliquando conjiciebam: *Fer fortiter demum hunc laborem.* ut *demum* ſignificet duntaxat, tantum. Feſtus: *Demum, quod ſignificat poſt, apud Livium demus legitur. Alii demum pro duntaxat poſuerunt.* Atque ita hanc particulam in Trajani Ep. 33. accipit Buchnerus, in Quinctilian. II. 15. p. 177. Burmannus. Nunc vix dubitem, quin Rutilius ſcripſerit: *Fer fortiter extremum laborem.* Virgil. Ecl. X. 1.

Extremum hunc, Arethuſa, mihi concede laborem.

Valer. Flacc. VIII. 117.

Corripit optatum decus, extremumque laborem.

Jam brevi domum venies exſpectatus] Omnes veteres libri *veniens* pro *venies*. Tamen recepimus cum aliis Editoribus R. Stephani conjecturam *venies*. *Venire exſpectatum* propria & perelegans formula eſt, quam, Rutilio etiam laudato, illuſtrat Gronovius ad Plaut. Moſtell. I. 3. 31. Ennius apud Varron. de L. L. VI. p. 71.

Coelitum Camilla, exſpectata advenis, ſalve hoſpita.

excipiet te defatigatum diligens atque amans uxor: ea ſedulo ac blande praeminiſtrando detrabet languorem, & ſimul ſeniles nutriendo re-

Cicero ad Div. XVI. 9. *Carus omnibus, exſpectatusque venies.* pro Domo 7. *Veni exſpectatus.* Virgil. Aen. II. 283.

quibus Hector ab oris
Exſpectate venis?

Statius Theb. III. 86.

& comites feror exſpectatus ad umbras.

Diligens atque amans uxor] *Diligens* proprium epitheton uxoris, quae, ut Horatius ait Epod. II. 43.

Sacrum vetuſtis exſtruit lignis focum
Laſſi ſub adventum viri.

Plaut. Amphitr. III. 3. 18. *Recte loquere, & proinde diligentem ut uxorem decet.* Cicero Phil. IX. 3. *quam*, (mortem) *ſi nobiscum remanſiſſet, ſua cura, optimi filii, fideliſſimaeque conjugis diligentia vitare potuiſſet.*

Praeminiſtrando] Hoc compoſito Gellius & Apulejus utuntur. Vide J. F. Gronovium ad Gell. I. 11.

Detrabet] Sic dedimus ex Edit. Aldina. Idem ex conjectura ediderat R. Stephanus. Ceteri libri antiqui, *detrabit.*

Et ſimul ſeniles nutriendo recuperabit vires] Gronovius ad Liv. VII. 4. ubi vim verbi *nutrire* ſcienter explicat, hoc etiam Rutilii loco allato, ſcribit *recuperabis*. Quod & aliis deinceps in mentem venit. Sed mihi non ſatis placet ſubita illa perſonarum commutatio. Legendum: *& ſimul ſeniles nutriendo recreabit vires.* Cicero pro Planc. 10. *quod feſſum inedia, fluctibusque recrearunt.* Seneca de Ira I. 11. *Quo alio Fabius affectas imperii vires recreavit?* Plin. H. N. XXII. 24. *Repentina mulſa deſpumato melle praeclaram babet utilitatem —— viribus recreandis.* Ammian. Marcell. XIV. 11. p. 61. *feſſasque labore diebus duodecim recreans vires.* Certe aut haec conjectura vera eſt, aut altera, quae mihi naſcitur haec cum maxime ſcribenti: *& ſimul ſeniles nutriendo reparabit vires.* Ovid. Ep. IV. 90.

Haec reparat vires, feſſaque membra novat.

ubi

recuperabit vires. Haec me in itinere recogitatio prope confectum confirmabat. Poſtea vero cum domum veni, nihil earum rerum inveni, ſed potius bellum inteſtinum ab uxore contra me comparatum. Item DEMOSTHENIS: *At, medius fidius, Judices, ego ſic arbitrabar, filium ad parentem diſſoluto vultu venturum, la-*

ubi vide N. Heinſium. Claudian. Eidyll. VI. 99.

Amiſſum lymphis reparant impune vigorem.

Reparare & *recuperare* ſaepe confunduntur in MSS. tanquam apud Juſtin. XX, 5. & Curt. V. 1.

Recogitatio] R. Stephanus, credens fortaſſe, ſyllabam *re* ex praecedenti *itinere* temere repetitam eſſe, tacite edidit *cogitatio*, & in eundem errorem traxit poſteriores Editores. *Recogitatio* & *recogitatus* eſt Tertulliani: *recogitare* Quinctiliani Decl. XIX. p. 372. aliorumque eo meliorum, quos laudat Gronovius ad Plaut. Captiv. prol. 51.

Parentem] Neſcio, quid Stephanum moverit, ut *patrem* ederet.

Diſſoluto vultu] Hoc loco P. Burmannus utitur ad Petron. cap. 131. nihil, ut videtur, lectione vulgata offenſus. Ego vero vix crediderim, Latine dici *vultus diſſolutus*, & libenter legerim: *ſoluto vultu. Diſſolutus* & *ſolutus* etiam commutantur apud Apulej. Metam. IV. p. 144. Eſt autem *ſolutus vultus* ſerenus, tranquillus, placidus, qualem deſcribit Ovid. Metam. II. 857.

Nullae in fronte minae, nec formidabile lumen;
Pacem vultus habet.

Statius Theb. V. 365.

& vultu galeas intrare ſoluto.

ubi Lactantius exponit *molli*. Frequentius *ſolutus vultus* dicitur ad hilaritatem & riſum pronus. Valer. Max. IV. 3. 5. *vultum riſu ſolvit*, Petron, cap. 91. *convertit ille ſolutum gaudio vultum.* Seneca Ep. 23. *An tu exiſtimas quenquam ſoluto vultu, &, ut ipſi delicati loquuntur, bilariculo mortem contemnere.*

lacrimis patrium ſinum oppleturum, ſupplicem precari, obſecraturum, blanditia ſua, quod petiſſet, a patris mollitie impetraturum. Sed hic longe aliter, atque hic incredibili confidentia ar-

---

Martial. XIV. 181.

Et frontem nugis ſolvere diſce meis.

Relaxare vultum dixit Seneca Conſ. ad Helv. 15. *remittere vultum* Ovid. II. ex Pont. 2. 65. Seneca Herc. Fur. 214. & Plin. II. Ep. 5. Varro apud Non. Marcell. p. 9. *Quin mihi caperatam tuam frontem, Strobile, omittis?* Malim *remittis*, quamvis ſciam, a Terentio *animum omiſſum* pro remiſſo dici. Graeci etiam χαλᾷν τὸ μέτωπον dicunt, ut Ariſtophan. Veſp. 653. & Alciphron III, 3. Contrarias formulas, *ducere, adducere, obducere, trahere, contrahere, adſtringere vultum*, egregie illuſtravit N. Heinſius ad Ovid. Ep. XXI. 165.

Lacrimis patrium ſinum oppleturum] Proprius lacrimantium habitus. Ovid. Metam. X. 419.

lacrimiſque implevit obortis
Pectora nutricis.

Seneca Medea 541.

liberos tantum fugae
Habere comites liceat, in quorum ſinu
Lacrimas profundam.

quem locum fortaſſe imitatur Quinctilian. Decl. V. p. 125. *Sinus poſco, in quos egeram exhauſturum reliquias lacrimarum.* Valer. Flacc. VII. 251.

collapſaque flebat iniquae
In Veneris Medea ſinus.

Supplicem precari] Praeſens infinitivi pro futuro. Vide Sanctium Minerv. I. 14. 4. & ibi Perizonium. Quanquam fateor, praeſens inter tot futura mihi durius videri. Idem cum ſenſiſſet R. Stephanus, contra omnes libros *precari* in *precaturum* mutavit: quod, velut e Codicibus hauſtum, omnes Editores deinceps retinuerunt.

Atque hic incredibili confidentia armatus] Sic conſtanter MSS. & veteres Editiones. At R. Stephanus pro *atque hic* ſcripſit *namque*: quod omnes ſtatim Editiones occupavit. Ego

armatus, ad patrem advolavit ſicut hoſtis, atque initium ſermonis cum jurgio ſumſit.

Ego tametſi non improbo Stephani conjecturam, tamen, propter lacunarum in Rutilio crebritatem, pronior ſim in hanc partem, ut ſuſpicer, aliquid poſt *atque* intercidiſſe.

Incredibili confidentia armatus] Rutilius imitatur Ciceronem pro Dom. 55. *quanquam & inſolentia dominatus extulerat animos, & erat incredibili armatus audacia.* Curt. VIII. 13. *nulla re magis quam audacia armati.* Translatam hanc verbi *armare* poteſtatem illuſtrat Jac. Perizonius Diſſ. de Dictye Cret. §. 39.

P. RUTILII LUPI
DE
FIGURIS SENTENTIARUM
ET
ELOCUTIONIS
LIBER SECUNDUS.

I. METABASIS. Hoc duobus modis fieri ſolet. Ex quibus unum genus eſt ejusmodi: cum ab ea ſententia, quam propoſuimus, convertimus ad aliquam perſonam, aut rem, ut fortunam, & tan-

---

P. RUTILII LUPI &c.] MSS. Laurent. A. B. Edd. Venet. & Ald. *P. Rutilii Lupi ſchemata lexeos de libro ſecundo.* Ed. Rhen. *P. Rutilii Lupi de figuris elocutionis liber poſterior.* Ed. Pithoeana: *Ex P. Rutilii Lupi de figuris ſententiarum & elocutionis libro* II.

Convertimus ad aliquam per-

tanquam praeſentem appellamus, ita uti fecit MYRON: *Haec mulier nuper fuit locuples, potens, in amore atque deliciis neceſſariorum: ornatus*

---

perſonam] Inſcite R. Stephanus omnium librorum lectionem *convertimus*, quam merito probat Barthius ad Gratii Cyneg. 9. & Claudian. de IV. Conſ. Honor. 245. in vulgarem rationem *convertimur* mutavit. Idem ſimili & imperitia & temeritate §. 6. hujus libri, ubi omnes libri veteres legunt, *in mulierem convertere properaſſe*, pronomen *ſe* inculcavit, *in mulierem ſe convertere properaſſe*, utroque loco nactus erroris ſocios, Gryph. Lovan. & Pithoeum. *Vertere* & *convertere* millies neutraliter & abſolute dicuntur. Sed librarii plerisque locis paſſivum ſuppoſuerunt. Pleni ſunt hujus rei Criticorum commentarii. Vide, ut alios taceam, Bentlejum ad Horat. IV. Carm. 10. 5. & Cortium Exc. ad Salluſt. Jug. 85.

Ut fortunam] Exemplo aliorum, edi juſſimus R. Stephani emendationem *ut fortunam*, pro vulgato *aut fortunam*.

Ita uti fecit MYRON] Omnes libri: *ita ut is fecit.* MYRON. Nos recepimus, quod edidit Cl. Geſnerus. Sic I. 16. & alibi.

Locuples, potens, in amore atque deliciis neceſſariorum] Expunximus copulam *et* poſt *locuples*, auctoritate MS. Laurent. A. & Edit. Rhen. ut ante nos etiam fecerat R. Stephanus. Editiones antiquae jungunt *potens in amore*, ut Catull. XCVIII. ult.

Sis felix, Coeli, ſis in amore potens.

Nos ita potius interpungimus: *locuples, potens, in amore atque deliciis neceſſariorum. Potens* quam vim hoc loco habeat, dubitari poteſt. Satis commodum eſt intelligere imperioſam, ſuperbam. Terent. Heaut. II. 1. 15. *Mea eſt potens, procax, magnifica, ſumtuoſa, nobilis.* Horat. de A. P. 116.

& matrona potens, an ſedula nutrix.

Stat. Silv. I. 2. 77.

edomui victum, dominaeque potentis
Ferre jugum.

Sed malim accipere de ea, quae

natus ejus opibus abundabat: magnus ancillarum, quae ſequebantur, comitatus appellabatur. Nunc contra ſubito & gravi caſu afflicta, vix me-

---

quae gratia & auctoritate floret: quo ſenſu *potens* ſaepe jungitur cum *locuples* vel *dives*. Phaedr. III. 5. 6. *venit ecce dives & potens.* ubi vide Burmannum. Seneca Contr. V. 30. p. 358. *Potens iſte, & gratioſus, & , quod ne ipſe quidem negat, dives fuit.* Porro elegans eſt loquendi modus, *in amore atque deliciis eſſe.* Cicero Verr. IV. 1. *ab ea civitate, quae tibi una in amore, atque in deliciis fuit.* ad Att. VI. 1. *Dionyſius mihi quidem in amoribus eſt.* ubi vide Victorium. Liv. I. 39. *& puerum, ut in domo a parvo eductum, in caritate atque honore fuiſſe.* Gellius XVI. 19. *in quaeſtibus iſtic, & voluptatibus amoribusque omnium fuit.*

Magnus ancillarum, quae ſequebantur, comitatus appellabatur] Exhibemus lectionem MS. Laurent. A. Edd. Rhen. & Aldinae, quam Steph. Gryph. & Lovan. expreſſerunt. MS. Laurent. B. & Ed. Veneta, *magnus ancillarum, quo ſequebantur, comitatus appellabatur.* Pithoeus ex conjectura edidit: *manus ancillarum, quae* &c. Sed altius vulnus eſt, nec tam levi manu tractandum. Jo. Wowerius ad Petron. cap. 17. ejecto verbo *appellabatur*, legit: *magnus ancillarum, quae ſequebantur, comitatus.* Recte quidem vidit, inutile eſſe *appellabatur*. Sed in hac conjectura nulla ratio reddi poteſt, unde illud verbum venerit, cui interpretando ſit adſcriptum. Praeterea non minus ſupervacua ſunt, non minus frigent verba, *quae ſequebantur.* His omnibus diligenter conſideratis, locum ita & emendandum, & turpi gloſſemate liberandum puto: *manus ancillarum ſequebantur.* Primum aliquis ad *manus ancillarum* adſcripſit interpretamentum, *comitatus appellabatur.* Quod cum in textum migraſſet, alius, ut cum reliquis melius coiret, *quae* ante *ſequebantur* inferſit. *Manus*, ut collectivum nomen, bene jungitur cum verbo plurali. Sil. Ital. XIV. 645.

mediocris ancillulae dignitatem retinet. O fortuna, quam vehementer te rerum varietas oblectat, & quam magno odio eſt tibi beatae vitae perpetuus & conſtans fructus! Alterum genus eſt, id quod demonſtrare inſtituimus, cum ad aliam rem & actionem atque orationem no-

---

ſeniorque manus paria ore fremebant.

Saepe autem *manus* dicitur de turba comitum & famulorum. Virgil. Aen. XI. 34.

Circum omnis famulûmque manus, Trojanaque turba.

Seneca Hippol. 725.

fida famulorum manus, Fer opem.

Stat. Silv. V. 3. 262.

comitum manus anxia vidit.

De matronarum comitatu vide Wowerium ad Petron. l. c. Pricaeum ad Apulej. Met. II. p. 65. & Schwarzium ad Plin. Paneg. 83.

O fortuna, quam vehementer te rerum varietas oblectat] Sic etiam Pamphilus exclamat apud Terent. Hecyr. III. 3. 45. ex certiſſima emendatione Bentleji: *O fortunà, ut nunquam perpetua es data.* Cicero de N. D. II. 16. *Fortuna, quae amica varietati conſtantiam reſpuit.* Vide Daviſium ad II. 21. Rutilii locum laudat Elmenhorſt. ad Apulej. de Mundo p. 66. ſed memoriae lapſu Fortunatiano tribuit.

Et quam magno odio eſt tibi beatae vitae &c.] De invidia Deorum, maxime Nemeſis & Fortunae, nota omnia. Vide elegantem hac de re J. M. Geſneri diſputatiunculam Opuſc. T. III. p. 336.

Alterum genus eſt, id quod demonſtrare inſtituimus, &c.] Reſtituimus, licet corruptam, ſcripturam Exc. Gronov. & Edit. Rhen. cum quibus conſentiunt Edd. Venet. & Aldin. niſi quod *eſt* poſt *genus* omittunt, & in fine voces ſic tranſponunt, *& orationem atque actionem noſtram.* Deterior eſt lectio MSS. Laurent. A. B. *Alterum genus id quod demonſtrare inſtituimus, cum aliam rem & orationem atque actionem noſtram revocamus.* R. Ste-

noſtram revocamus. DEMOSTHENIS: *Sed nimirum inopinans incidi in cauſſam temporis hujus alienam, de qua poſterius huic dicendum. Quapropter ad illud, quod paulo prius agendum, revertor.*

II. ALLOEOSIS. In hoc ſchemate diviſio &

Stephanus, conjecturam ſecutus, ſic dedit: *Alterum genus eſt, cum ad id, quod demonſtrare inſtituimus, ab alia re & actionem & orationem noſtram revocamus.* quod deinceps omnes Editores admiſerunt. Nec dubitem, Rutilium ita ſcripſiſſe.

DEMOSTHENIS] De Coron. p. 484. Ἀλλὰ γὰρ ἐμπέπτωκα εἰς λόγους, οὓς αὐτίκα μᾶλλον ἁρμόσει λέγειν ἴσως. ἐπάνειμι δὴ πάλιν ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις. ubi bene obſervat Jo. Taylorus, Rutilium ſecutum esſe lectionem, quam in libris ſuis inveniſſet Hermogenes: Ἀλλὰ γὰρ ἐμπέπτωκα εἰς λόγους, οὓς αὐτίκα μάλα ὕστερον ἁρμόσει λέγειν.

De qua poſterius huic dicendum] Ita MSS. & Editiones antiquae. At R. Stephanus cum vocem *huic* non caperet, ad ſuum arbitrium & libidinem textu ejecit. Scribendum: *de qua poſterius hic dicendum. Hic* & *huic* alibi etiam in libris ſcriptis commutantur, ut in Plin. Paneg. 81.

ALLOEOSIS] Ex Rutilio citat Quinctilian. IX. 3. p. 456.

In hoc ſchemate diviſio & ſeparatio eſt &c.] Reduximus lectionem MSS. Laurent. A. B. Editt. Venet. & Aldinae, quae etiam in Pithoeana exhibetur. Corrupte Ed. Rhenan. *In hoc ſchemate diviſio & ſeparatio eſt, perſonarum autem & rerum demonſtratio, quantum interſit.* quam ſcripturam ita correxit R. Stephanus: *In hoc ſchemate diviſio & ſeparatio eſt perſonarum, aut etiam rerum demonſtratio, quantum interſit.* Quae correctio, ut Codicis lectio, ex Stephaniana defluxit in Gryph. & Lovan.

Ani-

& ſeparatio eſt perſonarum, aut rerum, & demonſtratio, quantum interſit. HEGESIAE: *Diverſa ſtudia adoleſcentium animum adverteramus, tametſi fratres erant, uno atque eodem ſanguine orti. Alter in ſtadio laudis verſabatur,*

Animum adverteramus] F. *animadverteramus*. GESNER.

Diverſa ſtudia adoleſcentium animum adverteramus] Edit. Aldin. *animum advertamus*. Gryphius deſerto, quem ubique ſequi ſolet, Stephano, edidit *animadverteramus*. Sed infeliciorem criſin exercuit Cauſſinus p. 379. cujus haec eſt lectio: *Diverſa ſtudia in adoleſcentium animis adverteramus*. Haec a Gryphio & Cauſſino mutata eſſe, non magnopere miror. Geſnerum miror, qui, cum ipſe in Theſ. L. L. v. *Adverto* docuiſſet., *animadverto* & *animum adverto* promiſcue dici, tamen vulgatam lectionem mutandam putarit. Niſi forte ſumma in his literis auctoritas R. Bentleji ad Ciceron. Diſp. Tuſc. V. 2. ipſi perſuaſit, *animum advertere* abſolute quidem dici, ut Grammatici loquuntur, non tranſitive. Sed hanc opinionem tum hic Rutilii locus, tum alii aliorum, quos Daviſius ad Cicer. l. c. laudat, funditus evertunt. Salluſt. Jug. 93. *animum advortit inter ſaxa repentes cochleas*. Cicero de Invent. II. 51. *naufragum quendam natantem, & manus ad ſe tendentem animum adverterunt*. ut e MSS. legendum docet Cl. Oudendorpius.

Alter in ſtudio laudis verſabatur] Jo. Pricaeus ad Apulej. Apolog. p. 203. legit: *Alter in ſtadio laudis verſabatur*. Veriſſime. *Stadium, ſpatium, curriculum* ſexcenties ad talem exercitationem traducuntur. Cicero Brut. 64. *me adoleſcentem nactus, multos annos in ſtadio ejuſdem laudis exercuit*. Auctor ad Herenn. III. 6. *quoniam in eodem virtutis ſtadio ſint*. quibus locis ante Lambinum pari errore *ſtudio* legebatur. Vide, ut alios taceam, Broukhuſ. ad Propert. III. 20. 25.

Et

tur, & induſtria virtutis viam glorioſam, ſed laborioſam ſequebatur: alter in augenda pecunia occupatus, & habendi cupiditate depravatus, ſummas divitias ſummam virtutem exiſtimabat. Hic nimirum magis erat laborioſus, qui laborem condendi, non utendi cauſſa ſuſcipiebat.

Et induſtria virtutis vitam glorioſam, ſed laborioſam ſequebatur] Haec in Editionibus diverſis modis interpunguntur. Sed gravius laborant, quam ut interpunctione juvari poſſint. Legendum: *& induſtriae virtutiſque viam glorioſam ſed laborioſam ſequebatur.* Primum *induſtria* & *virtus* frequenter junguntur, tanquam a Cicerone Verr. V. 71. Phil. XIII. 11. Livio XXXVIII. 23. Gellio IX. 3. Tum facilis & certa eſt emendatio *viam* pro *vitam*. Salluſt. Jug. 1. *qui ubi ad gloriam virtutis via graſſatur.* ubi vide Cortium. Atilius Fortunatian. in Corpor. Putſch. p. 2685. *tamen arbitror ab illa virtutum via aliquando flectendum.* Denique his verbis alluditur ad notiſſimum locum Heſiodi Εργ. 291. Lactant. Div. Inſt. VI. 3. *Et quidem philoſophi alteram (viam) virtutum eſſe voluerunt, alteram vitiorum; eamque, quae ſit adſignata virtutibus, primo aditu eſſe & arduam & confragoſam; in qua ſi quis, difficultate ſuperata, in ſummum ejus evaſerit, habere eum de cetero planum iter, lucidum amoenumque campum, & omnium laborum ſuorum capere fructus uberes & jucundos.*

Habendi cupiditate] Ovid. Faſt. I. 195.

Tempore crevit amor, qui nunc eſt ſummus, habendi.

Phaedrus prol. Lib. III. 21.

Curamque habendi penitus corde eraſerim.

Utroque loco vide Burmannum, qui Rutilii locum non praetermiſit.

Condendi] *Condere* proprium hac in re verbum. Cicero pro Cluent. 26. *qui illi pecuniae, quam condiderat, ſpe jam atque animo incubaret.* Agrar. II. 26. *ut liceat illi invidiam deponere, pecuniam condere.* Virgil. Georg. II. 507.

Con-

bat. Item HYPERIDIS: *Non enim ſimile eſt vivere in aequa civitate, ubi jus legibus valeat,* &

Condit opes alius, defoſſoque incubat auro.

Virgilium imitatur Petron. cap. 104.

Condit avarus opes, defoſſumque invenit aurum.

item Salvian. adv. Avarit. I. p. 192. *condentes profundis ſpecubus infernas opes, ſimul pecuniam ſuam ac ſpem infodientes.* Vide Rittershuſ. ad Auctor. Queroli p. 15. Haec exempla ea potiſſimum de cauſſa congeſſimus, ut locum Statii, quem viri eruditiſſimi velut depravatum corrigere conantur, a corruptelae ſuſpicione vindicaremus. Silv. II. 3. 70.

Idem auri facilis contemtor, & optimus idem
Condere divitias, opibusque immittere lucem.

Condere cum hoc loco ineptiſſimum videretur Gronovio Diatrib. Stat. cap. 27. p. 169. reponebat lectionem, quam libri quidam antiqui habent, *Comere divitias*. Gronovianam rationem ſequitur praeſtantiſſimus Marklandus. Ego vero exemplum idonei ſcriptoris, qui *comere divitias* dixerit, quaero. Nam quae afferuntur, aliena ſunt omnia. Niſi forte huc referendum putas illud Ciceronis Parad. VI. 3. *contentum vero ſuis rebus eſſe, maximae ſunt comptiſſimaeque divitiae.* Sic legit Codex Car. Langii, cum omnes libri conſtanter habeant: *certiſſimaeque divitiae.* Eam lectionem Gronovius arripit, explicatque, *ſplendidiſſimae, nitidiſſimae divitiae.* Verum Ciceronis menti *certiſſimae divitiae* conveniunt, *ſplendidiſſimae* nullo modo. Nihil igitur praeſidii in hoc loco; in quo ſi quid mutandum eſt propter magnam, quae merito Codici Langiano tribuitur, auctoritatem, ex ejus veſtigiis ſcripſerim: *contentum vero ſuis rebus eſſe, maximae ſunt copioſiſſimaeque divitiae.* Statius autem, ut eo redeam, diligentem patremfamilias deſcribit, qui in tempore & claudat rem familiarem, & referet. Seneca de Vit. Beat. 22. *in divitiis, & temperantia, & liberalitas, & diligentia, & diſpoſitio, & magnificentia, campum habeat patentem.* quem locum Lipſius cum Statiano appoſite comparavit.

Ubi jus legibus valeat] MSS.

& devenire ſub unius tyranni imperium, ubi ſingularis libido dominetur. Sed neceſſe eſt, aut legibus fretum, meminiſſe libertatis, aut unius poteſtati traditum, quotidianam commentare ſervitutem.

III. Di-

MSS. Laurent. A. B. Edd. Venet. & Rhenan. *ubi jus legibus vallat.* ex quo R. Stephanus fecit: *ubi jus legibus vallatur.* Nec illa conjectura abſurda. Cicero de Haruſp. reſp. 16. *Sic enim ſentio, jus legatorum cum hominum praeſidio munitum ſit, tum etiam divino jure eſſe vallatum.* Sed veriſſimam lectionem praebent Exc. Gronov. & Edit. Aldina, quam Pithoeus expreſſit: *ubi jus legibus valeat.* Simillimus locus Salluſtii Catil. 9. *jus bonumque apud eos non legibus magis, quam natura valebat.* Subjunctivum *valeat* etiam poſtulat ſequens *dominetur.* *Jus* eſt juſtitia, ut millies. Ceterum non poenitebit hunc Hyperidis locum contuliſſe cum Euripide Suppl. 429. & ſeqq.

Singularis libido] Exquiſite dicitur pro unius libidine. Nepos Dion. 9. *quam inviſa ſit ſingularis potentia.* de Regib. 2. *nullius rei denique cupidus, niſi ſingularis perpetuique imperii.*

Dominetur] R. Stephanus, ut modus conveniret lectioni, quam receperat, *vallatur*, edidit *dominatur.* Quod non ſolum Gryph. & Lovan. ſed etiam Pithoeus, quamvis veram lectionem *valeat* expreſſiſſet, retinuerunt.

Quotidianam commentare ſervitutem] Diximus ad l. 2. nobis legendum videri: *quotidiano commentare ſervitutem.*

Commentare] Hanc formam exhibent MSS. & Edd. vetuſtae, quam R. Stephanus in vulgarem *commentari* mutavit. Sed *commentare* non caret auctoritate. Plaut. Menaech. V. 7. 30. *Nimis autem bene ora commentavi.* Paulin. Natal. XI. 131. T. I. Anecd. Murator.

Iſta quidem mulier, ſicuti commentat Hyginus.

Com-

III. Dicaeologia. Hoc fieri ſolet, cum aequitatem cauſſae quam maxime brevi ſententia complectimur. Id eſt hujusmodi: *Quod ſi me reprehendis, cum homo adoleſcens lapſus ſim, vehementer erras, quicquid naturae valeat, & in uno arbitraris vindicanda, acerbusque iniquus es, quicquid aequaliter ab omnibus putes ig-*

Commentari ſervitutem eſt meditari, cogitare, qua ratione ſervitutem feras. Cicero Tuſc. Diſp. III. 16. *nihil eſt enim, quod tam obtundat elevetque aegritudinem, —— quam commentatio parendi.* Ibidem 14. ex Euripide: *Futuras mecum commentabar miſerias.* ad Div. IV. 6. *ut ante commentemur inter nos, qua ratione nobis traducendum ſit hoc tempus.* Similiter Terent. Phorm. II. 1. 12. *Meditari ſecum oportet, quo pacto advorſam aerumnam ferant.*

Dicaeologia] Ex Rutilio hanc figuram laudat Quinctilian. IX. 3. p. 457. Vocem *ſchema*, a Stephano intruſam, ejecimus.

Quidquid naturae valeat &c.] Revocavimus ſcripturam MS. Laurent. B. Edd. Venet. Rhenan. & Aldin. cum quibus conſentit MS. Laurent. A. niſi quod verbum *putes* omittit. Quae ſcriptura quo foedius depravata eſt, eo plus ſibi in illam licere putavit R. Stephanus, cujus haec eſt lectio, ad omnes deinceps Editiones propagata: *qui, quid natura valeat, ignoras: acerbusque & iniquus es, qui, quod aequaliter omnibus putes ignoſcendum, uni imputas, & in uno arbitraris vindicandum.* Vir doctus in marg. Ed. Rhen. locum ita ſanare tentat: *Quod namque naturae probatur, in me uno putas vindicandum; acerbus & iniquus es, quod quicquid aequaliter ab omnibus tibi putes ignoſcendum, mihi uni imputas.* Ego, verbo *valeat* excepto, cetera proxime ad Codicum veſtigia ſic reſtituo: *qui, quod naturae placet, in juvene arbitraris vindicandum, acerbusque & iniquus es, qui,*

 quod

ignoſcendum, uni imputans. Item LYSIAE: *Nam ego huic, Judices, quicquid ad ſuperius tempus attinet, nihil ſuccenſco: nihil enim deliquiſſe cognovi. Sed in hoc noviſſimo facto cum plenum malitiae perfidiaeque invenirem, merito reprehendere atque odiſſe coepi. Quaeritis fortaſſe, quid acciderit cauſſae, quamobrem eundem & laudem, & vituperem? Quod idem commutata voluntate non eſt, qui fuerat, neque idem nunc de ſe audire debet, quod prius conſuerat, cum ſine noxa ſe gerebat. Non arbitratus es igitur, rurſus eum reverſurum officio, atque amicum tibi futurum? Quomodo? quem ſciam tantum facinus in me admiſiſſe, ut*

---

quod aequaliter omnibus putes ignoſcendum, uni imputas. Placet ſcripſi, non quod verum puto, ſed quod talis ferme ſenſus deſiderari videtur. Reliquorum emendatio ſatis certa.

Et vituperem] MS. Laur. B. & Ed. Veneta, quae ex illo Codice fluxiſſe videtur, *& vituperationem.*

Arbitratus es] Edd. Venet. & Rhenan. *arbitratus eſt.*

Reverſurum officio] Hanc ſcripturam conſtanter exhibent MSS. & Editiones antiquae. R. Stephanus audacia ſolita edidit: *reverſurum ad officium.* quod Editores, qui eum ſequi ſolent, receperunt. Ego hanc loquendi formam, cujus nullum exemplum me reperire memini, inter Rutilii ſingularia retulerim.

Quem ſciam] MS. Laurent. B. Exc. Gronov. Edd. Ven. & Ald. *quemnam.*

Facinus in me admiſiſſe] R. Stephanus, eumque imitati Gryph. Lovan. Pithoeus edi-

ut in reliquum tempus neque beneficio locum, neque benivolentiae ſpem relinqueret.

IV. PROLEPSIS. Hoc eſt, cum id quod aut in adverſarii cauſſa, aut in judicis opinione eſſe aut fore arbitramur contrarium nobis, prae-

ediderunt: *facinus in ſe admiſiſſe.* Sane eleganter dicitur *facinus in ſe admittere* pro facinus committere. Terent. Adelph. IV. 5. 48. *me hoc delictum admiſiſſe in me, id mihi vehementer dolet.* Cicero pro Cluent. 60. *Quid unquam Avitus in ſe admiſit, ut hoc tantum ab eo facinus non abhorrere videatur?* Auctor ad Herenn. II. 22. *avaritia inducti adverſarii noſtri, hoc in ſe facinus admiſerunt.* Sed hic ſenſus poſtulat, *facinus in me admiſiſſe;* idque veterum librorum fides confirmat.

In reliquum tempus] Reduximus praepoſitionem *in* ex Edit. Rhenan. quam reliqui libri vetuſti omittunt. Cicero Agrar. I. 4. *Deinde etiam in reliquum tempus diligentiſſime ſancit.* Caeſar de B. G. I. 20. *monet, ut in reliquum tempus omnes ſuſpiciones vitet.* ubi ſimiliter praepoſitio deeſt in nonnullis libris. Liv. XXIII. 20. *conſulere ſibimet ipſos in reliquum praeſenti fortuna juſſerunt.* ubi vide Interpretes.

Neque beneficio locum —— relinqueret] Edit. Rhenan. *officio.* Quae voces alibi etiam permutantur, tanquam apud Ciceron. Verr. I. 13. *verum tamen ornabat eum beneficiis, officiisque omnibus.* ubi *officiis* ex variante lectione, non ex gloſſa, ut Hotomannus putabat, in contextum irrepſit. Priçaeus ad Apulej. Apolog. p. 215. pro *beneficio* legit *beneficii.* Ego vero, ſi libri ſecundum caſum haberent, tertium reponere non dubitarem. Liv. II. 3. *eſſe gratiae locum, eſſe beneficio.* Hunc Dativi uſum tot exemplis illuſtrarunt Gronov. & Drakenborch. ad Liv. III. 46. Dukerus ad eundem III. 50. ut plura cumulare ſit otio abuti.

PROLEPSIS] Hoc etiam ſchema ex Rutilio citat Quinctilian. IX. 3. p. 457.

 Prae-

praeoccupamus dicere, & cum ratione diſſolvere. DEMOSTHENIS: *Atqui ego illum, Judices, arbitror Lycurgum laudatorem producturum, ſcilicet qui ſit teſtis ejus pudori ac probitati. Sed ego Lycurgum, vobis praeſentibus, hoc unum interrogabo, velitne ſe ſimilem eſſe illius factis & moribus? Quod ſi negarit, ſatis factum vobis eſſe de veritate noſtra debebit.* LYSIAE: *Hac oratione ſaepius apud me utebatur, & orabat,*

Praeoccupamus dicere] Liv. IV. 30. *Legem de multarum aeſtimatione pergratam populo, quum ab tribunis parari conſules unius ex collegio proditione excepiſſent, ipſi praeoccupaverunt ferre.* XXI. 39. *Occupavit tamen Scipio Padum trajicere.* ubi plura exempla, in quibus *occupare* cum infinitivo jungitur, congeſſit Drakenborchius.

Atqui] Sic Ed. Rhen. Reliqui veteres *Atque.*

Lycurgum laudatorem producturum] Non potuit Demoſthenes luculentius Lycurgo vitae integre ſancteque actae teſtimonium perhibere; quod ex deperdita oratione hauſtum eſſe, monet Cl. Taylorus in vita Lycurgi p. 9. Suſpicor autem, Stratoclem eſſe, qui Lycurgum laudatorem produxerit. Vide quae diſputavimus ad I. 9. p. 32.

Qui ſit] Sic ſcripſi cum R. Stephano. Veteres libri, *quis ſit.*

De veritate noſtra] Hoc eſt, aequitate, ut bene explicat Barthius ad Claudian. IV. Conſ. Honor. 511. Ita §. 8. hujus libri: *hi veritatem ſequantur.* Haec vocis poteſtas a multis illuſtrata eſt, e quibus ſatis fuerit laudaſſe Lambinum ad Ciceron. pro Dom. 8. Gronov. Diatrib. Stat. 61. p. 391. Vavaſſor. de vi & uſu verb. p. 147. Broukhuſ. ad Propert. III. 13. 11. & Interpretes ad Liv. II. 48.

Ino-

bat, ut ſuarum aerumnarum miſererer, inopiae ſubvenirem. Quid multa? commotus humanitus precibus, deprecanti, quod petebat, dedi, ſolus ſoli, quo minus nota calamitas hominis eſſet.

Inopiae ſubvenirem] R. Stephanus, inſerta copula contra libros, edidit: *inopiaeque ſubvenirem.*

Commotus humanitus precibus] MSS. Laurent. A. B. Ed. Venet. *commotus humanitatis precibus*, ſed in MSS. ſecunda manus correxit *humanitate*. Exc. Gronov. & Edit. Aldina, quam Pithoeus ſequitur: *commotus humanis precibus*. R. Stephanus ex ingenio dedit: *commotus humaniter precibus*. quod Gryph. & Lovan. tenuerunt. Omnium proxime ad verum accedit lectio Edit. Rhenan. *commotus humanitis precibus*. e qua, una litera mutata, fecimus: *commotus humanitus precibus*. *Humanitus* eſt, ut humanitatis ratio poſtulat, clementer, cum miſericordia. Terent. Heautont. I. 1. 47. *coepi non humanitus, Neque ut animum decuit aegrotum adoleſcentuli, Tractare*. ubi vide doctiſſimum Rivium.

Deprecanti, quod petebat, dedi] Haec eſt ſcriptura MS. Laurent. A. a prima manu, & Edit. Rhen. quam Stephanus ſecutus eſt. Reliqui libri *deprecantis*, ut cum *precibus* jungatur. Male.

Solus ſoli] Seneca de Benef. II. 19. *Beneficia, quae ſuccurrunt infirmitati, egeſtati, ignominiae, tacite danda ſunt, ut nota ſint ſolis, quibus proſunt.*

Quo minus nota calamitas hominis eſſet] Ita MSS. Laurent. A. B. Exc. Gronov. Edd. Venet. & Aldina, cujus auctoritatem ſecutus eſt Pithoeus. Nec quicquam verius hac lectione. Edit. Rhenan. mendoſe: *communis nota calamitas hominis eſſet*. Ex qua ſcriptura R. Stephanus infeliciter fecit: *cum omnibus nota calamitas hominis eſſet*. Quod cum Editor Lovanienſis abſurdum eſſe ſenſiſſet, Stephanianam conjecturam hoc modo correxit: *cum omnibus ignota calamitas hominis eſſet*. Sic error errorem parere ſolet.

ſet. Sed, ut paratus veniſſe videbatur, jam ſe negabit accepiſſe, & flens vobis ſupplicabit, ut ſe a calumniatoribus eripiatis. Vos autem cum ſe agentem videritis, facitote, ut & illius & mei memineritis.

V. O-

Sed, ut paratus veniſſe videbatur] Exhibemus ſcripturam MSS. Laurent. A. B. Exc. Gronov. Edd. Venet. & Aldin. quam Pithoeus etiam expreſſit, quamvis aliud Pithoeanae exemplum pro *videbatur* habeat *videatur*. Vitioſe Edit. Rhen. *Sed imparatus veniſſe videbatur*; cujus ſcripturam ſic immutavit R. Stephanus: *Sed imparatus veniſſe videbitur.* Sine dubio legendum: *Sed, ut paratus veniſſe videtur, jam ſe negabit* &c. *Ut* ponitur pro prout. Exempla habet Bentlejus ad Terent. Eunuch. V. 8. 44. *Paratus venire* ex formula dicitur, qui dolis & fraudibus inſtructus venit. Terent. Andr. V. 4. 6. *Itane huc paratus advenis?* Cic. pro Ligar. 1. *Paratus enim veneram, cum tu id neque per te ſcires, neque audire aliunde potuiſſes, ut ignoratione tua ad hominis miſeri ſalutem abuterer.* Verr. II. 15. *paratus ad hanc dicam ſortiendam venerat.* Aeque eleganter aliquis *meditatus venire* dicitur. Terent. Andr. II. 4. 3. *Venit meditatus alicunde, ex ſolo loco.* Utrumque conjungit Cicero pro Quinct. 11. *cum paratus, meditatusque veniſſes.*

Negabit] MSS. Laur. A. B. a prima manu, & Ed. Rhen. *negavit.*

Cum ſe agentem videritis] Legendum, *cum ſic agentem videritis*, ut R. Stephanus ex conjectura dedit, & ex eo habent Gryph. Lovan. Pithoeus; vel potius, *cum ſic ſe agentem videritis. Agere ſe* pro *gerere ſe* non optimae aetatis locutio videtur viro doctiſſimo ad Sueton. Claud. 25. Sed idoneos etiam ſcriptores, praeter Suetonium, hanc formam uſurpaſſe, multis exemplis intelligitur. Salluſt. Jug. 56. *Tanta mobilitate ſeſe Numidae agunt.* ubi Jo. Rivius etiam praeferebat *gerunt*, quod eſt in deterioribus quibusdam Codd. Sed *agunt* jure tenet Cortius ex melioribus. Gratius,

V. ORISMOS. Hoc fit, cum definimus aliquam rem noſtrae cauſſae ad utilitatem, neque tamen contra communem opinionem. Id eſt hujusmodi: *Nam virtutis labor, vera voluptatis exercitatio eſt.* Sed fieri ſolet hoc ſchema nonnunquam ratione ſuppoſita, & tum deni-

---

tius, aureae aetatis poëta, Cyneg. 103.

haud illo quisquam ſe
juſtior egit.

Valer. Max. IV. 1. 6. *pene tantum in recuſandis honoribus ſe geſſit, quantum egerat in emerendis.* ubi Torrenius per nimiam ſocordiam neglexit conſulere ſummum Gronovium, hanc formam Obſerv. IV. 14. Valerio erudite vindicantem. Seneca de Benef. II. 20. *Mihi enim, cum vir magnus fuerit in aliis, in hac re videtur vehementer erraſſe, nec ex inſtitutione Stoica ſe egiſſe.* quod recte contra Muretum & Gruterum tuentur Lipſius & Gronovius. Tacit. Hiſt. III. 2. *quanto ferocius ante ſe egerint.* Ex inferioris aetatis ſcriptoribus haec exempla ſufficiant. Ulpianus L. 1. §. 9. D. de Offic. Praef. Urb. *ut nummularii probe ſe agant circa omne negotium ſuum.* Eutrop. IV. 9. *negligenter ſe & avare agentes.* Sulpic. Sever. Ep. I. p. 547. *Sed agant ſe, ut volunt.*

ORISMOS] Ita ſine adſpiratione veteres libri. Hoc ſchema eſſe puto, quod Quinctilian. IX. 3. p. 456. ex Rutilio *circumſcriptionis* nomine laudat. Adde Voſſium Inſt. Or. V. 13. p. 275.

Vera voluptatis exercitatio eſt] Ed. Rhen. *exercitio*, qua voce priſci Latini uſi ſunt, & poſt JCti. Vide Feſtum, & Briſſonium de V. S. Sed talia non temere ſcriptoribus obtrudenda. Vir doctus in marg. Ed. Rhen. pro *vera* ſcribit *verae*, ut Barthius Adverſ. XXXIII. 11. memoriter citat: *Virtutis labor verae virtutis exercitium eſt.* Fruſtra. Xenophon Cyrop. I. p. 5. D. ἣ ἀληθεστάτη δοκεῖ αὕτη ἡ μελέτη τῶν πρὸς τὸν πόλεμον εἶναι.

Et tum denique] Copulam & R. Stephanus, ejusque exemplo alii temere ejecerunt.

 Di-

nique magis illuſtratur, ita ut fecit dives avarus:

Dives avarus] An hoc declamationis nobilis nomen? Caeterum corruptus, certe abruptus nimis mihi hic locus videtur. Gesner.

Ita ut fecit dives avarus] Vides ulcus teterrimum, ad quod ſanandum R. Stephanus homines eruditos ſtellula appoſita invitavit. Nos illud nec urendo, nec ſecando, ſed blanda medicina adhibenda ita curamus: *ita ut fecit* Dinarchus. Dinarchi nomen, leviter in Diarchi corruptum, l. 14. reſtituimus. Nec ullum nobis dubium eſt, quin II. 20. Dinarchi legendum ſit, ubi vulgatur Timarchi. Nam Timarchus orator ne fando quidem auditus. At in oratorum numerum refertur a Jo. Tayloro V. C. ad Aeſchin. contra Timarch. p. 84. Videamus, quibus argumentis nitatur. Primum laudat Rutilii locum. Sed in hoc, poſt emendationem noſtram, nihil praeſidii. Deinde affert hoc Longini fragmentum: Κορωνὶς δ' ἔστω λόγου παντὸς καὶ φρονήματος Ἑλληνικοῦ Δημοσθένης, Λυσίας, Αἰσχίνης, Ἀριστείδης, Ἰσαῖος, Τίμαρχος, Ἰσοκράτης, Δημοσθένης ὁ κρίθινος, Ξενοφῶν, πρὸς τούτοις Παῦλος ὁ Ταρσεὺς, ὅν τινα καὶ πρῶτόν φημι προϊστάμενον δόγματος ἀναποδείκτου. Enimvero male ſit librariis; qui virum eruditiſſimum tam proterve luſerunt. Nam fragmentum illud ita ſcribendum: Κορωνὶς δ' ἔστω λόγου παντὸς καὶ φρονήματος Ἑλληνικοῦ Δημοσθένης, Λυσίας, Αἰσχίνης, Ὑπερείδης, Ἰσαῖος, Δείναρχος, Δημοσθένης ὁ κρίθινος, Ἰσοκράτης, Ἀντιφῶν. *Dinarcho* cognomen fuit Δημοσθένης ὁ κρίθινος. Hermogenes de Form. orat. II. p. 495. ὥς ἤδη τινὲς, καὶ προσπαίζοντες, Δείναρχον οὐκ ἀχαρίτως κρίθινον Δημοσθένην εἰρήκασι. ubi vide Scholiaſtem. Eundem etiam ἄγροικον Δημοσθένην vocatum eſſe, tradit Dionyſius Halic. in Dinarch. p. 115. Graecorum imitatione M. Coelius apud Sueton. de Rhetor. 2. *L. Plotium, ſubtracto nomine, ordearium rhetorem appellavit; deridens, ut inflatum, ac levem, & ſordidum.* ubi adeundus Iſ. Caſaubonus. Pauli mentio ab hominis Chriſtiani fraude acceſſit, ut bene judicat Fabricius Bibl. Gr. Vol. IV. p. 445. Sed, ut ad Rutilium redeamus, illi hac quoque ratione

rus: *In villa aedem fecit Fortunae. Crimen arguitur temeritate illius, quae tam locupletes copias dederit ei, qui odiſſet uti.*

VI. PROSOPOPOEIA. Hoc fit, cum perſonas in rebus conſtituimus, quae ſine perſonis ſunt,

ne ſuccurri poſſe videtur: *ita ut fecit* DINARCHUS: *Dives avarus in villa aedem fecit Fortunae.* De *divite avaro* agi, ſatis liquet. Ac potuit nomen *Dinarchus* ſimilitudine literarum, quae eſt in *dives avarus*, facile abſorberi. Sed prior ratio praeferenda videtur.

In villa aedem fecit Fortunae] Sola Editio Pithoeana *feci* pro *fecit*. Mutilum hoc fragmentum videtur, nec niſi meliorum Codicum ope redintegrandum.

Crimen arguitur temeritate illius] Suſpicio mihi oborta eſt, legendum eſſe: *Crimen augetur temeritate illius.* Sed praeſtat, manum a mutilis & obſcuris abſtinere. *Temeritatem Fortunae* etiam Cicero tribuit Parad. II. p. 552. *ut eo ſtatu eſſem, quem neque fortunae temeritas, neque inimicorum labefactaret injuria.* de Amicit. 6. *poſita non tam in noſtris conſiliis, quam in fortunae temeritate.*

Quae tam locupletes copias dederit ei, qui odiſſet uti] Haec eſt ſcriptura Exc. Gronov. & Edit. Aldinae, quam Cauſſinus etiam p. 398. expreſſit. Reliqui veteres male, *locupletis copias.* Auctor ad Herenn. IV. 33. *Oſtentas mihi divitias, & locupletes copias jactas.* Ibid. 47. *ſi quis in excelſo loco, & in magnis ac locupletibus copiis collocatus.* Salvian. adv. Avarit. III. p. 227. *Ampla ac locuples facultas perditionem inferre dicitur.* Idem mendum eſt in Varrone apud Non. Marcell. p. 67. *Quibus erant pecuniae ſatis locupletis, aſſiduos; contrarios, proletarios.* Scribe *locupletes.*

Cum perſonas in rebus conſtituimus, quae ſine perſonis ſunt] Inepte R. Stephanus edidit: *cum perſonas iis rebus conſtituimus, quae ſine perſonis ſunt.* quam lectionem Gryph. & Lovan. ſervarunt.

ſunt, aut eorum hominum, qui fuerunt, tanquam vivorum & praeſentium actionem, ſermonemve deformamus. Id eſt hujusmodi: *Nam cum crudelitatis mater eſt avaritia, & pater fu-*

Qui fuerunt] i. e. mortui ſunt, vel *vixerunt*, &c. GESNER.

Actionem, ſermonemve] Ita ex MSS. Laur. A. B. & Ed. Aldin. ſcripſimus. Exc. Gronov. *actionem ſermonemque*. Ed. Venet. *actionem ſermonem*. Ed. Rhenan. *actionem ac ſermonem*.

Actionem, ſermonemve deformamus] *Deformare* interdum dicitur pro ſimplici formare. Sulpic. Sever. Sacr. Hiſt. I. 18. *Si quis partum non deformatum mulieri excuſſerit*. ubi nuper vir doctus temere legebat: *Si quis partum nondum formatum mulieri excuſſerit*. Firmicus Matheſ. I. 3. p. 12. *nondum corporis deformatione completa, in matris viſceribus*. Vide Muncker. ad Hygin. Aſtron. praef. p. 405. & Interpretes ad Quinctilian. VI. p. 495. Sed inprimis *deformare* ſedem habet in morum & habitus deſcriptione, vel characterismo, ut non ſolum hoc loco, ſed etiam §. ſequ. *orator hoc ſchemate aut vitia, aut virtutes eorum, de quibus loquitur, deformat*. Cicero de Harusp. reſp. 26. *ſi unum hominem deterrimum poëta praeſtanti aliquis ingenio, fictis conquiſitisque vitiis deformatum, vellet inducere*. quo loco *deformatum* vulgo explicatur turpatum. Nobis aptius & accommodatius videtur intelligere eſt fictum, deſcriptum, χαρακτηρισθέν. Seneca de Benef. VII. 2. *Hanc voluptatem percipit hic, quam deformamus cum maxime*. Rufinianus etiam de Schemat. p. 52. proſopopoeiam vocat *deformationem*. Aquila Roman. p. 18. diatypoſin. Vide Barthium Adverſ. LV. I. & Graevium ad Cicer. pro Caecin. 5. qui tamen male huc trahit locum de Haruſp. reſp. 24. *in qua Pompejum ornat, an potius deformat?* ubi eſt foedat, maculat.

Nam cum crudelitatis mater eſt avaritia &c.] Obſcurus & vitiatus locus, cui, ſi qua potero, & lumen afferam, & medicinam. Veterum librorum ſcriptura haec eſt;

furor. Haec facinori conjuncta, parit odium: inde item naſcitur exitium. Hoc genere uſi ſunt poëtae, qui fabulas ſcripſerunt, in prologis.

---

eſt: *Nam cum crudelitatis mater eſt avaritia, eſt pater furor. Huic facinori conjuncta, parit odium, inde item naſcitur exitium.* Sola Exc. Gronov. & Edit. Aldin. *& pater furor.* Adulterina R. Stephani ſcriptura, quae recentiores Editiones omnes inquinavit, ſic habet: *Nam cum crudelitatis mater eſt avaritia, tum pater furor. Ea huic facinori conjuncta, parit odium, inde item naſcitur exitium.* Nos ita legendum conjecimus: *Nam crudelitatis mater eſt avaritia, & pater furor. Haec facinori conjuncta, parit odium: inde autem naſcitur exitium.* Triplex eſt progenies. Avaritia & furor procreant crudelitatem: crudelitas & facinus, odium: odium, exitium. Conjunctio *cum*, forte nata ex ſequenti ſyllaba *cru*, hic nullum locum habet. Pro *eſt pater* recte libri, quos diximus, *& pater.* Certiſſimum vero eſt *haec* pro *huic*, quod etiam viro docto in marg. Ed. Rhen. in mentem venit. Nam ad *crudelitatem* refertur, quae ſe, tanquam nuptiarum foedere, *conjunxit facinori. Inde autem* pro *inde item* emendat idem vir doctus, quem modo laudavimus. Simillimus locus Longini II. Y. 43. p. 237. ταῦτα νοτ-τεπαιεῖ), καὶ ταχέως γινόμενα περὶ πλεονεξίαν ——— γεννῶσι καὶ τῦφον, καὶ τρυφὴν, οὐ νόθα ἑαυτῶν γεννήματα, ἀλλὰ καὶ πάνυ γνήσια. ubi Jac. Tollius Rutilianum fragmentum adſcripſit. Priorem fragmenti partem laudat Quinctilian. IX. 3. p. 455. quod Interpretum diligentiam fugit: *Etiam in perſonae fictione accidere quidam idem putaverunt, ut in verbis etiam eſſet haec figura: Crudelitatis eſt mater avaritia.*

Hoc genere uſi ſunt poëtae, qui fabulas ſcripſerunt, in prologis] Credibile eſt, multos tales prologos fuiſſe in Graecorum dramatis. Nunc duo tantum ſuperſunt, alter, ex Philemonis Theſauro ductus, in Plauti Trinummo, in quo Luxuria & Inopia, velut perſonae, producuntur: quo exem-

gis. Nam humana figura produxerunt perſonas, quae in veritate artis & voluntatis ſunt, non perſonae. Alterum genus eſt, ita ut fecit HYPERIDES, cum de adoleſcente impudico diceret: *Quid ſi tandem, Judices, hanc cauſſam age-*

---

exemplo Rutilium illuſtrat P. Victorius Var. Lect. XXXVII. 12. alter in Aeſchyli Prometheo vincto, ubi Κράτης & Βία praefantur, & cum Vulcano colloquuntur. Poſterioris exempli indicium debeo Graecarum literarum ſtatori, Valckenario.

In veritate] *Veritatem* perſonis vel rebus fictis, ſimulationi, inani oſtentationi, exquiſite opponi, multis exemplis demonſtrarunt Latinae proprietatis intelligentes judices, Gronovius Obſerv. IV. 7. Marklandus ad Stat. Silv. V. 5. 39. & Erneſtus Clav. Cic. v. *Veritas*. Nos paucula addamus non ſolum ſenſu, ſed etiam conſtructione ſimilia loco Rutiliano. Auctor ad Herenn. IV. 22. *Haec tria genera proxima exornationum perraro ſumenda ſunt, cum in veritate dicemus.* Minuc. Felix 37. *Sic homicidium in vero flagitatis, in mendacio fletis.* Arnob. V. p. 177. & *meditatur ab ligno pati, quod jam dudum in veritate promiſerat.* VI. p. 196. *poteſt ut hic flavus ſit, qui in veritate habeat oculos caeſios.*

Quid ſi tandem, Judices, hanc cauſſam ageremus] R. Stephanus, vel quicunque ipſi vicariam in Editione curanda operam praeſtitit, acute vidit, de textu elapſa eſſe verba, *apud ipſam naturam*, quae ille adeo, ne monito quidem lectore, in contextum induxit: *Quid ſi tandem, Judices, apud ipſam naturam hanc cauſſam ageremus?* Quam conjecturam expreſſerunt Gryph. Lovan. & Pithoeus, niſi quod hic *agerem* contra libros dedit pro *ageremus*. Equidem, an illa ipſa verba, quae Stephanus revocanda conjecit, a librariis omiſſa ſint, neſcio. Sed *naturae* mentionem in hoc loco fuiſſe, ſequentia docent. Stephaniana conjectura non deterior eſt illa viri docti in marg. Ed. Rhen. *Quid ſi tandem, judice natu-*

ageremus? Atque ita diviſit muliebrem perſonam, ut ſuum cuique opus atque officium diſtribueret: ego hunc oſtenderem, muliebri ritu eſſe ſuo

---

tura, hanc cauſſam ageremus?

Atque ita diviſit muliebrem perſonam] Haec quoque mutila & corrupta. Edd. Venet. & Rhen. *atque*. MSS. & Edd. Aldin. Pith. *atqui*. R. Stephanus de conjectura: *ac quae*. Optime vir doctus in marg. Ed. Rhen. corrigit: *quae ita diviſit*, ut ad naturam referatur. Quae lectio adeo neceſſaria eſt, ut me vix temperarim ab illa textui reddenda. Porro poſt *diviſit* omiſſa ſunt verba *virilem &*, quod & R. Stephanus vidit, quamvis praepoſtero ordine ediderit, *muliebrem virilemque perſonam*. Hoc ſupplementum omnes inde a Stephano Editiones habent. *Dividere perſonam* locutio eſt e ſcena ducta. Horat. de A. P. 316.

Reddere perſonae ſcit convenientia cuique.

Ego hunc oſtenderem] Male R. Stephanus hoc modo interpolavit: *ei ego hunc oſtenderem*. quod tamen recentiores Editores admiſerunt. Rigaltius ad Phaedr. IV. 14. 1. ita hunc locum citat: *& ego hunc oſtenderem*. Sed quam vim *ego* hoc loco habeat, non video. Sine dubio Rutilius ſcripſit: *& hunc oſtenderemus*. quod convenit cum praecedenti *ageremus*.

Muliebri ritu eſſe ſuo corpore abuſum] Prodigioſa eſt ſcriptura MSS. & vetuſtarum Editionum omnium: *tui liberi ritu eſſe ſuo corpore ad luſum*. Sed hoc monſtrum feliciter procuravit vir doctus, quiſquis fuit, a R. Stephano ad Rhetores edendos adhibitus: *muliebri ritu eſſe ſuo corpore abuſum*. De qua emendatione merito gloriatur Stephanus in praefat. Editionis ſuae. Nec nos dubitavimus illam, aliorum Editorum exemplo, in ipſo contextu reponere. *Abuti* dicitur pro uti, ut ſexcenties. Vide, ne alios plures commemorem, Daviſium ad Ciceron. de N. D. II. 60. Ceterum Burmannus hunc locum comparavit cum Petron. cap. 81. *qui, ne vir eſſet, a matre perſuaſus eſt; qui*

ſuo corpore abuſum: nonne vehementiſſime admiraretur, ſi quiſquam non gratiſſimum munus arbitraretur, virum ſe natum, ſed depravata na-

---

qui opus muliebrè in ergaſtulo fecit.

Virum ſe natum] Haec elegantia e Graeco fonte manavit. Corinna apud Apollonium Dyſcolum libro MS. de Pronominibus: Μέμφομαι δὲ κὴ λίγυεϱαν Μοιτίδα ἴωνγα, ὅτι μὰν ἀφῦσα ἔβα Πινδαρέοιο ποτ' ἔριν. Sic MS. cujus ſcripturam Salmaſius Epiſt. 14. ita emendavit: Μέμφομαι ἰώνγα τὰν λιγυρὰν, Μυρτίδα μέμφομαι, ὅτι βάνα φῦσα (*mulier nata*) ἔβα Πινδάροιο ποτ' ἔριν. Plautus Pſeud. I. 3. 63. *alienum reddunt nato nemini.* Et ſic ille ſaepius. Terent. Phorm. V. 3. 9. *Virum me natam vellem.* Cicero Tuſc. Diſp. III. 17. *qui mortalis natus conditionem poſtules immortalium.* ubi vide Daviſium. Phaedr. III. 8. 11. *Vir natus quod rem feminarum tetigerit.* ubi Rutilii locum laudant Rigaltius & Gudius. Curt. VI. 11. *qui non erubeſceret, Macedo natus, homines linguae ſuae per interpretem audire.* Apulej. Apol. p. 10. *Et quid ego de homine nato diutius?* ubi vide Iſ. Caſaubonum. Fruſtra Burmannus ad Petron. cap. 19. Daviſius ad Ciceron. l. c. aliique hanc formulam obtrudunt Apulejo Met. I. p. 11. *Proclamares ſaltem ſuppetiatum, ſi reſiſtere vir tantus mulieri nequibas.* Nam *tantus* elegantiſſime ad magnitudinem, vel robur corporis refertur, ut apud Graecos τηλικοῦτος. Terent. Eunuch. III. 5. 50. *flabellum tenere te aſinum tantum.* Cum Rutilio & verbis & ſententia convenit Firmicus Matheſ. VIII. 7. p. 216. *Hi praeterea ſemper amabunt, aut ſe amare ſimulabunt: ac eos poenitebit, quod viri nati ſunt.* quae, ut Joſ. Scaliger vidit, ſumta ſunt ex Manilio V. 152. ubi ſimiliter impudicus dicitur mulierum cultum imitari,

Atque odiſſe virum, tereteſque optare lacertos.

Sic in tranſcurſu emendo. Vulgo legitur:

Atque odiſſe virum, ſteriléſque optare lacertos.

Scaliger *ſteriles lacertos* exponit *vulſos*. Sed cur cinaedus optaſſet *vulſos lacertos*, quos ipſe vellere poterat, vel

naturae beneficio in mulierem convertere propeperaſſe. Item CHARISII: *Exiſtimate, quaeſo, rem-*

vel glabratori vellendos praebere? *Teretes lacertos* optabat, quos ſciret in puellis laudari. Catull. LX. 181.

Mitte brachiolum teres,
Praetextate, puellulae.

Mox de eodem cinaedo Manilius:

Naturae pudet, atque habitat ſub pectore caeca
Ambitio.

Eandem rem ſic expreſſit Seneca, quem & Scaliger laudat, praef. Controv. I. p. 66. *Emolliti, enervesque, quod nati ſunt, inviti manent.* Manilius fortaſſe imitatus eſt Manethonem IV. 590.

Φύσονται μαχλοὶ, ἀνδρωματόκοι, ἀρσενομίκται,
Μεμφόμενοι φύσεως ὀρθὴν ὁδόν.

Sed depravato naturae beneficio] Sic ſcripſimus ex Edit. Aldina. Reliqui libri veteres: *ſe depravato naturae beneficio.* Quod vitium, ut eſt manifeſtum, nec Stephanum fefellit.

In mulierem convertere properaſſe] Revocavimus conſtantem veterum librorum lectionem, in cujus locum R. Stephanus hanc ſuppoſuerat: ~~*in mulierem convertere*~~ *ſe properaſſet.* Quae ſcriptura ab eo tempore in omnibus Editionibus haeſit. *Convertere* in *convertere ſe* quam prave mutatum ſit, ad §. 1. hujus libri demonſtravimus. Sed nec *properaſſe* ſollicitandum erat. Pendet enim a verbo *admiraretur*, quod non ſolum cum *ſi*, ſed etiam cum infinitivo ſtruitur. Permulta autem exempla ſtructurae in una periodo variatae reperiuntur. Terent. Andr. IV. 5. 2. *Quae ſibi inboneſte optavit parere hic divitias, Potius quam boneſte in patria pauper viveret.* ut veriſſime reſtituit illuſtris Bentlejus, qui adeundus. Caeſar de B. G. II. 10. *conſtituerunt, optimum eſſe, domum ſuam quemque reverti, & quorum in fines primum Romani exercitum introduxiſſent, ad eos defendendos undique convenirent.* ubi vide Oudendorpium. Liv. XXXIX. 14. *Conſules aedilibus curulibus imperarunt, ut ſacerdotes ejus ſacri omnes conquirerent, comprehenſosque libero conclavi ad quaeſtionem ſervarent, aediles plebis videre, ne qua ſacra in operto fierent.* ubi vim exemplorum congeſſit Drakenborchius. Quod

rempublicam hic adeſſe, & pro veſtra libertate ſupplicem vobis accidere, ſimul & liberos veſtros,

---

Quod ad ſententiam attinet his verbis expreſſam, ſimilis eſt Salviani de Gubern. Dei VII. p. 152. *Quis credere, aut etiam audire poſſit, convertiſſe in muliebrem tolerantiam viros, non uſum ſuum tantum atque naturam, ſed etiam vultum, inceſſum, habitum, & totum penitus quicquid aut in ſexu eſt, aut in uſu viri.* Multa huc pertinentia habent Interpretes ad Petron. cap. 119. Hyperidis locum Jac. Gothofredus comparat cum L. 3. Cod. Theod. ad L. Jul. de Adulter. T. III. p. 64. *Cum vir nubit in feminam, viro porrecturam, quid cupiat, ubi ſexus perdidit locum?* Quae verba, variis conjecturis jactata, mihi non ſolum labe carere, ſed plus etiam venuſtatis, quam in illam aetatem cadat, habere videntur.

Accedere] Forte *accidere.* Gesner.

Supplicem vobis accidere] Bene Gesnerus legit *accidere.* Sed neſcio, an etiam legendum ſit: *ſupplicem genibus accidere.* Nam Latini ſemper, niſi fallor, in hac forma addunt *genibus* vel *ad genua.* Exempla ſunt apud Jo. Rivium ad Terent. Hecyr. III. 3. 18. & Hier. Columnam ad Ennii Fragm. p. 296. Potuit tamen Rutilius, Graecum ſcriptorem vertens, Graecorum exemplo, qui προσπίπτειν ſimpliciter dicunt, ut Xenophon Cyropaed. IV. p. 111. E. ἥκω πρὸς σὲ, καὶ ἱκέτης προσπίπτω. *accidere* etiam abſolute dicere. De hoc verbo ita Donatus ad Terent. l. c. *Accidere eſt geſtu corporis oſtendere humilitatem cadentis, propter ad, quod eſt juxta, & cadere. Salluſtius autem ſine praepoſitione dixit, Qua accidam, aut quo.* Quae verba foediſſimis mendis inquinantur. Corrige: *Accidere eſt geſtu corporis oſtendere humilitatem precantis: ex ad, quod eſt propter, juxta, & cadere. Salluſtius autem ſine praepoſitione dixit, Quo accidam? aut quo appellam?* Salluſtii locus exſtat Jug. 14. ubi vulgo legitur: *Nunc vero exul patria, domo, ſolus & omnium honeſtarum rerum egens, quo accedam, aut quos appellem?* Ex Donato Pal-

ſtros, matresfamilias amplexam tenere, parentes veſtros aetate confectos ad ſe applicare, re-

---

Palmerius Spicileg. p. 726. bene reſtituit: *Quo accidam.* quamvis Interpretibus conjecturam non potuerit probare. Vide Cortium ad h. l. & Jug. 107. Ego vero praeterea in Salluſtio ſcripſerim: *Quo accidam, aut quo appellam?* Utrumque convenit ſcriptori priſcas formulas aucupanti. Et eſt totus locus manifeſta imitatione expreſſus ex Ennio apud Ciceron. Tuſc. Diſp. III. 19. cujus verſus ex pulcerrima R. Bentleji emendatione adſcribam:

Quid petam praeſidi, aut
exſequar? quove nunc
Auxilio exili aut fugae
freta ſim?
Arce & urbe orba ſum: quo
accidam? quo applicem?

Pro *quo applicem* Salluſtius dixit *quo appellam*, formula & ipſa a re nautica ducta. Seneca de Conſ. ad Marc. 20. eadem translatione: *Habeo quo appellam.* Porro in Salluſtio etiam ſcribe: *Ad nationéſne, an reges.* Nam ſemel *quo appellam* mutato in *quos appellem*, neceſſe fuit, praepoſitionem *ad* omitti. Ceterum Chariſii fragmentum tam ſimile eſt loco Dinarchi adv. Demoſth. p. 104. ut facile appareat, Chariſium haec ſcribentem Dinarchi orationem ob oculos habuiſſe: ἣ (χώρα) τοὺς ἐξ αὐτῆς γεγεννημένους ὑμᾶς ἱκετεύει, παραστησαμένη τὰ ὑμέτερα τέκνα καὶ γυναῖκας, τιμωρήσασθαι τὸν προδότην καὶ σώζειν ἑαυτήν· ὑπὲρ ἧς καὶ πρόγονοι καλοὺς καὶ πολλοὺς κινδύνους ὑπομείναντες, ἐλευθέραν ὑμῖν αὐτὴν παραδεδώκασιν.

Simul & liberos veſtros, matresfamilias] Malim: *Simul liberos veſtros & matresfamilias.* Sic etiam Stephanus, niſi quod *et* ſervat poſt *ſimul.*

Parentes veſtros] Sic Ed. Rhenan. Reliqui veteres: *parentes noſtros.*

Ad ſe applicare] Quod faciunt oſculantes, vel amplectendo ardentem amorem demonſtrantes. Catull. IX. 8.

applicasque collum,
Jucundum os, oculosque ſuaviabor.

Petron. cap. 24. *vocatumque ad ſe in oſculum applicuit.* cap. 114. *Gitoni applicitus cum clamore flevi.* Sic Marklandus in Statio Silv. III. 3. 17. legendum conjiciebat:

redigere vos in memoriam, qualem ſe a majoribus acceperitis, obſecrare pro ſacris ac delubris deorum immortalium, pro parentum monumentis, pro vobis ipſis & ſalute veſtra. Haec ſi praeſens agit, ut dixi, reſpublica, quid animi eſtis habituri, quaero.

VII.

---

tenet ecce ſeniles
Leniter applicitos vultus.

Sed vulgatum *implicitos vultus* recte defendit Burmannus ad Lucan. III. 694. cui tum memoria non ſuggerebat Valer. Flacc. I. 264.

Laetus at impliciti Peleus rapit oſcula nati.

& quae ipſe ad eum locum annotarat.

Redigere vos in memoriam] Vir doctus in marg. Ed. Rhen. corrigit: *redigere vobis in memoriam.* Sed vulgatum ea ratione capi poteſt, qua Cicero dixit pro Flacc. 25. *revocarem animos veſtros ad Mithridatici belli memoriam.*

Pro ſacris] Ex Edit. Aldina reſtituimus praepoſitionem *pro*, quae exciderat ex reliquis libris antiquis. Idem ex conjectura fecerat R. Stephanus.

Haec ſi praeſens agit] R. Stephanus edidit: *Haec ſi praeſens ageret.* nempe ut melius conveniret conjecturae ſuae, *eſſetis habituri*: quae quam aliena a vero ſit, ſtatim dicemus.

Quid animi eſtis habituri, quaero] Neſciebat R. Stephanus, quod nunc pueri ſciunt, indicativum modum ſaepiſſime jungi interrogativis indefinite poſitis, corrigebatque adeo: *quid animi eſſetis habituri, quaero.* in quo coecum ducem ſecuti ſunt Gryph. & Lovan. Ipſe Rutilius §. 8. hujus libri: *Quaeres a me, —— quo jure mihi Polyaenus reliquit, praetor dedit poſſeſſionem.* & §. 10. *cum quaerimus, quid dicimus.* Aliorum ſcriptorum exempla quamvis multa in promtu ſunt. Sed ſufficiunt collecta a Malaſpina in Ciceron. ad Att. XIV. 13. & Burmanno ad Lucan. I. 126.

CHARACTERISMOS] Li-

VII. CHARACTERISMOS. Quemadmodum pictor coloribus figuras deſcribit, ſic orator hoc ſchemate aut vitia, aut virtutes eorum, de quibus loquitur, deformat. LYCONIS: *Quid*

Libri veteres mendoſe: *Chreſterismos*, & *Chrectherismos*. Veram lectionem *Characterismos* certatim reſtituerunt P. Leopardus Emend. XVI. 25. Achill. Statius ad Ciceron. Topic. 22. & Iſ. Caſaubonus proleg. ad Theophraſt. p. 90. qui emendationem ex Quinctiliano, ſic in Rutilio legente, IX. 3. p. 457. confirmare potuiſſent. Primus *Characterismus* edidit Pithoeus.

Aut vitas] Lege, *aut vitia*. Probant ſequentia: CASAUBON. ad Theophraſtum. Sic etiam emendavit Leopardus l. c. & recepit Pithoeus. Inepte Barthius vulgatam defendit Adverſ. LV. 1. ubi Lyconis Characteriſmus juſto commentario explicatur.

LYCONIS] Sic ſcripſimus ex Edit. Aldina, ut recentiores etiam Editores, praeëunte R. Stephano, fecerunt. Reliqui libri ſcripti editique, *Lyconi*. Lyconem *oratorem* vocat H. Stephanus in Francoford. Nundin. p. 106. Ego vero nullum uſpiam hujus nominis oratorem commemoratum inveni. Nec convenit orationi tam longa ebrii deſcriptio. Quid igitur? Non orator eſt Lyco, ſed philoſophus Peripateticus, cujus vitam enarravit Diogenes Laërt. V. 65. quocum jungendi Antigonus Caryſtius apud Athen. XII. p. 547. D. & Themiſt. Or. XXI. p. 255. B. Ex hoc diſertiſſimo Characterismo conjecturam facias, Lyconem, Theophraſti exemplo, *Notationes morum* ſcripſiſſe: quanquam nulla hujus libri mentio apud veteres reperitur. Certius colligitur e Cicerone Tuſc. Diſp. III. 32. & Clemente Alexandr. Strom. II. p. 497. eum *de Finibus boni & mali* ſcripſiſſe. Librum *de Natura animalium* laudat Apulejus Apol. p. 42. Eloquentiam Lyconis praedicat Cicero de Finib. V. 5. cujus tanta dulcedo fuit, ut inde *Glycon* appellatus ſit pro

 Ly-

Quid in hoc arbitrer bonae ſpei reliquum reſidere, qui omne vitae tempus una, ac deſperatiſſima conſuetudine producit? Nam ſimul atque ex prio-

---

Lycone. Vide Diogen. l. c. *Glyconis* nomine non ſolum ab Horatio I. Ep. 1. 30. & Plutarcho de Exil. p. 605. A. laudatur, ut Interpretes ad Diogen. docent, ſed etiam in Dictis philoſophorum ab Arſenio collectis: Γλύκων ὁ σοφὸς —— τὴν παιδείαν ἔλεγεν ἱερὸν ἄσυλον. ubi tamen ſimilis Dictorum Collectio MS. quae eſt in Bibl. Leidenſi, habet Λύκων. A Clemente Alexandr. l. c. non Λύκων dicitur, ſed Λύκος· quod in errorem induxit Jonſium de Script. Hiſt. philoſ. IV. p. 340. & Fabricium Bibl. Gr. Vol. II. p. 305. Λύκος, Λύκιος, Λύκων idem nomen eſt, nec niſi forma differt. De qua nominum permutatione exquiſita eruditione diſputat immortalis Hemſterhuſius ad Ariſtophan. Plut. p. 206. Ab hoc Lycone Troadenſi diverſus eſt Lyco Jaſenſis, qui *de vita Pythagorae* ſcripſit. Is etiam ab Athenaeo II. p. 47. A. X. p. 418. F. promiſcue Λύκων & Λύκος vocatur. Apud eundem II. p. 69. E. pro Ἴβυκος ὁ Πυθαγόρειος Cl. Valckenarius veriſſime ſcribit Λύκος ὁ Π. Plura de hoc Lycone Jonſius l. c. p. 337.

Quid in hoc arbitrer bonae ſpei reliquum reſidere] Rutilius more ſuo Ciceronem imitatur poſt red. in Senat. 5. *Quis enim ullam ullius boni ſpem haberet in eo, cujus primum tempus aetatis palam fuiſſet ad omnium libidines divulgatum?* *Reliquum* & *reſidere* jungit optimorum ſcriptorum exemplo. Liv. X. 16. *Unam ſibi ſpem reliquam in Hetruſcis reſtare.* ubi vide Drakenborch. Petron. cap. 109. *ne reſidua in animis etiam poſt jusjurandum ira remaneret.* Locutionem *ſpes reliqua* illuſtrat Drakenborch. ad Liv. IV. 27.

Qui omne vitae tempus una, ac deſperatiſſima conſuetudine producit] *Producit* MSS. & Editiones veteres omnes, quod jure placet Barthio l. c. *Produxit* ſine ulla neceſſitate invexit R. Stephanus, & alii poſt eum tenuerunt. *Ducere* & *producere tempus* proprie dicuntur genio indulgentes. Vide Broukhuſ. ad Propert. I. 3. 39. & Burmann. ad Valer. Flacc. I. 251.

Nam ſimul atque ex prioris diei

prioris diei nimia cibi ac vini ſatietate, vix meridiano tempore, plenus crapula eſt experrectus, primum oculis mero madidis, humore obcoe-

diei nimia cibi ac vini ſatietate &c.] Omnes libri antiqui: *Nam ſimul atque ex prioribus diei nimia cibi ac vini ſatietate* &c. Corruptam leviter ſcripturam foedius depravavit R. Stephanus: *Nam ſimul atque ex primis horis diei nimia cibi ac vini ſatietate.* &c. Stephanianam conjecturam hactenus ſecutus eſt Pithoeus, ut *horis* adſciſceret, retineret *prioribus* ex libris antiquis. Unde haec exſtitit lectio: *Nam ſimul atque ex prioribus horis diei nimia cibi ac vini ſatietate* &c. Pithoei veſtigiis inſiſtens Barthius l. c. legendum conjecit: *Nam ſimul atque ſex prioribus horis diei nimia cibi ac vini ſatietate* &c. Sed taedet commenticia & abſurda referre. Sequendi potius veteres libri, qui nos quaſi manu ducunt ad veriſſimam lectionem: *Nam ſimul atque ex prioris diei nimia cibi ac vini ſatietate* &c. quo modo ſe etiam reſtituiſſe, mihi ſcripſit vir pari doctrina & humanitate, Jac. Frid. Heuſingerus. Appoſite Sueton. Calig. 58. *cunctatus, an ad prandium ſurgeret, marcente adhuc ſtomacho pridiani cibi onere.* Plinius Paneg. 63. *Non alii marcidi ſomno, heſternaque coena redundantes, comitiorum ſuorum nuntios opperiebantur?*

Vix meridiano] Sic de conjectura R. Stephanus. Libri veteres: *via meridiano.*

Plenus crapula] Liv. XXXIII. 48. *ceteri ſopiti cum poſtero die tandem ex ſomno pleni crapulae ſurrexiſſent.*

Oculis mero madidis] Mox Rufinus: *oculi vinum lacrimantes.* Lucret. III. 478. in ſimili ebrii deſcriptione:

> *tardeſcit lingua? madet mens?*
> *Nant oculi?*

Lucretium imitatus Ovidius Faſt. VI. 673.

> *& vinis oculique animique natabant.*

Immo Apulejus Apol. p. 68. *madentes oculos* ebrio tribuit, ut Rutilius, cujus locum comparavit Pricaeus. Etſi vero *oculi mero madidi* rectiſſime dicantur, ſitque verbo *madere* propria in ebrietate ſedes, ut multis exemplis demonſtrarunt Lindenbrog. ad Ammian. Marcell. XV. 3.

tunicatus, ſine pallio, ſoleatus prae lectulo, pallio-

cibis vinoque venae. Phaedr. IV. 14. 9.

Ubi irrigatus multo venas nectare.

ubi vide Rigaltium, a quo Rutilii locus non eſt praetermiſſus. Arnob. V. p. 158. *immoderatius potionem biantibus venis rapit.* Adde R. Bentlejum ad Horat. II. Serm. 3. 154.

Sunt repletae] F. *ſint repletae.* Gesner.

Sine pallio] MS. Laurent. A. *ſine palleo.*

Soleatus prae lectulo] Fortean, *ut e lectulo.* κρηπῖδας ἔχων ὡς ἀπὸ τοῦ κλινιδίου. Sed videtur qui Lyconis locum e Graeco vertit, reperiſſe in ſuo codice ὑπὸ pro ἀπὸ, neque de menda eſſe ſuſpicatus. Casaub. Barthius l. c. ſcribendum cenſet: *ſoleatus ſuper lectulo.* Neutra conjectura placet. Nec tamen ipſe probabiliorem afferre poſſum. Ebrioſus vino languidus, Graeco more *ſoleatus* erat. Philoſtratus Ep. 22. Βλαυτία, καὶ σανδάλια, καὶ κρηπῖδες, καὶ πίλια, νοσοῦντι ἐστὶ φορήματα.

Palliolo frigus a capite defendens] Recte *palliolo.* Sic alibi. Quia tamen Graece ſcripſerat Lyco, fortaſſe *pileolo* ſcribendum. πιλίδιον ἐν τῇ κεφαλῇ ἔχων πρὸς τὸ ψῦχος. Casaub. Aegrotos & molles caput pileo muniiſſe, ſatis conſtat. Plato Polit. III. p. 440. E. ἐὰν δέ τις αὐτῷ (κάμνοντι) μακρὰν δίαιταν προστάττῃ, πιλίδιά τε περὶ τὴν κεφαλὴν περιτιθεὶς, καὶ τὰ τούτοις ἑπόμενα. Plutarch. adv. Colot. p. 1127. B. τί ὁ πιλίδιον ἔχων οἴκοι κάθοιτο, δηλαδὴ περὶ τὴν τῆς γαστρὸς ἐπιμέλειαν ὅλως καθεστώς; Salmaſius etiam ad Vopiſc. Aurelian. 45. & ad Tertullian. de Pall. p. 308. Lyconem ſcripſiſſe putat πιλίδιον. Sed, quod addit, Rutilium πιλίδιον recte vertiſſe *palliolum*, in errorem inductus eſt a futili & nullius fidei ſcriptore, Fulgentio Expoſ. ſerm. ant. p. 774. qui ex Numa Pompilio de Pontificalibus, ſi Dis placet, tradit, *tutulum dici pallium, quo ſacerdotes caput tutabant.* Quanquam hic nulla fraus impoſtoris eſſe videtur, ſed culpa potius librariorum, *pallium* pro *pileum* ſcribentium. Omnino *palliola* in Rutilio tenendum. Nam aegroti etiam *pallio* caput involvebant; quod Lipſius de Amphith. cap. 20. & Salmaſius

liolo frigus a capite defendens, flexa cervice, ſummiſſis genibus, colore exſangui, protinus ex cubiculari lectulo excitatus, in triclinium trahitur. Ibi praeſto ſunt quotidiani pauci eodem

ſius l. c. multis exemplis planum fecerunt. Ovid. Art. Amat. I. 733.

Arguat & macies animum: nec turpe putaris,
Palliolum nitidis impoſuiſſe comis.

ubi vide N. Heinſium. Barthius quoque l. c. *palliolum* defendit allato Petron. cap. 32. *palliolo coccineo adraſum incluſerat caput.*

Flexa cervice] MS. Laurent. B. *floxa cervice.* An ſcribendum *laxa cervice*? Perſius III. 58. de ebrio:

Stertis adbuc? laxumque caput compage ſoluta
Oſcitat heſternum, diſſutis undique malis?

Sic *laxa cervice* in Stat. Theb. IV. 70. ex MS. legit Burmannus ad Claudian. in Eutrop. I. 110. Sed nihil mutandum. Philo Jud. de Ebriet. p. 377. καὶ βεβαρημένος τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπ' οἴνου, καὶ τὴν κεφαλὴν ὑπερβάλλων, καὶ τὸν αὐχένα ἐγκάρσιον πλησιάζων. ubi Th. Mangejus, ut ſaepe alibi, conjectura ὀκλάζων Graeciſmi inſcitiam prodit. Corrigendum ſine dubio πλαγιάζων.

Ex cubiculari lectulo excitatus] *Excitari* non vulgari elegantia dicitur, qui admonetur, ut ſurgat, & aliquo eat. Turpilius apud Donat. de Metr. Comic. p. 1326. *ut ſolent, me curae ſomno ſegregant, Foraſque noctis excitant ſilentio.* Liv. IX. 8. *Haud ſum ignarus, ignominiae, non honoris cauſſa me primum excitatum, juſſumque dicere.* Phaedr. IV. 24. 27.

Homo perturbatus excitat Simonidem.

ubi vide Interpretes. Petron. cap. 96. *a coena excitatus, a duobus lecticariis in medium rixam perfertur.* ubi Burmannus hanc formulam confundit cum vulgari *excitare ſopitum.* Vide Torrent. ad Sueton. Aug. 14. & Gronovium ad Senec. de Tranqu. cap. 14.

Ibi praeſto ſunt quotidiani pauci eodem ſtudio excitati convivae] Hic locus non expers corruptelae. Nam ſatis multos affuiſſe, ex ſequentibus apparet. Barthius l. c. legendum conjicit: *Ibi praeſto ſunt quotidiani porci, eodem*

dem ſtudio excitati convivae. Hic vero princeps, paulum illud, reliquum quod babet, mentis ac ſenſus, poculis extrudere [*ex ea*] *feſtinat,*

---

dem ſtudio excitati convivae. Quam conjecturam referre eſt refellere. Forte, inſerta negatione, ſcribendum: *Ibi praeſto ſunt quotidiani, nec pauci, eodem ſtudio excitati convivae.*

Paulum illud, reliquum quod babet, mentis ac ſenſus] MSS. Laurent. A. B. Edd. Venet. & Rhenan. *paulum illud, reliquum quod babet, menti ac ſenſu.* Ed. Aldin. *paulum illud, reliquum quod babet, menti ac ſenſui.* Recte R. Stephanus edidit: *paulum illud, reliquum quod babet, mentis ac ſenſus.* quod Exc. Gronov. confirmant. Itaque poſt alios Editores recepimus.

Poculis extrudere ex ea feſtinat] Jure R. Stephanus voces *ex ea* delevit. Nam videntur a mala manu huc traductae. Perelegans verbum *extrudere.* Eratoſthenes apud Stob. p. 163. de vino:

ἐκ δ' ἀνδρῶν πάντ' ἐτίναξε νόον.

Extrudere feſtinat, bibendo provocat, laceſſit] Nihil hac brevitate concinnius & fortius, ut bene judicat Barthius l. c. Sed omnem vim enervavit R. Stephani interpolatio: *extrudere feſtinat, & eos bibendo provocat, & laceſſit.* quod, ut reliqua ejus commenta, recentiores Editores patienter tulerunt. Pro *provocat* MS. Laur. B. a prima manu habet *revocat.* Quae verba etiam confunduntur apud Petron. cap. 23. *Refectum igitur eſt convivium, & rurſus Quartilla ad bibendum revocavit.* Emenda: *ad bibendum provocavit. Provocare* in bibendi certamine domicilium habet. Seneca Ep. 95. *non minus potant, & oleo & mero viros provocant.* Vopiſc. Firmo 4. *Nam quidam Burburus nomine, de numero vexillariorum, notiſſimus potator, cum ad bibendum eundem provocaſſet.* Par eſt proprietas in verbo *laceſſere.* Valer. Flacc. V. 572.

Et juxta Aeſonidem magno
cratere laceſſit.

ubi P. Burmanno, verbum *laceſſere* explicanti, non ad manum erat appoſitus Rutilii locus. *Pojicere* etiam ſimili ſignificatione dicitur. Cicero Verr. I. 26.

hor-

nat, bibendo provocat, laceſſit, ſicut in proelio bo-

hortatur hoſpes: poſcunt majoribus poculis. ubi Aſconius, Non. Marcell. p. 374. & Serv. ad Aen. VIII. 614. *poſcunt* bene interpretantur *provocant.*

Sicut in hoſtium proelio quam plurimos ſuperarat atque afflixerat] Haec eſt lectio MS. Laurent. A. quam magno conſenſu confirmant MS. Laurent. B. & veteres Editiones omnes, niſi quod pro *afflixerat* praeferunt *affixerat*, ſollemni horum verborum permutatione. At R. Stephanus foede interpolavit omnia: *perinde ac ſi in hoſtium proelio quam plurimos ſuperarit atque afflixerit.* Primum temere & inſcite pro *ſicut* ſcripſit *perinde ac ſi.* Nam *ſicut* idem ſignificat. Salluſt. Catil. 31. *Poſtremo diſſimulandi cauſſa, atque ſui expurgandi, ſicut jurgio laceſſitus foret, in ſenatum venit.* ubi illam notionem illuſtrat Cortius. Deinde *ſuperarat atque afflixerat* perperam mutavit in *ſuperarit atque afflixerit.* Nam centies Grammatici docuerunt, plusquamperfecti indicativum modum pro ejusdem ſubjunctivo poni. Liv. XLI. 24. *Divinat etiam, 'quae futura fuerant, ſi Philippus vixiſſet.* ubi vide Drakenborchium. Lactant. Epit. 54. *incredibili alacritate inſolenter exultant, &, quaſi hoſtem ſub jugum miſerant, gaudent.* ut vulgatum *miſerint* bene emendat Daviſius. Adde Schwarzium & alios ad Plin. Paneg. 8. Sic antiquorum librorum ſcripturam ſatis vindicaſſe videmur. Sed quid faciamus verbis *in hoſtium proelio*, quae inepta eſſe, tardus ſit, qui non ſentiat? Barthius l. c. hanc conjecturam in medium profert: *ſicut in hoſtico, uti proelio quam plurimos ſuperaret atque affligeret, ampliſſimam ſibi victoriam paratam exiſtimans.* Quae correctio deterior eſt lectione depravata. Nos, una voce transpoſita, locum ſic reſtituimus: *ſicut in proelio hoſtium quam plurimos ſuperarat atque afflixerat.* Vides, *hoſtium* non ad *proelio*, ſed ad *quam plurimos* referri. Hoc transpoſitionis remedium leniſſimum eſt, & ſaepe magnis difficultatibus medetur. Cicero Parad. IV. 1. *Sapientis animus magnitudine conſilii, tolerantia rerum humanarum, contemtione fortunae, vir-*

hoſtium quam plurimos ſuperarat atque afflixerat,

virtutibus denique omnibus, ut moenibus ſeptus, vincetur? Transpone: *Sapientis animus magnitudine conſilii, contemtione rerum humanarum, tolerantia fortunae, virtutibus denique omnibus, ut moenibus ſeptus, vincetur?* Nam ſemper Cicero dicit, *res humanas contemnere, tolerare fortunam.* Vide de Orat. II. 84. de Offic. I. 4. 18. 20. 21. & Bentlejum ad Tuſc. Diſp. IV. 28. Eadem medicina facienda Ciceroni de Offic. II. 13. *&, qua aetate qui exercentur laude affici ſolent, ut de Demoſthene accepimus, ea aetate L. Craſſus oſtendit, id ſe in foro optime jam facere.* Ineptum eſt, Craſſum cum Demoſthene comparare, quod, ſicut Demoſthenes, in adoleſcentia declamavit. Neque enim Demoſthenes ſolus, ſed ut quisque in luce maxime excellere voluit, ita adoleſcens maxime ſe exercuit in umbra. Quid igitur? Craſſus cum Demoſthene comparatur, quod eadem, qua Demoſthenes, aetate eloquentiam protulit in forum. Nam Craſſus Carbonem accuſavit anno aetatis XIX. vel XXI. Demoſthenes tutores ſuos anno XVIII. Ex his ſatis patet, turbatum verborum ordinem ita reſtituendum eſſe: *&, qua aetate qui exercentur laude affici ſolent, ea aetate, ut de Demoſthene accepimus, L. Craſſus oſtendit, id ſe in foro optime jam facere.* Hac etiam ratione expediri poteſt inſignis locus Livii XXVI. 41. *ut quemadmodum nunc noſcitatis in me patris patruique ſimilitudinem oris vultusque, & lineamenta corporis; ita ingenii, fidei, virtutisque exemplum expreſſam ad effigiem vobis reddam.* Haec non uno modo ſanare tentavit C. A. Dukerus, vir magnus inprimis. Ego praepoſitione *ad* in ſedem ſuam revocanda, quae ſubobſcura erant, luce clariora reddo. Lege: *ut, quemadmodum nunc noſcitatis in me patris patruique ſimilitudinem oris vultusque, & lineamenta corporis; ita ingenii, fidei, virtutisque ad exemplum expreſſam effigiem vobis reddam. Exemplum* rariore & exquiſitiore ſignificatione dicitur exemplar, archetypum, ad quod exprimitur effigies. Plaut. Poenul. V. 4. 103. *Nam alios pictores nihil moror hujusmodi tractare exempla.* Cicero de Invent. II. 1. *ut mutum in ſimulacrum ex*

ani-

rat, ampliſſimam ſibi victoriam partam exiſtimans. Interea procedit ſimul & illud tempus &

---

animali exemplo veritas transferatur. de Offic. III. 17. *Sed nos veri juris germanaeque juſtitiae ſolidam & expreſſam effigiem nullam tenemus: umbra & imaginibus utimur: eas ipſas utinam ſequeremur! feruntur enim ex optimis naturae & veritatis exemplis.* quem locum, nemini Interpretum intellectum, unus recte explicuit is, cui in Latinis literis primae deferuntur, J. A. Erneſtus Clav. Cicer. v. *Exemplum.* Multo frequentius hac notione dicitur *exemplar.* Plinius V. Ep. 15. eadem, qua Livius, verborum conſtructione: *Cornuto autem quid in omni genere laudis ad exemplar antiquitatis expreſſius?* De voce *exemplum* ita diſputat Gesnerus in Theſauro L. L. ut, ſi omnia ad eum modum tractata eſſent, nihil perfectius in hoc genere haberemus. Sed finem facio annotationis nimis longae, & alias aliis ſcriptoribus adhibendas transpoſitiones commodiori loco reſervo.

Ampliſſimam ſibi victoriam paratam exiſtimans] *Parata victoria* eſt facilis, quae nullo labore conſtet. Qui ſenſus cum ab hoc loco alienus ſit, legendum: *ampliſſimam ſibi victoriam partam exiſtimans.* Contrario errore in Livio V. 6. *parta victoria* legebatur, ubi *parata victoria* reſtituit Drakenborchius, quem vide. De victoriis in vino, hoc etiam loco laudato, diſputat Savaro ad Sidon. Apoll. V. 7. Adde elegantem locum Panyaſis apud Stob. p. 164.

Interea procedit ſimul & illud tempus & potatio] Barthius l. c. corrigere tentat: *Interea procedit & ille & tempus & potatio.* Quod ineptum, nec refutatione dignum. Longe aliud quid latet in verbis *ſimul & illud tempus.* Sed nihil hic divinare poſſum. Pro *potio*, quod omnes libri antiqui habent, cum Stephano ſcripſi *potatio.* Quae voces perſaepe commutantur, ut in Ciceronis fragmento apud Aquilam Roman. p. 16. ubi idem Stephanus recte dedit *potatio.* Sulpic. Sever. Ep. 4. p. 594. *qui revera caput, quod eſt domicilium ſanitatis, uſu longae*

& potatio, oculi vinum lacrimantes caligant, ebrioſum ipſi vix ebrii cognoſcunt. Alius ſine cauſſa jurgio proximum laceſſit: alius ſomno deditus, vi cogitur vigilare: alius rixari parat: alium turbas vitantem, ac domum reverti cu- *pi-*

---

gae potionis inverterat. Scribe *potationis.*

Oculi vinum lacrimantes] Pari venuſtate Ovidius Amor. I. 8. 111.

Quin albam raramque comam, lacrimoſaque vino
Lumina, rugoſas diſtraberentque genas.

ubi miror, Heinſium hunc aptiſſimum locum praetermiſiſſe, praeſertim cum ad Met. VI. 312. eodem uteretur ad conſtructionem verbi *lacrimare* cum quarto caſu illuſtrandam. Eadem translatione arbores, quae ſuccum guttatim ſtillant, *lacrimare* dicuntur. Nihil frequentius apud Plinium in Hiſtoria Naturali, qui etiam *ploratus* dixit pro *lacrima* XII. 25. *Succus e plaga manat, quem opobalſamum vocant, ſuavitatis eximiae, ſed tenui gutta, ploratu lanis parva colligitur in cornua.* Quem locum Heinſius ad Ovid. Met. l. c. ita legit & diſtinguit: *ſed tenuis guttae ploratu lanis parva colligitur in cornua.* Verum, ſublata voce *gutta*, quae eſt explanatio vocis *ploratu*, ſic interpungendum: *Succus e plaga manat, quem opobalſamum vocant, ſuavitatis eximiae, ſed tenui ploratu. Lanis parva colligitur in cornua.*

Jurgio proximum laceſſit] τὸν πλησίον ἐρεθίζει. CASAUB.

Alius ſomno deditus] MS. Laurent. A. & Ed. Venet. *aliud ſomno deditus.* Ed. Rhen. *ſomnio* pro *ſomno*.

Alius ſomno deditus, vi cogitur vigilare] Reſpicit, ni fallor, morem combibonum Graecorum, qui, quos ſomnus in nocturna compotatione oppreſſiſſet, effuſis in caput pridianae coenae reliquiis, vel vini cratere excitabant. Vide Suidam & Etymologum M. v. Ἐωλοκρασία, & elegantiſſimum Pierſonum ad Moerid. Atticiſt. p. 219.

Re-

pientem retinet janitor, pulſat, exire probibet, domini interdictum demonſtrans. Item alium contumelioſe extra januam ejectum, vacillantem puer ſuſtentat, ac ducit pallium per lu-

Retinet janitor, pulſat] Barthius l. c. vix ſibi perſuadens, janitori, ſervorum viliſſimo, licuiſſe liberum hominem pulſare, legere malit: *retinet janitor, pulſatur.* Sed hanc conjecturam auctori ſuo relinquimus.

Exire probibet domum, interdictum demonſtrans] Sic MS. Laurent. A. & Ed. Rhen. quod Stephanus, & recentiores Editores expreſſerunt. MS. Laurent. B. Edd. Venet. & Aldin. *exire probibet, domum interdictam demonſtrans.* Acute & vere vir doctus in marg. Ed. Rhen. reſtituit: *exire probibet, domini interdictum demonſtrans.* Iidem calami ductus in *domum* & *domini.* Itaque hanc emendationem, in tanta perſpicuitate & neceſſitate, in textum recipere non dubitavi. Appoſite Petron. cap. 28. *Sequimur nos jam admiratione ſaturi, & cum Agamemnone ad januam pervenimus, in cujus poſte libellus erat, cum hac inſcriptione fixus: Quisquis ſervus ſine dominico juſſu foras exierit, accipiet plagas centum.*

Item alium] Sic MS. Laurent. B. Edd. Venet. & Aldin. quae vera lectio videtur. MS. Laurent. A. & Ed. Rhen. *Inter alium.* Sed in MS. manus ſecunda correxit: *Item alium.* Exc. Gronov. *Interim alium.* quod ex conjectura dedit Stephanus, & alii poſt eum ſervarunt.

Vacillantem puer ſuſtentat] MSS. Laurent. A. B. Ed. Venet. *vacillanter.* *Vacillare* proprium & ſignatum verbum de ebriis. Gloſſae veteres: *Vacillantes*, κραιπαλῶντες. Gloſſarium Latinum MS. *Bacillat* (pro *Vacillat*) *ex vino.* quae gloſſa fluxiſſe videtur ex Ciceronis fragmento apud Quinctilian. VIII. 3. p. 382. & Aquilam Roman. de Figur. p. 16. *quosdam ex vino vacillantes, quosdam heſterna potatione oſcitantes.* Lucretius III. 475. in luculenta, & cum hac Lyconis comparanda, ebrii de-

lutum trahentem. Noviſſime ſolus in triclinio relictus, non prius poculum ex manibus emittit, quam ſomnus oppreſſit bibentem, ac diſſolutis artubus, ipſum poculum ſuapte natura dormienti excidit.

VIII. BRACHYLOGIA. Hoc fieri ſolet, cum orator brevitate ſententiae praecedit auditoris exſpectationem. LYSIAE: *Quaeres a me,*

---

deſcriptione:

Denique cur, hominem cum vini vis penetravit
Acris, & in venas diſceſſit diditus ardor,
Conſequitur gravitas membrorum? praepediuntur
Crura vacillanti? tardeſcit lingua? madet mens?
Nant oculi? clamor, ſingultus, jurgia gliſcunt?

Frequens etiam hac in re verbum *titubare*, de quo copioſe Drakenborch. ad Sil. Ital. VII. 200.

Diſſolutis artubus] Hoc ita expreſſit Propert. IV. 8. 53.

Pocula mi digitos inter cecidere remiſſos.

Ipſum poculum ſuapte natura dormienti excidit] Ovidius Ep. XVI. 251.

Dum ſtupeo viſis, (nam pocula forte tenebam)
Tortilis e digitis excidit anſa meis.

Libanius in deſcriptione ebrietatis, T. I. p. 175. D. καὶ ἔτι κύλιξ ἔπιπτε τῆς χειρός. Scribe ἐξέπιπτε.

BRACHYLOGIA] MSS. Laurent. A. B. Ed. Venet. *Brachyapa*, Ed. Rhen. *Brachyepia.* Sed Rhenanus in marg. emendat *Brachylogia.* Atque ita habent Exc. Gronov. & Edit. Aldina, itaque ex Rutilio citat Quinctilian. IX. 3. p. 457. Nihil refert, *Brachyepia*, an *Brachylogia* legatur.

Quaeres a me, quo jure obtinere poſſim] Notanda varietas modorum in una periodo, *poſſim* —— *reliquit* —— *dedit.* Vide Drakenborch. ad Liv. XLI. 24.

Pi-

me, quo jure obtinere poſſim, quo jure mihi Polyaenus reliquit, praetor dedit poſſeſſionem? Leges me defendunt, ad te non pertinent: hi veritatem ſequantur. Item ejusdem: *Sed vos aequum eſt voluntatem diſpicere. Nam conſilio va-*

Polienus] *Polyaenus* ſcripſi ex Ed. Ald. Et ſic corrigit Taylorus ad Lyſiae Fragm. p. 668.

Quo jure mihi Polyaenus reliquit, praetor dedit poſſeſſionem] Haec conſtans eſt lectio MSS. & Editionum antiquarum, quam R. Stephani temeritas ſic interpolavit: *quo jure mihi Polyaenus reliquit, quo jure praetor dedit poſſeſſionem.* Stephaniana ſcriptura recentiores obſidet Editiones.

Praetor] *Praetor* eſt ἄρχων. Vide Sylburg. praef. ad Dionyſ. Halic. & Dukerum ad Liv. XXXI. 24. Hunc de hereditatibus quibusdam jus dixiſſe, conſtat ex Iſaeo de Pyrrhi hered. p. 42. Demoſthene adv. Macart. p. 1028. E. & Polluce VIII. 89.

Hi veritatem ſequantur] F. *ſequuntur*: & intelligo de judicibus, quos pronomine *hi* ſignare etiam ſolet Cicero. GESNER. Cicero pro Coel. 2. *Equitis autem Romani eſſe filium, criminis loco poni ab accuſatoribus, neque his judicantibus oportuit, neque defendentibus nobis.* ubi Abramus *his* honoris cauſſa dici putat. Male. Nam δικαστικῶς dicitur, ut ſaepe de judicibus. Vide pro Roſc. Amer. 19. pro Cluent. 66. pro Planc. 24. &c. *Veritas* eſt aequitas, ut ad II. 4. explicuimus.

Sed vos aequum eſt] Sic ſcripſimus ex Ed. Rhenan. quod & Stephanus cum Gryph. & Lovan. expreſſit. Nam judices alloquitur Lyſias. Ceteri libri: *Sed nos aequum eſt.*

Voluntatem diſpicere] MSS. Laurent. A. B. a prima manu, & Edit. Aldina, *voluntatem deſpicere.* Diſcrimen inter *diſpicere* & *deſpicere* eleganter explicat amiciſſimus Erneſtus Clav. Cicer. Simili ſententia Auctor ad Herenn. II. 16. *voluntatem in omnibus rebus ſpectari convenire, & quae conſulto facta non ſint, ea fraudi eſſe non oportere.*

Nam conſilio valuit] Ed. Rhe-

valuit, fortuna lapſus eſt, homo fuit: fatetur. Concedendum, non omnia poſſe; hoc enim deorum eſt proprium.

IX.

Rhenan. *voluit*, quod Stephanus ſecutus eſt, Gryph. & Lovan. inepte mutarunt in *noluit*. Nepos Iphicr. 1. *ſemper conſilio vicit, tantumque eo valuit*. quanquam ibi *conſilium* non animum, vel propoſitum ſignificat, ut h. l. ſed callidum inventum.

Homo fuit] Frequens erroris, vel imbecillitatis humanae excuſatio. Petron. cap. 75. *Nemo non noſtrum peccat; homines ſumus, non dei*. ubi vide Interpretes. cap. 130. *Fateor, me, domina, ſaepe peccaſſe: nam & homo ſum, & adhuc juvenis*. Recte P. Burmannus ad priorem locum caſtigat vulgarem errorem huc trahentium Terentianum Heaut. I. 1. 25. *Homo ſum: humani nihil a me alienum puto*. Sed, ut ſumus homines, ipſe errat huc referens alium Terentii locum Adelph. IV. 2. 40. *Cenſen' hominem me eſſe? erravi*. Cujus ſenſus hic eſt: Putasne me ſana mente praeditum eſſe, qui tam abſurda loquar? Nam *homo* ſaepe dicitur, qui ſana mente praeditus eſt, humanum ſenſum habet; ut in hac ipſa fabula I. 2. 27. *Et tu illum tuum, ſi eſſes homo, Sineres nunc facere*. Vide Gronov. in Ciceron. ad Att. II. 2. & Graevium ad X. 11. Eundem Terentii locum perperam etiam accepit Barthius Adverſ. XXXII. 3. Sed optime intellexit Donatus, cujus corruptiſſimam explanationem ita emendo: *Vides igitur, ut ipſe ſibi ſuccenſeat, tanquam imprudens erraverit, non doloſus illuſerit interrogantem. Et mire ſe negat hominem, tanquam homo corpore ſit, non corde.*

Concedendum, non omnia poſſe] Sic MS. Laurent. B. Exc. Gronov. Ed. Ald. idque ex ingenio reſtituit R. Stephanus, quem omnes ſunt imitati. MS. Laurent. A. a prima manu, & Ed. Rhenan. *nomina poſſe*. Ed. Venet. *non nomina poſſe*. De confuſione vocum *omnia* & *nomina* diximus ad I. 15. Valckenarius meus legendum conjiciebat: *Concedendum homini, non omnia poſſe*. quod ipſum a Rutilio profectum puto.

Hoc enim deorum eſt proprium] Hic locus fugiebat lite-

IX. SYNOECIOSIS. Hoc ſchema docet diverſas res conjungere, & communi opinioni cum ratione adverſari, & habet magnam vim vel ex laude vitium, vel ex vitio laudem exprimendi. HYPERIDIS: *Nam hominis avari, atque aſoti, unum atque idem vitium eſt. Uterque enim neſcit uti, atque utrique pecunia dedecori eſt. Quare merito utrique pari poena afficiuntur, quos pariter non decet habere.* Item LYSIAE: *Quapropter pergam in mul-*

---

literatorum principem, R. Bentlejum, in aurea Diſſertatione de Phalaridis Epiſtol. p. 528. diſputantem de nobiliſſimo dicto:

Μηδὲν ἁμαρτεῖν ἐστι θεῶν, καὶ πάντα κατορθοῦν.

cujus initium repetebat ab epigrammate, quod eorum, qui ad Chaeroneam cecidiſſent, memoriae conſecratum, retulit Demoſthenes de Coron. p. 579. Sed ex Rutilio liquet, Lyſiam ante epigrammatis auctorem eandem ſententiam prodidiſſe. Quanquam ne is quidem prodidit primus. Nam ante Lyſiam dixerat Theognis 327.

ἁμαρτωλαὶ γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν ἔπι

Θνητοῖς, Κύρν᾽· θεοὶ δ᾽ οὐκ ἐθέλουσι φέρειν.

ubi ſcribendum: ἁμαρτωλαὶ γὰρ ἐν ἀνθρώποισι πέλονται &c. Plura de hoc dicto Lambinus ad Horat. I. Serm. 3. 68.

SYNOECIOSIS] Haec eſt ſcriptura Editionis Rhenan. quam Stephanus, Gryph. Lovan. admiſerunt. Eam Voſſius Inſt. Or. V. 6. p. 270. confirmat ex Quinctiliano, qui hunc ipſum Rutilii locum reſpexit, IX. 3. p. 451. Συνοικείωσιν *vocant, quae duas res diverſas colligat: Tam deeſt avaro, quod habet, quam quod non habet.* MSS. Laurent. A. B. Ed. Venet. *Syncikeuoſis.* unde facilis lapſus fuit in *Syſceuaſis*, quod habent Exc. Gronov. Ed. Aldin. & ex ea Pithoeus.

Opinioni] Sic Ed. Rhen. Ceteri antiqui, *opinione.*

Pergam in multos largitionem] F. *perquam in mul-*

tis

multos largitionem abſtinentiae teſtimonium ne credideris: multo enim confidentius hoc genus hominum furatur. Nam quo magis eget ad ſumtum ambitionis, audacius facit rapinam, ut huic ipſi ambitioni copia ſuppeditare poſſit. Item

---

tos largitionem. GESNER. Barthius Adverſ. XVI. 12. corrigit: *per gratiam in multos largitionem*, vel, quod ipſi magis placet, *propter gratiam.* Nihil verius ingenioſa conjectura viri docti in marg. Ed. Rhenan. *prodigam in multos largitionem.* Liv. V. 20. *ne quam invidiam apud patres ex prodiga largitione caperet.* & mox: *qui largitionem novam, prodigam, inaequalem, inconſultam arguens.*

Abſtinentiae teſtimonium non credideris] Scribendum: *abſtinentiae teſtimonium ne credideris.* ut citat Barthius ad Claudian. de Laud. Stilic. II. 113. *Ne* ſaepius in *non* abiit, etiam ubi prohibendi vim habet. Apud Nepot. Ageſ. 4. vulgo editur: *quare venire non dubitaret.* Sed Lambinus emendat, *ne dubitaret.* quod libri veteres confirmant, & merito recepit Heuſingerus. Apud Senecam Nat. Qu. I. 3. antiquiores editiones exhibent: *Hujus rei cauſſam in humore eſſe non dubitaveris.* Sed Lipſius & Gronovius, haud dubie libros ſcriptos ſecuti, ediderunt, *ne dubitaveris.* Et ſic eſt in Excerptis Cod. Regii, quae ſunt in Bibl. Leidenſi.

Nam quo magis eget ad ſumtum ambitionis] Geminus locus Ciceronis de Offic. I. 14. *Ineſt autem in tali liberalitate cupiditas plerumque rapiendi & auferendi per injuriam, ut ad largiendum ſuppetant copiae. Sumtum ambitionis* Rutilius dixit, ut Cicero Parad. VI. 3. *ſumtum cupiditatis.*

Ut huic ipſi ambitioni copia ſuppeditare poſſit] Barthius ad Claudian. de Laud. Stilic. II. 113. legit: *ut hinc ipſi ambitioni* &c. Recte. Pithoeus pro *ſuppeditare* fruſtra dedit *ſuppeditari.* Nam elegantior eſt activa forma pro ſufficere, ſuppetere. I. 6. *cujus & fortunae ſapientia,* &

Item DEMOSTHENES, cum ei quidam obje- ciſſet, matre Scytha natum, reſpondit: *Non miraris igitur, quod Scytha matre barbara natus,*

& ſapientiae fortuna ſuppeditet. Terent. Eunuch. V. 9. 46. *Ut tuo amori ſuppeditare poſſint ſine ſumtu tuo Omnia haec.* Bene Donatus: *Suppeditare pro ſuppeditari.* in quo nuper pro *ſuppeditari* ſine ulla cauſſa ſcripſerunt *ſuppetere.* Vide Schultingium ad Senec. Contr. II. 13. p. 200. Boherium ad Ciceron. Tuſc. Diſp. V. 37. & quos laudat Dukerus ad Liv. XXXV. 44.

Item DEMOSTHENES, *cum ei* &c.] Ita recte citatur in Lexico Fabriano v. *Scytha.* Libri omnes: *Item* DEMOSTHENIS: *Cum ei* &c.

Matre Scytha natum] Stephan. Byz. ἔςι δὲ Σκυθη, καὶ Σκυθὶς τὸ θηλυκόν. cujus auctoritate rarior forma ſatis confirmatur. Demoſthenis mater, Cleobule, filia Gylonis, (non Γιλωνος, ut vitioſe ſcribitur in Syriano ad Hermogen. p. 43.) qui ortu quidem Athenienſis erat, ſed exul in Scythia uxorem duxerat. Vide Aeſchinem adv. Cteſiph. p. 431. Plutarchum Demoſth. p. 847 C. Suidam v. Γύλων, & P. Weſſelingium Probab. cap. 29. p. 255. Propter hanc materni generis maculam, adverſarii Demoſthenem *Scytham* appellabant, ut Aeſchines l. c. τὰ δὲ ἀπὸ τῆς μητρὸς Σκύθης, βάρβαρος Ἑλληνίζων τῇ φωνῇ. Demades apud Tzetzem Chil. VI. 37. p. 100. ῥήτωρ οὐκ ἐπιχώριος, ξένος πλὴν δὲ, καὶ Σκύθης. Dinarchus adv. Demoſth. p. 92. τὸν δὲ κατάπτυστον τοῦτον καὶ Σκύθην. Diogenes etiam Cynicus, ut Pſeudo-Plutarchus de Vit. X. Orat. p. 847. F. narrat, Demoſthenem dixit ἐν μὲν τοῖς λόγοις Σκύθην, ἐν δὲ ταῖς μάχαις ἀστικόν. Scribe Ἀττικὸν, quamvis ſciam, Athenienſes ἀστοὺς per eminentiam quandam dici. Dictum vero, quod hic affertur, non exſtat in Demoſthenis orationibus, quae ſuperſunt, ut probabile ſit, illum adverſarios privatim hoc reſponſo ad ſilentium redegiſſe.

Quod Scytha matre barbara natus] Vox *barbara* ab explanatore profecta videtur. Et omiſit illam vir doctus, hunc locum citans, in Lexico Fabriano v. *Scytha.*

natus, tam bonus & clemens evaſerit? Item ejusdem: *At ego hunc propterea malum eſſe exiſtimo, quia nimium ſe gerit ſeverum. Namque ex hominibus humanitatem ac miſericordiam tollere, maximum ſignum malitiae videtur. Ego contra deos precor, namque ejusmodi civem habemus, qui ad ſupplicium ſumendum in omnes partes ſit inexorabilis.*

X. Aporia. Hoc ſchema efficitur, cum quaerimus, quid aut quemadmodum pro rei dignitate dicimus, nec reperire nos oſtendimus. Lysiae: *Nec jam rationem invenimus, qua flecti poſſe ſperemus. Ita nos omnibus modis*

Poſſis etiam legere: *barbarus natus.*

Tam bonus & clemens evaſerit] Ed. Rhen. *evaſerat.* Viri docti corrigunt *evaſerim*, quod nec mihi diſplicet; *Bonus* & *clemens* ſimiliter jungit Salluſtius de rep. ord. Ep. I. 1. *& quamvis bonus & clemens ſit, qui plus poteſt.* ubi Cortius male praefert vitioſam Edd. Venet. lectionem, *novus & clemens.*

Quia nimium ſe gerit ſeverum] R. Stephanus edidit; *quia nimium ſe gerit ſevere.* ut Latinitatis ratio poſtulat. Stephanum imitati ſunt Gryph. & Lovan.

Namque ejusmodi civem habemus] F. *ne quem ejusmodi civem habeamus.* Gesner. Malim: *nunquam ejusmodi civem habeamus.* Ed. Rhen. *ejusmodi.* Ceteri antiqui, *hujusmodi.*

Pro rei dignitate dicimus] Hic etiam ſubjunctivum modum *dicamus* praetulit R. Stephanus. Nec aliter recentiores Editores. Sed indicativum in hac forma vindicavimus ad II. 6.

Nos omnibus modis tentatos] Plautus Aulul. III. 4. 3. *Veluti Megadorus tentat me omnibus miſerum modis.*

Acer-

dis tentatos, acerba ac nimium tua facultas affliget. Item HEGESIAE: *Non haec eſt, ut vulgari verbo appellatur, calamitas. Quid igitur? Quod proprium imponam, neſcio, niſi illud unum, tantam eſſe aerumnae magnitudinem, ut omnem fortunae ſuperbiſſimam crudelitatem ingenii miſeria ſuperarit.*

XI.

Acerba ac nimium tua facultas affliget] Vir doctus in marg. Ed. Rhen. legit: *acerba ac nimium dura facultas.* R. Stephanus: *acerba ac nimium tuta facultas.* quod Gryph. & Lovan. admiſerunt. Vereor, ne altius ulcus lateat. Pro *affliget* Stephanus, & recentiores Editores *affligit* dederunt, contra veterum librorum fidem.

Non haec eſt —— calamitas] MS. Laurent. A. *Non hoc eſt —— calamitas.* Quae ſcriptura defendi poteſt exemplis, quae congeſſit Gronovius ad Senec. de Conſ. ad Marc. 19. Sed vulgata elegantior.

Ut vulgari verbo appellatur] Cicero Phil. XIV. 4. *Haec a quibus timebantur, eos hoſtes appellare dubitamus? gravius ſi quis attulerit nomen, libenter aſſentiar: hoc vulgari contentus vix ſum, leviore non utar.*

Quod proprium imponam, neſcio] Repone: *quod proprium imponam nomen, neſcio.* Similitudo vicini verbi *nomen* extrivit. Jam aliquoties Rutilio hanc medicinam fecimus. Nunc in tranſitu Livio ſuccurramus, eodem vitio laboranti, IV. 44. *Poſtumia, virgo Veſtalis, de inceſtu cauſſam dixit, crimine innoxia, ob ſuſpicionem propter cultum amoeniorem, ingeniumque liberius.* Legendum: *Poſtumia, virgo Veſtalis, de inceſtu cauſſam dixit, crimine innoxia, obnoxia ſuſpicioni propter cultum amoeniorem, ingeniumque liberius.*

Fortunae ſuperbiſſimam crudelitatem] Nihil, niſi omnia mutandi libido, R. Stephanum impulit, ut contra veterum librorum fidem ederet: *fortunae acerbisſimae crudelitatem.* Commentitia ejus lectio recepta a Gryph. & Lovan.

Ingenii miſeria] i. e. miſerum & nimis vitioſum inge-

XI. Parasiopesis. Hoc eſt, cum aliquid nos reticere dicimus, & tamen tacitum intelligitur. Et hoc utendum eſt, cum aut notam rem eſſe auditoribus arbitramur, aut ſuſpicionem excitare majorem reticendo poſſumus. Lycurgi: *In praeſentia, Judices, injuſſu populi quae improbiſſime geſſerit, reticebo: de falſis ejus litcris, quas ad ſenatum miſerit, nihil dicam: quae illi ſaepe interminati ſitis, omittam; nam & haec vobis nota ſunt; at quae noviſſime multo indigniora commiſit, quam primum cognoſcenda.* Hyperidis: *Cogis me injuriae tuae cauſſam proferre. Nihil agis; non di-*

---

genium. Gesner. Coacta & aliena interpretatio. Mihi, una litera mutata, legendum videtur: *ingenti miſeria.*

Parasiopesis] Ex Rutilio laudat Quinctilian. IX. 3. p. 457.

Quae illi ſaepe interminati ſitis] *Quae*, quod ab omnibus libris antiquis abeſt, bene reſtituit R. Stephanus, cujus conjecturam Exc. Gronov. confirmant. Itaque, poſt alios Editores, admiſimus.

Et quae novisſime] Vir doctus in marg. Ed. Rhen. legit: *at quae novisſime.* Recte.

Nihil agis] Edit. Veneta: *Nihil agas.* Perperam. Nam *nihil agis* legitima formula eſt de inani opera. Terent. Adelph. V. 8. 12. *Nihil agis: Fieri aliter non poteſt.* Propert. II. 23. 69.

Nil agis: inſidias in me componis inanes.

Lucan. VII. 809.

Nil agis hac ira.

Contra qui quid efficit, *nonnihil agere* dicitur. Cicero pro Planc. 34. *Nonnihil egiſti hoc loco. Nam mihi eripuiſti ornamentum orationis meae.* Propert. I. 10. 20. non-

dicam. Sed ipſum tempus eam pateſaciet.

XII. PAROMOEON. Hoc ſchema, & omoeoteleuton, & omoeoptoton, fere non multum inter ſe diſtant. Tamen quid interſit, & ex uniuscujusque ſuppoſita ſententia cognoſcere poteris, & multo diligentius ex Graeco Gorgiae libro, ubi pluribus uniuscujusque ratio redditur. Sed hoc Paromoeon verborum efficit ſimilitudinem, ita uti hoc eſt: *Nam diſputandi aut ſuadendi eſt aliud idoneum tempus. Cum quidem adverſarius armatus praeſto eſt, reſiſtendum eſt huic non verbis, ſed armis.*

XIII.

---

nonnihil egit Amor. ubi vide Paſſeratium. Sed haec vulgaria ſunt, & ſatis illuſtrata ab aliis.

Quid interſit] Ita Ed. Rhenan. Reliqui veteres: *quid interſint.*

Et ex uniuscujusque] Revocavimus cum Stephano copulam *et* ex Ed. Rhen. quae e ceteris antiquis exciderat.

Ex Graeco Gorgiae libro] De Gorgia, ejusque libro in Praefatione diſputavimus.

Sed hoc Paromoeon] R. Stephanus male edidit: PAROMOEON *hoc verborum.* cujus lectio admiſſa a Gryph. Lovan. Pithoeo.

Cum quidem adverſarius armatus praeſto eſt, &c.] Simili ſententia Virgil. Aen. XI. 302.

Ante equidem, ſumma de re ſtatuiſſe, Latini,
Et vellem, & fuerat melius; non tempore tali
Cogere concilium, cum muros adſidet hoſtis.

& 378. ſeqq.

Larga quidem, Drance, ſemper tibi copia fandi,
Tum, cum bella manus poſcunt; patribusque vocatis
Primus ades: ſed non replenda eſt curia verbis,
Quae tuto tibi magna volant, dum diſtinet hoſtem
Agger moerorum.

 Ulti-

XIII. Omoeoptoton. Hoc in duobus verbis eundem habet caſum, aut eandem noviſſimam ſyllabam. Id eſt hujusmodi: *In rebus adverſis cui praeſto eſt conſilium, nòn poteſt deeſſe auxilium.* Item Sosicratis: *Nam qui ſecundis rebus libenter aſſentiuntur, iidem ſimul ac ſe fortuna contriſtaverit, primi inſidiantur.*

XIV.

Ultima verba *non verbis, ſed armis* ex Rutilio laudat Quinctilian. IX. 3. p. 453. quod eruditos ejus Interpretes fugit.

Cui praeſto eſt conſilium] Haec eſt ſcriptura Ed. Rhenan. quam Stephanus & recentiores Editores expreſſerunt. Reliqui veteres: *cum praeſto eſt conſilium.*

Nam qui ſecundis rebus libenter aſſentiuntur] Legè, & diſtingue: *Nam qui, ſecundis rebus, libenter aſſentantur. Secundis rebus*, cum res ſecundae ſunt.

Aſſentiuntur —— *inſidiantur*] Ex Graeco προσίενται, ἐπιτίθενται. Gesner.

Simul ac ſe fortuna contriſtaverit] Inſolentior loquendi ratio, quam idonei ſcriptoris auctoritate confirmatam vellem. *Coelum contriſtari* dicitur a poëtis. An igitur talis hic tralatio, qualis apud Ovid. Triſt. I. 9. 5.

Donec eris felix, multos numerabis amicos:
Tempora ſi fuerint nubila, ſolus eris.

Ita Graeci συννεφεῖς tum de *coelo nubilo*, tum de *vultu triſti* dicunt. Sed neſcio, an Rutilius ſcripſerit: *ſimul ac fortuna contra flaverit.* Cicero de Offic. II. 6. *nam &, cum proſpero flatu fortunae utimur, ad exitus pervehimur optatos; &, cum reflavit, affligimur.* Liv. XLV. 8. *Is demum vir erit, cujus animum nec proſperà* (fortuna) *flatu ſuo efferet, nec adverſa infringet.* Seneca Agam. 247.

Tamen ſuperba & impotens
flatu nimis
Fortuna magno ſpiritus tumidos daret.

Ammian. Marcell. XVI. 1. *ſi* (fatorum ordo) *adfuiſſet flatu tandem ſecundo.* XXXI. 13. *quanquam Romani aliquoties reflante fortuna, falla-*

XIV. OMOEOTELEUTON. Hoc minus evidens eſt, quam ſuperius, & minorem affert auribus jucunditatem. Nam neque tam paria duo verba ſunt, neque eundem habent caſum & ſonum vocis, quam Graeci προσῳδίαν appellant. Id eſt hujusmodi: *Nam reſpublica noſtra ad hunc ſtatum gloriae pervenit, non multitudine hominum, ſed ſeveritate legum.*

XV.

---

laciis luſi bellorum iniquitati ceſſerunt ad tempus. Graeci pari elegantia τὴν τύχην ἀντιπνεῖν dicunt. Clitomachus apud Stob. p. 562.

τοῖς εὖ παθοῦσιν ἀντιπνεύσασ' ἡ τύχη.

Polyb. Exc. p. 97. ὅτι δὲ πάλιν τὸ τῆς τύχης ἀντέπνευσε. Vide Fr. Fabricium ad Cicer. l. c. Ceterum multi eandem ſententiam celebrarunt. Demoſthen. adv. Stephan. I. p. 978. A. ὃς εὐτυχούντων ἐστὶ κόλαξ, κἂν ἀτυχῶσι, τῶν αὐτῶν τούτων προδότης. Alium ejusdem locum adv. Pantaen. p. 989. E. cum Rutiliano contulit Barthius Adverſ. XXXV. 5. Auctor ad Herenn. IV. 17. *Qui fortunis alicujus inducti amicitiam ejus ſecuti ſunt, hi, ſimul ac fortuna dilapſa eſt, devolant omnes.* Lucian. Toxar. p. 514. οἱ μέχρι μὲν κατ' οὖρον ὁ πλοῦς εἴη, τοῖς φίλοις ἀγανακτοῦσιν, εἰ μὴ ἐπίσης κοινωνήσουσι τῶν ἀγαθῶν· εἰ δέ τι καὶ μικρὸν ἀντιπνεύσειεν αὐτοῖς, οἴχονται, μόνους τοῖς κινδύνοις ἀπολιπόντες. qui locus propter eandem tralationem notandus, comparandusque cum Ovidiano II. ex Pont. 3. 25.

En ego, non paucis quondam munitus amicis,
Dum flavit velis aura ſecunda meis;
Ut fera nimboſo tumuerunt aequora vento,
In mediis lacerâ puppe relinquor aquis.

Nam reſpublica noſtra ad hunc ſtatum gloriae &c.] Similis locus Quinctiliani Decl. III. p. 71. *Non enim nobis aut multitudo major eſt, quam ceteris gentibus. — Principes nos facit ſeveritas inſtitutorum, ordo militiae, amor quidam laboris, & quotidiana exercitatione aſſidua belli meditatio.* ubi tolle manifeſtum gloſſema, *quotidiana exercitatione.*

Severitate legum] Polypto-

XV. Isocolon. Hoc aut duabus, aut pluribus ſententiis brevibus, & inter ſe paribus exigitur, ita uti hoc eſt: *Nequaquam mihi dives eſt, quamvis multa poſſideat, qui neque finem habet cupiendi, neque modum ſtatuit utendi. Nam & multum deſiderare, egentis eſt ſignum: & nihil parcere, egeſtatis eſt initium.* Item: *Seorſum eſt, beneficium dare libenter, inju-*

---

ptoton hic apparet: homoeoteleuton non item. Gesner.

Hoc autem duabus] Correximus: *Hoc aut duabus.*

Exigitur] i. e. examinatur. Gesner. *Exigere* pro examinare dici, egregie docuit Gronovius Obſerv. I. 8. & ad Senec. Agam. 934. ex quo hauſerunt Graevius ad Sueton. Aug. 31. & alii. Sed examinandi poteſtas ab hoc loco aliena videtur. Itaque ſcripſerim: *Hoc aut duabus, aut pluribus ſententiis brevibus, & inter ſe paribus efficitur.* Sic I. 14. 17. & II. 10. *Hoc ſchema efficitur.* Ib. 19. *Hoc ſchema efficitur ratione brevi & ſententioſa.*

Nequaquam mihi dives eſt] Haec unius Ed. Rhen. lectio eſt. Nam a reliquis antiquis abeſt vox *dives.* Mira varietate Exc. Gronov. *Nequaquam mihi par eſt.* quod non Codicis ſcriptura, ſed viri docti, lacunam ſupplentis, conjectura videtur.

Et nihil parcere, egeſtatis eſt initium] Similia collegit Barthius ad Claudian. in Rufin. I. 35. Rutilio non omiſſo.

Egeſtatis eſt initium. Seorſum eſt] Scripſimus: *egeſtatis eſt initium.* Item: *Seorſum eſt.* Vox *item*, qua diverſa exempla ſeparantur, hauſta eſt a ſimilitudine praecedentis. *Seorſum eſt* viri docti explicant aliud eſt. Quae vis an huic voci ſubjecta ſit, vehementer dubitamus. Vir eruditus in marg. Ed. Rhen. legit: *Diverſum eſt.* quod ſi non verum, certe accommodatum ſententiae.

Inju-

injuriam facere nolle. Nam dando beneficium, extemplo benivolentiam: non faciendo injuriam, duntaxat odium vitamus.

XVI. ANTITHETON. Hoc pluribus modis fieri ſolet, & habet in omni genere orationis ſummam utilitatem. Quare ſeparatim demonſtrandum eſt de unoquoque genere ejus. Unum eſt, cum contrariae res inter ſe conferuntur. CHARISII: *Alter eorum erat in dando benignus, alter erat in accipiendo aſtutus. Hunc omnes conquirebant, ne ab eo viderentur. Hujus*

Injuriam facere nolle] Auctoritate veterum librorum delevi copulam *et*, quam inde a Stephano omnes Editiones habent.

Nam dando beneficium, extemplo benivolentiam] Haec conſtans lectio veterum librorum, qui in una tantum voce variant. Nam MS. Laurent. A. *extimplo*, Ed. Rhenan. *extemplo*, MS. Laur. B. Exc. Gronov. Edd. Venet. Aldin. *exemplo*. R. Stephanus ut labantem ſententiam fulciret, verbum *acquirimus* inculcavit hoc modo: *Nam dando beneficium, extemplo benivolentiam acquirimus*. quod ſecure receperunt recentiores Editores. Forte lacuna ſic explenda: *Nam dando beneficium, extemplo benivolentiam adjungimus*. Ita locus ſimilis erit Tulliano pro Muren. 20. *ſapiens praetor offenſionem vitat aequabilitate decernendi, benivolentiam adjungit lenitate audiendi.*

ANTITHETON] Quinctilian. IX. 2. p. 437. *Rutilius quidem Lupus in utroque genere* (Comparationem poſuit) *idque* ἀντίθετον *vocat.*

Pluribus modis] MSS. Laurent. A. B. Ed. Venet. *pluribus moribus*.

Hunc omnes conquirebant, ne ab eo viderentur] Hunc quo-

jus enim pudor erat omnibus jucundus, illius autem impudentia, ipſi ſuavis, ceteris amara. Hoc idem fieri poteſt in una perſona, ita uti fecit DINARCHUS, cum ipſe de ſe diceret: *Olim in adoleſcentia ſedulo omnem gloriam ſectabar: at nunc in ſenectute ſummum me ambitionum invaſit odium. Tunc facile multis opitulabar: nunc jam me ipſum tueri vix poſſum. Tum mihi beatiſſimus videbar, ſi*

---

quoque locum R. Stephanus flagitioſe interpolavit in hunc modum: *Hunc omnes conquirebant, illum vitabant, ne ab eo viderentur.* Quae interpolatio vel barbaro ſermone ſe prodere potuiſſet Gryphio, Lovan. & Pithoeo, qui illam admiſerunt. Verum antiqua ſcriptura, quam revocavimus, labem ſuſcepiſſe videtur. An ſcribendum? *Ad hunc omnes concurrebant, ne ab eo viderentur.* Ita *inquirere* & *incurrere* confunduntur apud Ovid. Met. I. 148. Nihil dum melius excogitare poſſum. *Hunc* refer ad remotius, *eo* ad propinquius: quod optimis ſcriptoribus uſitatum eſt, ſicut Critici centies docuerunt. Vide, ne alios commemorem, Gronovium Obſerv. III. 16. Graevium ad Cicer. pro Roſc. Com. 2. pro Mur. 14. & Dukerum ad *Flor.* I. 26. 7. IV. 2. 48.

DINARCHUS, *cum ipſe de ſe diceret*] Si verum eſt, quod tradunt Dionyſ. Halic. in Dinarcho p. 113. & *Pſeudo*-Plutarch. de *Vit.* X. Orat. p. 850. *D. Dinarchum* unam tantum orationem κατὰ Προξένου βλάβης ſuo nomine publice habuiſſe, quin inde ductus hic locus ſit, non poteſt dubitari. Huc accedit, quod iidem ſcriptores teſtantur, hanc orationem a Dinarcho habitam eſſe octogenario. Atqui ſenectutis ſuae in hoc fragmento mentionem facit; ut tanto minus ea de re ambigendum videatur.

Tunc facile] Ed. Rhen. *Tum facile.*

Si

ſi quam plurimis benigne feciſſem: nunc contra vereor, ne quid mihi deſit ad neceſſarium aetatis meae cultum. Tunc ego ipſe pro republica fortiter arma capiebam: nunc praeterquam laudare eos, qui rempublicam armati defendunt, nihil valeo. Eſt autem genus hujus, quod in eadem ſententia, priori verbo contrarium quod eſt, infert, & conjungi ſolet. ISIDORI:

Si quam plurimis benigne feciſſem] Edit. Rhenan. *ſi quam plurimis feciſſem.* cujus lacunam ita explebat R. Stephanus: *ſi quam plurimis bene feciſſem.* idque Gryph. Lovan. Pithoeus expreſſerunt. Sed multo elegantiorem lectionem ſuppeditant MSS. Laurent. A. B. Exc. Gronov. Edd. Venet. & Aldin. *ſi quam plurimis benigne feciſſem.* i. e. ſi erga quam plurimos liberalis & munificus fuiſſem. Terent. Adelph. V. 4. 24. *Quid ego poſſim Blande dicere, aut benigne facere.* ubi vide Rivium. Catull. LXXII. 3.

Omnia ſunt ingrata: nibil feciſſe benigne eſt.

ubi formulae elegantia Iſ. Voſſium non fefellit. Liv. IV. 14. *quod plebi benigne feciſſet.* ubi e Cicerone exempla affert Drakenborchius. Seneca de Benef. V. 19. *ſi quid pro hoc benigne facit.* Gell. XVII. 5. *quisquis liberaliter & benigne facit.*

Tunc ego ipſe] *Ipſe* abeſt a MS. Laurent. B.

Eſt autem genus hujus, quod &c.] Nobis quoque placet Stephaniana correctio, quam Gryph. Lovan. & Pithoeus ſecuti ſunt: *Eſt etiam genus hujusmodi, quod* &c. Ita mox MS. Laur. A. pro *hujus honoris* exhibet *hujusmodi honoris.* Sed etiam legi poteſt: *Eſt etiam genus ejus.* ſcilicet *ſchematis.*

Quod in eadem ſententia, priori verbo contrarium quod eſt, infert, & conjungi ſolet] Vir doctus in marg. Ed. Rhen. legit: *quo in eadem ſententia, priori verbo contrarium inferri & conjungi ſolet.* Ego ſuſpicor, vitium eſſe in *conjungi.* Auget ſuſpi-

I-DORI: *Non ille ſtultitia, aut furore impulſus tam graves labores fruſtra ſubibat, ſed ex acerbitate laboris jucundos voluptatis fructus ſibi parabat.* Aliud eſt item, quod ſuperiori infert, ſed conſequenter, ita uti fecit DEMETRIUS

ſpicionem MS. Laurent. A. in quo lacuna eſt in hoc verbo. R. Stephanus edidit: *et conjungere ſolet.* quod venit in Gryph. & Lovan.

ISIDORI] Hujus oratoris unus, quod ſciam, Diogenes Laërt. VII. 34. mentionem facit: ἀλλὰ καὶ Ἰσιδώρῳ τῷ Περγαμηνῷ ῥήτορι, ὃς καὶ ἐκτμηθῆναί φησιν ἐκ τῶν βιβλίων (Ζήνωνος) τὰ κακῶς λεγόμενα παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς ὑπ' Ἀθηνοδώρου τοῦ Στωϊκοῦ κ. λ. ex quo aetas ejus colligi poteſt. Rutilii locus ſi Menagio in promtu fuiſſet, *Iſidorum* in *Apollodorum* non commutaſſet.

Non ille] MS. Laur. B. Ed. Venet. *Nam ille.*

Tam graves labores fruſtra ſubibat] Ita ſcripſimus MS. Laurent. A. auctoritate. MS. Laurent. B. Exc. Gronov. Edd. Venet. & Aldin. *ſubibit*, ſicut mox *parabit* pro *parabat*. Ed. Rhen. *ſubiret*, quod & Stephanus & alii Editores expreſſerunt.

Quod ſuperiori infert] Ed. Rhen. *quod ſuperiorem infert.* quod ex illa receperunt Stephan. Gryph. Lovan.

Sed conſequenter] R. Stephanus, audaciſſime inculcata voce, ſic dedit: *ſed conſequenter ſententiam.* quod ſervarunt Gryph. & Lovan.

DEMETRIUS PHALERIUS] *Phalerius* conſtanter Codices ſcripti editique, quod primus in *Phalereus* mutavit R. Stephanus. In Cicerone etiam de Offic. I. 1. praeter Codices ab aliis excuſſos, MS. Leidenſis & Editio prima apud Joannem Fuſt exhibent *Phalerius*: eandemque MSS. varietatem in Nepot. Miltiad. 6. viri docti obſervarunt. Immo N. Heinſius Syllog. Epiſt. T. V. p. 89. in Phaedro V. 1. 1. legere non dubitavit:

Demetrius, qui dictus eſt
Phalerius.

Ego etſi formam *Phalereus* prae-

TRIUS PHALERIUS: *Nobis primum dii immortales fruges dederunt: nos, quod ſoli accepimus, per omnes terras diſtribuimus. Nobis majores noſtri rempublicam reliquerunt: nos etiam ſocios noſtros de ſervitute eripuimus. Itaque & ampliſſimus nobis honos ab omnibus habetur, & propter hujus honoris dignitatem, ſuperbiae noſtrae nemo veſtigium experitur.*

XVII.

---

praefero, alteram tamen propter Codicum conſenſum in textu reliqui.

Nobis] Athenienſibus per Cererem & Triptolemum. GESNER.

Nobis primum dii immortales &c.] Haec uſque ad *eripuimus*, ſine ulla fere varietate, ex Rutilio laudat Quinctilian. IX. 3. p. 454. Hic autem campus eſt, in quo Oratorum Atticorum exultare ſolebat oratio.

Hujus honoris] MS. Laurent. A. *hujusmodi honoris.*

Superbiae noſtrae nemo veſtigium experitur] MS. Laurent. A. *ſuperbientem nemo veſtigium experitur.* Vir doctus in marg. Ed. Rhen. corrigit: *ſuperbiae noſtrae ne veſtigium quidem experitur*, vel potius, quod ſcribere haud dubie voluit, *reperitur.* A qua conjectura parum diſcrepat noſtra: *ſuperbiae noſtrae ne veſtigium reperitur. Ne* ponitur pro *ne quidem.* Quod ut in *nemo* corruptum erat, facile conſecuta eſt verbi *reperitur* in *experitur* commutatio. Caeſar de B. G. VII. 8. *ne ſingulari unquam homini eo tempore anni ſemitae patuerant.* ubi vide Oudendorpium. Petron. cap. 9. *cujus ne ſpiritus purus eſt.* Librarii, qui hanc elegantiam non caperent, ſaepe *quidem* poſt *ne* inculcarunt. Apud Ciceronem de Fin. I. 11. vulgatae Editiones: *Hoc ne ſtatuam quidem dicturam pater ajebat.* Parad. III. 1. eaedem: *certe ne bono quidem melius quidquam inveniri poteſt.* Utroque loco membrana Leidenſis *quidem* recte omittit. Quod

I etiam

XVII. Epitrope. Hoc fieri ſolet, cum alicui rei vehementer confidimus, & noſtro jure judicibus largimur, ut, quemadmodum videtur illis, conſtituant, atque eo pareamus. Hyperidis: *Sed ego jam, Judices, ſummum ac legitimum, quod expoſui, meae cauſſae jus omitto: vobis, quod aequiſſimum videatur, ut conſtituatis, permitto. Non enim vereor, quin etiam ſi novum vobis inſtituendum, libenter id quod poſtulo, propter utilitatem communis conſuetudinis ſequamini.*

XVIII. Parrhesia. Fere contrarium eſt hoc

---

etiam Daviſius de Fin. I. 6. Codices ſuos ſecutus, ejecit. Vide exquiſitae doctrinae virum, C. A. Dukerum ad Flor. III. 17. 2. & ad Liv. XLIV. 36.

Epitrope] Male Ed. Rhen. Epicope. Vide Turneb. ad Quinctilian. IX. 2. p. 774.

Et noſtro jure judicibus largimur] Legendum, ut Cauſſinus p. 394. edidit: *& de noſtro jure judicibus largimur.*

Atque eo pareamus] Ita veteres libri. R. Stephanus dedit: *atque ei pareamus*. quod ex eo habent recentiores Editiones. Cauſſinus l. c. *atque eis pareamus.* Forte ſcribendum: *atque adeo pareamus.*

Quin etiam ſi novum vobis inſtituendum] Haec eſt ſcriptura Exc. Gronov. & Ed. Aldin. quam Pithoeus expreſſit. MSS. Laurent. A. B. Edd. Venet. & Rhenan. *quin etiam ſit novum vobis inſtituendum.* R. Stephanus ex conjectura dedit: *quin etiam ſi novum ſit vobis inſtituendum.* Ego non ſemel ingenium in hoc loco expertus ſum. Sed nihil reperi, quod probarem.

Parrhesia] Hoc etiam ſchema ex Rutilio citat Quinctilian. IX. 3. p. 457. *Sed*

hoc ſuperiori. Nam in hoc vehementer cum judice agendum eſt, & vitium aut erratum ejus audacter coram eo reprehendendum. Sed diligenter hoc verendum, & raro aſſimulandum eſt, invitos neceſſario dicere, ne magis confidentia, quam dolore excitati videamur, atque ita non fides, ſed odium judicum conſequatur. DEMOSTHENIS: *Sed ego liberam vocem veritatis apud vos omittam? Non, inquam, nec reticebo, quod ſalus communis dicit. Flagitat veſtram operam, Athenienſes: in tanto reſpublica periculo eſt. Vos eam defendere defeciſtis te-*

Sed diligenter boc verendum, & raro aſſimulandum eſt] Legendum videtur: *Sed diligenter boc utendum & raro: aſſimulandum* &c. GESNER. Ed. Rhen. *Sed diligenter boc ferendum.* R. Stephanus, qua ſolet, audacia dedit: *Sed diligenter boc faciendum.* a quo hic etiam pendent Gryph. & Lovan.

Atque ita non fides] Ex praecedenti *ne* intelligendum *ut.* Vide quae diſputavimus ad I. 13. p. 46.

Flagitat veſtram operam] Omnes antiqui: *Flagitat veſtra opera.* Forte: *Flagitatur veſtra opera.* Sed vera R. Stephani conjectura, quam cum aliis Editoribus recepimus.

Athenienſes] Ita eſt in Exc. Gronov. forte ex viri docti conjectura. Nam reliqui antiqui, *Quirites*, ut I. 7. II. 19. *Athenienſes* etiam emendat Rhenanus: *viri Athenienſes* R. Stephanus & recentiores Editores in textum induxerunt.

Vos eam defendere defeciſtis temere omnibus credendo] Inſignis in hoc loco varietas ſcriptorum editorumque librorum. MSS. Laurent. A. B. Edd. Venet. & Aldin. *Vos enim defendere defeciſtis te-*

temere omnibus credendo, & quorum ignaviſſima ſunt conſilia, eorum ſententias utiliſſimas exiſtimando. Item Lycurgi: *Sed vos, Judi-*

temere omnibus credendo. Exc. Gronov. *Vos enim defecitis temere omnibus credendo.* Ed. Rhenan. *Vos enim defectis temere omnibus credendo.* Rhenanianae lectionis veſtigia ſecutus R. Stephanus, ita corrigere inſtituit: *Vos enim decepti eſtis temere omnibus credendo.* quod in Editiones recentiores fluxit. Nihil verius lectione, quam primo loco commemoravimus, ſi modo leviter ſic adjuvetur: *Vos eam defendere defeciſtis temere omnibus credendo. Deficio defendere* proba & elegans loquendi ratio, ſed e Graeco fonte ducta, atque eo poëtis magis uſitata, quam ſolutae orationis ſcriptoribus. Tibullus Paneg. in Meſſal. 191.

Non te deficient noſtrae memorare Camenae.

Furius Bibaculus apud Sueton. de Grammat. 11.

Mirati ſumus unicum magiſtrum,
Summum grammaticum, optimum poëtam,
Omnes ſolvere poſſe quaeſtiones,
Unum deficere expedire nomen.

Sic vulgatum, *Unum difficile expedire nomen*, eleganter correxit praeſtanti vir ingenio, Joannes Toupius Emendat. Suidae T. III. p. 174. Alia conſtructione Propert. I. 8. 23.

Nec me deficiet nautas rogitare citatos.

ubi vide Joſ. Scaligerum. Par ratio eſt verbi *deeſſe.* Propert. I. 16. 7.

Et mihi non deſunt turpes pendere corollae
Semper, & excluſi ſigna jacere faces.

ubi hanc formam illuſtravit magnus Scaliger, quem deinde alii ſatis impudenter compilarunt. Lucan. VII. 669.

nec deerat robur in enſes
Ire duci, juguloque pati, vel pectore letum.

Valer. Flacc. VII. 94.

nunquam mihi dextera, nec ſpes
Defuerit mox juſſa pati, nec cedere duris.

ubi Aldinam Rutilii lectionem bene comparat Burmannus. His adde, quae habet N. Heinſius ad Sil. Ital. VII. 497.

Nam

dices, vos baec facere debetis. Nam cum in ſententiis ferundis nocentibus remiſſe paratis, vos improborum ſtudium ad peccandum excitatis.

XIX. AETIOLOGIA. Hoc ſchema efficitur ratione brevi & ſententioſa, ita ut, quod dubium eſt viſum, ad certam fidem adduci videatur. *Quod vobis, Atbenienſes, in ſuadendo aſſen-*

Nam cum in ſententiis ferundis nocentibus remiſſe paratis] Revocavimus veterum librorum ſcripturam, quamvis manifeſte mendoſam, quam ita immutarat R. Stephanus: *Nam cum in ſententiis ferundis nocentibus remiſſionem paratis.* Quae conjectura, velut Codicum lectio, recentiores Editiones occupavit. Vir doctus in marg. Ed. Rhen. corrigebat: *Nam cum in ſententiis ferundis nocentibus remiſſe parcatis.* Mihi legendum videtur: *Nam cum in ſententiis ferundis nocentibus poenam remittitis, paratum vos improborum ſtudium ad peccandum excitatis.* De priore conjecturae parte, *poenam remittitis*, nolim cum quoquam contendere. Sed *paratum ſtudium* quin Rutilius ſcripſerit, nullum mihi dubium eſt.

Vos improborum ſtudium ad peccandum excitatis] Foediſſima & MSS. & veterum Editionum in hoc loco eſt corruptela: *vos in forum ſtudium ad ſpectandum excitatis.* Vera lectio, quam poſt alios in textu repoſuimus, R. Stephano debetur; cujus conjectura tam elegans eſt, ut multa ejus peccata redimere poſſit.

AETIOLOGIA.] MS. Laurent. B. Edd. Venet. & Aldin. *Etymologia*, Ed. Rhen. *Eteologia.* Bene R. Stephanus ſcripſit *Aetiologia*, quod non ſolum MS. Laurent. A. confirmat, ſed etiam Quinctilianus, hoc ſchema e Rutilio laudans, IX. 3. p. 456.

Quod vobis, Atbenienſes, &c.] Excidit nomen Oratoris, cujus exemplum ponitur. R. Stephanus locum ſic interpolavit: *Idem: Quod vobis,*

aſſentiuntur, vos fallere poſſunt. Nam dictum ad voluntatem auditoris obſcuratum erat quaeſtione utilitatis. Sed ab iis, qui ſuadent, quod vobis

bis, viri Athenienſes, &c. quaſi Lycurgi exemplum eſſet. Nos ſubditicium *idem*, quod recentiores Editores ſervarunt, hinc ſubmovimus.

Aſſentiuntur] F. *aſſentantur*. GESNER.

Vos fallere poſſunt] Hoc eſt, vos fallunt. Quam elegantiam multis exemplis demonſtrarunt Guil. Canterus Nov. Lect. II. 2. & Interpretes ad Liv. XXXII. 13. Verum nec Stephani conjectura contemnenda: *vos fallere poſcunt* i. e. cupiunt, volunt. Ovid. Met. VIII. 707.

Eſſe ſacerdotes, delubraque veſtra tueri
Poſcimus.

In Lucano V. 606. libri quidam MSS.

motaque poſcunt
Aequora ſubductis etiam concurrere ventis.

quod Burmannus praefert vulgato *poſſunt*, ſed minus aptis exemplis defendit. Magis accommodatus locus Valer. Flacc. IV. 194.

Exoptantque virum, contraque occurrere poſcunt.

Seneca Controv. I. 8. p. 137. *ego vero te etiam morari poſco inter voluptates.* ubi Jo. Schultingius comparat Stephanianam Rutilii lectionem. Claudian. in Eutrop. I. 151.

Cernite, quem Latiis poſcant annectere faſtis.

Arnob. VII. p. 254. *Sed bonus auxiliator nunquam rogari ſe poſcit.* *Poſtulare* hoc ſenſu familiare Comicis, de quo J. Fr. Gronovius ad Gell. IV. 1.

Nam dictum ad voluntatem auditoris obſcuratum erat quaeſtione utilitatis] Exhibemus veterum librorum lectionem: quam cum non intelligeret R. Stephanus, ad libidinem & arbitrium ſic refinxit: *Nam dictum ad voluntatem auditoris obſcurat omnem utilitatis inquiſitionem.* Quae labes deinde in omnes Editiones propagata eſt. Senſum hunc eſſe puto: Nam aſſentatio latebat ſub quaeſtione utilitatis. *Dicere ad voluntatem* eſt aſſentari. Cicero pro Quint. 30. *Fatetur, ſe non belle dicere, non ad voluntatem loqui poſſe.* ubi vide Interpretes. de Amicit.

25.

bis jucundum eſt, decipi non poteſtis. Non enim ſententias veſtras valent commutare, niſi vobis evidens bonum ſui conſilii patefecerint. Item ejusdem: *Etſi acerbum vobis, quod dicturus ſum, videbitur, tamen aequo animo audiendum eſt. Nam fere verum conſilium, quod initio auditu grave eſt, in poſterum cognita utilitate fit jucundum.*

XX. TAXIS. Hoc fit, cum unaquaeque res noviſſimorum verborum ſententia clare diſtinguitur. STRATOCLIS: *Nam vehementer eorum vitiis invehi non licebat, reticere omnino non ex-*

---

25. *levium hominum atque fallacium, ad voluntatem loquentium omnia, nihil ad veritatem.* Sic Graevius correxit e libris ſcriptis, & dudum ante Graevium Sebaſt. Corradus Quaeſtur. p. 316. *Obſcuratum erat*, occultatum, tectum erat.

Jucundum eſt] Scribendum vel *injucundum eſt*, ut Stephanus edidit, vel *non jucundum eſt*.

Item ejusdem] Sic cum Pithoeo ſcripſimus. Libri veteres: *Item ejus.* R. Stephanus: *Item aliud ejusdem.*

Nam fere] Haec eſt MS. Laurent. A. & Edit. Rhen. ſcriptura. Ceteri antiqui: *Nam fore.*

TAXIS] Hoc etiam ſchema ex Rutilio *Ordinis* nomine laudat Quinctilian. IX. 3. p. 455.

Vitiis invehi] *Invehi* interdum cum dandi caſu ſtruitur, ut *invadere*, *intrare*, &c. Liv. XXV. 40. *ſtationibus hoſtium cum ingenti terrore ac tumultu invectus.* Curt. IV. 3. *quibus rex invectus ipſas demerſit.* Nullum tamen exemplum ad manum eſt, ubi in metaphorica ſignificatione ſic conſtruatur. Itaque hoc quoque inter Rutilii ſingularia referendum.

expediebat: ſuſpicioſe loqui potiſſimum placebat. Item DINARCHI: *Itaque ut familiares videbantur, hos neceſſitudine opitulandi adſtrinxit, hosque ignotos juſta benivolentiae cauſſa illexit.*

Suſpicioſe loqui potiſſimum placebat] *Suſpicioſe loqui* dicitur, qui ita loquitur, ut auditor plus ſuſpicetur, quam audiat. Ita Seneca Ep. 114. *ſuſpicioſas ſententias* explicat, *in quibus plus intelligendum eſt, quam audiendum.* Cicero Brut. 34. *qui ſuſpicioſius aut criminoſius diceret, audiviſſe me neminem.* Seneca pater Controv. II. 9. p. 164. *Otho tamen Junius bene dicebat has controverſias, quae ſuſpicioſe dicendae erant,* ubi vide Schultingium, qui Rutilii locum non neglexit. Sueton. Domit. 10. *ob ſuſpicioſos quidem, verum & veteres, & innoxios jocos.* Vide Barthium ad Stat. Silv. I. 2. 27.

DINARCHI] Ita legendum eſſe, docuimus ad II. 5. p. 88. MSS. Laurent. A. B. Ed. Rhenan. THIMACHI. Edd. Venet. Aldin. & recentiores TIMARCHI.

Itaque ut familiares videbantur] MSS. Laurent. A. *Ita ut fam. vid.* Barthius Adverſ. XVI. 12. tentat: *Itaque ut familiares videantur.* Perperam. Nam *ut* eſt *poſtquam.* Cicero pro Cluent. 13. *Qui ut ſe blanditiis & aſſentationibus in Aſinii conſuetudinem penitus immerſit.* Ovid. Ep. XVIII. 26.

Sollicitum raucis ut mare fervet aquis,

ubi vide Heinſium. Adde Gronovium ad Liv. XXXV. 23. & Drakenborch. ad XXI. 29.

Juſta] MSS. Laurent. A. B. Ed. Venet. *juxta.*

AQUI-

AQUILAE ROMANI

DE

FIGURIS SENTENTIARUM

ET

ELOCUTIONIS

LIBER.

AQUILAE ROMANI
DE
FIGURIS SENTENTIARUM
ET
ELOCUTIONIS
LIBER.

Rhetoricos petis longioris morae ac diligentiae, quam pro anguſtiis temporis, quod me profecto urget: ideoque poſtea plenum hoc tibi munus reddemus.

Aquilae Romani de Figuris &c.] Hunc titulum habet Edit. Aldina, & ex illa Pithoeus. Ed. Veneta: *Incipit Romani Aquilae Rhetoricos. Petis* &c. Ed. Rhenan: *Rhomani Aquilae de nominibus figurarum & exemplis liber. Ex Alexandro Numenio.* Qui tituli a librariis formati videntur. Nam vera inſcriptio ſine dubio periit una cum nomine illius, cui Aquila libellum dedicavit. Quis Aquila fuerit, quando vixerit,

mus. In praeſenti autem nomina ipſarum figurarum cum exemplis percurriſſe ſufficiat, tantum praelocutus, quo maxime orator ab oratore

---

rit, ignoramus. Antiquior certe eſt Martiano Capella, qui, ut deinceps demonſtrabimus, ejus ſcrinia compilavit: ſed recentior Alexandro Numenio, Graeco Rhetore, qui ſub Hadriano, vel ſub Antoninis vixit, e cujus libro *de Figuris*, ut Julii Rufiniani teſtimonio cognoſcimus, Aquila nomina & definitiones figurarum ſumſit, ſuppoſitis in Graecorum exemplorum locum Latinis. Ille ipſe Alexandri liber ſupereſt, primum editus ab Aldo Manutio inter Rhetores Graecos p. 574. deinde repetitus, & eleganter emendatus a viro Graece doctiſſimo, Laurentio Normanno, qui pluribus de Alexandro & Aquila diſputans, bene judicat p. 166. Aquilam quidem Alexandri veſtigiis inſtitiſſe, *ſic tamen, ut ſuis auſpiciis, ſuo arbitrio ubique rem gerat, non alieni operis interpretationem condat.* Adde H. Valeſium Emendat. I. 28.

Rhetoricos] Scilicet *libros*. Abſolute etiam Quinctilian. III. 1. p. 119. *niſi & rhetoricos ſuos ipſe adoleſcenti ſibi elapſos diceret.*

Quod me profecto urget] Recepimus veriſſimam ſcripturam Edd. Venet. & Rhenan. Cicero Tuſc. Diſp. I. 43. *Cum jam moriendi tempus urgeret.* Aldina: *quo me profectio urget.*

In praeſenti autem] Abeſt *autem* ab Ed. Ald.

Tantum praelocutus] Pithoeus contra libros veteres edidit: *tantum prolocutus.* Sed *praelocutus* non habet, quo referatur. Legendum igitur: *tantum praelocutis*, ut a *ſufficiat* pendeat.

Quo maxime orator ab oratore differat] Integram veterum librorum lectionem Pithoeus ita corrupit: *quo maximus orator ob oratore differat.* Aquila exprimit Alexandrum de Figur. I. 2. p. 10. *δῆλον γὰρ, ὅτι ἰδιώτου ὁ ῥήτωρ τῇ πλάσει τῶν σχημάτων διενήνοχεν, καὶ οἱ ῥήτορες τῶν ῥητόρων.*

Unum

tore differat, unum aut hoc certe eſſe praecipuum, figuras ſententiarum atque elocutionum. Nam inventio rerum cum acutis hominibus, quos tamen oratores nondum appellare poſſis, communis eſt. Illorum verborum Latinorum ſcientiam & uſum vel grammaticus ſibi vindicat. Illi quoque mores, qui τρόποι nominantur, ab eadem hac arte [id eſt, grammatica] non

Unum aut hoc certe eſſe praecipuum] R. Stephanus verba hoc modo trajecit: *unum hoc eſſe, aut certe praecipuum.* Ego unam tantum vocem tranſpono: *unum hoc, aut certe eſſe praecipuum.*

Communis eſt. Illorum verborum Latinorum] R. Stephanus ſic diſtinguit: *communis eſt illorum: verborum Latinorum* &c. Latinitatis ratio poſtulat: *communis eſt illis.* Sed aliud latere videtur.

Scientiam & uſum vel grammaticus ſibi vindicat] Reſtituimus Edit. Aldinae lectionem. Edd. Venet. & Rhen. *ſcientia & uſu vel grammaticus ſibi vindicare.* R. Stephanus ex conjectura: *ſcientiam & uſum vel grammaticus ſibi vindicaret.*

Illi quoque mores, qui τρόποι nominantur] Voſſius Inſt. Orat. IV. 5. p. 164. Aquilam ſcripſiſſe putabat: *Illi quoque modi.* ut Cicero de Orat. III. 41. *modos* vocat tropos. Sane *mores* & *modi* ſaepe confunduntur, ut apud Rutilium II. 16. p. 125. Veruntamen nihil mutandum eſſe, viri docti oſtenderunt ex Beda de Trop. S. Scriptur. p. 379. *Sunt autem τρόποι, qui Latine modi, vel mores interpretari poſſunt.* Quinctilian. VIII. 5. p. 397. & IX. 1. p. 414. tropos *motus* appellat, ubi vide Geſnerum V. C. *Motus* etiam in Quinctiliano legit Diomedes II. p. 438. ne quis temere *modos* reponendum putet.

Id eſt, grammatica] Haec uncis incluſi, quippe ab explanatore profecta.

Sed

non minus diligenter ſunt cogniti, quam ab oratore: ſed quatenus cuique generi materiae adhibere eos debeat, orator melius intelligit. Figurandarum ſententiarum & elocutionum proprium oratoris munus eſt. Hoc enim genere & parva extollit, & anguſta dilatat, & cum celeritate tam ornatum plerisque & vim & pondus verbis ac ſententiis. Ad permovendos quidem animos auditoris aut judicis nihil aequale eſt. Quod ſic facillime intelligitur, ſi, quae

Sed quatenus cuique generi materiae adhibere eos debeat] Haec eſt Editionis Aldinae lectio. Edd. Venet. & Rhenan. mendoſe: *ſi quatenus.* unde R. Stephanus fecit: *etſi quatenus*. Pro *cuique generi materiae* vir doctus in marg. Ed. Rhen. legit *cujusque generis materiae*. Pro *debeat* Ed. Ald. *debeant*. Sed ſcribendum *deceat*. Quae verba ſaepius permutantur. Petron. cap. 2. *quum Sophocles, aut Euripides invenerunt verba, quibus deberent loqui.* Vir eruditus in ora libri mei corrigit: *quibus deceret loqui.*

Et cum celeritate tam ornatum plerisque & vim & pondus verbis ac ſententiis] R. Stephanus, conjecturam ſecutus, dedit: *& cum celeritate affert ornatum plerisque* &c. De hoc loco ita ad me ſcripſit vir eruditiſſimus, Jac. Fr. Heuſingerus: „Equidem mihi *perſuaſi*, „*cum celeritatem, tum ornatum plerisque* &c. ſcriptum fuiſſe. Sed verbum „*affert*, an *addit*, an aliud „exciderit, & in quem locum ſit reponendum, parum mihi conſtat. *Celeritatem* orationi conciliant „aſyndeton, epitrochasmus, aliaeque figurae.” Ego verbum *addit* in fine periodi ponam, hoc modo: *pondus verbis ac ſententiis addit.* Facile elidi potuit a ſequenti *ad*. *Celeritatem* & *vim* Aquila iterum conjungit §. 41.

Verbis ac ſententiis. Ad permovendos] Sic legendum. Pithoeus: *verbis ac ſententiis ad permovendos*. GESNER. Recte interpunxerunt Aldus & R. Stephanus.

Quod ſic facillime intelligi-

quae ſunt figurate enunciata apud magnos oratores, detractis figuris eloqui velis. Inveniuntur enim nequaquam dignitatem, aut vim eandem retinentia. Sed figurarum, ſicut ſupra diximus, aliae ſunt ſententiarum, quae διανοίας σχήματα appellant: aliae elocutionis, quae λέξεως σχήματα vocantur. Percurramus igitur ſententiarum figuras. Naturae eſt enim prius ſentire, quam eloqui.

I. PRODIORTHOSIS, praecedens correctio. Haec figura, ubi aliquid neceſſarium dictu, & inſuave audientibus, aut odioſum nobis, dicturi ſumus, praemunit. Exemplum apud CICERONEM frequens: *Quanquam ſentio, quanta hoc cum offenſione dicturus ſim, dicendum eſt.*

II. LEPTOLOGIA. Tale *pro Gallio* de convi-

---

gitur] R. Stephanus ſine idonea cauſſa ſcripſit: *Quod ſic facillime intelligatur.*

Aut vim eandem retinentia] Tres vetuſtae Editiones, quarum fidem ſequimur, conſentiunt in manifeſto vitio: *aut vim fandi retinentia.* Elegans & vera eſt R. Stephani conjectura, quam in textum recepimus.

Naturae] F. *Natura.* GESNER. Vulgatam probat, & cum locutione, *rationis eſt*, comparat Jo. Schultingius ad Senec. Controv. II. 12. p. 169. Mihi Gesneri ratio placet.

Quanquam ſentio] Summum ex oratione deperdita.

Tale pro Gallio] Deeſt hic quippiam. R. STEPHANUS. Ex Ed. Rhenan. excidit nomen ſchematis, LEPTOLOGIA; quod frau-

vivio luxurioſo: *Ut clamor, ut convicium mulierum, ut ſymphoniae cantus. Videbar mihi videre alios intrantes, alios autem exeuntes, partim ex vino vacillantes, partim heſterna potatione oſcitantes. Verſabatur inter hos Gallius unguen-*

---

fraudi fuit J. C. Scaligero Poëtic. III. 37. ſed non fefellit P. Victorium Var. Lect. XXII. 5. In omnibus vero libris deſideratur *Leptologiae* definitio, facile ſupplenda ex Alexandro I. 11. p. 30. Ciceronis orationem *pro Gallio* qui commemorarint, recenſet Torrentius ad Sueton. Aug. 27. Fragmenta ejus collegit & explicuit Car. Sigonius in Cicer. Fragm. p. 757. quibus adde, quod eſt apud Eugraphium in Terent. Eunuch. II. 2. 4. *ut Tullius in Gallia: aqua ſpurce dictum commemorarent in libera civitate.* Nam ſine dubio corrigendum: *ut Tullius in Galliana: qui ſpurce* &c. Sic oratio *pro Cornelio*, *Corneliana* dicitur, *pro Fundanio*, *Fundaniana*, &c.

Ut clamor, ut convicium mulierum, ut ſymphoniae cantus] Cicero fortaſſe ſcripſit: *Fit clamor, fit convicium mulierum, fit ſymphoniae cantus*. Virgil. Aen. I. 728.

Crateras magnos ſtatuunt,
& vina coronant.
Fit ſtrepitus tectis, vocemque per ampla volutant
Atria.

Clamor & *convicium* in eadem re conjunguntur Verrin. V. 11. *Erant autem convivia cum maximo clamore, atque convicio.* Ibid. 13. *lucum illum litoris percrepare totum mulierum vocibus, cantuque ſymphoniae.*

Videbar mihi videre alios intrantes, alios autem exeuntes] Haec usque ad finem laudat Quinctilian. VIII. 3. p. 382. & partem eorum repetit XI. 3. p. 589. Comparandus locus Terentii Andr. II. 2. 26. *Interea introire neminem Video, exire neminem.*

Partim ex vino vacillantes] Vide quae diximus ad Rutilium II. 7. p. 111.

Potatione] Veteres Edd. *potione*, quod recte mutavit R. Stephanus. Vide annotationem ad Rutil. II. 7. p. 109. *Hu-*

guentis oblitus, redimitus coronis. Humus erat lutulenta vino, coronis languidulis & ſpinis cooperta piſcium. Quod ſi hoc ipſum eſſe aliqui diatypoſin, hoc eſt, deſcriptionem volunt, intelligant, nos non de univerſo loco, ſed de executione ſingularum rerum loqui; quas ita perſecutus eſt, ut etiam minima quaeque demonſtraret.

IIII. PROSOPOPOEIA eſt perſonae confictio. Haec figura plurimum in ſe continet dignitatis, cum rempublicam ipſam loquentem inducimus, aut defunctos aliquos quaſi excitamus ab inferis, & in conſpectu judicis collocantes, oratione hos circumdamus. Talis eſt illa *pro Coelio* Appii Caeci perſona, inducta contra Clodiam, ita dicens: *Mulier, quid tibi cum Coelio? quid cum adoleſcentulo? quid cum alie-*

Humus erat lutulenta vino] Quinctilian. l. c. una voce plenius habet: *Humus erat immunda, lutulenta vino.* niſi forte illa vox ex gloſſa irrepſerit. Certe non ferenda R. Stephani audacia, qua, refragantibus libris, *immunda* in Aquilae textum induxit. Cicero Phil. II. 41. de ſimili convivio: *perſonabant omnia vocibus ebriorum: natabant pavimenta vino: madebant parietes.* ubi vide Abramum. Ciceronem imitatur Salvian. adv. Avarit. IV. p. 169. *Natant tricliniorum redundantium pavimenta vino, Falerno nobili lutum faciunt; menſae eorum ac toreumata mero jugiter madent, ſemper uda ſunt.*

Pro Coelio] Cap. 14. ubi cum *homine adoleſcentulo*, ut R. Stephanus edidit, ſemper

alieno? Saepe enim, quae nos ex noſtra perſona dicentes vix ferant judices, ſuppoſita dignitate perſonae, liberius dici & convenientius poterunt.

IV. ETHOPOEIA, moralis confictio. Haec figura differt a ſuperiore, eo quod ibi & perſonas fingimus, quae nusquam ſunt, hic certis quibusdam vel perſonis verba accommodate affingimus, vel ad improbitatem earum demonſtrandam, vel ad dignitatem. Tale eſt illud *pro Quintio: Quid Sex. Naevius? Ridet noſtram amentiam ſcilicet, cum ab eo officia boni viri deſideramus. Et quemadmodum natus, inquit, & quemadmodum educatus ſum, memini.*

---

per fere ſolitus Ciceronis loca, ab Aquila & Rufiniano laudata, ad exemplaria vulgata conformare.

Nos ex] Hae voces abſunt ab Edd. Venet. & Aldin.

Ibi &] Pithoeus tranſpoſuit ſic: *& ibi.*

Vel perſonis] R. Stephanus *vel* delevit. Recte, ut opinor.

Demonſtrandam] Edd. Venet. & Aldin. *demonſtrandum.*

Pro Quintio] Haec ita apud Ciceronem hodie cap. 17. *Quid ad haec Naevius? Ridet ſcilicet noſtram amentiam, qui in vita ſua rationem ſummi officii deſideremus, & inſtituta bonorum virorum requiramus. Quid mihi, inquit, cum iſta ſumma ſanctimonia ac diligentia? Viderint, inquit, iſta officia viri boni: de me autem ita conſiderent: non quid habeam, ſed quibus rebus invenerim, quaerant. Et quemadmodum* &c. GESNER.

Quid Sex. Naevius] Edd. veteres: *Quod Sex. Naevius?*

ni. Vetus eſt, de ſcurra divitem facilius, quam patremfamilias fieri poſſe. & cetera.

V. Aposiopesis, reticentia, cum intra nos ſupprimimus ea, quae dicturi videmur, quod aut turpia, aut invidioſa, aut alioqui nobis gravia dicturis ſunt, ut eſt Demosthenicum illud prooemium: *Non pari ego & adverſarius periculo ad judicium venimus: ſed mihi quidem. Nolo quicquam initio dicendi ominoſius proloqui.* Interdum etiam utimur hac figura, quaſi ad alia properemus. Tale eſt Virgilianum illud:

> *Quos ego. Sed motos praeſtat componere fluctus.*

VI. E-

Gravia dicturis ſunt] Haec eſt Ed. Aldin. ſcriptura. Edd. Venet. & Rhen. *gravia dicturi ſunt.* R. Stephanus ex conjectura dedit: *gravia dictu ſunt.* quod verum puto.

Demosthenicum *illud prooemium*] Pro Coron. p. 470. ὅτι οὐ περὶ τῶν ἴσων ἀγωνίζομαι. οὐ γάρ ἐστιν ἴσον νῦν ἐμοὶ τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας διαμαρτεῖν, καὶ τούτῳ μὴ ἑλεῖν τὴν γραφὴν, ἀλλ' ἐμοὶ μὲν· οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν οὐδὲν, ἀρχόμενος τοῦ λόγου. Eodem exemplo utuntur Quinctilian. IX. 2. p. 429. & Macrob. Saturn. VI. 6. p. 559. ut Graecos Rhetores omittam.

Nolo quicquam] R. Stephanus: *Nolo autem quicquam.*

Ad alia] Sic edidit R. Stephanus. Edd. veteres, *ad alias.*

Virgilianum *illud*] Aen. I. 135. In hac lectione tametſi omnis conſentit antiquitas, tamen vir doctiſſimus legendum contendit:

> *Vos ego. Sed motos praeſtat componere fluctus.*

A quo ita diſſentio, ut, ſi omnes Codices haberent *Vos ego*, unus ſpectatae fidei *Quos ego,*

VI. Epitrochasmos, percurſio. Haec rurſum figura differt a Coacervatione: quod cum illa res diverſas pluresve in eundem locum confert, haec diſtantia plura inter ſe percurrens velocitate ipſa circumponit, ut ſi velis dicere: *Caeſar in Italiam evolavit, Corfinium dimidio delectam ceperat, urbe potiebatur, Pompejum perſequebatur.*

VII.

---

ego, hunc Virgilii manum conſervaſſe putarem. Adeo luculenter oratio turbata exprimit Neptuni animum turbatum. Vere Longinus Π. Υ. §. 20. *ἐν στάσει γὰρ τὸ ἠρεμοῦν, ἐν ἀταξίᾳ δὲ τὸ πάθος.* qui perſonarum etiam mutationem in tali animi commotione ſimilibus exemplis illuſtrat §. 27.

Coacervatione] Synathroesmo: quod ſchema cum aliis quibusdam excidiſſe, viri docti ſuſpicantur.

Quod cum illa res diverſas pluresve in eundem locum confert] Edd. Venet. & Aldina: *quod illa res univerſas pluresve* &c. Ita etiam Ed. Rhen. niſi quod habet, *quod cum illa.* Quae R. Stephanus partim bene, partim ſecus mutavit: *quod cum illa res diverſas plures in eundem locum conferat.* Ex hac conjectura diverſas, ut neceſſarium & verum, recepi.

Evolavit] Stephanus edidit *evolarat.*

Corfinium dimidio delectam ceperat] Sic Edd. Venet. & Rhenan. item Aldina, in qua *deletam* pro *delectam.* Ex quarum Editionum veſtigiis veriſſimam elicio lectionem: *Corfinium, Domitio dejecto, ceperat. Dejicere hoſtem* pro expellere, fugare, frequens hiſtoricis locutio. Vide Gronov. & Drakenborch. ad Liv. XXII. 24. Nusquam infelicius criſin exercuit R. Stephanus, qui ita legit: *Corfinium praeſidio deſertum ceperat.*

Potiebatur] Ed. Rhen. *perociebatur.*

Eſ

VII. IRONIA, ſimulatio, frequentiſſima apud oratores figura, ubi aliud verbis ſignificamus, aliud re ſentimus. - A quo genere figurae prooemium *pro Ligario* ſumtum eſt: *Novum crimen, C. Caeſar, & ante hunc diem inauditum.* & cetera.

VIII. PARALIPSIS, praeteritio. Frequens eſt hujus figurae uſus, ubi quaſi praetermittentes quaedam, nihilominus dicimus, ſicut *pro Milone* tota illa quaeſtio inducta eſt, qua docet fuiſſe e republica, occidi Clodium: *Quod ſi non poſſem, inquit, diluere crimen, ut dilui, tamen glorioſe haec praedicare Miloni liceret.* Item *de domo ſua* contra Clodium: *Videsne non radicitus evellere totum tribunatum?* & cetera, inquit. Quae

---

Figura, ubi aliud] Reſtituimus Ed. Ald. lectionem. Edd. Venet. & Rhenan. *ubi figura aliud.* ex quo R. Stephanus fecit: *qua figura aliud.*

PARALIPSIS] Ed. Ven. *Paralempſis*, Ed. Rhen. *Paralepſis.* Et ſic Mart. Capella, qui magnam partem Aquilae, ſuppreſſo ejus nomine, deſcripſit, V. p. 171.

Pro Milone] Cap. 27. ubi ita legitur: *de qua ſi jam nollem ita diluere crimen, ut dilui, tamen impune Miloni palam clamare, atque mentiri glorioſe liceret.*

Fuiſſe e republica, occidi] Ab Edd. Ven. & Rhen. abeſt *fuiſſe.* Stephan. hoc ordine: *e republica fuiſſe, occidi.*

Praedicere] Recte Stephanus ſcripſit *praedicare.*

De domo] Steph. *pro domo.* Locus eſt cap. 13. multo plenior.

Inquit] Hanc vocem expunxit Stephanus.

Quae praetermittere ſe ait, nihilominus dicit. Utemur autem hoc adjumento in his, quae infirma, vel invidioſa nobis futura ſunt, ſi directo dicantur.

IX. Apostrophe, averſio, neceſſaria plerumque figura, ubi quae ad alios dicta volumus, ad alios dicere videmur. Sic plerumque convertimus orationem in reum ab judice, cum illa tamen, quibus adverſarium alloquimur, judici allegentur. Acutiſſimum exemplum in *Philippicis* Demosthenis, ubi quibus verbis populum Athenienſem monitum vult, ea ſe dicit apud Graecos & Arcadas & *Meſſenios* concionatum invidioſe. Et M. Tullius cum ſaepe alias, tum *pro Roſcio* convertit orationem

---

Directo] Ed. Ald. *directe.*

Averſio] Edd. Rhen. & Aldin. *averſatio.* Sed cum Stephano ſcripſimus *averſio*, quod firmat Ed. Venet. in qua eſt *adverſio.*

Convertimus orationem]Hinc corrigendus Mart. Capella l. c. in quo legitur: *convertimus actionem.*

Ab judice] Sic bene emendavit R. Stephanus. Vide Quinctilian. IX. 2. p. 426. Tres Edd. vetuſtae: *ad judicem.*

Alligentur] F. *allegentur.* Gesner.

In Philippicis Demosthenis] Philipp. II. p. 66. C.

Populum Athenienſem] Ed. Rhen. *populum Athenienſium.*

Ea ſe dicit] Ed. Rhen. *eadem ſe dicit.*

Apud Graecos & Arcadas & Meſſenios] Immo *apud Meſſenios & Argivos*, ut apud ipſum Demoſthen. l. c.

Pro Roſcio] Cap. 49: Hac

nem ad Chryſogonum, ab illo loco: *Rogat oratque te, Chryſogone.* & cetera.

X. DIAPORESIS, addubitatio. Hac utimur, cum propter aliqua volumus videri addubitare, & quaſi ab ipſis judicibus conſilium capere, quo potiſſimum genere orationis utamur. Quale eſt *pro Cluentio* prooemium: *Equidem quo me vertam, Judices, neſcio. Negemus fuiſſe illam rem.* & cetera. Item *pro Cornelio: Pugnem aperte contra nobiliſſimorum hominum voluntates? Studia, conſilia, cogitationesque eorum aperiam?* & cetera. Quae quaſi dubitans, an ſibi facienda ſint, dicit.

XI. EROTEMA, interrogatum. Eo utimur, ubi exacervando aliquid interrogamus, & augemus

---

Hac utimur] Ed. Rhen. *Hac utuntur.*

Propter aliqua] Ed. Rhen. *propter aliquas.* ex quo R. Stephanus fecit: *propter res aliquas.*

Addubitare] Ed. Rhen. *dubitare.*

Pugnem aperte] Idem exemplum, ſed contractius, eſt apud Mart. Capellam l. c. Pro Capella Andr. Patricius ad Ciceron. Fragm. p. 972. memoriae lapſu Fortunatianum nominat.

Exacervando] Viri docti legere malint *exacerbando*, quorum conjecturam & ratio refellit, & Mart. Capella l. c. quem *exacervando* in Aquila legiſſe, ex his ejus verbis apparet: *cum interrogando aliquid coacervamus, & exaggeramus ejus invidiam.* ubi duo MSS. Leidenſes pro *coacervamus* habent *acervamus.*

mus ejus invidiam, hoc modo: *Fuiſti illo in loco? Dixiſtine, haec geſta eſſe? Renunciaſti ea, quibus decepti ſumus?* Haec enim ſi ſine interrogatione dicantur ad hunc modum: *Hic fuit illo in loco, & ita eſſe geſta dixit, & falſo renunciando nos decepit*; haec prolata minus invidioſe proferentur.

XII. PYSMA, quaeſitum. Hoc genus a ſuperiore eo differt, quod ad interrogatum una voce tantum reſponderi poteſt, vel a negante, vel a confitente: Quaeſito autem occurri non niſi pluribus poteſt, hoc modo ſi dicas: *Qua igi-*

Fuiſti illo in loco] Edd. Venet. & Ald. *Fuiſſe illo in loco?* Recte Stephanus: *Fuiſtine illo in loco?*

Haec geſta eſſe] *Ita* inſertum a Stephano ex ſequentibus.

Renunciaſti] Stephan. *Renunciaſtine.*

Falſo renunciando] Stephanus ſine ulla cauſſa ſcripſit: *falſa renunciando.*

Haec prolata] Stephan. *haec ſic prolata.* Equidem verba *haec prolata* abeſſe mallem.

A ſuperiore] Sic R. Stephanus correxit veterum Editionum ſcripturam, *ex ſuperiore.* Confirmat Mart. Capella l. c.

Quod ad interrogatum] Veteres Edd. *quo ad int.* Sed bene Pithoeus, *quod ad int.* ex Mart. Capella, in quo contra ex Aquila pro *interroganti* ſcribendum *interrogato.*

Quaeſito autem] Mart. Capella, *Quaeſtio autem.* quod ex Aquila emendavit Illuſtris Grotius.

Non niſi pluribus poteſt] Edd. Venet. & Ald. hoc ordine: *niſi pluribus non poteſt.*

Si dicas] Bene R. Stephanus

igitur ratione bellum geremus? Quae auxilia nobis parata erunt? Quis erit, qui ſubvenire velit, cum tam acerbe ſocios tractaverimus?

XIII. DIATYPOSIS, deſcriptio, vel deformatio, ubi rebus ſubjectis perſonarum & formas ipſas, & habitus deſcribimus, & exprimimus, ut TULLIUS hoc modo: *Ponite ante oculos Rullum, haſta poſita in Pompeji caſtris, cum ſuis formoſis finitoribus auctionantem.* Item plenius *pro Milone: Si haec non geſta audieritis, ſed picta videritis.* Et deformat Milonem in rheda ſedentem penulatum cum uxore, item Clodium cum equo & delectis villa egredientem. Eodem modo *pro Roſcio* & de Glaucia: *Nonne vobis haec*

---

nus mutavit veterum Editionum ſcripturam, *ſi dicat.* Sed praeterea legendum: *ut hoc modo ſi dicas.*

Subvenire velit] Male Stephanus: *ſubvenire volet.*

Ubi rebus ſubjectis perſonarum] Haec eſt lectio Edd. Venet. & Aldinae. Multum abit Ed. Rhen. *ubi rebus delectis perſonarum.* cujus ſcripturam R. Stephanus ineptiſſime ſic immutare maluit: *ubi rebus derelictis perſonarum.* quam veram lectionem petere e Mart. Capella: *ubi rebus ſubjectis perſoniſque.* Eam confirmat Alexander I. 24. p. 50. ὅταν ἅμα προσώπων καὶ πραγμάτων διασυναγωγὴν ποιησώμεθα,

Ponite] Agrar. II. 20. Edd. Venet. & Aldina omittunt verba: *Ponite ante oculos Rullum.*

Pro Milone] Cap. 20.

Cum equo] Male Stephan. *in equo & cum delectis.* Pithoeus revocavit *cum equo*, ſed retinuit *cum delectis.* Vulgatam firmat Mart. Capella.

Pro Roſcio] Cap. 35. unde

haec, quae vidiſtis, oculis cernere videmini, Judices? Non poſita, non impetum repentinum? Non verſatur ante oculos ipſe Glaucia? & quae ſequuntur.

XIV. ANTISAGOGE, compenſatio. Eſt autem hujusmodi, ubi aliquid difficile & contrarium confitendum eſt: ſed contra inducitur non minus firmum. Qualia ſunt haec *de rege Ptolemaeo* apud CICERONEM: *Difficilis ratio belli gerendi: at plena fidei, plena pietatis.* Et, ſi dicas: *Magnus labor, multa pericula proponuntur: at gloria ex his immortalis eſt conſecutura.*

XV.

de haec facile reſtitui poſſunt. Stephanus, abjecto *et*, dedit, *de Glaucia.*

ANTISAGOGE] Veteres Edd. *Antenagoge.* Sed *Antiſagoge* vel Capellam, vel conjecturam ſecutus, reſtituit R. Stephanus. Et ſic Alexander I. 25. p. 52.

Injicitur] F. *inducitur*, ἀντεισάγει, unde ἀντεισαγωγὴ dicta eſt. GESNER. De eleganti Gesneri conjectura nos haud dubitare ſinit Mart. Capella, qui Aquilam ſic contraxit: *Antiſagoge, contraria inductio. Haec figura eſt, cum aliquid difficile eſt, & contrarium conferimus, ut Cicero,* &c. Ex quo, fallatur, ſi quis in Aquila legere malit, *conferendum eſt.* Nam Aquila illud exprimit verbis: *ſed contra inducitur non minus firmum.*

De rege Ptolemaeo] Vide Sigonium ad Ciceron. Fragm. p. 999.

Belli gerendi] Ed. Rhen. *belligerandi*, ut ſaepe alibi variatur. Vide Drakenborch ad Liv. XXII. 39.

Pericula opponuntur] R. Stephanus emendavit: *pericula proponuntur.* quod probo. Ci-

XV. Diasyrmos, elevatio, vel irriſio, ea figura eſt, qua ludentes, quae dicuntur ab adverſariis, diſſolvimus. Qualis eſt ille locus *pro Murena* in Sulpicium totus de jure civili.

XVI. Metastasin, transmotionem, quidam inter figuras nominavit, cum rem a nobis alio transmovemus, non ita ut ibi cauſſam conſtituamus. Alioquin jam non figura erit, ſed ſpecies quaedam ejus ſtatus, quem qualitatis, aut ex accidenti appellant ſecundum Hermagoram. Ceterum alibi in parte aliqua orationis ſententiam hoc modo figuramus: quale eſt apud Demosthenem initio defenſionis *pro Cteſiphonte: Cum bellum*, inquit, *Phocenſe conſla-*

Cicero pro Sext. 66. *fateor, multa proponi pericula.*

Diasyrmos] Miror, H. Grotium hinc non emendaſſe Mart. Capellam, in quo mendoſiſſime legitur: *Diaſyrmos eſt elevatio, vel impreſſio. In hac laudantes, quae dicuntur* &c. Vide Voſſium Inſt. Orat. IV. 13. p. 215.

Metastasin] Capella, *Metatheſis.*

Transmotionem] Edd. Venet. & Ald. *transmutationem*, ut duo MSS. Leidenſes in Mart. Capella legunt.

Quidam inter figuras nominavit] Contra librorum fidem R. Stephanus dedit: *quidam inter figuras nominant.* Qui hic ſatis contemtim *quidam* appellatur, eſt Alexander I. 27. p. 54. quem Aquila in hoc libello ſcribendo ſibi ducem delegit.

Quale eſt] Ed. Venet. *qualis eſt.*

Pro Cteſiphonte] P. 475. Τοῦ γὰρ Φωκικοῦ συστάντος πολέμου, οὐ δι᾽ ἐμέ· οὐ γὰρ δὴ ἔγωγε ἐπολιτευόμην πω τότε. ubi vide Taylorum,

Et

ſtatum eſſet; & non per me; nondum enim ego ad rempublicam acceſſeram. Tale & illud *pro Cornelio* videri poteſt de aerario: *Refertum*, inquit, *tribuniciis legibus*, *exhauſtum a quibus ſit*, *ipſi ſciunt.*

XVII. Hae fere ſunt ab elegantiſſimis electae figurae ſententiarum: quibus ſi, ut adoleſcens acerrimo ingenio, utebaris nactus proprio motu animi, aut etiam exiſtimatione lectionis Tullianae, prius etiam quam numeros earum, nominaque perceperis, nihil mirum eſt. Omnia enim fere, quae praeceptis continentur, ab ingenioſis hominibus & in dicendo ſe exercentibus fiunt, ſed caſu quodam magis, quam ſcientia. Ideoque doctrina & animadverſio adhibenda eſt, ut ea, quae interdum ſine ratione no-

---

Et non per me] Copulam *et*, quae ex praecedenti verbo nata videtur, recte delevit R. Stephanus.

Tale & illud] Sic Stephanus. Veteres Edd. *Tale eſt illud.*

A quibus ſit] *Sit* abeſt ab Ed. Ald.

Nactus proprio motu animi] R. Stephanus ex ingenio dedit: *citatus proprio motu animi.* Malim: *incitatus pr. m. a.*

Exiſtimatione] F. *ex imitatione.* GESNER. Ed. Ald. *aeſtimatione.*

Prius etiam quod numeros earum, nominaque perceperis] Mutavit Stephanus hoc modo: *prius etiam quam numerum earum, nominaque percepiſſes.* Ex hac mutatione *quam* recepi, cetera auctori ſuo reliqui.

Qua

nobis occurrunt, ſemper in noſtra poteſtate ſint, & quoties res poſtulaverit, a nobis ex praeparato adhibeantur. Nunc ad figuras elocutionis tranſeamus. Qua in traditione primum mihi videtur demonſtrandum, quot genera ſint elocutionis, quotque modis ea utamur.

XVIII. Eſt igitur omnis oratio, aut ſoluta, nulla inter ſe neceſſitate numerorum, neque compoſita membris quibusdam, vel determinata certa circumſcriptione verborum. Ea plerumque in ſermone aſſiduo & in epiſtolis utimur: interponitur autem & judicialibus orationibus, ubi aliquid ſimile & proximum ſermoni volumus effingere. Aut perpetua, quam Graeci

Qua in traditione] Sic Stephan. Veteres Edd. *Quia in traditione.*

Ea utamur] Sic Edd. Venet. Aldin. & Mart. Capella. Ed. Rhen. *eis utamur*, ut ad *genera* referatur. Res eodem redit.

In ſermone aſſiduo] Edd. Venet. & Rhen. *in ſermone aſſidua. Sermo aſſiduus* eſt quotidianus, familiaris. Vide Gesnerum Theſ. L. L. h. v. Mox *ſermonem* ſimpliciter dicit.

Interponitur autem & judicialibus orationibus] Recepimus lectionem Aldinam, a qua non multum diſcrepat Ed. Venet. *interponitur & in dialibus orationibus.* Corruptiſſime Ed. Rhenan. *interponitur aut & in dialogis orationibus.* ex qua ſcriptura R. Stephanus fecit: *interponitur autem & in dialogis & in orationibus.* cujus commentum omnes deinde Editiones occupavit.

Eir

ci εἰρομένην λέξιν appellant, quae ita connectitur, ut ſuperiorem elocutionem ſemper proxima ſequatur, atque ita ſeriem quandam ſignificatus rerum explicet. Ea praecipue hiſtoriae deſcriptioni convenit, quae tractum, & fuſum genus eloquendi, non converſum, neque circumſcriptum deſiderat. Habet & ſaepe in judiciali genere dicendi uſum neceſſarium, ſi quan-

---

Εἰρομένην λέξιν] Ita pulcre correxit R. Stephanus ex veſtigiis Ed. Rhen. ῥωμένην λέξιν. Venet. & Ald. Latinis literis, *romenen lexin*. Vitioſe Mart. Capella ἐπίμονον λέξιν, quod tamen ita placuit H. Grotio, ut in Aquila reſtitui vellet. Sed vir maximus illa aetatula, qua haec ſcribebat, nondum legerat Ariſtotelem Rhetor. III. 9. p. 130. qui, quae ſit εἰρομένη λέξις, pluribus docet.

Superiorem elocutionem] Vox *elocutionem* excidit e vulgatis Mart. Capellae libris, quam ei redde tum ex Aquila, tum ex binis MSS. Leidenſibus.

Hiſtoriae deſcriptioni] Scribendum, *hiſtoriae & deſcriptioni*, ex Mart. Capella, ubi eſt: *& hiſtoriae convenit, & narrationi.*

Tractum & fuſum genus eloquendi] Tres veteres Editiones: *tractum effuſum genus eloquendi.* R. Stephanus pro *tractum* ſcripſit *tractim.* Sed viri docti bene reſtituerunt: *tractum & fuſum genus eloquendi.* quod Aquila ſumſit a Cicerone de Orat. II. 15. *genus orationis fuſum atque tractum, & cum lenitate quadam aequabili profluens.* Mart. Capella locum ita immutavit: *& non converſum, neque circumſcriptum eloquendi genus deſiderat, ſed diffuſum atque continuum.* qui, mea ſententia, rectius ſcripſiſſet *fuſum*, quam *diffuſum.*

Converſum] Ariſtoteles l. c. aliique Rhetores Graeci κατεστραμμένην λέξιν vocant.

Habet &] Abeſt copula ab Edd. Venet. & Rhen.

Illa

quando quaſi decurſu quodam uti volumus, ut illa ſe habent in oratione *Miloniana: Occidi, occidi non Spurium Maelium, qui annona levanda, jacturisque rei familiaris.* & cetera. [In vitam Clodii invehitur.] Alia autem, quae ex ambitu conſtat, quem ambitum Graeci περίοδον appellant. Eſt autem ea, quae ſententiam certa quadam circumſcriptione definit atque determinat: qualis eſt haec: *Si quantum in agro locisque deſertis audacia poteſt, tantum in foro & in judiciis impudentia valeret, non minus nunc Aulus Caecina cederet Sex. Ebutii impudentiae, quam tum cum in faciunda ceſſit audacia.* Sed hic ambitus conſtat ex membris, quae κῶλα Graeci vocant, & caeſis, quae κόμματα appellant. Membrum quidem eſt pars orationis ex pluribus verbis abſolute aliquid ſignificans, hoc modo: *Etſi vereor, Judices, ne tur-*

Illa ſe habent] Sic Capella legit, ediditque Stephanus. Edd. antiquae: *illa ſe habet.*

Miloniana] Cap. 27.

In vitam Clodii invehitur] Forte inſerendum *quibus*. GESNER. Haec verba nihil ad rem pertinere, & de margine huc traducta eſſe videntur.

Si quantum] Exhibuimus veterum Edd. lectionem, quae facile corrigi poteſt ex Ciceron. pro Caecin. 1.

Etſi vereor] Cicero pro Milon. 1.

turpe ſit pro fortiſſimo viro dicere incipientem timere. Caeſum autem eſt pars orationis, nondum ex duobus aut ex pluribus verbis quicquam abſolute ſignificans, hoc modo: *Etſi vereor, Judices, ne turpe ſit.* Nonnunquam tamen caeſam dicimus orationem, quoties non efficiuntur verba ex connexione membrorum, ſed ſingula, quodvis ſignificantia, proferuntur, ad iſtum modum: *Quis eſt iſte Lollius? Armiger Catilinae, ſtipator tui corporis, concitator tabernariorum, percuſſor, latrator fori, depopulator curiae.* Et alibi apud eundem oratorem: *Comites illi delecti manus erant tuae.* *Ut*

Nondum ex duobus aut ex pluribus verbis quicquam abſolute ſignificans] Hinc emendandus Mart. Capella, in quo ſic vulgatur: *ex duobus, aut pluribus verbis, dum quicquam abſolute ſignificamus*. Edd. veteres, *abſoluti.*

Verba ex connexione membrorum] Neceſſaria eſt correctio R. Stephani: *membra ex connexione verborum.*

Sed ſingula, quodvis ſignificantia, proferuntur] Ita emendavimus ex Capella. Edd. antiquae: *ſed ſingula, quamvis ſignificantia, proferantur*. Stephanus etiam dedit *proferuntur.*

Quis eſt iſte Lollius] Haec Aquila de memoria laudavit ex Cicerone pro Domo 5. Pro *latrator*, quod eſt in Venet. & Aldina, *latitator* habet Ed. Rhen. quod R. Stephanus ſtulte in *licitator* mutavit, & in eundem errorem induxit Ill. Grotium ad Mart. Capellam. Vera lectio eſt *lapidator*, ut ſine varietate legitur in Cicerone.

Comites illi delecti] Plenior eſt hic locus apud Ciceron. Verrin. II. 10.

Ex

Ut quisquis te familiaritate attigerat, ita maxime manus tua putabatur. Conſtat autem ambitus ex duobus membris, ex tribus membris, ex quatuor interdum: etſi nonnulli ex uno membro ambitum putant poſſe compleri, quam μονόκωλον περίοδον appellant. Ego autem non video, quemadmodum periodos cognominetur, & non potius colon, ſi unum ſit.

XIX. His demonſtratis, quae & ipſa poſſit aliquis figuris elocutionis annumerare, ceteras perſequemur, ſi illud praedixerimus, optimam & efficaciſſimam orationem futuram, ſi & hos ambitus habuerit, de quibus diximus, & in quibusdam partibus continuationem illam perpetuae elocutionis aſſumſerit, & nonnunquam eac-

Ex quatuor interdum] Ex Mart. Capella legendum: *ex quatuor, interdum & ſex*. Voces & *ſex* ſequens *etſi* eliſit.

Et non potius colon, ſi unum ſit] Ita locum conſtituimus ex Edit. Aldina, in qua, una litera vitiata, legitur: *& non potius colon, ſi unus ſit*. Edd. Venet. & Rhenan. *& non potius colum ſive unus, ſi unum ſit*. quae lectio fluxit a librario, dubitante, *unus*, an *unum* ſcribendum eſſet. R. Stephanus edidit: *& non potius colum ſive membrum, ſi unum ſit*.

Enumerare] F. *annumerare*. GESNER.

Continuationem illam perpetuae elocutionis] Omnes libri hanc praeferunt ſcripturam: *continuo rationem illam perpetuae elocutionis*. quam nos integritati reſtituimus ex Mart. Capella l. c. p. 173. qui hunc locum ita contraxit: *Optima igitur oratio fiet, ſi nunc ex ambitu periodico, nunc*

caeſis interrupta fuerit. Nam ubi omnia periodis explicantur, ſatietatem & faſtidium ex ſimilitudine parit: qualia ſcripta eorum, qui Iſocratem male imitati ſunt; quippe cum ipſe Iſocrates in hoc genere a quibusdam improbetur. At ubi ſemper continuatur oratiuncula, quaſi reſpirationes ex intervallis atque definitionibus periodorum interponuntur, & audientem, & dicentem fatigat. Ubi vero caeſa ſemper oratio eſt, nihil a ſermone imperitorum differre videtur. Quare permiſcenda ſunt haec, & rebus pro conditione earum accommodanda.

XX. Differt autem figura elocutionis a figura ſententiae hoc, quod ſententiae figura, immutato verborum ordine, vel translato, manet nihilominus. Elocutionis autem, ſi diſtraxeris, vel immutaveris verba, vel ordinem eorum

---

nunc ex illa continuatione perpetuae elocutionis aptetur, nonnullisque caeſis interrupta cum fuerit, aliquando colo conſocietur. ubi MSS. Leidenſes legunt: *nonnulla quae caeſis interrupta fuerit.* Scribe: *nonnunquam caeſis interrupta fuerit.* ut eſt apud Aquilam.

Continuatur oratiuncula] Placet R. Stephani conjectura: *continuatur oratio, nec illae* &c.

Differt autem figura] Hanc etiam differentiam tradit ex Alexandro l. 1. p. 6.

Elocutionis] Scilicet *figura.* Perperam veteres Edd. *Elocutioni.*

Vel ordinem eorum non ſer-

ſum non ſervaveris; manere non poterit. Ironia ſententiae figura, quam hoc modo enunciabo: *Hic enim egregius auctor communium commodorum, cuſtos, defenſor reipublicae, ſalus & columen civitatis:* de quo contraria ſcilicet intelligi velim. Mutabo verba, ordine eorum verſo, vel tota elocutione aliter explicata, ſic: *Namque iſte, cujus ope & auxilio videlicet civitas nititur:* manebit ironia eadem, neque laedetur verborum immutatione. At vero ſi figura elocutionis ſit, quam repetitionem Latine, Graece ἐπαναφορὰν vocamus; quae eſt ejusmodi: *Ille auctor diſcordiarum; ille dux ſeditionum omnium, ille in pace tumultuo-*

vaveris] Neſcio, cur R. Stephanus deleverit *eorum*. Ab Ed. Rhen. abeſt *non*.

Cuſtos, defenſor] R. Stephanus: *cuſtos & defenſor*.

Tota elocutione] Ed. Ald. *tota locutione*.

Manebit ironia eadem, neque laedetur] Haec eſt Ed. Aldinae ſcriptura. Eadem, ſed leviter corrupta, eſt in Edd. Venet. & Rhenan. *Manet ut ironia eadem, neque laeditur.* Quam fruſtra ſic emendavit R. Stephanus: *Manet utique ironia eadem, neque laeditur.* Et ſic recentiores Editiones.

Quam repetitionem Latine, Graece ἐπαναφορὰν vocamus,] Revocavimus egregiam Aldinae lectionem. Ed. Venet. *quam re Latine, Graece ἐπαναφορὰν vocamus.* Ed. Rhen. *quam relationem, Graece ἐπαναφορὰν vocamus. Repetitionem*, an *relationem* legas, perinde eſt. Illud recepit Pithoeus, hoc Stephanus.

tuoſus, ille proditor in bello: & illam partem orationis repetitam ſaepius in initium membrorum aut caeſorum quam figuram ſuſtulero, & tantum ſemel dixero, ſubjungens & cetera, hoc modo: *Ille, qui ſeditionum auctor, diſcordiarum concitator, in pace tumultuoſus, in bello proditor fuit;* figuram elocutionis ſuſtuli. Nonnunquam autem, immo plerumque concurrere poteſt, ut ſententiae figura conjungatur cum elocutionis figura: qua hoc modo enunciatum eſt: *Ille amator patriae egregius, ille reipublicae cuſtos, ille defenſor libertatis ac legum.* Cum hoc de eo dicatur, de quo contraria intelligi volumus, & ironiam eſſe, quae figu-

Ille proditor] *Ille* deeſt in Venet. & Aldina.

In initium membrorum aut caeſorum quam figuram ſuſtulero] Exhibemus lectionem, in qua tres antiquae Editiones conſentiunt, niſi quod Venet. *initio*, Rhen. *quae figuram.* Eam R. Stephanus ad libidinem ita refinxit: *in initio membrorum aut caeſorum ſuſtulero.* Forte Aquila ſcripſit: *repetitam ſaepius in initio membrorum aut caeſorum, quae figuram efficit, ſuſtulero.*

Et cetera] Copulam *et* abjecit Stephanus.

Concurrere] Scribe: *contingere.*

Ut ſententiae figura conjungatur] Capellae vulgatae Edd. *ut ſententiae figurae conjungantur.* Sed MSS. Leidenſes exhibent Aquilae ſcripturam.

Qua hoc modo enunciatum eſt] Forte: *quo hoc modo enunciatum eſt.* pro, quo modo hoc &c.

Et ironiam eſſe, quae figura ſententiae eſt, & epanapho-

gura ſententiae eſt, & epanaphoran, de qua cum maxime diximus, quae eſt elocutionis. Nunc ad inſtituta pergamus.

XXI. Sunt igitur figurarum elocutiones aliae ad ornandam tantum, & quaſi pingendam orationem accommodatae: quibus princeps Gorgias Leontinus uſus eſt, ſed ſine modo. Et

phoran] Cum nihil ſit, a quo pendeat infinitivus, R. Stephanus poſt *epanaphoran* temere inferſit *conſtat.* Emenda: *& ironia eſt, quae figura ſententiae, & epanaphora.*

De qua cum maxime diximus] R. Stephanus, non concoquens *cum maxime* praeterito tempori junctum, qua ſolet licentia graſſatus eſt, atque ſic edi juſſit: *de qua proxime diximus.* Multo lenius eſt legere: *de qua cum maxime dicimus.* De his particulis multi multa dixerunt. Vide Dukerum ad Flor. II. 16. 3. & Erneſtum Clav. Ciceron. v. *Cum maxime.*

Elocutiones aliae] Capella: *elocutionis aliae.* Perperam.

Ad ornandam tantum, & quaſi pingendam orationem accommodatae] Recepimus lectionem Edd. Venet. & Aldin. cum quibus convenit Ed. Rhen. niſi quod *pingendum* habet pro *pingendam.* R. Stephanus edidit: *ad ornandum tantum, & quaſi ad pingendam orationem accommodatae.* Praepoſitionis *ad* repetitionem ſi quis neceſſariam putet, eam defendere poteſt auctoritate Mart. Capellae, in quo ita legitur: *ad ornandum tantum, & quaſi ad pingendam orationem commodatae.* Quanquam duo MSS. Leidenſes praepoſitionem omittunt. In eodem fortaſſe ex Aquila legendum *accommodatae.* Verum ex Capella diligenter cum Aquila comparato liquet, lacunam eſſe in hoc loco. Nam poſtquam Capella dixiſſet, *alias figuras ad ornandum tantum, & quaſi ad pingendam* ora-

Et ideo brevis oratio eſt, &, quae initio audientis novitate permoverat, faſtidium meruit. Iſocrates autem poſt eum parcius, nec non etiam ipſe Demoſthenes, ſed tanta moderatione, ut nusquam in taedium recurrat. Eas ergo primum exponemus.

XXII. Antitheton, oppoſitum ex contrariis. Haec figura conſtat ex eo, quod verba pugnantia inter ſe, paria paribus opponuntur. Cujusmodi breviſſimum eſt illud Cicero-

orationem accommodatas eſſe, ſtatim ſubjicit: *aliae vero ad ſignificationis vim intimandam.* Cujus rei nullum in Aquila veſtigium eſt. Tractat ille quidem has figuras in ſequentibus. Sed hic etiam earum mentio facienda erat. Et factam eſſe, ſatis indicat vox *aliae*.

Et ideo brevis oratio eſt, &, quae initio audientis novitate permoverat &c.] Haec conſtans eſt lectio priſcarum Editionum, quae non niſi in una voce variant. Nam Venet. *permoveat*, Rhenan. *permoverat*, Aldin. *permovere:* Infeliciter tentabat R. Stephanus: *Et ideo illius oratio, quae initio audientes novitate permoverat* &c. Forte legendum: *Et ideo brevi oratio ejus, quae initio audientes novitate permoverat* &c.

Recurrat] *Incurrat* ſubſtituit R. Stephanus. Recte. Sic §. 23. *dum ne in faſtidium incurras.*

Oppoſitum ex contrariis] Emenda Mart. Capellam, ubi eſt: *compoſitum ex contrariis*, &, *verba repugnantia. Pugnantia* etiam Codd. Leidenſes.

Ciceronis] Hoc exemplum praeter eos, quos viri docti ad Ciceron. Fragm. p. 1014. indicant, laudat Diomedes II. p. 461.

Di-

RONIS: *Domus deerat? At habebas. Pecunia ſuperabat? At egebas. In pace ad vexandos cives acerrimus: in bello ad expugnandos hoſtes inertiſſimus.*

XXIII. ISOCOLON, exaequatum membris. Fit autem, quoties non pugnantibus inter ſe, ſed paribus tantummodo verbis, duo vel etiam plura membra, quae κῶλα dicimus, explicantur, ut ſi dicas hoc modo: *Claſſem ſpecioſiſſimam inſtruxit, exercitum pulcerrimum & fortiſſimum elegit.* Addere etiam licet: *Sociorum maximam & fideliſſimam manum comparavit:* et

---

Domus deerat] Capella: *Domus tibi deerat?* Et ſic alii, idem exemplum laudantes.

In pace ad vexandos cives] Rectiſſime vidit Voſſius Inſt. Orat. V. 12. p. 269. haec cum prioribus non cohaerere, ſed alterum exemplum eſſe. Verum non inſerendum eſt *Idem*, ut vir magnus putabat, ſed ex Mart. Capella: *Aut ſi dicas.* Ex quo apparet, non Ciceronis exemplum eſſe, ſed ab ipſo Aquila fictum.

Exaequatum membris] Ed. Aldin. *exaequamen ex membris.* Capellae vulgatae Edd. *aequatum membris.* Sed MSS. Leidenſes: *exaequatum m.* In eodem ſcribe: *non pugnantibus inter ſe verbis.*

Claſſem ſpecioſiſſimam inſtruxit] Mart. Capella: *Claſſem ſpecioſiſſimam, & robuſtiſſimam exſtruxit.* Hinc Aquilae redde verba *& robuſtiſſimam*, ut ſingulorum membrorum verba numero paria ſint. Contra ex Aquila in Capella corrige *inſtruxit*.

Elegit] Scribendum vel *legit*, ut Capella habet, vel *delegit*, ut R. Stephanus edidit.

et longius eodem modo progredi, dum ne in faſtidium incurras.

XXIV. Parison, prope aequatum. Differt autem a ſuperiore, quod ibi membrorum verba paria ſunt numero: hic uno vel altero addito, aut in ſuperiore membro, aut in poſtremo pariter excurrunt, ut ſi locum enuncies: *Neque gratia & divitiis locupletum corruptus, neque minis & denunciatione potentum perterritus, neque difficultatibus & magnitudine rei a propoſita magnitudine dejectus.* Hoc enim poſtremum, pluribus verbis, quam ſuperiora, enunciatum, membrum longius produxit. Quod fieri & in primo poteſt. Sed ibi opportunius, ſi, quo longius erit ceteris, initio praenunciatur: in poſteriore autem, ſi ad poſtremum producitur. XXV.

Prope aequatum] Ed. Ald. *prope aequamen.*

A ſuperiore] Edd. Venet. & Rhen. *ex ſuperiore.*

Quod ibi membrorum verba paria ſunt numero] Hinc corrigendus Mart. Capella, ubi ita legitur: *quod ibi omnia membrorum genera paria ſunt numero.* MSS. Leidenſ. *omnium membrorum.* Recte.

Ut ſi locum enuncies] R. Stephanus de conjectura: *ut ſi hoc enunties.* Maxim: *ut ſi ſic locum enunties.*

A propoſita magnitudine dejectus] Vox *magnitudine* temere repetita. Repone: *a propoſito dejectus.* Cicero pro Ligar. 9. *quem de ſuſcepta cauſſa, propoſitaque ſententia, nulla contumelia, nulla vis, nullum periculum poſſet depellere.*

Si, quo longius] Viri docti malint: *ſi, quod longius.*

Initio praenunciatur: — pro-

XXV. OMOEOPTOTON, ſimile in caſibus. Hoc ex eo nomen accepit, quod membra illa, id eſt, κῶλα, in eosdem caſus cadunt ad hunc modum: *Huic igitur ſocios veſtros criminanti, & ad bellum vos cohortanti, & omnibus modis, ut in tumultu eſſetis, molienti.* Haec enim tria in eundem caſum determinata ſunt.

XXVI. OMOEOTELEUTON, ſimile determinatione. Differt a ſuperiore, quod illud quidem & caſu & ſono ſimili verba membrorum determinat: hoc vero non ſolum caſuum ſimilitudine, ſed cujuscunque verbi atque enunciationis contentum eſt, ut: *In muros ſtatim curritur, exercitus a ſociis arceſſitur, delectus juventuti denunciatur.*

XXVII.

---

producitur] Haec non ſatis intelligo: intelligerem, ſi legeretur, *praemuniatur*, h. e. praeponatur, praemittatur — *producatur.* Pluribus membris paribus impar unum vel praemittitur, vel ſubjungitur. GESNER. Edd. Venet. & Aldin. *pronunciatur.*

Simile in caſibus] Capella praepoſitionem *in* rectius omittit.

Molienti] Corrige Capellam, ubi *volenti.*

Simile determinatione] Ed. Rhen. *ſimili determinatione.*

Et caſu & ſono ſimilia verba membrorum determinat] Pro *ſimilia* ſcripſimus *ſimili* e Marc. Capella. Edd. Venet. & Aldin. omittunt *verba.*

Ut] Hanc vocem adjecimus ex Ed. Aldina.

XXVII. Paronomasia, levis immutatio. Haec figura ita ornat orationem, ut in nomine aut in verbo interdum ſyllaba, nonnunquam litera immutata, diverſa ſignificet, ut ſi velis ſic enuntiare: *Praetor iſte, vel potius praedo ſociorum.* Et frequens illud apud veteres ejusmodi eſt: *Cui quod libet, hoc licet.* Non indecore interim & prioris verbi poſtremitas, ſimilitudine poſterioris excipitur, ut ſe habet: *Legem flagitas, quae tibi non deerat: erat enim diligentiſſime ſcripta.*

XXVIII.

Paronomasia] Sic pro *Paronymia*, vel invitis libris, ſcripſimus ex Alexandro II. 20. p. 82. & Mart. Capella.

Levis immutatio] Hanc Aldinae lectionem & res ipſa poſtulat, & Capella confirmat. Edd. Venet. & Rhen. *levis imitatio.*

Praetor iſte] Male in Capella ſcribitur: *Praetor eſt.* ubi H. Grotius laudat Juvenal. XI. 193.

Praedo caballorum Praetor ſedet.

Quanquam illum locum alii aliter legunt, & interpretantur. Diomedes II. p. 441. idem paronomaſiae exemplum his verbis ponit: *Si non praetorem te, ſed praedonem dicimus.*

Cui quod libet, hoc licet] Cicero pro Quint. 30. *Sin & poterit Naevius id, quod libet, & ei libebit, quod non licet.* Phil. I. 13. *Licet, quod cuique libet, loquatur.* Auctor ad Herenn. IV. 25. *ſi illis, & quod libet, licet, & quod licet, poſſunt.*

Indecore] Edd. Venet. & Rhen. *indecorem.*

Legem flagitas, quae tibi non deerat: erat enim diligentiſſime ſcripta] Mendoſe veteres Edd. *Legem fragilitas, & quae tibi* &c. quod Pi-

XXVIII. PLOCE, copulatio. Ea figura elocutionis, in qua idem verbum aut nomen, bis continuo poſitum, diverſa ſignificat, ut eſt illud: *Sed tamen ad illum diem Memmius erat Memmius.* Ita enim hoc bis poſitum eſt, ut ſuperius quidem nomen tantum ſignificet hominis, poſterius velit intelligi eundem qui ſemper fuerit, ac ſui ſimilem.

XXIX. PALILLOGIA, iteratio. Haec figura, repetito eodem verbo aut nomine, non diverſa vult intelligi, ſed idem quod ſignificatur, efficere vehementius. Cujusmodi eſt hoc: *Ferro, ferro, inquit, & hoc in judicio dicit, te*

Pithoeus emendavit ex Cicerone pro Muren. 23. ubi ita legitur: *Legem ambitus flagitaſti, quae tibi non deerat: erat enim ſeveriſſime ſcripta Calpurnia.* R. Stephanus, unde locus ſumtus eſſet, ignorans, longe a vero aberravit conjiciendo: *Legem frequenter agitas, quae tibi* &c.

Bis] Hanc vocem omittit Capella.

Sed tamen ad illum diem Memmius erat Memmius] Hinc Grotius reſtituit Mart. Capellam, in quo vulgo legitur: *Sed tamen ad illam diem Memmius, Memmius ad illud tempus, Memmius in alio.* Duo MSS. Leidenſes haec tantum habent: *Sed tamen ad illam diem Memmius.* Additamentum, quod in vulgatis Capellae Editionibus eſt, fluxit a librario, monente, *in alio*, ſcilicet Codice, legi: *Memmius ad illud tempus Memmius.*

Sed idem quod ſignificatur] Scribe: *ſed id quod ſignificatur.*

Ferro, ferro, inquit, &c.] Verba ſunt Ciceronis pro Caecin. 9. ex quo textum re-

te rejeci, atque proterrui. Repetitum enim hoc *ferro* indignitatem rei, atque audaciam ejus, in quem dicitur, impenſius ſignificat. Nec ſolum nomen aut verbum, ſed omnis pars orationis iterari ad eundem uſum poteſt, ut cum dicitur: *Tu, tu, Antoni, Caeſari ruenti, atque omnia permiſcere cupienti, cauſſam belli civilis dediſti.*

XXX. Atque hae duae figurae, ſuperior, & iſta ipſa, de qua locuti ſumus, non ad ornandam magis & exornandam orationem, ut illae ſu-

reſtituimus. Nam Edd. antiquarum in hoc loco prodigioſa eſt corruptela: *Ferrum, ferrum, inquit, & hoc in judicio dicit ter, ejiciatque pro terrui.* R. Stephanus, cum, unde locus ductus eſſet, neſciret, hanc lectionem commentus eſt: *ejicianturque protervi.*

Ejicianturque protervi] Haec, abrupta a contextu orationis, non intelligo. GESNER.

Repetitum enim hoc ferrum] Edd. Venet. & Aldin. *Repetitum in hoc ferrum. Ferro* recepimus e Cicerone.

Omnis] Haec vox abeſt ab Ed. Rhen.

Tu, tu, Antoni, &c.] Ex Cicerone Phil. II. 22. ubi legitur ſic: *Tu, tu, inquam, M. Antoni, princeps C. Caeſari, omnia perturbare cupienti, cauſſam belli contra patriam inferendi dediſti.* Aquilae memoriae fortaſſe obverſabatur locus pro Roſc. Amer. 32. *qui tanquam ſi offuſa reipublicae ſempiterna nox eſſet, ita ruebant in tenebris, omniaque miſcebant.*

Non ad ornandam magis & exornandam orationem] Repone: *non ad formandam magis & exornandam orationem.* Cicero de Orat. II. 9. *aut ſi quiſquam dicitur, niſi orator, formare orationem, eamque variare & diſtinguere quaſi quibuſdam verbo-*

ſuperiores, ſed ad accendendam pugnam dicendi valent, ſicut vel magis pleraque earum, quae conſequentur. Ideoque & Ariſtoteli & iteratio ipſa verborum ac nominum, & repetitio frequentior, & omnis hujusmodi motus, actioni magis & certamini, quam ſtilo videtur convenire. Qua de re in tertio Rhetoricorum libro diſſerit. Verum docet nos & Demoſthenes & Cicero, eam optime orationem eſſe compoſitam, quae cum illa ornamenta parium, & contrariorum, & immutatorum verborum habeat, ex quibus & ipſis tamen ſaepe non ornatior quam vehementior fit oratio, ſi in tempore & cum modo aſſumantur, tamen his, quae verae adfectionis ſpeciem praeferunt, excitetur. Ita enim maxime exemplum & imaginem veritatis continebit.

XXXI.

---

borum ſententiarumque inſignibus.

Vel magis pleraque earum] Lege: *vel maxime pleraeque earum.* Stephanus etiam *pleraeque.*

In tertio Rhetoricorum libro] Haec Aldinae ſcriptura eſt. Venet. & Rhen. *in tertio Rhetoricarum libro artium.* Locus eſt cap. 12.

Aſſumantur] Ed. Rhen. *aſſumatur.*

Tamen his] Ed. Rhen. *tum his.*

Excitetur] Ed. Rhen. *texetur.* Lectio, quam in textu repoſuimus, Edd. Venet. & Aldinae fide nititur. Illam ſecutus eſt Stephanus, hanc Pithoeus.

Tam

XXXI. Epanalepsis, repetitio. Haec figura tantum a priore diſtat, quod in illa quidem una pars orationis bis repetitur, tum conjuncto, tum interpoſito uno aut altero verbo, quo vehementior elocutio videtur fieri: at in hac ex plurium verborum continuatione repetita idem quaeritur, ut ſi dicas: *Patriae ſuae quisquam, ô dii immortales, exitium eſt machinatus? Non poteſt, jam non poteſt, inquam, libera baec civitas eſſe.*

XXXII. Anadiplosis, replicatio. Rarum apud oratores figurae genus, frequentius apud poëtas: ſi quando tamen & in civilem orationem incidit, mediocrem dignitatem habet. Intereſt autem inter hoc & illa duo ſuperio-

Tum conjuncto] Ita ex Ed. Aldina ſcripſimus. Venet. & Rhen. *tum conjunctum.* cui Stephanus ſubſtituit: *tum conjunctim.*

Exitium eſt machinatus] An repetendum *patriae ſuae*? Gesner.

Non poteſt, jam non poteſt] Edd. Venet. & Rhen. *Hoc non poteſt.* Stephanus ex conjectura: *Haec non poteſt.* Sed praetuli Aldinae lectionem, quam firmat Mart. Capella, ſic locum exhibens: *Non poteſt, jam non poteſt baec libera civitas eſſe.* Ceterum ante *Non poteſt* inſeram Et, alterius exempli indicem. Duo diverſa exempla eſſe, bene vidit Gesnerus.

Jam non poteſt] Cicero de Haruſp. reſp. 28. *Fuit quondam ita firma haec civitas, & valens, ut negligentiam ſenatus, vel etiam injurias civium ferre poſſet. Jam non poteſt.*

Mediocrem dignitatem] Lege: *non mediocrem dignitatem.*

ſiora tantum, quod hic ea, quae in ſuperiore membro poſtrema ponuntur, in poſteriore prima repetuntur, ad hunc modum: *Concurrerat ad tantae rei nuncium, ſicut commune civitatis periculum monebat, ſenatus frequens, equeſter ordo univerſus.* Tale eſt & illud TERENTIANUM:

Negat Phanium eſſe hanc ſibi cognatam Demipho?
Hanc Demipho negat eſſe cognatam?

XXXIIII. PROSAPODOSIS, redditio. Nomen haec figura ex eo accipit, quod idem nomen in poſtrema parte membri, aut eadem, quaecunque pars orationis redditur, eſt connexa, unde id membrum, aut is ambitus coepit, ut ſi velis hoc modo eloqui, cum quid quaſi indigneris aut doleas: *Tibi, ſceleratiſſime omnium,*

Senatus frequens] An excidit, *frequens populus*? GESNER. Malim in fine addere: *univerſus populus.*

TERENTIANUM] Phorm. II. 3. 5.

Accipit] R. Stephanus *accepit.*

Eſt connexa] Cl. Geſnerus haec verba uncis incluſit. Et omiſſa ſunt a Capella.

Quaſi indigneris aut doleas] Ed. Venet. *quaſi indigneas & doleas.* Ed. Ald. *quaſi indigne doleas.*

Tibi, ſceleratiſſime omnium] Ed. Ald. *Reſpublica tibi, ſceleratiſſime omnium.* Corrupta eſt lectio Mart. Capel-

mnium, imputare omnes calamitates ſuas debet reſpublica, tibi. Aut ſic: *Haec, ô dii immortales, in civitate moliri auſus eſt Glaucia?*

XXXIV. EPANAPHORA, quod relatum vocant. Hac figura vel frequentiſſime & DEMOSTHENES, & M. TULLIUS, & omnes vehementes oratores utuntur, quando praecipue & ipſi commoti videri volunt, & judicem commovere. Conſtat autem ex eo, quod eadem pars orationis ſaepius per ſingulos ambitus, aut per ſingula membra, interdum etiam brevius per caeſa, quae κόμματα appellant, re-

pellae: *Publicas tibi calamitates immutare debes reſpublica.* ubi non intelligo, quod Ill. Grotius dicit, Aquilae verbum *debet* e Capella reddendum. Nam omnes Editiones illud verbum habent.

Auſus eſt Glaucia] Forte addendum, *Haec?* GESNER.

Glaucia] Viri docti intelligunt *Mallium Glauciam*, cujus mentio fit a Cicerone pro Roſc. Amer. atque adeo ſuſpicantur, hoc fragmentum ductum eſſe ex illius orationis lacuna. Sed multum falluntur. Nam Glaucia ille a Cicerone cap. 7. dicitur *homo tenuis, libertinus, & cliens T. Roſcii:* qualis profecto nihil in civitate moliri poterat. Intelligendus igitur C. Servilius Glaucia, Praetor ſeditioſus, cujus frequens mentio cum apud alios, tum apud Ciceronem. Vide Erneſti Clav. Ciceron. v. *Glaucia.* Dubitari etiam poteſt, an Ciceronis ſit exemplum. Nam multa confinxit Aquila.

Et M. TULLIUS] Ed. Rhen. *& inde Tullius.*

Quando praecipue] Edd. Venet. & Rhen. *unde praecipue.* Praetuli lectionem Aldinam.

Brevis] Stephan. legit *brevius*, quod recepi.

Re-

repetitur, hoc modo: *Verres calumniatorem apponebat: Verres de cauſſa cognoſcebat: Verres pronunciabat.* Aut ſi dicas: *Ille venire hoſtes nunciavit, ille vos in metum belli compulit, ille, in tumultu ut civitas eſſet, effecit.* Per ambitum autem repeti poteſt eadem pars orationis ſic: *Tam diu Tiberius Gracchus populo gratus fuit, quam diu leges ad voluntatem ejus, non ad utilitatem reipublicae compoſitas ferebat: Tam diu C. Gracchus, quam diu legibus agrariis & frumentariis & ceteris profuſionibus aerarii multitudinem imperitam promere-

Repetitur, hoc modo] Verbum *repetitur*, quod ab antiquis Editionibus abeſt, R. Stephanus de conjectura inſeruit. Certam eſſe hanc emendationem, ex Mart. Capella liquet, qui Aquilam ita contraxit: *Epanaphora, relatio, quoties per ſingula membra eadem pars orationis repetitur, hoc modo: Verres* &c. Itaque hoc verbum in contextu reliqui.

Verres calumniatorem] Ex Cicerone Verr. II. 10. ubi ſic: *Verres calumniatores apponebat; Verres adeſſe jubebat: Verres judicabat.*

In motum belli compulit] Scripſi: *in metum belli compulit.* Liv. XXV. 22. *Namque transfugae, tradi ſe Romanis rati, mercenariorum quoque militum auxilia in eundem compulere metum.*

Ferebat] Edd. Venet. & Aldin. *afferebat.*

Profuſionibus aerarii] Ed. Rhen. *profuſionibus aerariis.* Hoc exemplum ſi Aquila effinxit ipſe, & non aliunde petiit, in animo habuit illa Ciceronis Diſp. Tuſc. III. 20. *Et quidem C. Gracchus, cum largitiones maximas feciſſet, & effudiſſet aerarium, verbis tamen defendebat aerarium.*

rebatur: Tam diu Saturninus plurimum potuit; quam diu easdem illas frumentarias largitiones, & agri diviſiones pollicebatur.

XXXV. ANTISTROPHE, converſio. Species hujus figurae cum eandem fere vim habeat, contraria eſt ſuperiori, eo quod ibi ab eadem parte orationis ſaepius incipitur, hic in eandem partem deſinitur. Cujusmodi eſt haec *pro Fontejo: Frumenti maximus numerus e Gallia, peditatus ampliſſimae copiae e Gallia, equites numero plurimi e Gallia.*

XXXVI. SYMPLOCE, connexum. Haec figura ex utraque earum, quas ſupra demonſtravimus, compoſita, utramque orationi ſpeciem circumdat. Nam & incipit ſaepius ab una parte orationis, & totidem in unam atque ean-

Converſio] Edd. Venet. & Rhen. *converſum*.

Contraria] Ed. Venet. *contrarium*.

Cujusmodi eſt haec] Stephanus edidit: *Cujusmodi eſt hoc*.

Pro Fontejo] Locus ſumtus ex parte orationis, quae periit. *Frumenti* deeſt apud Capellam.

Connexum] Capella *connexio*.

Compoſita, utramque orationi ſpeciem circumdat] Sic locum reſtitui partim ex Ed. Aldina, quae *eſt* poſt *compoſita* omittit, partim ex conjectura J. Fr. Heuſingeri, qua pro *orationis* ſcribit *orationi*.

Totidem] Capella recte *toties*, ut Stephanus edidit.

Quis

eandem deſinit, ut haec ſe habet: *Quis legem tulit? Rullus. Quis tribus ſortitus eſt? Rullus. Quis decemviros creavit? Rullus.*

XXXVII. POLYPTOTON, ex pluribus caſibus. Hanc figuram ex eo nominaverunt, quod, cum ſaepius initium ab eadem parte orationis fiat, illa ipſa pars declinationibus caſuum, aut generibus, aut numeris immutatur. Caſuum declinationibus hoc modo: *Senatus eſt ſummum imperii conſilium: Senatui reipublicae cura mandatur: ad ſenatum in dubiis periculoſisque rebus omnis civitas reſpicit.* Generibus autem hoc modo: *Pulcra autem haec fama continget civitati, ſi optime meritum civem damnaverimus. Pulcrum erit, exteras nationes exiſtimare, infeſtiores nos eſſe bonis, quam malis. Pulcre communibus utilitatibus con-*

Quis legem tulit] Memoriter citat locum Ciceronis Agrar. II. 9.

Quod, cum ſaepius initium ab eadem parte orationis fiat] Revocavimus lectionem Aldinam, quam Mart. Capella confirmat. Edd. Venet. & Rhenan. *quod, cum ſaepius initio ab eadem parte orationis ſtat.*

Initio —— ſtat] F. *initio —— facto.* GESNER.

Summum imperii conſilium] Ed. Rhen. *ſummi imperii conſilium.* Male. Infra §. 39. ex emendatione noſtra: *Senatus populi Romani ſummum conſilium.* Vide Gronovium ad Liv. XLIV. 2.

Contigit] Scripſi *continget*, quod poſtulant *erit*, *conſulemus.*

Pulcrum erit] Ed. Rhen. *Pulcrum erat.*

rebatur: Tam diu Saturninus plurimum potuit; quam diu eaſdem illas frumentarias largitiones, & agri diviſiones pollicebatur.

XXXV. Antistrophe, converſio. Species hujus figurae cum eandem fere vim habeat, contraria eſt ſuperiori, eo quod ibi ab eadem parte orationis ſaepius incipitur, hic in eandem partem deſinitur. Cujusmodi eſt haec *pro Fontejo: Frumenti maximus numerus e Gallia, peditatus ampliſſimae copiae e Gallia, equites numero plurimi e Gallia.*

XXXVI. Symploce, connexum. *Haec* figura ex utraque earum, quas ſupra demonſtravimus, compoſita, utramque orationi ſpeciem circumdat. Nam & incipit ſaepius ab una parte orationis, & totidem in unam atque ean-

---

Converſio] Edd. Venet. & Rhen. *converſum.*

Contraria] Ed. Venet. *contrarium.*

Cujusmodi eſt haec] Stephanus edidit: *Cujusmodi eſt hoc.*

Pro Fontejo] Locus ſumtus ex parte orationis, quae periit. *Frumenti* deeſt apud Capellam.

Connexum] Capella *connexio.*

Compoſita, utramque orationi ſpeciem circumdat] Sic locum reſtitui partim ex Ed. Aldina, quae *eſt* poſt *compoſita* omiſit, partim ex conjectura J. Fr. Heuſingeri, qua pro *orationis* ſcribit *orationi.*

Totidem] Capella recte *toties*, ut Stephanus edidit.

Quis

eandem deſinit, ut haec ſe habet: *Quis legem tulit? Rullus. Quis tribus ſortitus eſt? Rullus: Quis decemviros creavit? Rullus.*

XXXVII. POLYPTOTON, ex pluribus caſibus. Hanc figuram ex eo nominaverunt, quod, cum ſaepius initium ab eadem parte orationis fiat, illa ipſa pars declinationibus caſuum, aut generibus, aut numeris immutatur. Caſuum declinationibus hoc modo: *Senatus eſt ſummum imperii conſilium: Senatui reipublicae cura mandatur: ad ſenatum in dubiis periculoſisque rebus omnis civitas reſpicit.* Generibus autem hoc modo: *Pulcra autem haec fama continget civitati, ſi optime meritum civem damnaverimus. Pulcrum erit, exteras nationes exiſtimare, infeſtiores nos eſſe bonis, quam malis. Pulcre communibus utilitatibus con-*

Quis legem tulit] Memoriter citat locum Ciceronis Agrar. II. 9.

Quod, cum ſaepius initium ab eadem parte orationis fiat] Revocavimus lectionem Aldinam, quam Mart. Capella confirmat. Edd. Venet. & Rhenan. *quod, cum ſaepius initio ab eadem parte orationis fiat.*

Initio —— fiat] F. *initio —— facto.* GESNER.

Summum imperii conſilium] Ed. Rhen. *ſummi imperii conſilium.* Male. Infra §. 39. ex emendatione noſtra: *Senatus populi Romani ſummum conſilium.* Vide Gronovium ad Liv. XLIV. 2.

Contigit] Scripſi *continget*, quod poſtulant *erit*, *conſulemus.*

Pulcrum erit] Ed. Rhen. *Pulcrum erat.*

parte aliqua elocutionis poſitum, in ſuperiorem rurſum aſſumtum injicitur, atque ita velut gradibus quibusdam connectitur oratio, ad hunc modum: Ponam enim ipſum DEMOSTHENICUM verſum; *Et non dixi quidem haec, nec ſcripſi quidem: non profectus ſum autem ad legationem, nec profectus quidem: non perſuaſi autem Thebanis, nec perſuaſi quidem.* Haec autem ani-

---

In ſuperiorem rurſum aſſumtum] Ed. Rhen. *in ſuperiorem curſum aſſumta.* Venet. & Aldin. *in ſuperiore curſum aſſumta.* Res ipſa docet, legendum eſſe: *in poſteriorem rurſum aſſumtum.* R. Stephanus edidit: *in inferiorem rurſus aſſumtum.*

DEMOSTHENICUM *verſum*] Hoc loco *verſus* notionem illuſtrat Barthius Adverſ. LIV. 22.

Et non dixi quidem haec] Notiſſimus, & ſaepe ad hoc ſchema illuſtrandum laudatus Demoſthenis locus eſt de Coron. p. 539. οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δέ. οὐδ' ἔγραψα μὲν, οὐκ ἐπρέσβευσα δέ. οὐδ' ἐπρέσβευσα μὲν, οὐκ ἔπεισα δὲ Θηβαίους. Ex cujus loci comparatione facile eſt Aquilae verſionem emendare. Primum veteres Edd. habent: *Et non dixi quidem haec.* R. Stephanus verba trajecit ſine cauſſa: *Et non dixi haec quidem.* Tum in iisdem Edd. deſunt verba: *non autem ſcripſi.* quae textui reddidit Stephanus. Denique verba, *nec perſuaſi quidem,* invito Demoſthene, adjecta ſunt ab Aquila; quae Stephanus eam ob cauſſam delevit. Elegantius, quam Aquila, eundem locum vertit *Quinctilian. IX.* 5. p. 449. *Nec haec dixi quidem, ſed nec ſcripſi: nec ſcripſi quidem, ſed nec obii legationem: nec obii quidem, ſed nec perſuaſi Thebanis.* ubi Geſnerus legere malit: *Neque haec dixi quidem, ſed non ſcripſi: neque ſcripſi quidem, ſed non obii legationem: nec obii quidem, ſed non perſuaſi Thebanis.* Sed vulgatam lectionem confirmat Diomedes, qui Quinctilianum deſcripſit, II. p. 443.

Haec autem animadvertis] Ed.

animadvertis, quanto elatius dicta ſint, quam ſi ſimpliciter enunciaſſet: *Et dixi haec, & ſcripſi, & in legationem profectus ſum, perſuaſi Thebanis.* Sic M. TULLIUS *pro Milone: Neque vero ſe populo ſolum, ſed etiam ſenatui commiſit: nec ſenatui modo, ſed etiam publicis praeſidiis & armis: neque his tantum, ſed etiam ejus poteſtati, cui ſenatus totam rempublicam commiſit.* Parce autem uſus eſt hac figura. Nam in tertio gradu contentus fuit dicere, *neque his tantum*, ne rurſum totum illud repeteret, *neque [ſolum] publicis praeſidiis & armis tantum;* videlicet quia & longum & inſuave futurum erat. Egregie autem, &, ut mihi videtur, feliciter LICINIUS CALVUS *in Vatinium:*

Ed. Rhen. *Haec autem animadvertitis.* Fruſtra Stephanus dedit: *Hic animadvertis.*

Quanto elatius dicta ſint] Ed. Rhen, *quanto ea latius dicta ſint.*

Perſuaſi Thebanis] Copula *et* abeſt ab Edd. antiquis. Addidit Stephanus. Jure autem miratur Valckenarius, cur Aquila non potius ſcripſerit: *Nec dixi haec, nec ſcripſi, nec* &c.

Sic M. TULLIUS] Ed. Rhen. *Sic etiam Tullius*, unde Stephanus fecit: *Sic enim Tullius*, *Enim* hoc loco ineptum.

Pro Milone] Cap. 23. ubi vide Manutium.

Solum] Videtur omittendum. GESNER.

Et longum] Ed. Rhen. *& in longum.* Venet. & Ald. copulam *et* omittunt.

LICINIUS CALVUS *in Vatinium*] Hunc ipſum Calvi locum laudat Quinctilian.

 IX.

tinium: Non ergo pecuniarum magis repetundarum, quam majeſtatis: neque majeſtatis magis, quam Plautiae legis: neque Plautiae legis magis, quam ambitus: neque ambitus magis, quam omnium legum omnia judicia perierunt.

XLI. SOLUTUM. Sic enim voco, quod ἀσύνδετον Graeci vocant. Fit autem ita, ut, de-

---

IX. 3, p. 449. & ex eo Diomedes II. p. 443. ubi male vulgatur *Gallus* pro *Calvus*. Quae nomina etiam confunduntur in Non. Marcell. p. 133. ut bene vidit Joſ. Mercerus. *Calvi in Vatinium* orationem citant Quinctilian. VI. 1. p. 269. 3. p. 203. IX. 2, p. 423. & Chariſius II. p. 198. Elegans ejus fragmentum eſt apud Jul. Severian. Syntom. Rhet. p. 342. *Hominem noſtrae civitatis audaciſſimum, de factione divitem, ſordidum, maledicum accuſabo.* Sic ſcribendum, non *accuſato*. In Edd. antiquis deſunt verba, *neque majeſtatis*, & mox *Plautiae* poſt *neque*, quae ex Quinctiliano reſtituit Stephanus.

Plautiae legis] Intellige legem Plautiam vel Plotiam *de vi*, de qua Sigon. de Judic. II. 33. & Erneſtus Clav. Ciceron. h. v.

Omnium legum omnia judicia perierunt] Apud Quinctilianum: *omnium legum judicia perierunt*. Sed elegantior eſt Aquilae lectio, quam merito probat Burmannus.

Fit autem ita] R. Stephanus *autem* temere abjecit,

Ut, demtis conjunctionibus & praepoſitionibus, quibus verba & nomina connectuntur] Exhibemus Ed. Aldinae lectionem, quam Pithoeus ſecutus eſt. Edd. Venet. & Rhenan. *ut, demtis disjunctionibus & propoſitionibus, quibus verba & non verbis nominibus aut appellationibus particulis conſequuntur.* Quae varietas ab interpolatore aliquo fluxiſſe videtur. Nam veram eſſe Aldinae lectionem, & res ipſa loquitur, & Mart. Capella confirmat. R. Stephanus Ed. Rhen. ſcripturam ſervavit, niſi quod pro *disjunctionibus* ſcripſit *junctionibus*, appoſito aſteriſco, quo aut lacunam, aut grave

demtis conjunctionibus & praepoſitionibus, quibus verba & nomina connectuntur, ſingulatim unumquodque enunciemus. Cujus rei frequentiſſimum exemplum eſt per totas orationes M. TULLII: ſed vel hoc unum ad exemplum ſufficiet: *Exſpecto vim edicti, ſeveritatem praetoris: faveo aratori: cupio octupli damnari Apronium.* In his enim animadvertimus nullam neque disjunctionem, neque propoſitionem interpoſitam. Facit autem figura haec & ad celeritatem & ad vim doloris aliquam ſignificandam, in qua plerumque, cum commoti ſumus, hoc modo incidere ſolemus.

XLII.

---

grave vitium indicare voluit.

Ut —— ſingulatim unumquodque enunciemus] Mirum eſt, in indicativo *enunciamus* non ſolum veteres Editiones, ſed etiam Mart. Capellam, in quo perperam legitur *nunciamus*, conſentire. Recte Stephanus ſcripſit *enunciemus*.

Exſpecto vim edicti] Verr. III. 11. Ed. Venet. *Expecto*. Rhen. & Ald. *opto*. Mox omnes *oratori* pro *aratori*, *opto* pro *octupli*. Pejus hic locus habitus eſt in Mart. Capella.

Neque disjunctionem, neque propoſitionem] Sic etiam Aldina, quae ſupra recte habebat: *demtis conjunctionibus & praepoſitionibus*.

Et ad celeritatem] Copulam adjeci ex Ed. Rhen.

In qua — incidere ſolemus] Haec Ed. Aldinae ſcriptura eſt, quam leviter ſic emendo: *in quam —— incidere ſolemus*. Niſi forte *incidere* capias pro inciſim aut membratim efferre. Venet. & Rhen. *qua —— incidere ſolemus*.

XLII. Illud etiam praeceptum habeto, actori verae cauſſae nunquam timendum eſſe, ne nimium ſit in figuris ſententiarum. Si enim fieri poſſit, ut omnes non ad aliquam utilitatem figurentur, non vitandum. Verum & optabile eſt, elocutionis figuris modum adhibendum, & his maxime, quas diximus ad oſtenſionem magis, quam ad certamen facere, in quibus paribus paria reddantur, aut ſimili caſu aut ſono determinantur; in his etiam, iteratione verbi, aut repetitione, aut aliquocunque hu-

---

Actori verae cauſſae] Ita ex Aldina reſcripſimus pro vulgato *auctori verae cauſſae*. *Vera cauſſa* opponitur fictae declamatoris. Vide quae diximus ad Rutil. II. 6. p. 92.

Ne nimium ſit] Bene Stephanus: *ne nimius ſit*.

Ut omnes non ad aliquam &c.] Negatio temere ejecta a Stephano. Locus mutilus videtur, certe depravatus.

Modum adhibendum] Stephanus ſubſtituit *modum adhibere*. quod non imiter.

Ad oſtenſionem] Male Stephanus *oſtenſionem* in *oſtentationem* mutavit. De hac voce erudite diſputat Salmaſius ad Lamprid. Alexandr. 33. Sic etiam *oſtendere* dicitur pro *oſtentare*. Vide Dukerum ad Flor. III. 5. 4.

Ad certamen facere] Venet. & Ald. *ad certamen fieri*.

Reddantur] Stephan. *redduntur*.

Aut ſimili caſu] Stephanus inferſit *quae*, hoc modo: *aut quae ſimili caſu*.

Iteratione verbi] Iterum Stephanus *quae* inſeruit ſic: *quae iteratione verbi*. Quod hoc loco magis neceſſarium eſt, quam altero.

Aliquocunque] Stephan. *alio quocunque*. *Aliquiscunque* re-

hujusmodi motu accidunt. In elocutione tam diu commorandum erit, quam diu non in faſtidium & ſatietatem audientis incurrit. Melius itaque eſt, pluribus hujusmodi figuris uti, & exemplis variari elocutionem, quam diutius in iisdem manere.

XLIII. ΔIEZEUGMENON, disjunctum. Haec figura ita ornat & amplificat orationem, ut diverſis redditionibus verborum membra, quae vocamus κῶλα, disjungat ac ſeparet, ſive duo, ſive plura, hoc modo: *Capuam colonis deductis occupabunt: Atellam praeſidio communient: Nuceriam, Cumas multitudine ſuorum obtinebunt: cetera oppida praeſidiis devincient.* Tale eſt & illud: *Veniet igitur ſub praecone tota Propontis atque Helleſpontus: addicetur communis*

---

recte dicitur, ut *aliquisquam*, *aliquispiam*, *aliquislibet*. Vide Gronov. ad Liv. XLI. 6.

Commorandum] Venet. & Ald. *morandum*.

Incurrit] Stephan. *incurret*.

ΔIEZEUGMENON, *disjunctum*] Ita ſcripſimus ex Ed. Aldina, & Capella. Edd. Venet. & Rhenan male: *Disjunctum, ſive injunctum*.

Capuam colonis deductis] Haec memoriter citantur ex Ciceronis Agrar. II. 31. ubi ita: *Calenum municipium complebunt: Theanum opprimient: Atellam, Cumas, Neapolin, Pompejos, Nuceriam ſuis praeſidiis devincient.* Pro *Atellam* Ed. Rhen. *ac etiam*. Pro *Nuceriam* Aldin. *Luceriam*.

Veniet igitur ſub praecone] Hoc fragmentum ſumtum videtur ex Ciceronis Agraria I. cujus magna pars intercidit. Stephanus male edidit: *ſub praeconem*.

Moeſia] Stephan. *Myſia*. *Ve-*

munis ora Lyciorum atque Cilicum, *Moeſia* & *Phrygia*. [*Veniet Propontis atque Helleſpontus*, idem conditioni legique parebunt] Animadvertere autem potes, nihil intereſſe, utrum in poſtremis partibus membra disjungantur, viciſſitate verborum, an in primis, an hoc viciſſim fiat.

XLIV. ANTEZEUGMENON, *injunctum.* Hoc genus enumerationis diverſam habet vim a figura ſuperiore. Ibi enim copia verborum jactatur, hic brevitas. Nam ut in ſuperiore ſingulis membris ſingula diverſa reddimus, *ita* hic plura in uno conjungimus. Quale *eſt hoc: Quorum ordo humili*, *fortuna ſordida*, *natura tur-*

Veniet Propontis atque Helleſpontus, *idem conditioni legique parebunt*] Haec verba uncis incluſimus. Sunt enim imperiti hominis gloſſema. Stephanus ſic edidit: *Veniet Propontis atque Helleſpontus ſub praeconem*, *id eſt*, *conditioni legique parebunt.*

Conditioni legique parebunt] Immo, vendetur, haſtae ſubjicietur. GESNER.

Viciſſitate] Ed. Aldina *neceſſitate*, quod Pithoeus expreſſit. Forte verba *an hoc viciſſim fiat* adſcripta ſunt ad explicandam vocem *viciſſitate.*

ANTEZEUGMENON, *injunctum*] Ita ſcripſimus ex Ed. Aldina, & *Capella. Edd.* Venet. & Rhen. *Diezeugmenon*, *ſive Epizeugmenon*, *disjunctum*, *ſive injunctum.*

Enumerationis] Forte *enunciationis.*

Quorum ordo humili. &c.] Editiones antiquae: *Quorum ordo humilis*. Sed quomodo emendandum ſit, oſtendit Mart. Capella l. c. p. 176. *Quorum ordo ab humili*, *fortuna ſordida*, *turpi ratione abhorret*. cui ex Aquila redde vocem elapſam *natura.*

Ora-

turpi oratione abhorret. Hoc enim poſtremum *abhorret* ad tria refertur. Sin autem haec figura tum ita, ut in poſtremo ſit pars orationis, quae duo aut plura membra conjungat tum in primo, tum in medio, injectionem ſive ἐπιζολὴν vocemus licet. Praeſtat autem vim orationi, pluribus verbis in eandem rem collocatis, non idem ſignificantibus, ſed majus ſemper ac majus aliquid, hoc modo: *Verberatur, cruciatur, necatur.*

XLV. PLEONASMOS, plus neceſſarium. Ejus figurae uſus in eo eſt, ut verba quidem ad-

---

Oratione vero, an *ratione* conſcribendum ſit, decerni in tam brevi fragmento vix poteſt. R. Stephanus edidit: *natura turpis a ratione abhorret.*

Turpi] Leg. *turpis*. GESNER. Sic etiam Cauſſinus p. 382. Male. Vide annotationem praecedentem.

Sin autem haec figura tum ita] R. Stephanus ſcripſit: *Sin autem haec figura ita ſit.* Equidem legerim: *Fit autem haec figura tum ita.*

Injectionem] Edd. Venet. & Rhen. *in lectionem.*

Sic ἐπιζολὴν] Legendum *ſive*. GESNER. *Id eſt* corrigit Stephanus, *ſeu* Cauſſinus l. c.

Ἐπιζολὴν] Vid. Lupus I. 7. GESNER.

PLEONASMOS, *plus neceſſarium. Ejus figurae uſus*] Edd. veteres: *Pleonasmos. Plus neceſſarius ejus figurae uſus.* ut Barthius etiam interpungit ad Claudian. de Laud. Stilic. II. 312. R. Stephanus edidit: *Pleonasmos. Plus. Neceſſarius hujus figurae uſus.* Veram lectionem conſervavit Mart. Capella: *Pleonasmos eſt plus neceſſarium.* ubi H. Grotius minus bene emendabat

adjiciamus, non tam enunciandae rei neceſſaria, quam ut ex his magnitudo, vel dignitas, vel moralis aliqua commentatio, aut denique ſpecies motura judicem circumponatur. Alioqui, ſi nihil eorum additio verbi efficit, vitioſa erit. Itaque ſi dicas: *M. Cato ille:* quamvis ſufficiat nomen tantummodo poſuiſſe, videaris plus ſignificaſſe addito *ille.* Item hoc: *Quae, malum, eſt iſta voluntaria ſervitus?* Cum poſſit

bat *plusquam neceſſarium.* Nam *quam* ſubintelligitur. Vide Perizon. ad Sanct. Minerv. IV. 2. p. 529. & Interpretes ad Vellej. Paterc. II. 1. 4. Huic lectioni interpunctionem accommodavimus.

Circumponatur] Pithoeana: *circumponantur.*

Efficit] Stephan. *efficiet.*

M. Cato ille] Reſpicit Ciceron. pro Planc. 8. *Num quando vides Tuſculanum aliquem de M. Catone illo in omni virtute principe gloriari?* Apud Capellam vulgo legitur: *Antonius ille.* Sed *Cato ille* legendum eſſe, oſtendunt MSS. Leidenſes, in quibus eſt *Anto ille.*

Videaris plus ſignificaſſe] *Plus* abeſt ab Edd. *Venet.* & Rhenan. R. Stephanus, qui ſolam Rhenanianam adhibuit, lacunam ita explevit: *videaris tamen aliquid ſignificaſſe:* Aldinam & Stephanianam lectionem Pithoeus conjunxit, hoc modo: *videaris tamen plus ſignificaſſe.* Sed facile caremus particula *tamen*, quae centies omittitur poſt *quamvis*, *etſi*, *licet.* Cicero apud Aquilam §. 1. *Quanquam ſentio, quanta hoc cum offenſione dicturus ſim, dicendum eſt.* Seneca de Clement. I. 1. *Quamvis enim recte factorum verus fructus ſit feciſſe, —— juvat inſpicere & circuire bonam conſcientiam.* ubi vide Gronovium. Ex Livio plura exempla congeſſit Drakenborch. ad XXII. 20.

Quae, malum, eſt iſta voluntaria ſervitus

poſſit ſatis ſignificatum eſſe: *quaenam eſt iſta voluntaria ſervitus?* plus quidem habuit ex eo, quod *malum* poſitum eſt.

XLVI. Ellipsis, id eſt, detractio, contraria ſuperiori figura. Ornatur oratio, cum verbum aliquod detrahimus a ſua ſignificatione, hoc modo: *Et illi quidem, qui a ſe morte inimici repulit, ignoſco. Videntur autem mihi judices, qui ſententias pro illo tulerunt: nam mul-*

---

luntaria ſervitus] Ex Cicerone Phil. I. 6. ubi, *Quaenam, malum,* &c.

Cum poſſit ſatis &c.] Haec verba usque ad *ſervitus* omittit Ed. Venet.

Plus quidem habuit] R. Stephanus ex conjectura: plus *quiddam habuit.*

Quod malam poſitum eſt] Haec Aldinae ſcriptura eſt. Venet. & Rhen. *quae malam poſitum eſt.* Stephani interpolatio: *quod malum interpoſitum eſt.*

Ellipſis, id eſt, detractio, contraria ſuperiori figura] Mart. Capella: *Ellipſis eſt detrectatio, contraria ſuperiori figurae.* Sic Edd. vulgatae. Sed MSS. Leidenſes eandem, quam Aquila, lectionem habent.

Qui a ſe morte inimici repulit] R. Stephanus inſigni audacia ſic edi juſſit: *qui a ſe contumeliam morte inimici repulit.* Quam conjecturam recentiores Editores ſtatim arripuerunt. Multo lenius blandiusque eſt remedium, quod nos huic loco adhibemus: *qui a ſe mortem morte inimici repulit.* Cicero pro Sext. 37. *neque ulla alia re ab ſe mortem, niſi opinione mortis depulit.* De hoc corruptelae genere paſſim diximus ad Rutilium.

Videntur autem mihi judices] Stephan. *Videntur autem mihi & judices.* ut ſtatim.

Mul-

multas fuiſſe audio. Hic apparet, tum illud deeſſe: *Videntur autem mihi & judices idem ſenſiſſe*, vel *ignoviſſe.* Sed quia intelligebatur, iis detractum eſt, ut ipſa celeritate commotior eſſet enunciatio.

XLVII. Hae ſunt fere elocutionum figurae, animadverſione dignae. Jam illud ſua ſponte quicunque intelligere poſſit, ſaepe plures elocutionis figuras concurrere. Nam qui ſic loquitur: *Athenienſes Aſiae partem eam, quae Ionia cognominata eſt, coloniis communierunt: Dores Italiae eam regionem, quae Graecia eſt nominata,*

Multas] Scilicet *ſententias.* Stephanus *multos* ſcripſit, ut ad *judices* referatur.

Hic apparet, tum illud deeſſe] Stephanus ex ingenio: *Hic apparet, totum illud deeſſe.* Recte, ut opinor.

Sed quia intelligebatur, iis detractum eſt] Edd. Venet. & Rhen. *Sed quia intelligebatur, is detractum eſt.* In Aldina *is* deeſt. R. Stephanus dedit: *Sed quia intelligebatur, ideo detractum eſt.* Nos pro *is* ſcripſimus *iis.*

Hae ſunt fere elocutionum figurae] Edd. veteres: *Hae ſunt verae elocutionum figurae.* quod bene correctum a Stephano. Particula *fere* indicat, ſe non omnes, ſed praecipuas figuras recenſuiſſe. Vide Dukerum ad Liv. VI. 29.

Jam illud ſua ſponte quicunque intelligere poſſit] Ita emendavimus e veſtigiis Ed. Aldinae: *Jam illud ſua ſponte quacunque intelligere poſſit.* Ab Edd. Venet. & Rhen. abeſt *quacunque.* R. Stephanus ſic legit: *Jam illud ſua quisque ſponte intelligere poſſit.* quod alii deinceps retinuerunt.

Coloniis] Ed. Rhen. *colonis.*

Quae Graecia eſt nominata]

nata, occupavere: tres in unum figuras contulit, iſocolon, omoeoptoton, diezeugmenon. Itemque hoc & in ceteris figuris accidere poterit.

XLVIII. Illud ad poſtremum praecipiendum videtur, ne, propoſita tibi figura, quaeras elocutionem his ſubjungere, ſi ita verba colligas, ut in eam figuram, quam deſtinaveris, incidant. Infirmum enim hoc & puerile erit. Haec conſuetudo multa elocutionis, in qua figuras hujusmodi recognoſcas, & aſſiduitas ſtili, cum ipſa exercitatio commoverit dicendi facultatem, in has formas ultro incurrit, ut cum quibus, & quo tempore utendum ſit, poſſis dijudicare. Plurimum optimorum Demoſthenis praeſta-

ta] Pithoeus ex conjectura dedit: *quae magna Graecia eſt nominata.* Ego quoque, *Graecia* ſimpliciter pro *magna Graecia* dici, vix credo. Sed ſine librorum auctoritate nihil temere mutandum.

Itemque] Stephan. *Idemque.*

Si ita verba colligas] Edd. Venet. & Ald. *cita verba colligas.*

Incidant] Male Stephanus *incidat.*

Cum ipſa exercitatio &c.] Ed. Rhen. *cum ipſa exercitatio commoverit dicendi facultas. Item in bas formas* &c. Aliter & legit, & interpungit Stephanus: *tum ipſa exercitatio commoverit: dicendi facultas item in bas formas ultro incurret.* Nos Edd. Venetae & Aldinae lectionem revocavimus, quae ſenſum ſatis planum habet.

Ut cum quibus] Stephan. *ut & quibus.*

Plurimum optimorum &c.] Haec mutila & manca eſt veterum Editionum lectio. Edd. Venet. & Ald. *necdum,*

 Rhen.

ſtabit M. Tullio, ne, dum copiam imitamur, in nimietatem incidamus, cavendum eſt.

Rhen. *imitatur.* R. Stephanus omnia ad libidinem mutavit, & interpolavit hoc modo: *Plurimum optimorum imitatio adjumenti praeſtabit. Demoſthenis enim phraſin M. Tullius, nedum copiam imitatur. Sed ne in nimietatem incidamus, cavendum eſt.* quod, quamvis ineptum, alii Editores, ut e Codice hauſtum, ſervarunt.

JULII RUFINIANI

DE

FIGURIS SENTENTIARUM

ET

ELOCUTIONIS

LIBER.

Hactenus Aquila Romanus ex Alexandro Numenio: exinde ab eo praeteritas, aliis quidem proditas, ſubtexuimus.

I. Iro-

Julii Rufiniani] Neque hic, neque ſequens Rufiniani liber comparet in Edd. Veneta & Aldina. Utrumque primus & ſolus edidit Beatus Rhenanus.

Praeteritas, aliis quidem proditas] Scilicet *figuras*. R. Stephanus edidit: *praeterita, ab aliis prodita.* Quem in errorem induxerunt verba, quae in veteri Editione his ſubjiciun-

ciun-

I. Ironia elocutiuncula Salluſtiana commodiſſime exprimitur, cum aliud in pectore recluſum, aliud in lingua promtum habeamus, & ſententia enunciationis in contrarium a verbis accipitur, ut apud Virgilium:

Scilicet is ſuperis labor eſt.

Apud Tullium *pro Ligario: Novum crimen, C. Caeſar.* & cetera. In *Clodium & Curionem: Tu vero feſtivus, tu elegans, tu ſolus urbanus, quem decet muliebris ornatus.* & cetera. Ironiae autem ſpecies ſex, *Chleuasmos*, ſive Epicertomeſis, Charientismos, ſive Scom-

---

ciuntur: *Schemata dianoeas. Ironia, partes ejus*, &c. quae non ſunt Rufiniani, ſed ſtudioſi lectoris, figurarum catalogum conficientis. Quem nos ut inutilem & alienum ejecimus.

Elocutiuncula] i. e. phraſi, formula. Reſpicit ad Catil. 10. Gesner. Apud Salluſt. eſt *in pectore clauſum*. Notandum *recluſum*, quod rarius occurrit pro clauſum. Vide Dukerum ad Flor. IV. 12. 64.

Habeamus] Stephan. *habemus.*

Sententia] Sic Stephan. Ed. vetus *ſententiam.*

A verbis] Viri docti delent praepoſitionem. Recte.

Virgilium] Aen. IV. 379.

Tu vero feſtivus] Integrior eſt hic Ciceronis locus apud Non. Marcell. p. 465. ubi poſt *ornatus* haec adduntur: *quem inceſſus pſaltriae; qui levare vultum, mollire vocem potes.*

Epicertomeſis] Editio antiqua *Epicertomeneſis.*

Com-

Scomma, Aſteismos, Diaſyrmos, Exuthenismos, Sarcasmos.

II. CHLEUASMOS, ſive Epicertomeſis. Haec figura riſum excitat, & ſevere propoſita vafre excutit, eludens perſonarum, aut rerum comparationem, ut apud VIRGILIUM:

meque timoris
Argue tu, Drance.

Apud CICERONEM: *Quaſi vero ego de facie tua, catamite, dixerim, vel alias potuiſti contumelioſius facere, ſi tibi hoc Parmeno alloqui, ac non ipſe Parmeno nunciaſſet.*

III. CHARIENTISMOS, ſive Scomma. Hac figura fit feſtiva dictio, cum amoenitate mordax, ut apud CICERONEM: *Infirmo corpore atque aegro, colore, ut ipſe judicare p. u.* Et apud eundem: *Facite enim, ut vultum ipſius, &*

Comparationem] Scribe *comparatione.* Virgilii locus eſt Aen. XI. 383.

Quaſi vero ego &c.] Ex Priſciano VI. p. 690. diſcimus, hoc fragmentum ſumtum eſſe ex oratione *pro Fundanio*: *Cicero pro Fundanio*: *Eſſetne id quod Meno nunciaſſet? Meno pro Menon.* ubi forte ex Rufiniano pro *Meno* legendum *Parmeno*. Ipſum fragmentum non expedio. Verbo *alloqui* R. Stephanus temeraria conjectura ſuppoſuit *per aliquem.*

Ut ipſe judicare p. u.] Pro literis *p. u.* Stephanus ſcripſit *&c.* Forte locus ſumtus eſt ex oratione deperdita. Certe ex iis, quae ſuperſunt, non annotavimus.

Facite enim] Pro Cluent. 40.

& illam usque ad talos demiſſam purpuram cogitetis.

IV. ASTEISMOS, urbana dictio. Hac figura fit exercitatis aliis ingenua feſtivitas, ut apud CICERONEM: *Reſpicite, Judices, hominum fortunas, reſpicite Fabricii ſenectutem. Cum hoc* reſpicite *ornandae orationis cauſſa ſaepe dixiſſet, reſpexit ipſe. At Fabricius a ſubſelliis, demiſſo capite, diſceſſerat.* Et alias: *Negabant mirum, jus tam nequam eſſe verrinum.* Et illi: *Alii execrabantur ſacerdotem, qui tam nequam verrem reliquiſſet.*

V. DIASYRMOS. Haec figura fit, cum rem aliquam aut perſonam elevamus, ut apud TULLIUM: *Eſt adbuc, quod admirari vos video, non Verres, ſed Quintus Mutius.* Et in eodem: *Sed repente, tanquam epoto Circaeo, factus eſt Verres: redit ad ſe, atque ad mores ſuos.* Et alibi: *Quid ad baec Naevius? Ridet ſcilicet no-*

Exercitatis] Videtur legendum *excitatis*, i. e. citatis, laudatis aliorum verbis. GESNER.

Reſpicite] Pro Cluent. 21.

Negabant] Verr. I. 46. Ed. vetus: *Negabat virum juſtum* &c.

Et illi alii] Sic interpungit Ed. vetus. Stephanus ſcripſit: *Et idem alibi.* Forte: *Et alibi.* Certe *alii* pertinet ad locum Ciceronis.

Alii execrabantur] Verr. l. c.

Eſt adbuc] Divin. in Caecil. 17. ubi pro *epoto Circaeo* legitur *aliquo Circaeo poculo.*

Quid ad baec] Pro Quint. 17.

A-

noſtram amentiam, qui in vita ſua rationem ſummi officii deſideremus, & inſtituta bonorum virorum requiramus.

VI. EXUTHENISMOS. Figura haec fit, cum rem aliquam extenuamus, & contemtam facimus, ut apud LUCILIUM:

At magnum fecit, quod verbis Graeca Latinis
Miſcuit.

Apud TULLIUM *pro Caecina*: *Ejeci ego te armatis hominibus, non dejeci, ut tantum facinus non in aequitate juris, ſed in una litera latuiſſe videatur.* Item in *Philippicarum ſecunda*: *Nam quod quaerebas, quomodo rediſſem: prima luce, non tenebris, deinde cum calceis & toga, nullis caligis, nec lacerna.* CATO *apud Athenienſes*: *Antiochus epiſtolis bellum gerit, calamo & atramento militat.*

VII. SARCASMOS. Haec figura quibusdam vi-

Apud LUCILIUM] Horatius Serm. I. 10. 20. de Lucilio. GESNER. Idem vir doctiſſimus ad Horatii l. c. legit: *ut apud* HORATIUM *in Lucilium.*

Pro Caecina] Cap. 13. ubi *in aequitate defenſionis.*

Philippicarum ſecunda] Cap. 30. unde haec facile emendari poſſunt.

CATO *apud Athenienſes*] Scribendum: *ad Athenienſes.* De hac oratione Plutarchus in Catone p. 343. A,

 Sed

videtur eadem, quae Chleuasmos, ſed a perfectiſſimis propria ſignificatione deſcripta eſt. Peculiariter enim foediora ea ſignificamus, non tamen ſine dicacitate concinna, ut apud VIRGILIUM:

Novimus & qui te, transverſa tuentibus hircis.

Apud CICERONEM: *Sexte noſter, quoniam etiam jura ligurris.* Et pro Coelio: *Quod facerem vehementius, niſi mihi intercederent inimicitiae cum iſtius mulieris viro: fratre volui dicere: ſemper hic erro.*

VII.

Sed a perfectiſſimis] Vetus Editio, ſyllabis male repetitis: *ſed aperte perfectiſſimis*. Quod vitium ſuſtulit R. Stephanus. Pro *perfectiſſimis* legere malim *peritiſſimis*. Quae verba etiam confunduntur in Cicerone de opt. gen. orat. 2. *Ea igitur omnia in quo ſumma, erit orator peritiſſimus*. Scribendum *perfectiſſimus*. Negat quidem Pompejus Grammaticus, cujus ſpecimen Mallio Theodoro ſubjecit Cl. Heuſingerus, p. 67. *perfectior, perfectiſſimus* recte dici. Sed ſubtilior, quam verior, haec eſt obſervatio. Ipſe Cicero Orat. 1. *quod ego ſummum & perfectiſſimum judicem.*

Novimus] Ecl. III. 8. *Hircis* dedit R. Stephanus contra fidem Editionis antiquae. De hac varietate Interpretes ad Virgil.

Sexte noſter] Pro domo 18. ubi ſic: *Sexte noſter, bona venia, quoniam jam dialecticus, & hoc quoque ligurris.* Ed. vetus *Lycurgis.*

Pro Coelio] Cap. 13. ubi, *fratrem volui dicere.*

At

VII. APOPHASIS, ſive Aetiologia, venuſtum ſchema, ubi quaſi alio interrogante, nobis ipſis reſpondemus, & rationem reddimus. CICERO *pro Tullio: Si qui furem occiderit, injuria occiderit. Quam ob rem? Quia jus conſtitutum nullum eſt. Quid ſi ſe telo defenderit? Non injuria. Quid ita? Quia conſtitutum eſt.* CAESAR *pro Bithynis: Quid ergo? Syngraphae non ſunt, ſed res aliena eſt.* Et hactenus, ubi nobis reſpondemus: alias, ubi aliis: quod niſi arte procedit, cauſſam prodit; ut apud VIRGILIUM, interrogante altero, quod negare non

Aetiologia] Vetus Edit. *Eteologia.*

Pro Tullio] De hac oratione, praeter Interpretes ad Fragmenta, vide Voſſium de Analog. II. 3. p. 210.

Si qui furem occiderit] Editio vetus: *Si qui in foro occiderit.* Quam ſcripturam R. Stephanus ſic emendavit: *Si quis furem occiderit.* Bene *furem*: ſecus *ſi quis*. Nam *ſi qui* pro *ſi quis* ſexcentis locis eſt apud Ciceronem & alios. Vide Dukerum ad Flor. I. 18. 20. & Drakenborch. ad Liv. III. 17.

Non injuria] Apud Sigonium Fragment. Ciceron. p. 752. typographi hoc fragmentum ita corruperunt: *Si qui furem occiderit, haud injuria occiderit. Quam ob rem? Quia jus conſtitutum nullum eſt. Quid ſi ſe telo defenderit? Injuria. Quid ita? Quia conſtitutum eſt.* In quo errato caſtigando ſe valde jactat A. Patricius ad eadem Fragm. p. 938. qui, ſi ipſum Rufinianum evolviſſet, omni opera ſuperſedere potuiſſet. Sed alii quoque, poſt Patricium, hoc fragmentum corrigere inſtituerunt, non inſpecto Rufiniano.

VIRGILIUM] Ecl. III. 21.

Altero] Sic Stephanus. Edit. vetus *Adero.*

non poterat, ſubtiliter occurrit, ne furtum feciſſe exiſtimetur:

An mihi cantando victus non redderet ille?

Teſtis interrogatus a reo, *num fuſtibus vapulaſſet: innocens*, inquit. Aut cum dicitur, *Quaero, an occideris hominem?* & reſpondetur, *latronem;* ut confeſſionem praecurrat defenſio.

IX. Aporia, eadem eſt & Diaporeſis, addubitatio quaedam, cum ſimulamus quaerere nos, unde incipiendum, quid potiſſimum dicendum; an omnino dicendum; cumque *artificialiter* ſimulamus non ſibi res invenire, non pa-

---

Subtiliter occurrit] Legendum: *ſubtiliter alter occurrit.* Praecedentis verbi ultimae ſyllabae *alter* interceperunt.

Teſtis interrogatus a reo] R. Stephanus edidit: *Et teſtis interr.* Legendum: *Teſtis interrogatus in reum, num a reo* &c. Nam Rufinianus haec omnia deſcripſit ex Quinctilian. IX. 2. p. 422. *ut teſtis in reum rogatus, An ab reo fuſtibus vapulaſſet? Et innocens, inquit.* &c. Forte etiam in Rufiniano ſcribendum: *Et innocens.* ut ultima ſyllaba verbi *vapulaſſet* illam particulam hauſerit.

Occideris] Male Stephanus *occiderit.* Alteram lectionem confirmat Quinctilian. l. c.

Unde incipiendum] Forte addendum ex Quinctiliano IX. 2. p. 423. quem Rufinianus deſcripſit: *ubi deſinendum.*

Non] F. *nunc.* Gesner.

Simulamus, non ſibi res invenire] R. Stephanus *ſibi* delevit. Temere & fruſtra. Nam ſcribendum: *ſimulamus, nos ibi res invenire.*

paratos veniſſe. Cicero in *Verrem: Quem? Quemnam? Recte admones: Polyclitum eſſe dicebant.* Et *de domo ſua apud pontifices: Tibi literas ille miſit? quas? aut nunquam miſit, aut ſi miſit, in concione recitari noluit. Itàque ſive ille miſit, ſive tu protuliſti: certe conſilium tuum de honore Catonis nudatum eſt.*

X. Anacoenosis communicatio eſt, cum aut ipſos adverſarios conſulimus, aut cum judicibus deliberamus. Cicero *in Divinatione: Decedente jam mehercules extra hanc contentionem, certamenque noſtrum.* & reliqua. Eſt & Idiotismos. Item *pro Quintio: Si dupondius tuus ageretur, Sex. Naevi, ſi in parvula re captionis aliquid vererere, ſtatim ad C. Aquilium, aut eorum aliquem qui conſuluntur, cucurriſſes?* *cum*

In Verrem] IV. 3.

De domo] Cap. 9. ubi haec paulo aliter leguntur.

In Divinatione] Cap. 12. ubi recte: *De te, Caecili, jam.*

Eſt & Idiotismos] i. e. haec verba Ciceronis Divin. in Caecil. 12. etiam ſunt exemplum *Idiotismi*, familiaris quaſi ſeductionis: Gall. *privauté.* Gesner. Vide eundem Theſaur. L. L. v. *Idiotismus.*

Item] F. *Idem.* Gesner.

Pro Quintio] Cap. 16. R. Stephanus ex mendoſis Ciceronis exemplaribus recepit: *Si de praediis tuis ageretur.* Mox Ed. Rhen. *in parvula recapitulationis.* quod ut manifeſte vitioſum ex Cicerone emendavimus. Reliquas varietates annotare, non eſt tanti.

Ibi-

cum jus amicitiae, ſocietatis, affinitatis ageretur. Item ibidem: *Ego nunc pro te hos conſulo poſt tempus, & in aliena re, quoniam in tua re, cum tempus erat, conſulere oblitus es. Quaero abs te, C. Aquili, L. Lucille, P. Quinctili, M. Marcelle: vadimonium mihi non obiit quidam ſocius & affinis meus, quocum mihi neceſſitudo vetus, controverſia de re pecuniaria recens intercedit.* & cetera. Item pro *Sextio: Si recte veſtram bonitatem atque prudentiam agnovi, non multum me fallit, ſi conſulamini, quid ſitis reſponſuri: primum exſpectare.* CATO: *Si vos in eo loco eſſetis, quid aliud faceretis?* Et alibi: *Communem* rem *putato-*

Ibidem] Cap. 17. Vetus Editio: *Ego hunc pro te hos conſulo.* Recte *hos*, quod de conjectura Ciceroni reſtituit Lambinus. Recte etiam mox *quoniam* pro *quod*.

Si recte veſtram &c.] Haec corrupta putabam, nec inveniebam in oratione *pro Sextio.* GESNER. Locus eſt pro Quint. 17. unde reſtitui corruptiſſimam Ed. Rhen. lectionem, quae haec eſt: *Si recte veſtram bonitatem atque prudentiam agnovi, enim multum me fallit: ſi conq. r. ſ. primum exſpectari.*

CATO: *Si vos* &c.] Haec omnia Rufinianus ex Quinctiliano IX. 2. p. 423 deſcripſit, ubi plenius legitur: *Cedo, ſi vos in eo loco eſſetis, quid aliud feciſſetis? Simile* illud Terentianum Andr. II. 1. 10. *Tu ſi hic ſis, aliter ſentias,* ut bene accepit Bentlejus.

Communem rem putatote] Quinctilian. l. c. plenius: *Communem rem agi putatote, ac vos huic rei praepoſitos eſſe.* Edit. vetus *puta tu* & *praepoſitos,*

tote, *ac vos huic praepoſitos*. VIRGILIUS:

> *fuit & tibi talis*
> *Anchiſes genitor, Dauni miſerere ſenectae.*

XI. AGANACTESIS, indignatio, quae fit maxime pronunciatione. ENNIUS in *Iphigenia*:

> *Menelaus me objurgat: id meis rebus regimen reſtat.*

VIRGILIUS:

> *Cantando tu illum? aut unquam tibi fiſtula cera*
> *Juncta fuit?*

CICERO *pro Sylla*: *Fero ego te, Torquate, jam dudum fero.*

XII. APODIOXIS, ſive Apoplaneſis, rejectio, vel

---

tos, pro quibus R. Stephanus ſcripſit *putate* & *praepoſitos*.

VIRGILIUS] Aen. XII. 933.

Menelaus me &c.] Recte magnus Bentlejus Ep. ad Millium p. 43. emendat:

> *Menelaus me objurgat: id meis rebu' regimen reſtitat.*

ut ſit trochaicus catalecticus.

VIRGILIUS] Ecl. III. 25.

Pro Sylla] Cap. 16.

APODIOXIS] Sic leg. ἀποδίωξις pro *apodoxis*. *Apoplaneſis*, *aberratio*, quod aberrat animus ad alia, ut Cicer.

vel probatio quarundam rerum, quaſi in quaeſtionem non venire dignarum, neque oportuiſſe aut ab adverſariis poni, aut a nobis quaeri, aut a judice poſtulari. Quod ſchema mire facit accelerate fugiendum, ut & tacuiſſe, & tamen non timuiſſe videamur, ut in re difficili & contraria non haereamus. In qua figura breviter morati ad aliud ſtatim tranſire debeamus. Cicero *pro Coelio*: *Equitis Romani autem eſſe filium, criminis loco poni ab accuſatoribus, neque his judicantibus.*

XIII. Apoplanesis eſt, aut judicis *a re* contraria nobis avocatio, quam cum *deſiderat*, aut ab adverſario commonetur, ut quaerat, nos obſcurando, & miſcendo, & promittendo quidem dicturos nos, ſed ſuo loco, ad aliam rem avocamus, & rurſum dum dicimus, ſenſim ad aliud tranſimus: & ab eo, quod *contra nos eſt*, avo-

cer. Phil. VII. pr. Huic vicina alia *Apoplaneſis*, de qua ſtatim. Gesner. Sic etiam legit Voſſius Inſt. Orat. V. 6. p. 251. Pro *probatio* R. Stephanus bene ſcripſit *reprobatio*. Vox *Apoplaneſis* viris doctis ex ſequenti articulo huc translata videtur.

Neque oportuiſſe] Inſerendum videtur, certe intelligendum, *quaſque putemus*. Sic jam Voſſius Inſtit. V. 6. 6. Gesner. Haec medicina modum excedit. Lenior eſt noſtra: *quas neque oportuiſſet aut ab adverſariis &c.*

Accelerate fugiendum] Stephanus ſcripſit: *ad accelerate fugiendum.*

Pro Coelio] Cap. 2. Ed. vetus: *criminis loco ab accuſatoribus n. b. p.*

Commonetur] Sic Stephanus. Edit. vetus *commovetur*.

Pro

avocatur, & ſuſpenditur judex, vel conjuncta rerum multitudine implicatur, ut non de uno, ſed de pluribus putet ſibi ſententiam eſſe dicendam, ut *pro Cluentio* fecit CICERO, in qua oratione tenebras ſe offudiſſe jactavit judicibus Cluentianis: *Intelligant, nihil me nec ſubterfugere voluiſſe reticendo, nec obſcurare dicendo. Ego me, Judices, ad eam cauſſam accedere, quae jam per annos octo continuos*, usque eo, *Efficiam profecto.* Deinde: *Verſatam eſſe in judicio pecuniam, conſtat.* totum caput. Deinde: *Unum quidem, nemo erit tam inimicus Cluentio.* usque ad finem capitis ipſius.

XIV. APHORISMOS, vel Diorismos, deſcriptio rerum per reprehenſionem, quae exprimit & corrigit vim ſententiae & poteſtatem. Quare poteſt videri ſpecies emendationis. Nam quae temere dixeris, reprehendet. TULLIUS: *Quan-*

Pro Cluentio] Cap. 1.

Tenebras ſe offudiſſe &c.] Haec habet a Quinctiliano II. 17. p. 106.

Ego me] Cap. 3. Edit. vetus: *annos octo non.*

Verſatam] Cap. 30.

Totum caput] Ex hoc loco docet Barthius Adverſ. LIV. 22. jam a veteribus libros in capita diviſos fuiſſe.

Unum quidem] Cap. 23.

Capitis] Hanc vocem omiſit Stephanus.

Reprehendet] Stephan. *reprehendit.*

Quanquam illa non poena, ſed prohibitio ſceleris fuit. Aut alias: *Cives, inquam, ſi hoc nomine appellare fas eſt.*

XV. ARA, execratio. Execratio oratoria apud CICERONEM: *O ſcelus! o portentum in ultimas terras exportandum!* Apud VIRGILIUM:

At tibi pro ſcelere, exclamat, pro talibus auſis,
Di, ſi qua eſt coelo pietas, quae talia curet,
Perſolvant grates dignas.

XVI. DEESIS, obſecratio, vel obteſtatio, *qua* deos oramus, aut homines. CICERO *pro Dejotaro: Per dexteram iſtam tuam ego obteſtor. Pro Roſcio* μετὰ εἰρωνείας· *Rogat, oratque te, Chryſogone.* Apud VIRGILIUM:

Per

Quanquam illa non poena] Hoc exemplum, ex Ciceronis oratione deperdita ductum, habet etiam Quinctilian. IX. 2. p. 423.

Cives, inquam] Ex Cicerone pro Muren. 37. ubi rectius: *Cives, cives, inquam, ſi eos hoc nomine appellari fas eſt.*

ARA] Sic leg. ἀρὰ, non *Aria.* GESNER. Sic etiam Cauſſinus p. 385.

CICERONEM] Verr. I. 15.

VIRGILIUM] Aen. II. 535.

Pro Dejotaro] Cap. 3. *Poſt* vocem *obteſtor* in Edit. veteri haec leguntur: *Per ego has lacrimas.* quae, e ſequentibus huc translata, bene deleverunt viri docti.

Pro Roſcio] Cap. 49. Edit. vetus: *meta ironias.*

Apud VIRGILIUM] Edit.

Per ſuperos, atque hoc coelum.

Per ego has lacrimas, dextramque tuam te.

PLAUTUS: *Ita te deos obteſtor per ſenectutem tuam.*

XVII. DIABOLE, criminatio, & quaſi denunciatio eorum, quae futura ſunt. CICERO *pro Milone: Erit ille atque illuceſcet dies.* & cetera. TERENTIUS:

— *Videre videor jam illum diem, quo hinc egens*
Profugiet aliquo militatum.

Apud

---

dit. vetus: *Apud deos* VIRGILIUS. Sed vocem *Deos* e ſequentibus intruſam ſuſtulerunt viri eruditi.

Per ſuperos] Aen. III. 600. ubi ſic: *Per ſuperos, atque hoc coeli ſpirabile lumen.*

Per ego has lacrimas] Aen. IV. 314.

Ita te deos obteſtor &c.] R. Stephanus temere expunxit *te.* Forte legendum: *Ita per te deos obteſtor, & ſenectutem tuam.* Librarii, cum non caperent elegantiam, qua *per*, inſerto pronomine, a ſuo caſu ſeparatur; praepoſitionem ad *ſenectutem* tranſtulerunt. Plautus Bacchid. IV. 8. 64. *per te, here, te, obſecro Deos immortales:* Haec verborum collocatio ubicumque occurrit, certatim a viris doctis illuſtrata eſt, tanquam ſibi quisque turpe putaſſet, abire aſymbolum. Ex Graeco fonte illam erudite repetiit Cl. Valckenarius ad Euripid. Phoeniſſ. 1659.

DIABOLE, *criminatio*] Videtur legendum: DIAPEILE, (διαπειλὴ) *interminatio.* Syllaba *cri* orta ex compendio praepoſitionis *inter*, quam notant librarii per *ir*, impoſito apice. GESNER.

Pro Milone] Plenior locus eſt cap. 26.

TERENTIUS] Adelph. III. 3. 30. ubi, *quam hinc egens.*

Apud VIRGILIUM:

Sed non ante datam cingetis moenibus urbem.

& cetera.

XVIII. DIANOEA. Haec figura fit proprie, cum proponitur, non id quod fieri oportet, ſed quod fit. TULLIUS: *Dolabella autem, quemadmodum homines nobiles*, usque, *injuriam fortiſſime perſeverat*. VIRGILIUS:

Furor arma miniſtrat.

Applicatur huic figurae etiam chria ſententia neceſſaria, ut CATO in *Thermum* poſt cenſu-

VIRGILIUM] Aen. III. 255. Editio vetus unum tantum verſum habet: duos adjecit R. Stephanus. Itaque Rufinianus non erat a Burmanno laudandus pro vulgata Virgilii lectione *ſubigat*.

Praeponitur] F. *proponitur*. Et toti huic figurae potius nomen *Diabole*, quam *Dianoea*, convenit. GESNER. *Praeponitur* invexit Stephanus.

Usque injuriam] R. Stephanus edidit: *ulciſci injuriam*. Videlicet neſciebat, locum ſumtum eſſe ex orat. pro Quint. 8. ubi ita legitur: *Dolabella* (*quemadmodum ſolent homines nobiles: ſeu recte, ſeu perperam facere coeperunt, ita in utroque excellunt, ut nemo noſtro loco natus aſſequi poſſet*) *injuriam facere fortiſſime perſeverat.*

VIRGILIUS] Aen. I. 150.

Sententia neceſſaria] Haec verba, tanquam gloſſema, abjicit Barthius Adverſ. XVI. 13.

CATO *in Thermum poſt cenſuram*] Ed. vetus *Therium*, quod bene correxit Stephanus. Saepe haec oratio lau-

iram: *Qui ventrem ſuum non pro boſte ba-et; qui pra re publica, non pro ſua obſonat, ui ſtulte ſpondet, qui cupide aedificat.*

XIX. APOPHONEMA, ſententia reſponſiva, ut pud CAELIUM: *Fac velis, perficies.* Apud TULLIUM: *Literarum radices amaras, fructus dulces.*

XX. DIALOGISMOS. Haec fit ita, cum quis ſecum diſputat & volutat, quid agat, vel quid agendum putet. Apud TERENTIUM:

Quid igitur faciam?

VIR-

---

laudatur a Gellio, Feſto, Non. Marcello, aliis.

Qui ventrem ſuum non pro boſte babet] Barthius Adverſ. XVI. 13. XXXVIII. 6. eleganter ſibi hunc locum ita emendare viſus eſt: *qui ventrem ſuum nummo pro boſte habet.* Ego vero, non dicam elegantiam conjecturae, ſed ne ſenſum quidem capio. Aliquid in hoc fragmento deeſſe, perſpicuum eſt.

APOPHONISMA] An *Apophonisma*? GESNER. Recepi *apophonema*, ut corrigunt viri docti.

Ut apud CAELIUM] Sententia, quae ſubjicitur, a Comico potius, quam ab Oratore, profecta videtur. Repone igitur: *ut apud* CAECILIUM. Eandem ſententiam ita expreſſit Horatius Serm. I. 9. 54.

Velis tantummodo,
quae tua virtus,
Expugnabis.

Literarum radices] Graece: Τὴν μὲν ῥίζαν τῆς παιδείας εἶναι πικρὰν, τοὺς δὲ καρποὺς γλυκεῖς. Hanc ſententiam Democrito tribuit Collectio Sententiarum MS. quae eſt in Bibl. Leidenſi, Demoſtheni Arſenius in Dictis philoſophorum, Ariſtoteli Diog. Laërt. V. 18. alii aliis, ut Menagius ad Diogen. docet. *Vetus proverbium* vocat Alcuinus Grammat. p. 2079.

TERENTIUM] Eunuch. I. 1. 1. ubi vide Donatum.

VIRGILIUS:

En, quid ago? rurſusne procos irriſa priores
Experiar?

CICERO *pro Cluentio: Dem judicibus? Mihi igitur nihil quaeretur?* In *Verrinarum* libro I. *Si pupillo redimitur, mihi praeda de manibus eripitur. Quod eſt igitur remedium? quod?*

XXI. EPIPLEXIS, ſive Epitimeſis. Fit haec figura, cum jurgamus, aut coarguimus. CICERO in *Catilinam*: *Patere tua conſilia non ſentis? quem noſtrum ignorare arbitraris?* TERENTIUS:

Non ego te vidi manum?

VIRGILIUS:

Non ego te vidi Damonis, peſſime, caprum?

XXII.

VIRGILIUS] Aen. IV. 534.

Pro Cluentio] Cap. 26. ubi ſic: *Demne judicibus? Mihi igitur ipſi, praeter periculum & infamiam, quid quaeretur?*

Verrinarum libro I.] Cap. 54. Edit. vetus *populo* pro *pupillo*.

Jurgamus] Cauſſinus p. 393. *jurgamur.*

In Catilinam] Or. I. 1.

TERENTIUS] Heaut. III. 3. 2.

VIRGILIUS] Ecl. III. 17.

O.

XXII. [Omoeoſis. Ineſt ibi paradigma parabolae]. OMOEOSIS eſt, cum per ſimilitudinem res praeſentantur. Cujus ſpecies ſunt primae duae, Paradigma & Parabole. Harum diſtantia eſt, quod Paradigma facit vera exempla, Parabole ficta oſtendit.

XXIII. PARADIGMATOS quidem triformis eſt ratio. Nam exemplum aut perſonas tantum exhibet ſine ſermone, aut ſermonem ſine perſonis, aut ſimul utrumque, perſonam ſine ſermone, ut CICERO in *Catilinam: Neque enim potuiſſet aut ille Hala*, usque ad, *ſceleratos cives interimere.* Sermonem ſine perſona. *Catonis eſt dictum: pedibus compenſare pecuniam.* Sed ſermone pariter & perſona. CICERO *pro Roſcio: Eſtne hoc illi dicto atque*

Omoeoſis. Ineſt ibi paradigma parabolae] Haec verba ejecit R. Stephanus. Ego, ut aliena, uncis incluſi.

Praeſtantur] Jo. Schultingius ad Senec. Controv. II. 12. p. 167. emendat *repraeſentantur.* Recte. Praetuli tamen ſimplex *praeſentantur*, quod haec aetas frequentavit. Vide Gesnerum Theſ. L. L. h. v.

In Catilinam] Immo *in Milonianа* cap. 3. ut bene vidit R. Stephanus. Edit. vetus corrupte: *Neque enim potuiſſet aut illa bala usque aſſis ſceleratos* &c.

Catonis eſt dictum] Ex Cicerone pro Flacc. 29. ubi *compenſari.*

Sed ſermone pariter & perſona] R. Stephanus dedit: *Sermonem pariter & perſonam.* Cur *ſed* delerit, neſcio.

Pro Roſcio] Cap. 12. ubi vulgo ſic editur: *Eſtne hoc illi*

que facto Fimbriano ſimillimum? Rurſum Parabola & ipſa tripartita eſt, per Iconem, Omoeon, Epagogen.

XXIV. Icon fit, cum perfectae formae ſimiles conferuntur. Virgilius:

Talis Amyclaei domitus Pollucis habenis.

Cicero de populo Romano: *Mare, quod ſua natura tranquillum ſit, ventorum vi agitari & conturbari ſolet: ſic populus Romanus.*

XXV. Omoeon. Haec figura fit, cum ex partibus aliqua ſimilitudo colligitur, ut Virgilius:

Sic oculos, ſic ille manus, ſic ora tenebat.

Etiam in actu fit Omoeon, ut idem Virgilius:

Non aliter, quam ſi immiſſis ruat hoſtibus omnis
Carthago, aut antiqua Tyros.

Ci-

illi dicto atque facto Fimbriae non ſimillimum? Veram lectionem, quam Rufinianus conſervavit, Lambinus etiam reſtituit, cui, ut ſolet, fruſtra obloquitur laudis Lambinianae iniquiſſimus obtrectator, Janus Gruterus.

Virgilius] Georg. III. 89.

Cicero] Pro Cluent. 49.

Virgilius] Aen. III. 490. ubi *ferebat.*

Virgilius] Aen. IV. 669.

In

CICERO in *Verrinis: Succinctam Scyllam lupis & canibus, cum pube tenus virgo ſit, ſimilem eſſe Verris & comitum illius, quibus quaſi canibus ſuccinctus ſit.*

XXVI. EPAGOGE. Fit haec ex rerum ſimilium collatione, vel argumentorum, ſalva tamen ſimilitudine. Rerum, ut VIRGILIUS:

Improviſum aſpris veluti qui ſentibus anguem
Preſſit humi nitens.

Et CICERO *pro Roſcio* comparat occupationes Jovis optimi maximi Syllae rebus geſtis propius. Argumentorum autem, ut LUCILIUS:

Nam ſi tu fluctus, undasque e gurgite ſalſo
Tol-

In Verrinis] Haec Rufinianus effinxit ex Verr. V. 56. R. Stephanus poſt *Verrinis* inculcavit *ait.*

Salva tamen ſimilitudine rerum] Franc. Douſa ad Lucilii Fragm. p. 5. recte interpungit: *ſalva tamen ſimilitudine. Rerum, ut* VIRGILIUS.

VIRGILIUS] Aen. II. 379.

Pro Roſcio] Cap. 45.

Argumentorum] Sic de conjectura R. Stephanus, & Douſa l. c. dederunt. Recte. Editio vetus *argumento.*

LUCILIUS] Editio vetus habet *Lucius*, cui nomini R. Stephanus peſſime ſubſtituit *Lucretius*, optime Douſa l. c. *Lucilius.*

LUCRETIUS: *Nam ſi tu fluctus* &c.] Non exſtat hodie. Ceterum nec *Haematium* quid ſibi velit, video. GESNER.

Tollere decreris, venti prius Haematium,
Ventum, inquam, tollas t. c. q. i. l.

XXVII. Epitrope. Haec ſit, cum figurate concedimus, quod velit quis faciat: ut Virgilius Aeneidos primo:

Sequere Italiam ventis, pete regna per undas.

Et Cicero: *Quid exſpectas? Proficiſcere: nimium jam diu te imperatorem tua illa Manliana caſtra deſiderant.*

XXVIII. Euche, precationes. Virgilius:

Da nunc, Tybri pater, ferro, quod miſſile libro.

Ci-

Venti prius Haematium &c.] R. Stephanus legit:
ventum prius Haematium tu,
Ventum, inquam, tollas.
Et ſic Douſa l. c. Neuter tetigit graviſſimum ulcus, cui hac ratione medemur:
ventum prius Ematbium tu,
Ventum, inquam, tollas.
Ematbium ventum vocat Thracium, latius ſumto *Ematbiae* nomine. Pari errore in Cornelii Severi carmine apud Senecam Suaſor. VII. p. 49. veteres Edd. *Haematio* habent pro *Ematbio*. Quid in literis *l. c. q. i. l.* lateat, aliis divinandum relinquo. Pithoeus pro *illis* poſuit &c. & ſic omnes quaerendi moleſtia liberavit.

Aeneidos primo] Immo IV. 381.

Cicero] Catil. *I. 5. Ed.* vetus: *Quod exſpectas —— tua illam e. d.* Stephanus poſt *Cicero* addidit verba: *in Catilinam.*

Euche, *precationes*] Stephan. *precatio.* Scribendum potius Euchae.

Virgilius] Aen. X. 421.

In

CICERO in *Catilinam*, cum invocat Jovem ad poenam conjuratorum, atque ita concludit: *Aeternis ſuppliciis vivos, mortuosque mactabis.*

XXIX. EPIPHONEMA. Hac ſententia in fine expoſitae rei cum affectu enunciatur. CICERO in *Verrinis*: *Non vitam liberum, ſed mortis celeritatem precabantur.*

XXX. ENTHYMEMA fit, cum periodos orationis ex contrariis ſententiis aſtringitur. Apud LUCILIUM:

Si me neſcire hoc neſcis, quod quaerere dico,
Quare divinas quicquam, aut quare debes ipſe:
Et ſi ſcis q. h. e. ſcire hoc d. t.

CICERO in *Divinatione*: *Qui te neque velle ſua cauſ-*

In Catilinam] I. 13.

Hac ſententia] Sic legendum pro *Haec*. *Hac*, intell. *figura*. GESNER.

Verrinis] V. 45.

Aut quaerere debes ipſe] Laborat verſus: integer fuerit, ſi poſt *aut* inſeras *quod*, vel pro *aut* legas *quod*. Notas literarum, quae ſequuntur, hariolетur, qui volet. GESNER. Franc. Douſa ad Lucil. Fragm. p. 6. emendat: *aut ſi quaerere debes ipſe.* Pithoeus etiam *quaerere* pro *quare* dedit. G. J. Voſſius in ora libri ſui, qui eſt in Bibl. Leidenſi, conjicit: *vel quaerere debes ipſe.*

Scire hoc d. t.] Douſa l. c. egregie reſtituit: *ſcire hocce decet te.*

Divinatione] Cap. 6. unde partem hujus loci ita reſtitue: *Qui te neque velle ſua cauſ-*

cauſſa, *nec*, *ſi cupias*, *p. a. r. i. id eſt*, *mea fuit bis.* & cetera.

XXXI. Epanalepsis, repetitio ſententiae propter aliam neceſſariam cauſſam, non ut fit in figuris elocutionis, ſed apud Lucilium:

Vel concilio veſtrum quod dicitis, olim
Coelicolae adfuiſſemus priore
Concilio.

Cicero *pro Rabirio*: *Libenter, ſi eſſet integrum, profiterer idem, Saturninum C. Rabirii manu interfectum. Nihil me iſte clamor commovet*, usque hoc, *Libenter*, *inquam*, *profiterer*.

XXXII.

---

cauſſa, *nec*, *ſi cupias*, *poſſe arbitrantur.* Notas & verba, quae ſequuntur, non extrico.

Sed apud Lucilium] Fr. Douſa ad Lucil. Fragm. p. 23. corrigit: *Sic apud* Lucilium.

Vel concilio &c.] Mutilos verſus ita conſtituit Douſa:
Vellem concilio veſtrum,
quod dicitis, olim
Caelicolae; vellem, inquam,
adfuviſſemu' priore
Concilio.
Aliter Joſ. Scaliger apud eundem. Stephanus male: *vel conſilio.* Mox Cauſſinus p. 391. dedit: *quod dictis.*

Pro Rabirio] Cap. 6.

Interfectum] Hic nempe interpellatus eſt Cicero a populo. Vid. c. 6. Gesner.

Usque hoc] Stephan. *usque huc*.

Ut

XXXII. PRUPERGASIA, vel Paraſceue, praemunitio, qua ante utimur, ut confirmaret id, quod ſubjecturi ſumus. Ut ſi teſtem producturi ſumus, ante eſt, ei fidem habendam eſſe doceamus. Quare velut generalis locus, & tractatus communis eſt. CICERO *pro Milone* ante praemunit, licere hominem occidere, & cum ſubito occiſum P. Clodium jure, & ſine invidia, cum ita dicit: *Negant intueri lucem eſſe fas ei, qui a ſe eſſe hominem occiſum fateatur. In qua tandem civitate hoc homines ſtultiſſimi disputant?*

XXXIII. PARRHESIA, oratio libera, quam Cornificius *licentiam* vocat. CICERO *pro Liga-*

Ut confirmaret id] Stephanus dedit: *ut confirmet id.*

Ante eſt, ei fidem habendam eſſe doceamus] Stephanus poſt *ante eſt* inculcavit *ut*, quo facile caremus.

Quare velut generalis locus] Stephan. *Quare eſt velut generalis locus.*

Pro Milone] Cap. 3.

Subito] F. *ſubjicit.* GESNER. Pro *cum ſubito* Stephan. *tum ſubito.* Vera lectio videtur: *& tum ſubito ſubjicit.*

In qua tandem civitate &c.] Vetus Editio: *In qua tandem civitate hoc dem.* Forte Rufinianus Tulliana ſic laudavit: *In qua tandem civitate hoc dementiſſimi homines diſputant?*

PARRHESIA &c.] Haec deſcripſit e Quinctiliano IX. 2. p. 424.

Cornificius] IV. 36.

Pro Ligario] Cap. 3.

Con-

gario: Suſcepto bello, Caeſar, geſto etiam ex parte magna, nulla vi coactus. & cetera. Contra idem: *Quid aliud egimus, Tubero, niſi ut quod hic poteſt, nos poſſemus?* Interdum adulanter inducitur. Hic adulatio eſt: *pro Rabirio perduellionis* libere, cum ait: *Quin continetis vocem veſtram, indicem ſtultitiae, teſtem paucitatis?*

XXXIV. PARADOXON, ſive Hypomone, ſuſtentatio, vel inopinatum. Hoc ſchema ſuſpendit ſenſum, deinde ſubjicit aliquid eo, contra exſpectationem auditoris, ſive magnum, ſive minus: & ideo *Juſtentatio*, vel *inopinatum* dicitur. CICERO *pro Ligario*: *Hinc prohibitus, non ad Caeſarem, ne iratus: non ad domum, ne iners: non aliquam in regionem, ne condem-*

Contra idem] Ejusdem orat. cap. 4.

Ut hic adulatio eſt: pro Rabirio perduellionis libere, cum ait] Sic diſtinguendum. Pithoeus: *Ut hic adulatio eſt pro Rabirio perduellionis, libere cum ait.* GESNER. *Ut* inſeruit Stephanus non neceſſaria de cauſſa.

Pro Rabirio perduellionis] Sic bene edidit Pithoeus. Edit. vetus: *pro arbitrio perduellionis.* Locus eſt cap. 6.

PARADOXON, &c.] Haec omnia fere ſumſit a Quinctiliano IX. 2. p. 423.

Aliquid eo, contra exſpectationem auditoris, ſive magnum, ſive minus] R. Stephanus peſſime delevit pronomen *eo*. Nam legendum: *aliquid eo, contra exſpectationem auditoris, ſive majus, ſive minus.*

Pro Ligario] Cap. 9.

Ne condemnare cauſſam il-
lam,

demnare cauſſam illam, quam ſecutus. & cetera.

XXXV. PROTROPE, adhortatio ad aliquam rem eſt, & palillogia. VIRGILIUS:

Nunc, nunc inſurgite remis,
Hortor vos, ſocii.

CICERO in *Verrem* II. actionis libri: *Vos, quod ad veſtram famam, ſenatusque conſulta pertinet, Judices, proſpicite, atque conſulite.* & cetera.

XXXVI. PATHOPOEIA. Haec vel odio, vel iracundia, vel miſericordia commovetur. VIRGILIUS:

Domus interior gemitu miſeroque tumultu
Miſcetur.

CI-

---

lam, quam ſecutus] Ed. vetus mendoſe: *non concau. ill. q. ſ.*

Et cetera] Addenda nempe quae ſequuntur c. 9. *In Macedoniam ad Cn. Pompeji caſtra venit, in eam ipſam cauſſam, a qua erat rejectus cum injuria.* GESNER.

VIRGILIUS] Aen. V. 189. ubi pro *Hortor vos, ſocii*, eſt *Hectorei ſocii*. De memoria, ut ſaepe, hos verſus laudat Rufinianus, niſi forte librarii manus aberrarit.

In Verrem II. *actionis libri*] Editio vetus: *In Verrem* II (i. e. ſecundi) *actionis libri.* Stephan. male: *in Verrem* III. *actionis libro.* Locus eſt Verr. I. 8. ubi rectius ſic: *Vos, quod ad veſtram famam, exiſtimationem, ſalutemque communem pertinet, Judices, proſpicite, atque conſulite.*

VIRGILIUS] Aen. II. 486.

Pro

Apud TULLIUM: *Campus ipſe me cauſſam paene docuit Leontinus.*

Apud TULLIUM: *Campus ipſe* &c.] Editio vetus: *Apud* TULLIUM: *Campus ipſe me cauſſam p d. l.* Quae cum R. Stephanus non intelligeret, ſine modo & exemplo delere maluit omnia, quam mutila exhibere. Nec ullum eorum veſtigium in Editionibus Stephaniana poſterioribus reperitur. Nos locum reſtituimus ex Fortunatiano Art. Rhet. III. p. 91. *Verba frequentius ponenda ſunt longiora in ſine elocutionis, ut: Ipſe me cauſſam campus paene docuit Leontinus.*

JULII RUFINIANI

DE

SCHEMATIS LEXEOS.

JULII RUFINIANI

DE

SCHEMATIS LEXEOS.

I. PROLEPSIS eſt ſchema lexeos, id eſt, figura elocutionis, cum ante numerus redditur verbis, quam res, perſonae, affiniantur, ut:

Nec

JULII RUFINIANI &c.] Hic valde jejunus & exilis libellus, quo orationis ſchemata unius fere Virgilii exemplis explicantur, non videtur eſſe Rufiniani. Nam cur idem argumentum bis ſibi tractandum ſumſiſſet? Videntur librarii, cum auctoris nomen non adjectum reperisſent, Julii Rufiniani nomen ad hoc quoque opuſculum traduxiſſe. Qui librariorum error quam frequens ſit, ſciunt, qui membranas veteres verſarunt.

Affiniantur] F. *definiantur*, vel *res perſonaeve finiantur*. Sic eſſe legendum & diſtinguendum, facilius credet, qui totum locum Aen. XII. 162—169. conſideraverit. GESNER. Barthius

 Ad-

Nec tantum Rhodope mirantur, & Iſmarus
Orphea.

Et:

Interea reges (ingenti mole Latinus
Quadrijugo vehitur curru.

Latine appellari poteſt *praeſumtio*, vel *anticipatio.*

II. Syllepsis eſt, cum duabus diverſisque ſententiis & rebus unum datur verbum, minime utriſque conveniens, ut:

Incluſos utero Danaos, & pinea furtim
Laxat clauſtra Sinon.

Laxat enim & ad Danaos referri non poteſt, ſicut ad clauſtra. Et:

Optume Grajugenum, cui me fortuna precari,
Ac vitta comtos voluit praetendere ramos.

Non

Adverſ. L. 10. tenet *adfiniari*, explicatque adjungi, velut adfinitate necti. Abſurde.

Nec tantum Rhodope] Virgil. Ecl. VI. 30. Edit. vetus *miratur*. Sed Rufinianum *mirantur* ſcripſiſſe, res ipſa loquitur. Vide Heinſium ad Virgil. l. c.

Interea reges] Virgil. Aen. XII. 161.

Incluſos] Virgil. Aen. II. 258.

Et ad Danaos] Copulam abjecit Stephanus.

Optume] Aen. VIII. 127.

Hic

Non enim, ſicut *cui praetendere ramos*, ita & *cui precari* poteſt videri ratione connexum. Et:

His quidam ſignis atque haec exempla ſecuti.

Haec Latine dicitur *conceptio.*

III. Zeugma eſt, cum unum verbum communiter multis ſententiis jungitur ad omnes pari ſignificatione pertinens, & adnexum, ut:

Aeneas, urbe, & ſociis, & claſſe relicta.

Latine haec figura dicitur *ligatio*, vel *adnexio.*

IV. Hypozeuxis eſt, cum ſingulis rebus, ſententiisque ſingula debita verba junguntur, ut:

Procumbunt piceae: ſonat icta ſecuribus ilex:
Fraxineaeque trabes, cuneis & fiſſile robur
Scinditur: advolvunt ingentes montibus ornos.

Et:

Venit hiems, teritur Sicyonia bacca trapetis:
Glan-

His quidam] Georg. IV. 219.

Conceptio] Editio vetus *correptio.* Sed *conceptio* viri docti emendarunt ex Beda de Trop. S. Script. p. 376.

Aeneas] Aen. IX. 8.

Procumbunt] Aen. VI. 180.

Venit hiems] Georg. II. 519.

Glande ſues redeunt laeti: dant arbuta ſilvae:
Et varios ponit foetus autumnus: & alte
Mitis in apricis coquitur vindemia ſaxis.

Haec figura Latine vocabitur *ſubjunctio*, vel *ſubinſertio*, vel *ſubnexio*.

V. Epanalepsis eſt eorundem verborum ſimul poſitorum, ejusdemque ſententiae poſt multa interjecta cum aliqua periodi concluſione facta repetitio, ut:

Huc, pater ô Lenaee, tuis hic omnia plena
Muneribus, tibi pampineo gravidus autumno
Floret ager, ſpumat plenis vindemia labris:
Huc, pater ô Lenaee, veni.

Et:

Paſtorum muſam Damonis & Alphesiboei,
Immemor herbarum quos eſt mirata juvenca,
Certantes, quorum ſtupefactae carmine lynces;
Damonis muſam dicemus & Alpheſiboei.

Latine haec figura dicitur *reſumtio*, vel *repetitio*.

VI. Epanaphora eſt, cum ab eodem verbo plures inchoatae ſententiae incipiunt, ut:
Hic

Huc, pater] Georg. II. 4. *Paſtorum*] Ecl. VIII. 1.
Hic

Hic gelidi fontes: hic mollia prata, Lycori:
Hic nemus: hic ipſo tecum conſumerer aevo.

Et:

Num fletu ingemuit noſtro? num lumina flexit?
Num lacrimas victus dedit? aut miſeratus amantem eſt?

Et:

Bellum, ô terra hoſpita, portas:
Bello armantur equi: bellum haec armenta minantur.

Et:

Ver adeo frondi nemorum, ver utile ſilvis.

Et:

Nocte leves ſtipulae melius.

Latine haec figura dicitur *iteratio*.

VI.

Hic gelidi] Ecl. X. 42.

Num fletu] Aen. IV. 369.

Bellum] Aen. III. 539.

Ver adeo] Georg. II. 323.

Nocte] Georg. I. 289. Edit. vetus: *Nocte leves ſtipulae melius enim.* omiſſis ceteris, quae Stephanus adjecit.

Iteratio] Stephanus, mutans verborum ſedem, hic poſuit *regreſſio*, ſequ. §. *iteratio*.

VI. Palillogia eſt, cum verbum, quod in prima ſententia eſt ultimum, in ſequente primum, ut:

Pierides. Vos haec facietis maxima Gallo,
Gallo, cujus amor tantum mihi creſcit in horas.

Et;

Addit ſe ſociam, timidisque ſupervenit Aegle,
Aegle, Naïadum pulcerrima.

Et;

Deiphobum vidi lacerum crudeliter ora,
Ora, manusque ambas.

;

Concurrunt Tyrrhenae acies.

Latine dicitur *egreſſio*.

VII. Anadiplosis eſt ejusdem verbi continuatim repetitio, ut;

Lon-

Palilogia] Leg. *Palillogia*, παλιλλογία. Gesner.

In ſequente primum] Stephanus edidit: *in ſequente ſit primum*.

Pierides] Ecl. X. 72.

Addit ſe] Ecl. VI. 20. Editio vetus: *Addit ſe ſolam*.

Deiphobum] Aen. VI. 495.

Concurrunt] Aen. X. 691.

Egreſſio] Stephanus legit *regreſſio*, & ad ſuperiorem §. transfert, huc revocans *iteratio*.

Lon-

Longum, formoſe, vale, vale, inquit, Iola.

Et:

O Corydon, Corydon, quae te dementia cepit?

Et:

Me, me, adſum qui feci.

Latine dicitur haec figura *duplicatio*.

VIII. Epanadiplosis eſt, cum idem verbum in eadem ſententia & primum eſt, & extremum, ut:

Caeſaris & nomen & famam tot ferre per annos,
Tithoni prima quot abeſt ab origine Caeſar.

Et:

Ante novis rubeant, quam prata coloribus, ante.

Et:

Unum illud tibi, nate Dea, proque omnibus unum.

Et:

Longum] Ecl. III 79.

O Corydon] Ecl. II. 69.

Me, me] Aen. IX. 427.

Caeſaris] Georg. III. 47. Stephanus dedit: *Caeſaris & famam & nomen.* In Virgilio legitur: *Caeſaris, & nomen fama.*

Ante novis] Georg. IV. 306.

Unum illud] Aen. III. 435.

Et:

Ipſum obteſtemur, veniamque oremus ab ipſo.

Latine dicitur *incluſio.*

IX. METATHESIS eſt, cum quod ante dictum eſt, poſtponitur, & quod poſt dictum eſt, anteponitur, ut:

Eripis, ut perdas, perdis, ut eripias.

X. DIACOPE, ſive diaſtole eſt, cum inter duo eadem verba diverſum ponitur aliquid medium, ut:

Culpatusve Paris; divum inclementia, divum.

Et:

Duc age, duc ad nos.

Et:

Scis, Proteus, ſcis ipſe.

La-

Ipſum obteſtemur] Aen. XI. 358.

Eripis] Elegans pentameter cujus poëtae ſit, quaerendum.

Culpatusve] Aen. II. 602.

Duc age] Georg. IV. 358.

Scis, Proteus] Georg. IV. 447.

Latine dicitur *ſeparatio.*

X. Parenthesis eſt, cum ordinata ac legitima ſententia interrumpitur per alienum extrinſecus, diverſamque ſententiam, ut:

Vare, tuum nomen, (ſuperet modo Mantua nobis,
Mantua vae miſerae nimium vicina Cremonae)
Cantantes ſublime ferunt ad ſidera cygni.

Et:

Ipſique ſuos, jam morte ſub aegra,
Diſciſſos.

Latine haec figura dicitur *interruptio*, vel *interjectio.*

XI. Antithesis eſt, cum verbum verbo pari poteſtate per contrarium redditur, ut:

Seque novo veterum deceptum errore locorum.

Et:

Alienum] Viri docti ſcribunt *alienam.*

Vare, tuum nomen] Ecl. IX. 27. ubi *ferent.*

Ipſique ſuos] Mutilus locus eſt in Editione veteri. In Virgil. Georg. III. 512. ita:
ipſique ſuos, jam morte ſub aegra,
(Di meliora piis, erroremque hoſtibus illum!)
Diſciſſos nudis laniabant dentibus artus.

Seque novo] Aen. III. 181. ubi in Servio ſcribe: *aut per contrarietatem ſermonem declaravit.*

Vol-

Et:

Volvitur ille vomens calidum de pectore flumen
Frigidus.

Latine *contrarium*, vel *oppoſitio* poteſt dici.

XII. Ploce, cum idem verbum ſententiae ad conſummationem ſuperioris retorquetur, ut:

Vos ô, quibus integer aevi.

Quale forſitan & illud accipi poteſt:

Pan etiam, Arcadia mecum ſi judice certet,
Pan etiam Arcadia dicat ſe judice victum.

Latine dicitur *implicatio*, vel *retractatio*.

XIII. Paronomasia eſt, ſecundum praedictum verbum, poſitio alterius, ipſo poſcente ſenſu, ut apud Terentium:

Nam inceptio eſt amentium, haud amantium.

Et:

Tibi erunt parata verba, huic homini verbera.

Qua-

Volvitur] Aen. IX. 414.

Vos ô, quibus] Aen. II. 638.

Pan etiam] Ecl. IV. 58.

Terentium] Andr. I. 3. 13.

Tibi erunt parata] Terent. Heaut. II. 3. 115. Edit. vetus: *parta verba.*

Nec

Quale illud poterit forſitan videri:

Nec quisquam errantes acies, letumque ferentes
Suſtentare.

Contra & aliter:

Puppesque tuae, pubesque tuorum.

Latine dicitur *adnominatio*, vel *adfictio*.

XIV. Paregmenon eſt aeque ſimilis figura, cum ex ſupra dicto verbo aliud derivatur, ut:

Ipſe gravis, graviterque ad terram pondere vaſto
Concidit. (*ultro*)

Et:

Oppetere ingentem, atque ingenti vulnere victum.

Et:

Nec quisquam] Aen. XI. 872. ubi ſic:

Nec quisquam inſtantes Teucros, letumque ferentes.

Puppesque] Aen. I. 399.

Ex ſupra] Edit. vetus: & *ſupra*.

Ultro] Aen. V. 446.

Oppetere] Aen. XII. 640.

Ve-

Et:

Voce vocat Hecaten.

Ire iter, & caſtris audebit vellere ſigna.

Latine *derivatio* dicitur.

XV. Epanorthosis eſt, cum ſupra dictum verbum verbo ſequenti corrigitur, ut: *Non ſurripere hoc eſt, furari.* Latine dicitur *correctio.*

XVI. Epistrophe eſt, cum in eadem verba plures ſententiae deſinunt, ut:

Sic aratus inaequali tonſore capillos
Occurri, rides: ſi forte ſubucula pexae
Trita ſubeſt tunicae, vel ſi toga diſſidet impar,
Rides.

Qua-

Voce] Aen. VI. 247.

Ire iter] Georg. IV. 108.

Non ſurripere hoc eſt, furari] Bene viri docti corrigunt: *Non ſurripere hoc eſt, ſed furari.*

Sic aratus] Ex Horatio Ep. I. 1. 94. ubi vir ſummus, Rich. Bentſejus acute ſubodoratus eſt, *Si curtatus* non ad ſcripti exemplaris fidem editum eſſe, ſed ad vulgatas Horatii Editiones refictum. Nam R. Stephanus contra Rhenanianae Editionis fidem dedit: *Horatius: Si curtatus.* Ipſe Bentlejus bene tuetur veterum librorum ſcripturam, *Si curatus.* quam vitioſa Rufiniani lectio *Sic aratus*, vel *Si caratus* confirmat.

Si-

Quale forſitan ſit:

Similis ſi cura fuiſſet,
Tunc quoque fas nobis Teucros armare fuiſſet.

Et:

Impius ante aras, atque auri coecus amore.

Latine dicitur *reverſio*.

XVII. Climax eſt, cum ex re in rem gradum tibi ſententiae faciunt, ut:

Quae Phoebo pater omnipotens, mihi.

Et:

Torva leaena lupum ſequitur: lupus ipſe capellam:
Florentem cytiſum ſequitur laſciva capella.

Latine haec figura dicitur *gradatus*.

XVIII.

Similis] Aen. VIII. 396.

Impius] Aen. I. 349. ubi vide Burmannum.

Coecus amore] Add. *Clam ferro incautum ſuperat, ſecurus amorum*. Virgil. Aen. I. 349. Gesner.

Quae Phoebo] Aen. III. 251. Quae deſunt, addidit Stephanus.

Torva] Ecl. II. 63.

Gradatus] Stephanus *gradatio*.

A

XVIII. Asyndeton eſt, vel dialyton, cum oratio nulla conjunctione connexa, velut ſolutae ſententiae regulam ſervat, ut:

Conſiliunt, partim galea clypeoque reſultant
Irrita; deflexit partim ſtringentia corpus.

Et:

Ipſi numerumque modumque carinis.
Nos aera, manus, navalia demus.

Latine dicitur *diſſolutio*, vel *inconnexio*. Aſyndeton autem modo per ſingula verba fit:

aera, manus, navalia demus.

Et:

Haec eadem, terram, mare, ſidera juro.

modo per plura verba, & per ea, quae Graeci vocant κῶλα·

Denique, quid veſper ſerus vehat, unde ſerenas
Ven-

Asyndeton *eſt, vel dialyton*] Edit. vetus: *Aſyntheton eſt, vel diacliton.*

Stringentia corpus] Add. ex Aen. X. 331. *Alma Venus.* Gesner.

Ipſi numerumque] Aen. XI. 328.

Haec eadem] Aen. XII. 197.

Denique] Georg. I. 461. Nu-

Ventus agat nubes, quid cogitat humidus auſter,
Sol tibi ſigna dabit.

Et:

nube cava ſpeculantur amicti,
Quae fortuna viris, claſſem quo litore linquant,
Quid veniant.

XIX. Epanodos eſt, cum duabus brevibus, pluribusve propoſitis, ad ſingularum enarrationem recurritur, ut:

Divellimur inde:
Iphitus & Pelias mecum: quorum Iphitus aevo
Jam gravior.

Et:

Protinus Orſilochum & Buthen, duo maxima
Teucrum
Corpora, ſed Buthen averſum cuſpide fixit
Loricam galeamque inter, qua colla ſedentis
Invenit.

La-

Nube cava] Aen. I. 516.

Duabus brevibus] Pithoeus bene correxit: *duobus brevius.* Mox Ed. vetus *ſingularem.*

Divellimur] Aen. II. 434.

Protinus] Aen. XI. 670. ubi pro *invenit* eſt *lucent.*

Latine dicitur *reverſio*, vel *regreſſio*.

XX. PARADIASTOLE eſt, cum ſimiles res diſcernuntur, contrariis redditis, ut:

Triſte lupus ſtabulis, maturis frugibus imbres,
Arboribus venti, nobis Amaryllidis irae.

Et:

Dulce ſatis humor, depulſis arbutus hoedis,
Lenta ſalix foeto pecori, mihi ſolus Amyntas.

Latine dicitur *diſcriminatio*.

XXI. DIAERESIS eſt figura ſermonis, cum ſit rerum diſtributio, ut:

Hic Dolopum manus, hic ſaevus tendebat Achilles:
Claſſibus hic locus: hic acies certare ſolebant.

Et:

Hic portus alii effodiunt.

Et:

Reverſio, vel regreſſio] Ed. vetus: *everſio vel egreſſio*. Recepimus correctionem virorum doctorum.

Triſte] Ecl. III. 80.

Dulce] Ibid. 82.

Cum ſit rerum diſtributio] Sic emendavimus. Edit. vetus: *cum ſit rerum diſtributione*. Male Stephanus, *ſit* omiſſo: *cum rerum diſtributione*.

Hic Dolopum] Aen. II. 29.

Hic portus] Aen. I. 427.

Fe-

Et:

Ferit enſe gravem Tymbraeus Oſirim.

Haec Latine dicitur *diſtributio*, vel *deſignatio.*

XXII. ANTISTASIS eſt, cum idem verbum repetitur in contrario ſenſu, ut:

Una ſalus victis, nullam ſperare ſalutem.

Et:

Ex illo Corydon, Corydon eſt tempore nobis.

Haec Latine dicitur *intentio.*

XXIII. METASTASIS eſt, vel Metabaſis, cum a loquentis perſona ad perſonam tranſitum facimus, ratione aliqua, vel adfectu, ut:

Non haec Euandro de te promiſſa parenti
Diſcedens dederam.

Deinde:

Et nunc ille quidem ſpe multum captus inani
Fors & vota facit.

Dein-

Ferit] Aen. XII. 458.

Una ſalus] Aen. II. 354.

Ex illo] Ecl. VII. 10.

Non haec] Aen. XI. 45.

Et nunc ille] Ibid. 49.

Deinde:

Infelix, funus nati crudele videbis.
Hi noſtri reditus, exſpectatique triumphi?
Haec mea fides? At non, Euandre, pudendis
Vulneribus pulſum adſpicies.

Haec figura dicitur *variatio*, aut *tranſitus*.

XXIIII. Apostrophe eſt, cum ſermo allecto & inſtituto ordine in diverſum ac contrarium vertitur, ut:

Scipiadas bello duros, & te, maxime Caeſar.

Et:

Impulerit ferro.

Latine *converſio* dicitur. Inter metaſtaſin & apoſtrophen hoc intereſt, quod metaſtaſis perſona-

Infelix] Ibid. 53.

Allecto & inſtituto ordine] R. Stephanus emendat: *a recto & inſtituto ordine.* quod ſequentes Editores receperunt.

Scipiadas] Georg. II. 170.

Impulerit ferro] Quid ſibi haec duo verba velint, non video. Gesner. Eſt hemiſtichium Virgilii Aen. II. 55. Sed figura non niſi ex integro loco apparet:

Et, ſi fata Deum, ſi mens non laeva fuiſſet,
Impulerat ferro Argolicas foedare latebras:
Trojaque nunc ſtares, Priamique arx alta maneres.

ubi vide Servium.

Gra-

narum multiplicata variatio eſt, & ab alia ad aliam, deinde rurſus ad aliam, & deinceps gratulatio tranſitur: at in apoſtrophe commutatio eſt perſonae fere unius.

XXIV. Sunt autem & aliae figurae, mire orationi decus ornamentumque tribuentes. Hoc a ſuperioribus diſcere te oportet, quod non tam ſententiarum perpetuarum ſunt figurae, quam ſingulorum paene verborum, & quod carent appellationibus propriis. Fiunt autem per caſus, numeros, praepoſitiones, genera, perſonas, & ſi qua ſunt talia: quarum exempla ſummatim breviterque ponentur.

XXV. Figura per caſum genitivum, ut ſi dicamus: *Conſtans vir animi*, pro *conſtantis animi*. Item alia, ut ſe habent iſta:

Isque amens animi, & rumore accenſus amaro.

Et:

Gratulatio tranſitur] R. Stephanus corrigit: *gradatim tranſitur*. Malim: *gradatione tranſitur.*

Apoſtrophe] Edit. vetus *anaſtrophe.*

Hoc a ſuperioribus diſcere te oportet] Viri docti tentant: *Hoc a ſuperioribus eas diſtinguere te oportet.* Sed legendum: *quas hoc a ſuperioribus diſcernere te oportet.*

Si qua ſunt talia: quarum] Ita corrigendum. *Quarum*, ſcil. figurarum. Edit. vetus: *ſi qua ſunt aliquarum.* unde Stephanus fecit: *ſi qua ſunt talia. Quorum.*

Isque amens] Aen. IV. 203.

Et:

At non infelix animi Phœniſſa.

Et:

Actutum pius Aeneas, atque integer aevi Aſcanius.

Et:

Hic annis gravis, atque animi maturus Aletes.

Et ſi quis dicat *pecuniae dives*, ut:

Inſula, dives opum.

Et:

Dives equum, dives pictai veſtis, & auri.

Item:

quas illi laeta bonorum.

Et:

Expediunt feſſi rerum.

Et:

At non infelix] Ibid. 529.

Actutum] Aen. IX. 255.

Hic annis] Ibid. 246. Edit. vetus: *Hic anni.*

Inſula] Aen. II. 22.

Dives equum] Aen. IX. 26.

Quas illi] Aen. XI. 73. ubi *laborum.*

Expediunt] Aen. I. 178.

Et:

Ille mihi ante oculos felix functusque laborum,
Egregiusque animi.

Et ſi qua ſunt talia.

XXVI. Figura per dativum, ſi quis dicat *timeo illi*, pro *timeo pro illo*, & talia, ut:

& pariter comitique onerique timentem.

Et:

Tunc decuit metuiſſe tuis.

Et:

Haec cum Dardanio Aeneae miranda videntur.

pro *ab Aenea*. Et quae antique dicta ſunt:

cui nomen aſylo
Romanum eſt.

Et:

Ille mihi] Aen. XI. 416. ubi *ante alios*.

Timeo pro illo] Sic Stephanus ſcripſit. Ed. vetus *timeo illo*.

Et pariter] Aen. II. 729.

Tunc decuit] Aen. X. 94.

Haec cum Dardanio] Aen. I. 494.

Cui nomen] Georg. III. 147.

Et:

cui nunc cognomen Iulo
Additur,

Et:

Cui Rhemulo cognomen erat.

Et:

cui nomen amello
Fecere agricolae.

Item ſi qua ſunt talia.

XXVII. Figura per accuſativum, ut ſi quis dicat *togam fuſus*, pro *fuſam togam habens*, ut ſe habent iſta:

nodoque ſinus collecta fluentes.

Et:

Sciſſa comam.

Et:

Cui nunc cognomen] Aen. I. 267.

Rhemula] F. *Remulae.* GESNER. *Rhemula* vitioſe Pithoeana. Locus eſt Aen. IX. 593.

Cui nomen amello] Georg. IV. 271.

Sunt talia] Sic Stephanus. Editio vetus: *ſunt & alia.*

Nodoque] Aen. I. 320.

Sciſſa] Aen. IX. 478.

Et-

Et:

Et roſeas laniata comas.

Et:

tumidusque novo praecordia regno.

Et:

Infractum heſterno venas, ut ſemper, Iaccho.

Et:

Ecce, manus juvenem interea poſt terga revinctum.

Et quae antique dicta ſunt:

forſan & haec olim meminiſſe juvabit.

Et:

numeros memini, ſi verba tenerem.

pro

Et roſeas] Aen. XII. 606. ubi recte *genas.*

Tumidusque] Aen. IX. 596.

Infractum] Ecl. VI. 15. ubi *Inflatum.*

Ecce, manus] Aen. II. 57. Stephanus dedit *juvenum*; non Rufinianus, ut Burmannus ad Virgil. l. c. ſcribit.

Forſan &] Aen. I. 203.

Numeros] Ecl. IX. 45.

pro *numerorum memini.* Item ſi qua ſunt *talia.*

XXVIII. Figura per ablativum, ſi quis de quopiam dicat, *magnus virtute*, *bonus bello*, pro *in bello*; &, *erectus capite incedit*, ut ſe habent iſta:

Purpureis criſtis juvenes, auroque coruſci.

Et:

Sunt mihi bis ſeptem praeſtanti corpore Nymphae.

Et:

Unde prius laetum ſiliqua quaſſante legumen.

Et:

tereti ſubnectit fibula gemma.

Et:

qui forte tapetibus altis
Extractus.

Et:

Purpureis] Aen. IX. 163.

Sunt mihi] Aen. I. 71.

Unde prius] Georg. I. 74.

Tereti] Aen. V. 513.

Qui forte] Aen. IX. 325. ubi *exſtructus*. Forte Rufinianus ſcripſit *exſtratus*, ut Codd. quidam legunt. Vide Burmannum.

Quam

Et:

Quam tua ni, ſpoliata armis, excuſſa magiſtro,
Deficeret.

Item ſi qua ſunt talia.

XXIX. Figura Graeca, aut caſu varietas, ut:

Montibus in noſtris ſolus tibi certet Amyntas.

Et:

placidone etiam pugnabis amori?

pro *tecum certet*, & *cum amore pugnabis*. Et:

Reddidit una boum vocem.

pro *una e bubus*. Item ſimilia. Aut praepoſitione detracta, ut:

Maria aſpera juro.

Et:

Quam tua] Aen. VI. 353. ubi *tua ne*.

Caſu varietas] R. Stephanus perperam legit: *caſuum varietas*.

Montibus] Ecl. V. 8.

Placidone] Aen. IV. 38. ubi alii libri *placitone*.

Reddidit] Aen. VIII. 217.

Maria] Aen. VI. 351.

Tyrrhe-

Et:

Tyrrhenum navigat aequor.

Item quae ſunt talia.

XXX. Figura per perſonas, ut ſi quis dicat: *Vos, ſuperi, Jupiter, precor;* ut ſunt iſta:

Vos, ó Calliope, precor, aſpirate canenti.

Et:

Vos, ó patricius ſanguis, quos vivere fas eſt.

Item ſi qua ſunt ſimilia.

XXXI. Figura per numeros, ut ſi quis dicat: *Populus locuti ſunt.* ut:

Pars in fruſta ſecant, verubusque trementia figunt.

Et:

Tyrrhenum] Aen. I. 67. ubi vide Servium.

Vos, ſuperi, Jupiter, precor] Acute ſuſpicatur Drakenborchius ad Sil. Ital. III. 222. *ſuperi* variantem lectionem vocis *Jupiter* eſſe, & de margine in textum irrepſiſſe.

Vos, ó Calliope] Aen. IX. 525. ubi vide Servium, & recentiores Interpretes.

Vos, ó patricius] Ex Perſio I. 60. Similis verſus Horatianus de A. P. 291.

Vos, ó Pompilius ſanguis, carmen reprehendite.

Pars in fruſta] Aen. I. 212.

Pars

Et:

Pars calidos latices, & abena undantia flammis
Expediunt.

Et:

ſaevitque animis ignobile vulgus;
Tum, pietate gravem ac meritis ſi forte virum quem
Conſpexere, ſilent.

Et ſi qua ſunt ſimilia.

XXXII. Figura per praepoſitionem *ad*, modo ſemel & ſimpliciter poſitam, ut ſi quis dicat, *advolvor illum*, pro *ad illum volvor*, &, *accedo illum*, quaſi *ad illum accedo*, ut:

Explorare locos, quas vento acceſſerit oras.

Et:

Nuncia fama ruit, matriſque adlabitur aures
Euryali.

Et:

Pars calidos] Aen. VI 218.

Saevitque] Aen. I. 149.

Semel & ſimplicem poſitam] Recte Jo. Schultingius ad Senec. Controv. II. 12. p. 167. emendat: *ſemel & ſimpliciter poſitam.*

Explorare] Aen. I. 307. ubi ſic:

locoſque
Explorare novos, quas vento acceſſerit oras.

Nuncia] Aen. IX. 474.

Ele-

Et:

Electram Graji perhibent Atlantide cretam,
Advehitur Teucros.

Modo dupliciter elatam, ut: *Quin adeat adeam, aggrediar ad illum.* Et ſi qua ſunt talia.

XXXIII. Figura per praepoſitionem *in*, modo ſemel & ſimpliciter elatam, ut:

Inflavit cum pinguis ebur Tyrrhenus ad aras.

Et:

Tu calamos inflare leves.

quaſi *in calamos*, & *in ebur flare.* Et apud Sallustium: *Atque eos a tergo incurrerunt.* quaſi

---

Electram] Aen. VIII. 135. ubi recte:

Electra, ut Graji perhibent, Atlantide cretus.

Modo ſimpliciter relatam] Videtur legendum: *Modo dupliciter elatam*, ut mox §. 34. Gesner. Sic etiam legit Schultingius ad Senec. l. c. Pro *elatam* perperam Stephanus dedit *relatam*.

Modo ſemel ſimplicem elatam] Hic etiam Schultingius ad Senec. l. c. bene corrigit: *modo ſemel & ſimpliciter elatam*.

Inflavit] Georg. II. 193.

Tu calamos] Ecl. V. 2.

Sallustium] Idem Jug. 101. *cum Sulla, profligatis, quos adverſum ierat, Mauros ab latere incurrit.* ubi vide Cortium. Adde Dukerum ad Liv. XXVIII. 16. Edit. vetus: *a tergo incurrunt.*

In-

quaſi *in eos incurrerunt*. Modo dupliciter ela-
tam, ut:

Induerat Circe in vultus ac terga ferarum.

Et:

Induit in florem, & ramos curvavit olentes.

Et:

Hanc, ut prona jugo laevum incumbebat in amnem.

Et ſi qua ſunt ſimilia.

XXXIV. Figura per verborum qualitatem, ut *caput velor*, pro *caput velo*, aut *capite velor*, ut:

capite ante aram Phrygio velabar amictu.

Et:

flava caput nectuntur oliva.

Et:

Induerat Circe] Aen. VII. 20.

Induit] Georg. I. 188.

Hanc, ut prona] Aen. VIII. 236.

Capite] Aen. III. 545. ubi ſic:
Et capita ante aras Phrygio velamur amictu.

Flava] Aen. V. 309.

Pe-

Et:

pecudum fulvis velatur pectora ſetis.

Et:

aut pacem Trojano ab rege petendum.

Et:

populare penates.

pro *populari.*

XXXV. Figura per modos temporum, ut cum dico *libens fecero*, pro *faciam*, ut:

donec me flumine vivo

Abluero.

XXXVI. Figura per adverbiorum qualitatem, ut cum dicimus, *ad illum coeno, ad villam moror*, pro *apud villam*; &, *terrae jacet*, pro

Pecudum] Georg. III. 383.

Aut pacem] Aen. XI. 230. Recte Rufinianus *petendum*, quod efficit figuram. Feſtinavit ad hunc locum Burmannus.

Populare] Aen. I. 527. Pro *penates* Edit. vetus *petentes.*

Donec me] Aen. II. 719.

Terrae jacet] Ovid. Amor. III. 2. 25.

Sed nimium demiſſa jacent tibi pallia terrae.

ubi vide Interpretes. Sed hanc ſtructuram ſatis explicuerunt Sanctius Minerv IV. 4. p. 641. Voſſius de Conſtruct. cap. 25. Oudendorpius ad Lucan. IV. 64? & Drakenborch. ad Liv. V. 51.

pro *in terra*; &, *domi militiaeque res geſtas*; &, *cujus domo nota eſt annos ſexaginta natus*; &;

tot annos
Bella gero.

XXXVII. Figura per pleonaſmon, ut, *antiquum obtines*; &, *mortem occumbere*; &, *obire diem*; &, *vivere vitam*; &, *pugnare pugnam*; &, *ire iter*; &, *oculis videre*; &,

Voce vocans Hecaten:

Et:

Hunc, oro, ſine me furere ante furorem.

Ac ſi qua ſunt talia.

XXXVIII. Figura per eclogam verborum; ut

Cujus domo nota] i. e. e cujus nobili familia. GESNER. Locus corruptus. Corrige: *Cujus domi nata*; &, *annos ſexaginta natus*. Ita duplex exemplum his verbis continetur.

Tot annos] Aen. I. 47.

Antiquum obtines] Nullus in his pleonaſmus. Sed Rufinianus ſine dubio laudarat ex Terentio Hecyr. V. 4. 20. *morem antiquum, atque ingenium obtines*.

Voce vocans] Aen. VI. 247.

Hunc, oro] Aen. XII. 680.

Per eclogam verborum] Ubi verbo potius utimur, quam alia parte orationis, nomi-

ut cum enunciamus, *bonos dicere*, *fortes pugnare*; item, *da bibere*, *da coenare*; &,

Donat habere viro.

Et:

Cunctaturque metu, letumque inſtare tremeſcit.

Et:

---

ne, participio. Sic & in ſequentibus. GESNER.

Bonos dicere] Reſpicit ad Virgil. Ecl. V. 1.

Cur non, Mopſe, boni quoniam convenimus ambo,
Tu calamos inflare leves, ego dicere verſus.

ubi vide Servium.

Donat] Aen. V. 262.

Cunctaturque] Aen. XII. 916. ubi pro *letumque* Edd. *telumque*; in quibus verbis facilis fuit literarum tranſpoſitio. Similis commutatio facta eſt in Epigrammate, uno omnium venuſtiſſimo, Anthol. Lat. III. 192. p. 632. quod per hanc occaſionem integritati ſuae reſtituamus?

Jam libet ad luſus, laſcivaque furta reverti.
Ludere, Muſa, juvat. Muſa ſevera, vale.
Nunc mihi narretur tumidis Arethuſa capillis,
Nunc adſtricta comas, nunc reſoluta comas:
Ut modo nocturno pulſet mea limina ſigno,
Intrepidos tenebris ponere docta pedes:
Nunc collo molles circum diffuſa lacertos,
Ut flectat niveum ſemiſupina latus.
Inque modos omnes, dulces imitata tabellas,
Tranſeat, & lecto pendeat illa meo.
Nec pudeat quidquam. ſed me quoque nequior ipſo
Exſultet toto non requieta toro.
Non deerit, Priamum qui defleat, Hectora narret.
Ludere, Muſa, juvat. Muſa ſevera, vale.

Non una macula hoc epigramma foedatur. Vſ. 3. facili & certa emendatione ſcribendum:

Nunc mihi narretur tumidis Arethuſa papillis.

Ovid.

Et:

Da ſternere corpus.

Et:

Ovid. Remed. Am. 337.

omne papillae
Pectus habent tumidae: faſcia nulla liget.

Martial. VIII. Ep. 64.

Et talis tumor excitet papillas,
Quales cruda viro puella ſervat.

Prudent. adv. Symmach. II. 38.

Nec tumidas fluitante ſinu veſtita papillas.

Pari elegantia *papillae turgere* dicuntur. Auctor Pervigil. Vener. 14:

turgentes papillas de Favoni ſpiritu.

Auſon. Epigr. 94.

Punica turgentes redimibat zona papillas
Hermiones: zonae textum elegion erat.
Qui legis hunc titulum, Paphie tibi mandat, ames me:
Exemploque tuo neminem amare vetes.

Quod epigramma Auſonius vertit de inedito Graeco Aſclepiadis εἰς Ἑρμιόνην ἑταίραν·

Ἑρμιόνῃ πιθανῇ ποτ' ἐγὼ συνέπαιζον ἐχούσῃ
Ζώνιον ἐξ ἀνθέων ποικίλον, ὦ Παφίη,
Χρύσεα γράμματ' ἔχον. διόλου δ' ἐγέγραπτο· φίλει με,
Καὶ μὴ λυπηθῇς, ἤν τις ἔχῃ μ' ἕτερος.

De hac papillarum forma plura Junius de Pictura III 9. 27. Mox vſ. 9. *tabellae* Venereae *dulces* vocantur. Frigide & inepte, ſi quem pulcri ſenſum habemus. Repone:

Inque modos omnes, ductus imitata tabellae,
Transferat.

Arethuſa geſtibus exprimebat *concubitus varios, Venerisque figuras*, quas artifex in tabella duxerat. *Ductus* quam proprium ſit, nihil attinet exemplis demonſtrare. Statius Silv. IV. 6. 23.

artificum veteres agnoſcere ductus.

Ducti & *dulci* etiam confunduntur apud Claudian. in Rufin. I. praef. 13. Denique vſ. 10 nullum idoneum ſenſum elicimus ex his:

& lecto pendeat illa meo.

Verum ſi literarum tranſpoſitio, de qua paullo ante diximus, adhibeatur, ſtatim legendum eſſe apparet:

& telo pendeat illa meo.

Telum quid ſenſu nequam ſit, clarum eſt ex Martiale

Et:

Da jungere dextram.

quale

XI. Ep. 70.

Paedicare ſemel cupido dabit illa marito,
Dum metuit teli vulnera prima novi.

Qui verſus eleganter expreſſi ſunt ex Epigr. in Priapej. p. 63.

Quod virgo prima cupido dat nocte marito,
Dum timet alterius vulnus inepta loci.

Deſcribitur vero genus Veneris, quod Graeci κελητίζειν vocant. Aſclepiades Epigrammate apud Dorvillium ad Chariton. p. 158.

Ὦ πολὺ ὕπνοι ἴσασιν ἐρώμεναι, οὐδέ ποτ' αὐτῆς
Μηρὸς ἐφοινίχθη κουρίδα τι-...νυσσομένης.

Aſclepiadem, ni fallor, expreſſit Horatius Serm. II. 7. 50.

Clunibus aut agitavit equum laſciva ſupinum.

Lectionem *telo*, quam revocavimus, etiam confirmat adjunctum verbum *pendere*, quod in hac nequitiae palaeſtra tanquam ſedem habet. Juvenalis VI. 320.

Lenonum ancillas poſita Saufeja corona
Provocat, ac tollit pendentis praemia coxae.

Sed commentarii inſtar eſt locus Apuleji Met. II. p. 32. *inſcenſo grabbatulo, ſuper me ſeſſim reſidens, ac crebra ſubſiliens, lubricisque geſtibus mobilem ſpinam quatiens, pendulae Veneris fructu me ſatiavit.* Cum vſ. 13. comparandum eſt Stratonis Epigramma MS.

Μὴ ζήτει δέλτοισιν ἐμοῖς Πρίαμον παρὰ βωμοῖς,
Μηδὲ τὰ Μηδείης πένθεα καὶ Νιόβης,
Μηδ' Ἴτυν ἐν θαλάμοις, καὶ ἀηδόνας ἐν πετάλοισι.
Ταῦτα γὰρ οἱ πρότεροι πάντα χύδην ἔγραφον.
Ἀλλ' ἱλαραῖς Χαρίτεσσι μεμιγμένον ἡδὺν Ἔρωτα,
Καὶ Βρόμιον. Τούτοις δ' ὀφρύες οὐκ ἔπρεπον.

Da ſternere] Aen. XII. 97.

Da jungere] Aen. VI. 697.

Quale

quale per aeſtum
Dulcis aquae ſaliente ſitim reſtinguere rivo,

Et;

Hoc ridere meum tam nihil,

XXXIX. Figura per eclogam adverbiorum; ut cum dicimus: *Magnum tonat; tumidum loquitur,*

magnumque fluentem
Nilum,

Et;

utque volutus
Ad terras, immane ſonat per ſaxa,

Et:

nec longum laetabere,

Et;

grave olentis Averni,

Et;

Quale per] Ecl. V. 47. Edit. vetus; *Dulcis aquae ſalientis item reſtringere.*

Hoc ridere] Perſius Sat, I. 122.

Magnumque] Georg. III. 28.

Utque volutus] Georg. III. 238.

Nec longum] Aen. X. 740.

Grave olentis] Aen. VI. 201.

Et;

horrendum intonat armis.

Et;

Navibus infandum amiſſis.

Et ſi qua ſunt talia.

XL. Figura per pronomina, ut, *nullus dixeris*, pro *ne dixeris*. Et; *Quis mulier?*

XLI.

Horrendum] Aen. XII. 700.

Navibus] Aen. I. 251. ubi vide Servium.

Nullus dixeris] Terent. Hecyr. I. 2. 4.

Quis mulier] Sumſit e Plauto Trucul. I. 1. 76. *Sed haec quis mulier eſt?* Veteres pronomine *quis* etiam de feminino genere utebantur. Naevius apud Chariſium II. p. 166.

Nunquam quisquam amica
Amanti amico nimis fiet fidelis,
Nec nimis erit morigera.

Ita hunc locum conſtituit Iſ. Voſſius ad Catull. p. 307. Caecilius apud Gell. II. 23.

Quis veſtrarum fuit
Integra aetatula?

ubi vide J. F. Gronovium. Pompejus Commentario MS. in Donatum: *Apud majores noſtros indifferenter invenimus hoc pronomen*; quis vir, *& quis mulier.* —— *Terentius cum de muliere loqueretur*, quis *dixit forte quarto aut quinto. Eſt autem ratio & origo hujus pronominis a Graeco, & idcirco tractum id genus ad Latinos.* Quis *eſt* τίς. Τίς *autem apud illos eſt tam maſculini generis, quam feminini. Ergo quod inde traxerunt hoc pronomen, ſervaverunt etiam genus antiqui, ut eſt:*

Quis tu es, mulier, qui me
hoc nuncupaſti nomine?

Qui mulier *habemus & in Ennio, & in Pacuvio, & in ipſo Terentio.* ubi plura no-

XLI. Figura per eclogam nominum, ut cum dicimus: *Bonum eſt virtus, malum infamia.* Ut:

Dulce ſatis humor, depulſis arbutus hoedis.

Et:

Tale tuum carmen nobis, divine poëta,
Quale ſopor feſſis in gramine.

---

notavit amiciſſimus Heuſingerus. Adde Hier. Columnam ad Ennii Fragm. p. 212.

Dulce ſatis] Ecl. III. 82.

Tale tuum] Ecl. V. 45.

JULII RUFINIANI

DE

SCHEMATIS DIANOEAS.

I. Schemata dianoeas, id eſt, figuram ſententiae intuentibus, aliquo a vulgari & ſimplici cum ratione mutamur. Cum omnes autem, quae orationem ſenſu figurant, generaliter figurae communiterque

Figuram ſententiae intuentibus, &c.] Haec adeo depravata ſunt, ut ſine integrioribus libris emendari vix poſſint. R. Stephanus omnia in hunc modum mutavit: *figuras ſententiae intuentes aliqua a vulgari & ſimplici oratione mutuamur.* Cujus conjectura deinceps omnes Editiones obſedit. Poſteriora forte ſic emendanda: *aliqua a vulgari & ſimplici ſpecie cum ratione mutatio.* Nam Rufinianus deſcripſiſſe videtur Quinctilianum IX. 1. p. 415. *altero, quod proprie ſchema dicitur, in ſenſu vel ſermone aliqua a vulgari & ſimplici ſpecie cum ratione mutatio.*

Haec

que dicantur, haec tamen quae proprie figura ac ſpecialiter dicitur, quae in ſcholis vulgo uſurpatur controverſiae figuratae. Hujus ſpecialis figurae uſus multiplex. Unus, ſi dicere manifeſte parum tutum eſt, ut dicuntur in eum figurae, qui ſub conditione abolitionis tyrannidem depoſuit, ut: *Praeſens tutor libertatis, neque tamen immemor legum ſum, quae mihi ſemper ſacroſanctae fuerunt.* Hoc enim adverſarium percutit, cui non ſemper ſacroſanctae leges fuerunt. Quale eſt illud forſitan apud VIRGILIUM:

Tuque prior, tu parce, genus qui ducis Olympo:
Proice tela manu, ſanguis pius.

Nam ſimul cauſſam belli civilis oſtendit in Caeſare fuiſſe, dum dicit, priorem illum debere par-

---

Haec tamen quae proprie figura] Stephanus *quae* delevit. Recte, ut opinor.

Uſurpatur controverſiae figuratae] Scribendum: *uſurpatur controverſia figurata.* *Uſurpatur* eſt dicitur, ut apud Ciceron. de Offic. II. 11. *C. Laelius is, qui ſapiens uſurpatur.* Vide Dukerum ad Liv. XXXII. 25. In aliis Editionibus haec peſſime diſtinguuntur.

Tutum] Edit. vetus *totum.* Haec Rufinianus deſcripſit e Quinctiliano IX. 2. p. 431.

Ut dicuntur in eum figurae] Nulla urgente neceſſitate, Stephanus ſcripſit: *ut dicitur in eum figurate.*

parcere, ſimul dolorem confeſſa, & in judicio ſuo quaerit, tanquam ideo parcere prior debeat, quia ſit Anchiſae pius ſanguis, & ab Olympo genus ducat. Secundus harum uſus eſt figurarum, cum quid oblique enunciamus, quia dicere palam minime licet, & inhoneſtum eſt, ut fere figurae in adulterum patrem fiunt, cum quis hoc modo patrem vellicat: *Placuit conditio matrimonii meo etiam patri, & ego illi gratias, quod, ut uxorem hanc potiſſimum ducerem, hortatus eſt.* Per haec enim ſoceri cupido in nurum detegitur. Quale forſitan VIRGILIANUM illud poſſit videri:

II.

Simul dolorem confeſſa] Non ſatis hoc intelligo. Loquitur apud Virgil. Aen. VI. 835. Anchiſes. GESNER.

Enunciamus] Edit. vetus *nunciamus.*

Minime licet, & inhoneſtum eſt] Stephanus particulae *et* ſuppoſuit *aut.* Repone: *minime decet, & inhoneſtum eſt.* Quinctilian. l. c. *alter* (uſus eſt) *ſi non decet.*

In adulterum patrem] Recepi certiſſimam Stephani emendationem pro *alterum patrem.*

Cum quis hoc modo patrem vellicat] Edit. vetus: *cum quid hoc modo patrem vel ligat.*

Patrimonii] Recte viri docti emendarunt *matrimonii.* Eodem exemplo utitur Quinctilian. l. c. *Qualis eſt* (figura) *in ſuſpecta nuru: Duxi uxorem, quae patri placuit.*

Ut uxorem hanc potiſſimum ducerem] Cum vetus Editio haberet *ducere*, Stephanus ut

Illum non populi faſces, nec purpura regum
Flexit, & infidos agitans diſcordia fratres,
Non res Romanae, perituraque regna.

Nam *illum*, ſentit & dicit, *non res Romanae perituraе & regna flexere.* Verum per *res Romanae* latent imperia dicta, ſed *regna* vocat, tanquam non imperiis Romanis iſta dicantur, ſed de quibuslibet regnis. Tertius uſus eſt harum figurarum, qui gratia venuſtatis adhibetur, qui tamen ironiae eſt proximus. Sed ejusmodi figurae, quae juvenilius in ſchola laſciviunt, ut Cor-

---

at expungendum putavit. Rectius vir doctus in ejus Edit. margine *ducere* in *ducerem* mutat.

Nurum] Edit. vetus *aurum*.

Virgilianum] Georg. II. 495.

Perituraе, & regna] Stephan. *peritura & regna*. Totus hic locus non expers labis videtur.

Latent] Ita Stephanus. Edit. vetus *latet*.

Imperiis Romanis] Stephanus bene: *de imperiis Romanis*.

Qui gratia venuſtatis adhibentur] Stephanus ſcripſit: *quae gratia venuſtatis adhibentur. quae*, ſcil. figurae. Legendum: *qui gratia venuſtatis adhibetur*. Quinctilian. l. c. *tertius* (uſus eſt) *qui venuſtatis modo gratia adhibetur.*

Quae juvenilius in ſchola laſciviunt] Editio vetus: *quae juvenibus in ſchola laſciviuntur*. Stephanus: *quae juvenibus in ſchola laſciviunt.* Equidem non dubitavi in ipſo contextu ponere egregiam Jac. Frid. Heuſingeri V. C. emendationem: *quae juvenilius in ſchola laſciviunt.* Rufinia-

Cornutus ait, minime maturae ſunt, & parum ganeis foroque conveniunt. Nam in his, quae prodeſſe aut obeſſe cauſſae videntur, cur, quod nolis intelligi, dicas? aut cur, quod facias intelligi, involvas?

II. Procatalepsis eſt ſchema dianoeas, cum id quod adverſarius arrepturus eſt, atque objecturus, praeſumimus ac praecipimus, ut illud;

> *neque me Argolica de gente negabo:*
> *Hoc primum.*

Et:

ſinianus expreſſit Horatium de A. P. 246.

Aut nimium teneris juvenentur verſibus unquam.

Cornutus] In libris, puto, *de figuris ſententiarum*, quos laudat Gellius IX. 10.

Minime maturae ſunt] Haec certa eſt Pithoei correctio. Edit. vetus: *minimae naturae ſunt*. Stephan. *minime maturae ſunt*.

Et parum ganeis foroque conveniunt] Stephanus ex conjectura dedit: *& parum ingeniis foroque conveniunt.* Multo verius & elegantius Pithoeus emendavit: *& parum canis foroque conveniunt.* Origenes adv. Celſ. I. p. 22. ἢ εἰσάγει Ἰουδαῖον πρὸς τὸν Ἰησοῦν λέγοντά τινα μειρακιωδῶς, καὶ οὐδὲν φιλοσόφου πολιᾶς ἄξιον. Gregor. Nazianz. Or. XX. p. 332. C. τίς ἐν ὥρᾳ πολιὸς συνετὸν καὶ σοφὸν τῆς πολιᾶς; Quod exemplum mihi ſuggeſſit Valckenarius.

Quod facias intelligi] Stephanus edidit: *quod velis intelligi*. Fruſtra.

Involvas] Vid. omnino Quinctilian. V. 10. 70. & IX. 2. 65. de figuratis controverſiis. Gesner.

Atque objecturus] Sic ſcripſimus pro *aut quae objecturus*.

Praecipimus] Vetus Editio *praedicimus*, quod in *praecipimus* mutavimus. Mox enim haec figura *praeceptio* dicitur.

Neque me] Aen. II. 77.

Scio

Et:

Scio me Danais e claſſibus unum,
Et bello Argolicos fateor petiiſſe penates.

Latine haec figura dicitur *praeceptio*, vel *anticipatio*.

III. Procatasceue eſt procatalepſi proxima, cum rei, de qua acturi ſumus, colorem praeparamus, atque praetendimus, ut in illo:

Anna ſoror, quae me ſuſpenſam inſomnia terrent!

usque:

quae bella exhauſta canebat!

Nam primo de inſomniis queſta eſt, demum mirari ſe virtutem hoſpitis dixit, & veram fidem eſſe, a diis illum genus ducere: miſereri etiam caſus & errores, ut verecundius poſtea de amore fateretur, quaſi in affectum hoſpitis vel inſomniis, vel admiratione calamitatis inducta

Scio me] Aen. III. 602. ubi *Et bello Iliacos.*

Anna ſoror] Aen. IV. 9. —— 14.

Demum] Forte *deinde.*

Vel inſomniis, vel admiratione calamitatis inducta ſit] Manifeſta eſt hujus loci lacuna. Rufinianus ſine dubio ſcripſerat: *vel inſomniis, vel admiratione virtutis, vel miſeratione calamitatis inducta ſit.* Vix opus eſt monere, librarii oculos ab *admiratione* ad *miſeratione* aberraſſe.

Pro-

ducta ſit. Haec figura dicitur Latine *praeparatio*.

IV. Anthypophora eſt figura ſententiae, qua adverſariorum nobis ſententias ac dicta proponimus ac ſubſtituimus, in hoc tantum, ut illis reſpondeamus, ut:

Verum anceps pugnae fuerat fortuna. Fuiſſet.

Et:

Sed periiſſe ſatis ſemel eſt. Peccare fuiſſet
Ante ſatis.

Latine dicitur *oppoſitio*, vel *objectio*.

V. Schesis proxima figura eſt anthypophorae, qua adverſariorum affectum quemlibet fingimus, cui reſpondeamus, ut in illo:

Indignum eſt, Italos Trojam ſuccendere flammis
Naſcentem, & patria Turnum conſiſtere terra:
Quid face Trojanos atra vim ferre Latinis?

Haec

Proponimus] Forte *opponimus*. Mox haec figura *oppoſitio* dicitur.

Verum anceps] Aen. IV. 603.

Sed periiſſe] Aen. IX. 140. ubi Burmannus, ex Rufiniano *Si periiſſe* citans, Rhenani Editionem non inſpexit.

Indignum] Aen. X. 74. ubi *circumdare flammis*.

Nunc

Haec non ita Juno propoſuit, quaſi manifeſte Venus indignum eſſe dixiſſet, ſed quaſi indignum eſſe Venere fingeret, vel ſuſpicaretur. Haec Latine dicitur *adfictio.*

VI. ANASCEUE eſt ſuperiorum proxima figura, qua ab adverſariis maxima propoſita deſtruimus ac redarguimus velut falſa, ut:

Nunc Lyciae ſortes, nunc & Jove miſſus ab ipſo
Interpres divum fert horrida juſſa per auras.

Latine dicitur *deſtructio*, vel *evacuatio.*

VII. EPITIMESIS eſt etiam proxima figura, cum adverſarium iisdem verbis, quibus ab eo laceſſiti ſumus, percutimus, ut in illo:

Quis deus in fraudem, quae dura potentia noſtra?
Ubi hic Juno?

Quia ſcilicet Venus dixerat:

Si nulla eſt regio, Teucris quam det tua conjux
Dura.

Et:

Nunc Lyciae] Aen. IV. 377.

Cum adverſarium iisdem verbis] Sic Stephanus. Edit. vetus: *cum adverſariis iisdem verbis.*

Quis deus] Aen. X. 72.

Si nulla] Ibid. 44.

Et:

Bis capti Phryges.

Latine dicitur *objurgatio.*

VIII. HYPOCRISIS eſt figura ſententiae; cum adverſarium geſtu & pronunciatione extollimus, vel abjicimus & ſpernimus, ut in illo:

Cantando tu illum? aut unquam tibi fiſtula cera
Juncta fuit?

Auditur enim: Tu nullus alioqui, illum autem magnum in canendo.

Non ego Daphni
Judice te metuam.

Scilicet mihi iniquus es, & non recte judicaturus. Latine dicitur *pronunciatio.*

IX. IRONIA eſt figura ſententiae, laudis, &

Bis capti] Aen. IX. 599.

Cantando] Ecl. III. 25.

Additur] Optime viri docti corrigunt *auditur*, i. e. ſubintelligitur. Vide Quinctilian. VIII, 5. p. 393.

Non ego] Ecl. II. 26. Edit. vetus *Daphni.* Stephan. *Daphnin*, qui etiam poſt *canendo* inſeruit *et.*

Scilicet mihi iniquus es] Ita correximus veteris Edit. ſcripturam: *Qui licet mihi iniquus es.* Male Stephanus edidit: *Qui ſcilicet mihi iniquus eſt.*

Egre-

& orationis, & magnificandi, non ſine deriſu in contrarium tendens, ut in illo:

Egregiam vero laudem.

& reliqua. Latine dicitur *diſſimulatio*, vel *irriſio.*

X. Chleuasmos eſt ironiae proxima figura, cum aliquos amara oratione non ſine deriſu inſectamur ac laedimus, ut:

En, agros, & quam bello, Trojane, petiſti,
Heſperiam metire jacens.

Et:

Lucage, nulla tuos currus fuga ſegnis equorum.

Latine dicitur *inſectatio*. Inter chleuasmon autem & ironiam hoc intereſt, quod ironia ſpecie magnificationis illudit, &, dum laudat, irridet: at chleuasmos palam cum amara inſultatione caſtigat.

XI. Sarcasmos chleuasmo proxima eſt, & ſimilis figura, qua adverſariorum facta cum exacerbatione admiſſi eorum laceſſimus, ut apud

---

Egregiam] Aen. IV. 93. vetus *Huc: age.*

En, agros] Aen. XII. 359.

Lucage] Aen. X. 592. Ed.

Admiſſi eorum] F. *admiſſorum*. Quod de Mario ſequitur, non capio. Gesner.

pud SALLUSTIUM de Syllae crudelitate: *Ut in M. Mario, cui fracta prius crura artus expiraret.* Latine dicitur *exacerbatio.*

XII. ANTIPHRASIS eſt figura ſententiae, cum quaedam negamus nos dicere, & tamen dicimus, ut apud LUCILIUM:

Non tango, quod avarus modo eſt, neque quod improbus, omitto.

Et

Ut in M. Mario, cui fracta prius crura artus expiraret] Haec eſt veteris Editionis lectio, quam ſic immutavit R. Stephanus: *Ut in M. Mario, cum fracta prius crura per artus expiraret.* Satis probabile eſt, Salluſtium ſcripſiſſe *per artus.* Seneca de Ira. III. 18. *M. Mario L. Sylla perfringi crura, erui oculos, amputari manus juſſit; & quaſi totiens occideret, quotiens vulnerabat, paullatim & per ſingulos artus laceravit.* Flor. III. 21. 26. *Marium oculis, manibus, cruribusque defoſſis, ſervatum aliquandiu, ut per ſingula membra moreretur.* ubi Interpretes alios ſcriptores, qui idem ſupplicium commemorarint, laudant. Amicus quidam meus legebat: *Uti M. Marius, cui fracta prius crura, per artus expiraret.* Sed praeſtat manum ab hoc ulcere abſtinere. Nam mutilum locum eſſe, vel illud argumento eſt, quod *nullus in* eo ſarcaſmus apparet.

Non tango, &c.] Hunc verſum ita refinxit R. Stephanus:

Non tango, quod avarus homo eſt, quodque improbus omitto.

Cujus conjecturam ad omnes Editiones propagatam etiam Fr. Douſa ſequitur ad Lucil. Fragm. p. 9. niſi quod in fine rectiſſime legit: *improbu', mitto.* Idem viderat G. J. Voſſius Inſt. Orat. V. 5. p. 251. non obſcure ſignificans, hanc correctionem ſibi ſubiectam eſſe a Scip. Gentile ad Apulej. Apolog. p. 74.

Improbu', mitto] Sic legendum pro *improbus, omitto.* GESNER.

Quid

Et apud Virgilium:

> *Quid memorem portus, Lucrinoque addita clauſtra?*

Latine dicitur *omiſſio*.

XIII. Ethopoeia eſt alienorum affectuum qualiumlibet, dictorumque imitatio non ſine reprehenſione. Latine dicitur *figuratio*, vel *expreſſio*.

XIV. Prosopopoeia eſt figura ſententiae, qua oratio ad alterius perſonae orationem imitandum retorquetur. Latine dicitur *deformatio*, vel *effiguratio*.

XV. Enargia eſt figura, qua formam rerum & imaginem ita oratione ſubſtituimus, ut lectoris oculis praeſentiaeque ſubjiciamus.

Quid memorem] Georg. II. 161. ubi *An memorem*.

Imitatio] Ita Stephanus bene. Edit. vetus *mutatio*.

Expreſſio] Exempla hujus & ſequentium ſchematum perierunt librariorum culpa.

Ad alterius] Sic ſcripſimus. *Ad* deeſt in Edit. veteri. Stephanus dedit: *ad alicujus*.

Imitandum] Stephan. *imitandam*.

Energia] F. Enargia. Gesner.

ADDENDA ET EMENDANDA.

p. 82. l. 17. ſcribe: *non quod verum putem, ſed quod — videatur.*

p. 128. l. 19. pro verbis, *quod primus in Phalereus mutavit R. Stephanus*, ſcribe: *ſi Editionem Rhenan. excipias.*

p. 130. l. 27. poſt verba *quod probarem* adde: Nunc in hac conjectura acquieſco: *quin, etiam ſi ſit novum ubi jus ſtatuendum, libenter* &c.

p. 143. l. 22. poſt verba *ratio placet* adde: Et ſic legendum eſſe, patet ex Quinctiliano, quem Aquila deſcripſit, IX. 1. p. 416. *Ut vero natura prius eſt, concipere animo res, quam enuntiare.*

p. 184. l. 18. poſt *Chariſius* II. *p*. 198. adde: item II. p. 203. ſi vera eſt conjectura J. Nic. Loënſis Epiphyll. III. 16. ubi vulgo legitur: *Licinius Calvus in Fuſcinium ambitus reum.* Ad hanc etiam orationem reſpicit Catullus Carm. LIII. Vide inprimis Senecam Controv. III. 19. ubi reliqua de Calvo dedit N. Faber. Elegans orationis in Vatinium fragmentum &c.

p. 190. l. 14. poſt verba *ad Vellej. Paterc.* II. 1. 4. adde: Sed forte melius eſt legere *plus neceſſario*, ut corrigit Heinſius ad Ovid. Ep. XIV. 95.

p. 199. l. 23. poſt verba *Scribendum: ad Athenienſes* adde: Sed praeſtat nihil mutare. Sic a Cicerone in Bruto 20. laudatur *Ti. Gracchi oratio Graeca apud Rhodios.* De hac Catonis oratione &c.

p. 240. *velut ſolutae ſententiae regulam ſervat*] Recte Victorius ad Demetr. Phaler. p. 171. emendat: *velut ſoluta.*

INDEX AUCTORUM

A

P. RUTILIO LUPO

LAUDATORUM.

Aristoteles. 22. 62.
Charisius. 37. 95. 125.
Cicero. 12.
Cleochares. 5. 35.
Daphnis. 52.
Demetrius Phalereus. 4. 129.
Demochares. 7. 66.
Demosthenes. 2. 29. 55. 58. 69. 76. 84. 117. 131.
Dinarchus. 51. 88. 126. 136.
Gorgias. 121.
Hegesias. 25. 41. 77. 119.
Hyperides. 15. 63. 79. 92. 115. 120. 130.
Isidorus. 127.
Lycon. 99.
Lycurgus. 10. 25. 48. 60. 120. 132.
Lysias. 45. 55. 66. 82. 84. 112. 115. 118.
Myron. 66. 73.
Plato. 21.
Pytheas. 40. 49.
Sosicrates. 30. 122.
Stratocles. 32. 135.
Theophrastus. 21.

INDEX AUCTORUM

A B

AQUILA ROMANO

E T

JULIO RUFINIANO

LAUDATORUM.

ALEXANDER NUMENIUS. 195.
AQUILA ROMANUS. 195.
ARISTOTELES. 173.
CAELIUS. 211.
CAESAR *pro Bithynis.* 201.
CALVUS *in Vatinium.* 183.
CATO. 204.
—— *apud Athenienſes.* 199.
—— *in Thermum.* 210.
CICERO. 143. 153. 159. 160. 166. 170. 171. 172. 173. 176. 177. 179. 185. 187. 190. 194. 197. 198. 200. 203. 208. 210. 211. 214. 216. 224.
—— *pro Caecina.* 199.
—— *in Catilinam.* 212. 213. 217.
—— *in Clodium & Curionem.* 196.
—— *pro Cluentio.* 151. 207. 212.
—— *pro Coelio.* 145. 200. 206.
—— *pro Cornelio.* 151. 156.
—— *pro Dejotaro.* 208.
—— *in Divinatione.* 203. 217.
—— *de Domo.* 149. 203.
—— *pro Fontejo.* 178.
—— *pro Gallio.* 143.
—— *pro Ligario.* 149. 196. 219. 220.

Cic.

INDEX AUCTORUM.

CICERO *pro Milone*. 149. 153. 159. 183. 209. 219.
——— *pro Murena*. 155. 223.
——— *Philippica* II. 199.
——— *de Ptolemaeo rege*. 154.
——— *pro Quintio*. 146. 203. 204.
——— *pro Rabirio*. 218. 220.
——— *pro Roſcio*. 150. 153. 208. 213. 215. 222.
——— *pro Sylla*. 205.
——— *pro Tullio*. 201.
——— *in Verrem*. 203. 215. 217. 221. 222. 223.
CORNIFICIUS. 219.
CORNUTUS. 268.
DEMOSTHENES. 147. 166. 173. 176. 182. 193.
——— ——— *pro Cteſiphonte*. 155.
——— ——— *Philippicis*. 150.
ENNIUS *Iphigenia*. 205. 222.
GORGIAS LEONTINUS. 165.
HERMAGORAS. 155.
HORATIUS. 238.
ISOCRATES. 162. 166.
LUCILIUS. 215. 217. 218. 274.
PERSIUS. 252.
POETA INCERTUS. 234.
SALLUSTIUS. 274.
TERENTIUS. 175. 209. 211. 212. 236.
VIRGILIUS ſingulis fere paginis.

INDEX SCRIPTORUM,

Qui in Notis emendantur, vel illuſtrantur.

Ammianus Marcellinus. 19.
Anthologia Graeca inedita. 259. 260.
——— ——— Latina. 53. 102. 258.
Ariſtaenetus. 23.
Artemidorus. 39.
Athenaeus. 7. 34. 100. 102.
Auſonius. 259.
Beda. 13.
Capella. 150. 151. 152. 154. 155. 158. 160. 162. 164. 165. 166. 167. 168. 171. 176. 185. 188. 190. 191.
Chariſius. 13.
Cicero. 3. 23. 26. 34. 36. 42. 45. 58. 79. 83. 90. 107. 108. 129. 145. 200. 203. 214. 224.
Curtius. 28.
Dinarchus. 34.
Diogenes Laërtius. 6. 9.
Diomedes. 13. 184.
Donatus in Terentium. 96. 114. 117.
Ennius. 222. 223.
Eugraphius in Terentium. 144.
Euripides. 54. 222.
Firmicus. 3.
Fulgentius. 104.
Harpocration. 8. 41.
Hermias MS. in Platonis Phaedrum. 39.
Horatius. 238. 260.
Juſtinus. 47.
Iſidorus. 15.
Libanius. 112.
Livius. 47. 108. 119.
Longinus. 88.

Lu-

INDEX SCRIPTORUM.

icianus. 26.
icilius. 216. 274.
acrobius. 3.
anilius. 94.
artialis. 260.
onius Marcellus. 11. 70. 89.
roſius. 47.
vidius. 123.
etronius. 106. 142.
hilo Judaeus. 105.
hotius. 6. 32.
linius Major. 110.
lutarchus. 8. 23. 26. 27. 32. 39. 117.
Priſcianus. 197.
Quinctilianus. 15. 38. 91. 122. 123. 141. 182.
Salluſtius. 97. 274.
Seneca. 9. 52.
Servius. 14. 235.
Severianus. 184.
Silius Italicus. 50. 58.
Strabo. 5.
Statius. 79.
Suidas. 32. 40.
Sulpicius Severus. 90. 109.
Syrianus in Hermogenem. 117.
Terentius. 58.
Theognis. 115.
Vellejus Paterculus. 4. 46. 57.
Virgilius. 54. 148.

I N D E X

RERUM ET VERBORUM,

Quae in Notis explicantur.

A.

Abuti pro uti. 93.
Accidit vox auribus, ſive *ad aures*. 58.
Accidere genibus, ſive *ad genua*. 96.
Accidere fere de rebus malis dicitur. 3.
Adducere vultum. 70.
Adhibere liberos ad calamitatem deprecandam. 28.
Adimanti varii. 59.
Adjungere benivolentiam. 125.
Admittere in ſe facinus. 83.
Adverſus & *diverſus* confunduntur. 3.
Agere ſe pro *gerere ſe*. 86.
Alexander Numenius. 140.
Aliquiscunque. 187.
Animum advertere aliquid. 77.
Ἀντιπνεῖ ἡ τύχη. 123.
Apparere pro eſſe. 62.
Applicant ad ſe oſculantes & amplectentes. 97.
Archontes de hereditatibus quibusdam jus dicebant. 113.
Arguere alicujus inceptum. 57.
Ariſtobulus, Caſſandreus, Hiſtoricus. 33.
Ariſtoteles in quo poſuerit ſummum bonum. 24.
——— ——— Alexandri M. adulator. 62.
Aquila Romanus. 140.
Armatus confidentia. 71.
Aſſiduus ſermo, quotidianus. 157.
At & *haud* confunduntur. 48.
Attigit vox aures. 58.
Audire, ſubintelligere. 272.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

B.

lligerare & *bellum gerere* confunduntur. 154.
nigne facere. 127.
nus & *clemens* junguntur. 118.
nus dicere. 258.

C.

aelius & *Caecilius* confunduntur. 211.
alvus, orator. 184. 276.
ani pro ſenectute. 268.
apere gradum. 48.
aſius & *cauſſa* confunduntur. 36.
Κελητίζειν ſenſu nequam. 260.
hariſius, orator. 37.
lemens & *bonus* junguntur. 118.
omitatus matronarum. 75.
Commentare pro *commentari*. 80.
Commentari ſervitutem. 81.
Compellere in metum, 173.
Condere opes. 78.
Conſilium ſummum imperii, *Senatus*. 175.
Conſilio nullo, temere. 38.
Conſtrictus catena. 50.
Contriſtatur coelum. 122.
Convertere pro *converti*. 73.
Convicium & *clamor* junguntur. 144.
Cum maxime. 165.

D.

Daphnis, orator. 52.
Dativus pro Genitivo, *patri filius es*. 38.
Deficere & *efficere* confunduntur. 10.
Deficio defendere. 132.
Deformare, mores deſcribere. 90.
Dejicere hoſtem, expellere, fugare. 148.
Dejici a propoſito. 163.

De

Demetrius Magnes περὶ ὁμωνύμων. 27.
Democbares, orator. 7.
Democlides, orator. 8.
Demum, duntaxat. 67.
Deprecari calamitatem. 29.
Deſunt pendere. 132.
Diligens uxor. 68.
Diligentia, frugalitas. 17.
Dinarcbus, orator. 88. 126.
Diſpicere & *deſpicere* differunt. 113.
Diverſus & *adverſus* confunduntur. 3.
Dividere perſonam, locutio ſcenica. 92.
Ducere tempus. 100.
Ducere vultum. 70.
Ductus pictorum. 259.

E.

Εἰρομένη λέξις. 158.
Elocutiuncula. 196.
Enatoius ventus, Thracius. 216.
Eo omittitur, praemiſſo *quo*. 17.
Erigere mentes ad virtutem. 52.
Erigere & *exigere* confunduntur. 52.
Eſcendere gradum bonoris. 48.
Etiam & *enim* confunduntur. 43.
Eueni verſus. 30.
Excedere eo laudis. 49.
Excidit poculum dormienti. 112.
Excitare, admonere, ut ſurgas. 105.
Exemplum, archetypum. 108.
Exemplar, archetypum. 109.
Exercitio pro *exercitatio*. 87.
Exigere, examinare. 124.
Explorata ſpes, *victoria*. 36.
Exſpectare mortem. 21.
Exſpectatum venire. 67.
Extrarius, forma proba. 43.
Extremus labor. 67.
Extrudere mentem poculis. 106.
Exturbari Penatibus. 45.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

F.

gura pro ſchemate non eſt Ciceronis. 2.
atus fortunae. 123.
exa cervix. 103.
rmare orationem. 172.
ortunam varietas oblectat. 75.
ierunt, mortui ſunt. 90.
gaces pedes. 61.

G.

alliana, Ciceronis Oratio pro Gallio. 144.
lama. 103.
laucia (C. Servilius) Praetor. 176.
lycon dicitur Lycon, Philoſophus. 99.
raecia an ſimpliciter dicatur pro *magna Graecia.* 193.
ramia. 103.
ylo, Demoſthenis avus maternus. 117.

H.

Habendi cupiditas. 78.
Haud & *at* confunduntur. 48.
Hegeſias, orator. 26.
Hegeſias Magnes & *Cyrenaicus* diſtinguendi. 27.
Hi apud Ciceronem ſunt judices. 113.
Hic indicat tempus proxime elapſum. 56.
Hic refertur ad remotius, *is* ad propinquius. 126.
Homo ſum, formula excuſandi erroris. 114.
Homo, modo homo. 43.
Homo, qui humanum ſenſum habet. 114.
Honos & *onus* ſibi opponuntur per paronomaſiam. 14.
Humanitus. 85.
Hyperidis Decretum poſt cladem Chaeronenſem. 64.
——— oratio adverſus Ariſtogitonem. 64.

I.

Ignorare aliquem. 16.

In-

Paratus & *partus* confunduntur. 109.
Paratum venire. 86.
Pecco. Nihil peccare, Deorum proprium. 115.
Pedes fugaces. 61.
Pendula Venus. 260.
Per artus lacerare. 274.
Periculum, judicium capitis. 28.
Perfectiſſimus in ſuperlativo recte dicitur. 200.
Per te Deos obteſtor. 209.
Petulantia, propria oculis. 60.
Phalerius pro *Phalereus*. 128.
Platonis dictum: *Beatas fore resp.* &c. 21.
Plenus crapula. 101.
Ploratus pro lacrima arboris. 110.
Plus neceſſarium pro plus quam neceſſarium. 189.
Plusquamperfecti Indicativus pro ejusdem Subjunctivo. 107.
Πολιὰ pro ſenectute. 268.
Porrigere ſyllabam, producere. 12.
Poſcere majoribus poculis. 106.
Poſcunt fallere pro volunt fallere. 134.
Poſſunt fallere pro fallunt. 134.
Poſtulare, velle. 134.
Potens, qui gratia & auctoritate valet. 74.
——— & *locuples* junguntur. 74.
Potio & *potatio* confunduntur. 109.
Praeminiſtrare. 68.
Praeoccupamus dicere. 84.
Praeſentare pro *repraeſentare*. 213.
Praetor, ἄρχων. 113.
Probare ſe pro aſtuto ſapientem. 15.
Proculeius, Eques Romanus. 18.
Prodiga largitio. 116.
Producere tempus. 100.
Proinde pro *perinde*. 31.
Projicere in publicum. 45.
Prologi fabularum, in quibus colloquuntur perſonae in rebus conſtitutae. 97.
Promiſce pro *promiſcue*. 19.
Pronomina, *me*, *te*, *ſe*, *nos*, *vos*, ſaepe omittuntur. 41.
Proponuntur pericula. 155.
Provocare proprium verbum in certamine bibendi. 106.

ıtres oculi. 102.
ıtbeas, orator. 40.

Q.

uid non feci? formula. 54.
uid potius dicam? formula augendi. 44.
uis cum nomine feminini generis. 262.
uo accidam? 97.
uo appellam? 97.
uotidiano pro quotidie. 11.

R.

Radices literarum amarae, fructus dulces. 211.
Recluſum pro clauſum. 196.
Recogitatio. 69.
Recreare vires. 69.
Redigere aliquem in memoriam. 98.
Reflat fortuna. 123.
Relaxare vultum. 70.
Reliquum ſpei reſidet. 100.
Remittere vultum. 70.
Remorandum & removendum confunduntur. 6.
Reparare vires. 69.
Repoſcere rationem pro poſcere. 37.
Res reſtituere. 3.
Reverti officio pro ad officium. 82.
Revocare & provocare confunduntur. 106.
Rhetorici, intellecto libri. 140.

S.

Σαπρὸς οἶνος. 102.
Satis & nimium junguntur. 4.
Scytba Demoſthenes dicebatur. 117.
Scytbus, a, um, forma rarior. 117.
Sedulo feci, formula. 54.
Sicut pro perinde ac ſi. 107.
Singularis libido, unius libido. 80.
Sinum lacrimis opplere. 70.

Si qui pro ſi quis. 201.
Soleatus. 104.
Solutus vultus. 69.
Soſicrates, orator. 30.
Stadium laudis. 77.
Stadium & *ſtudium* confunduntur. 77.
Stratocles, orator. 32.
Subjicere & *ſufficere* confunduntur. 20.
Suppeditare pro ſuppetere. 24. 117.
Suſpicioſe loqui. 136.

T.

Tabellae Venereae. 259.
Tamen pro tandem. 50.
——— pro quidem. 50.
——— omittitur poſt *etſi*, *quamvis*, *licet*. 190.
Tanto magis omittitur, praemiſſo *quanto magis*. 17.
Tantus ad corporis robur refertur. 94.
Telo pendere, ſenſu nequam. 259.
Temeritas fortunae. 89.
Tempora diverſa junguntur. 45.
Tempore pro *in tempore*. 4.
Tempus ſummum, *maximum*, *ultimum*, *extremum*, pro periculoſo. 28.
Tempus praeſens pro futuro. 70.
Tentare alicujus facilitatem. 30.
Teretes lacerti. 94.
Terrae jacere. 256.
Timarchus an orator? 88.
Titubare ex vino. 112.
Tractum & fuſum orationis genus. 158.
Trahere, per vim ducere. 50.
Transpoſitionis remedium ſaepe adhibendum. 107.
Tumidae papillae. 259.
Turgent papillae. 259.

V.

Vacillare ex vino. 111.
Valere conſilio. 114.

riatae conſtructionis exempla. 95.
nae vino repletae. 103.
ritas, aequitas. 84.
—— opponitur fictis, ſimulatis. 92. 186.
rſus pro linea. 182.
rtere pro *verti.* 73.
iam virtutis ſequi. 78.
ictoriae in vino. 109.
igilare cogebantur combibones. 110.
iſcus, humor glutinoſus in oculis ebriorum. 103.
ita & *via* confunduntur. 78.
Jnius opera mea. 25.
oluntas. *ad voluptatem dicere*, pro aſſentari. 134.
os, o Calliope, precor. 252.
Jrget tempus. 140.
Jſurpare oculis & auribus. 48.
Uſurpare, dicere. 265.
Ut pro prout. 86.
— pro poſtquam. 136.
— ſaepe aſſumendum ex praecedenti *ne.* 46. 131.
Vulgari verbo appellari. 119.

F I N I S.